

Sheth Devchand Lalbhai Jais Pustakalaya Fund Series, No. 43.

THE ANAND - KAVYA - MAHODADHI.

(A Collection of Old Gujarati Poems.)

PART VI.

COLLECTED AND EDITED BY
Jivanchand Sakarchand Javeri.

FURNISHED BY
Nagimbhai Ghelabhai Javeri,
a trustee.

SOLD BY
The Librarian

Sheth Devchand Lalbhai J. P. Fund.

C o. Sheth Devchand Lalbhai Dharmashala,
Badekha Chakla, Gopipura-SURAT.

(All rights reserved by the Trustees of the fund.)

1918.

Re. 0-10-0.

1/2

1/2

1/2

કાવ્યસાગરમાં વિહરી, કલ્પલોકમાં પહોંચી,
 સસ્નેહ અનેક મૈત્રિક એકત્ર કરી, માગ્યું મુંધી,
 સમજાવડક માટે તૈયાર કરી. પણ માગ્યાને પરિ-
 પૂર્ણરીતે કંઈમાં સજી ન-થોને આકર્ષવા, એ
 કવંચ્ય રસપ્રસાનું જ છે. જેમ કમળને-કાવ્યને
 વિદસિત-પ્રકાશમાં આલુવાનું દ્રવ્ય તો સૂર્યનું-
 મુજબોનું-પંડિતોનું જ છે. વારિ-કવિ કે સજ્જાહક
 તે માત્ર કમલ-કવિતાને પોષ-દિપાદ કે સંચક
 જ કરી શકે છે!

છવન.

અભારી અંક ૧૪ માં “અર્નલ કાવ્ય મટ્રોપોલિટન મૈત્રિક
 પેટેલું” મુંબઈ કલ્યાણના સરકારી કેળવણી ખાતાએ એક-પ્રતી સફલ
 લાવેલી માટે મંજૂર કર્યું છે.

વડોચુંકો ગોધૂમનો રોટલો, હુધિતપણું તો જાપણ;
દયામૃતને પીવું પ્રીતિ, અમૃત પીતાં કુણુ ધરાપણ!

નગાખ્યાને દલિ બાલણ.

સગિપાંગ મુરંગ બંગ અતિશે ધારો ગિરા મુર્ગરી,
પાદેપાદ રસાગ બૂપણુવતી યાઓ સખિ ઉપરી;
જો મિર્વાણુગિરા ગણાય ગણતાં તે રવાન એ લ્યો વરી,
યાઓ એજ મલુ સાખજાનયણી એ આરા પૂરો હરિ!

બદ્ધ પ્રેમાનન્દ.

ક્રમકોષ્ટક.

વિષય.	પૃષ્ઠાંક.
૧ રમરણુપત્રિકા
૨ મુખપંચ ૧૧
૩ ઉપેદ્ધપાત્ર.....પ્રી. પી. દેરાસરી.	... ૧૭
૪ કવિવર નવમુદર તથા—
૫ રૂપચંદ્ર કવર સાર.....મે. દ. દેસાઈ.	... ૧
૧-૨૫૪૪ કવરસાહ ૧
૨-નવમુદરનીરસ... ૧૭૧
૩-સુનંદનીરસ... ૪૩૭
પૂર્વકા પ્રીતિકા મુદ્રે વિચારો.	... ૪૫૧
મુદ્રાપત્ર ૮૭૭
મુખપૂર્વ... ૪૮૦

સ્મરણપત્રિકા.

સ્વર્ગસ્થ સાક્ષર રણુત્તરામ વાવાભાઈ
મહેતાની જૈનઐનિદાસિક અને કાવ્યસાદિત્ય તરફ
સમાનભાવવાળી પ્રીતિને લીધે એમના સરખા ગુણ-
રાતની હતચેતર વૃદ્ધિ સંબંધી નિરંતર ચિંતન કર-
નાર એક પરમ હત્સાહી નિપુણ વિદ્વાનની સલાહ
અને હત્તમ માર્ગચૂનનો દુર્લભ લાભ અમને મળે
હતો, તે માટે અમારી કૃતજ્ઞતાની એંધાણી તરીકે આ
છટા મોઢિયક બેટે, આવી નિરજિભાની અને હૃદય
આશયોવાળી વ્યક્તિનું નામ બેટી અમે સાર્યક
ચક્રે છેયે.

હવણચંદ સાકરચંદ ઝવેરી.
સંપાદક અને સંપાદક.

દાનવંશી, ૧૯૭૪.

શીતરાગદ્વેવજોષાવ નમઃ

સુત્રવંષ.

અમર દરબી અમર મૂળમાં મેંડુન, મામળી, અંગુલ, અને અમર કાન્થોના મૂળદાની મન્યો પ્રસિદ્ધ કરવાને પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે, કે જે પ્રયત્નનો આ મન્દને અમો દરબી અમર પાતા મન્યોમાં “મન્થોકિ રૂડમ” (વેન મૂળેન્-આદિત્યેદારે મન્થોકિ ૧૫) તરીકે પ્રસિદ્ધ કરી પ્રજા સન્નુજ મૂળના અમરદાની થવા છીએ.

અમરવાચનદાતા, અમરેદારક, આમરેદારેમર્જિ પંચાસ શીઆલેદસાગરમર્જિના ઉપદેશથી આ રૂડ કરવા થવેલું દેવાથી તેઓનું નામ વિદેશ રહે, એવા કરવાનું આ અમર દરબી મેંડુન નામ “શીઆનદસાવમરેદારકિ” ગ્રંથમાં આવ્યું છે.

આમાં આવેલાં અમર અમર ગ્રંથોની અમલ મૂલ પ્રતિષ્ઠા અમર માટે તીમે દરબી અમરેદારે અમરેદારે અમર અનુકું.

રમંદ કુંડલી પ્રતિ માટે—

અમરદારી આચરંધી વિજયકમગસૂરિ અને અમરદારના પ્રસિદ્ધ ઝોડાના ઉપદેશના પુત્રાનંદના સર્વદારોને નમસ્કારની પ્રતિ માટે—

અમરદારી આચરંધી વિજયકમગસૂરિ, રૂડના ઉપદેશના અમરના સર્વદારોને, અને અમર મોળીપુત્રના અમર-મોળના ઉપદેશ નેનદારના સર્વદાર સેક રૂડીરંદ નાનીનંદ કરેલીને.

શીતરાગદ્વેવજોષાવ, આંજણેલી એક પ્રતિષ્ઠિ ઉપરથી સેવામાં આવ્યો છે.

પુરો પમેરે સર્વમાં મલ કરવા માટે દરબીદાર નેનદારે એમનું શીતરાગદ્વેવજોષાવ ર, અચરં શીતરાગદ્વેવજોષાવ, પ્રેમર આનંદકર આપુત્રક મુવ, પીપાદાર કેવલંદ રૂડ અને પુરોદિત મુરંદ અમરેદાર કરીને ઉપદાર અનુકું.

જનકું પું. આથી વાંચકોને સમજી શકાશે કે કેવા પ્રકારનો ફેરફાર ન જરૂર હોય છે-વચ્ચે છે.

આ વિના પ્રાચીન ગૂંથગૂંથી મન્યો માટે અપજ્ઞા મૂર્તિસામુદાયોમાં જે પ્રકારના મનો પડેલાં છે, અને તેમાંથી સામાન્ય વાંચકો પેન-પેનને અનુદાન આવતાં અને તે મદમાં બગાડ થાય છે. આથી અને ફરક વાંચકોને અનુદાન ખેરાત તે પૂરો છી રીતે પાણી સ્વચ્છ એ વાત વાંચકોએ સમજી જાય તો સારી ભેટીએ નહિ.

(૧) એક મન એવા પ્રકારનો છે કે પ્રાચીન પ્રતિભા જે પ્રમાણે લખ્યું હોય તેમ પ્રમાણે છાપવું-છપવું અને (૨) બીજો એવો છે કે તેને સુધરી ફરક સામાન્યવારે પણ વચ્ચે લેવી રીતે ચાલુ રહેતાં છપવું. આ બેમાંથી અને કોને રાજ કરી શકીએ ? અર્થાત્ બંનેને તે નજર કરી શકીએ !

મુદ્રપ્રતિભા એક પણ હોય અને બીજી પ્રતિભા બીજી પણ હોય તેવી હકદારો-મેટા જગતના વાંચકો ત્રીજે દીપમાં આપ્યા છે જવું સામાન્ય વાંચકોને ભેટી () આવા ફેરફારો કરાવ્યા છે. આમાં એકે ફરકમાં આપ્યા છે તે મુદ્રપ્રતિભા અને ફેરફારો અપ્યાં છે તે અન્ય પ્રતિભા સમજાવે.

પાત્ર. ચાપાઈ. પદ.

૩૧૯	૪૯	૪	જનકું અને કિમ (કિમ) બંધી ?
	૫૨	૪	હવું પરિવ મુજ (અમદા) રાજ.
૩૩૦	૬૪	૪	મન પ્રજા લહે (હવું) એ ૪૫૯
	૬૫	૩	મુદ્દિ (મુદ્દિ) ભેટીનો નજર ફેરી,
૩૩૩	૨૦	૩	લખિનો પાંત્રી રાજ ન રાજી (માલો),
૩૩૫	૪૯	૨	તે બધી રહે મુદ્દિ (મુદ્દિ);
૩૩૮	૮૪	૨	હવું (હવું) પ્રજા ન રાજ;
૩૪૨	૮૯	૨	મુદ્દિ નહિ (મુદ્દિ) અર્થસમજ

આ પ્રેરિત સંપૂર્ણ ઉપાર્જ તેવાર રહ્યું જ્યાં પછી શીતળ-
 રમતીયામની એક ચોથી પ્રતિ, સ્પષ્ટિયેથી હોમ-સુનિ સીલિન-
 વિવર્ય મદાનાએ પાછળના શ્રેયીપાસંનાવના પુત્રક મંદારની
 મેગલી આપી હતી જે માટે તેઓએ આશરી હાથ પડ્યું તે ઉપાધ
 જ્યાં પછી મેગલી દોરવાથી તેના દુષ્કર્યેય કરી દાખો નથી, તેમજ
 તેને દાખો લેવાનો સમય રમુ વિવર્ય રહ્યું દાખો નથી.

એકાદશી: મે-૧ હરે રેડ } ઉવણચંદ સાકરચંદ ઝવેરી.
 સંખ્યા ૮૮ ૧૨-૧૧-૧૯૧૦ }
 મનરેસ, ૧૯૩૩. } સંખ્યાદક અને સંચાપનકર્તા

ઉપોદ્ધાન.

[illegible]

અસાધ્યિ અશ્વિનમુરીએ રમેલા નહવન^૧ નામના મહાસ-
 બને અરહંમને વચા થી નવમુંદર પેલાની મુત્ર જાણીમાં નમ-
 સારાત્મક મંજાવરણ વડે પેલાના નગદમવંતી રાક્ષસો અરંભ
 કરે છે. પ્રથમ વાતુની ક્રિયા અને પેલાની અરેખાતો ડાકેમ
 કરીને, સરસગી અને મુ વગેરેને વિનયીને દે છે કે-અરમ-
 પિણ્ડીના યોષા અગમ્ય-પંજામ છતર મોખન અને કોગમ વી-
 ર્ધાર થો દર્શિ એ બનેના પ્રંધીપ્રગમ્ય અમર્યાવીના જેનું નિષ્પ-
 નમર હતું વીરમેનએ ક્રેલ દાખલો વીરમેન રાખ ત્યાં રાખ કરે
 દોઢ મુંદર ગુલે બી ગુલમુંદરી તેની દણી હતી તેના કુગમ્ય-
 ભમાં મંદમા રૂપ નગદબ દાખલો દોઢ પ્રભ મુંદર પ્રકારે મુખી
 દોઢ અપમ્યાં સોદની રહેલી હતી તે રામે મદ્ય મેદ વાંચા;
 ધરતી પૂજા દાખ અરતી; અવ બેસે ઝડું દુટ્ટી; જારે મહ રગ
 રૂપે દાગડ; કોખે બોડે પ્રકારની બિંદિ તે હતી ન નહિ; કોખે
 ઝેનું મંદાન મળું નહિ; ત્યાં કોનું ન હતું; ખાખમાં ન રં દોઢ;
 નેવન વેદોનું ન વનું; વિરાદ સમરે ન જાખી મદલ વલે; કાજુ
 કુચમાં ન સ્થાપક કેટાકાખમાં ન, વાંચા બાંધમાં ન, અપમ્ય ભોખેના
 રેખમાં ન હતું; હાર દિવસ ભાંખે જિ નફેનું કોખા જાણ દિવસ
 માર રાખ વપરને ન નહિ હરર પદ્મ ન હાથની મુઠી વગડતી.
 વીચમાં ન સોદની હતી થતી. કોગ વર્ષની વચના નગદમ્યના
 રાખમાં પ્રભ અ પ્રમલે સર્જદરન અને મુખી હતી કેલ જનુ
 મદ્ય છત્ર વર્ષની નીડિતો કોખ હતું નહિ એ સમને વર્ષાપ્રગમ્ય
 નગદબ પેલાની ક્રિયા જેવી પરિણામ કરીને ક્રિયા માર દિવસ
 બેસે દોઢ તેમમાં તેજે કેટલા દાખલેને અવના બેસ. રાખે
 અવરો મોઢી એમનું સ્થાપક દાખી તેમને પેલાની વાંચે તેદાખ.
 રાખ અને મંદીએ તેમના પદમગને પ્રજામ કરીને તેમનું અવનન
 મદલ પ્રજા દાખલે. રાખને અધીરંદ રાખે એમ કે પૂરે થો
 અપમ અમર્યાવી રાખે દીપ્ત દેનાર કાજ અને મદામ્ય નામના

થઈ. શિખરોની પાલિકાના દરવાજા ચોંધરી ખાલી જાયવા દે-
 વાથી તેણે વર જાયો કે હવે સવારે જાગે નામે શિવ જાયો
 તેવાથી લાંબી જીવનકાળ પૂરું થશે. જોકે તિલકે શિવ પદાર્થો તેણે
 જાણીને "ધર્મદામ" એમ કહ્યું. રાજાએ એમને બહુ સત્કાર કર્યો.
 શિવની વચન સિદ્ધિથી રાણીને એક પુત્રી અને ત્રણ પુત્ર થયા. પુત્રી
 દમયંતી નામી હામરમાંથી જ એકી વિદુષી થઈ, એણે બ્રાહ્મણ,
 કેશ, સ્ત્રીશ્રી, મનુષ્ય, વેતલ, પુત્રાશ્રુ, પિત્રાશ્રુ, બાલકાશ્રુ, મન,
 રૂપ, સંતોષ, અપુરુષ વગેરેના કુટુંબ જન્મ્યાં હતાં. નાની દમયંતી
 છતાં નવે વાત અને હજી અસરકારક કિલ્લો દિવ્ય અને ખોળી
 વિનિવરણી થઈ શકી નહીં. એના સ્વપ્નની મુલતકાતું વખાણ કરું
 એ નથી. નગદામ પછે પ્રસન્ન થઈ અને એની સાથે છી રીને
 હમ થાય એમ ચિંતન કરવા હજો. હવે ખાલી જાયો કે હું ત્યાં
 જાઉં તો હજાર પુત્રાશ્રુ મળે એ વાત જાણે એમ કહી દેવાથી
 દંતી દેશમાં એનાં કુળને દંત દુષ્ટિનપુર ગયો. દમયંતીની
 રમણી વાણી રીને જાણમાંથી હતો. અંજીયો પછીને લોકને
 દમયંતી હામરને એના પાસા મળે. દંત પોરે પુર, પાસા નદિ
 અને હવે પોરે એ નદિ, એમ જાણ થઈ પછે દર જાણે એનાં
 જાણું એણે જોયું. એના અને નગનાં વખાણ કર્યું. દમયંતી મને
 એકાંત તે દાંતી જા. એની ના પ્રાપ્ત દમયંતી હામરની પગદાન
 થઈ. જાણે નગની પાસે જાણે એનાં વાણે એક હજાર એક દમ-
 નાંને કહીને દંત ત્યાંથી વિદાય થઈ.

અંજીયોને કુળી દરવાજા થઈ એકું જાણનાં એણે જાણેલી
 તેવરી કી. નામે જાણે. દમયંતીએ જાણે છત્રાશ્રુ દેવ
 જાણું. જોકે કાંઈકાંને નામે પછે જાણે થઈ એણે દમયંતીની
 જાણે કી સંવત્સર જાણે નીકળે નાં. હવે એના પાસે હવે
 તેનાં દમયંતી નામે સંવત્સર પાસે. દમયંતી એ વાત જાણે
 એણે દમયંતીનાં જાણે થઈ અને સંવત્સરની વાત કી. જાણે
 હવે જાણે તે જાણેલી કી. જાણે જાણે થઈ. જાણે

શેરો નેમોચી દલતો પસિયામ જણવાને વાટ ભેઈ રહો હતો
તેને અવધતિ સમાચાર દેવા અંતર્યામને એ દિની પાસે ગયો.

બીજો દિવસે સવંરના મંડપની રમના અદ્ભૂત બની હતી.
દેશદેશના રાજાઓ નિજાન્યાન થયા હતા. નગ પશુ પેતે ત્યાં આવ્યા.
નગનો સાથે જ નગના જેવાં રૂપ ધારણ કરીને ચારે દેવ ત્યાં આવ્યા.
દિગ્દિશ દેવ આવ્યા એટલે બીજા ધણી દેવો પણ ત્યાં આવ્યા. બધા
દેવો અને રાજાઓનાં રૂપ-પર્યાય વચેરે કોણ દેવો એવો બીજાસાથે
ચિંતા થતાં દિની હાજરી દેવી સત્તવતી ત્યાં હાજર થઈ ગયાં.
તેણે એક પછી એક દેવોનાં ચરિત્ર વચેરે કરી મંત્રાગાથાં દમયંતી
સાંભળીને ચલે એટલે સત્તવતી બીજાની આગળ ઉભાં રહે. દેવો
અંતરિક્ષ રહેનારા અને અનિમેષ દોષ છે એ નિશાનીથી હું ખરા
નગને ખોળા દાહીય એવો દમયંતીએ સંકેત કર્યો હતો. આખરે તેણે
ખરા નગને પરમાગા અરોષી અને જળ જવહાર થઈ રહ્યો ! સૂઝ
રાજાઓએ વાચાર કરવાનું મન હતું, પણ હવે કોણ કરીને કાપ આવ્યો
કે ને કોઈ નગદમયંતીનું મનથી પણ અદિત હાજરી તેનું ખાસુ કાપી
જાહે તે વાત ખરણ થઈ. દેવોએ નગને વરદાન આપ્યાં અને
સર્વે સિધાવ્યાં. કુંડીનપુરથી નગ-દમયંતીનું લાભ મહુ ધામધામથી
હયું. નગ પેલાની નરોહને લઈને પોતાને નગર ગયો.

સત્તામાં કાર્યકર્મ કરતા વાપસને ટીકા વાપસ હવે જાણીને
પેલાનાં કોર્નું ઉત્તર કરતા હતા. પૂર દમયંતી મહી દેવો ચોરીસે
તીર્થકેશની મુનિઓને એણે રત્નવિલક સેવકોએ ચોર્યાં હતાં. એ
પૂણે કરીને એ જાનમાં એના જાણમાં સ્વાભાવિક ચંદના હતા એ
જણાવે એ વાપસે હતું. જામ વનથીલા બેઠાં બેઠાં એના પેલાની
રોજનીમાં પડેલાં.

આ વાર સવંરમાંથી પણ કરતા દેવોને કલિને બેઠો થયો.
મુખ્ય દમયંતીને પાણી અને તે નિમુખ જામ એ સાંભળી કલિ મર્યા
ગુણે થયો. એણે એ ગુણને દેવને કરવાને પ્રવિદ્ય દીધી. દેવોએ
એને વર્ણો પણ એ એના બે રથો નહિ. ઉપર પ્રવિદ્ય કરી કે ન

જાણી હતી-નેથી રીતે વનિત હતી, કેથી રીતે દક્ષત સીપસું
 રાખું અને કેવું છત રાખું એ સ્વભાવી રીતે હતી ક્રમવાચી. બેઠેને
 દેખ જોઈ નાન જાણીને સ્વ માણે જાણની બેથી વધ અને એ
 નામને કાજ કમલને કાજરદાન નામના નામે કેથી રીતે પેટના
 સીપસું જાણે છે તે હતું. જાણે હાલનાં કાલ અને વાણીએ
 નાન પાંચને અને એને વાણી છેડી છે.

૧૭૭ જુલૈયની પીઠ એમ સદાશ્યાં ઠાવે ઠાવે નથી. કહેલ
 હારે નવેલી રમત મોલું; એકવાર એ પેટાનું કસતર દાવે. એમ
 એમ દાવેલે મહે તેમ તેમ એવે જડુ હાલિયાથી રમત મોલું.
 એવે એવે જનંતીની દોઢ હી. મહે દેવ, જાગરે એ ૧૩૭ હાં!
 નવને પેટાનું રબલ છેડીને જાગી આવે થઈ! જનંતીએ પેટાનું
 જાગડો જાગડુ નામના એવાનીની કાથે સિંચે એકલાં નગરના
 જાગડાન હાં. એક દામને વિલેલે હાં. તે જુલેલી યી વિલેલ હાં
 કે એની જાહેરી જાને રબલ છે. ૧૩૭ વચન જાગડા નગરની
 જાગડ રબલ છેડીને નિજાં. પેને જાગડીન થયે નથી એ જાગડ.
 વચ એક દામના છાં. જાગડ જાહેરે. મેરેલે સંમ એકલે જાગડી
 હાં. જાગડે દોષ્ટે હાં. અને રબલી જાગડા જાગડાં. રબલે મહેલ
 જાગડી જાગડે સંમના હાં તેમને નગરના રબ વચે જાગડી રબને
 જાગડ જાગડાં જાગડે અને જાગડીને દાગડે ૧૩૭ જાગડ રબ જાગડે મુઠા
 જાગડે જાગડાં ૧૩૭ જાગડાં જાગડાં જાગડાં જાગડાં જાગડાં જાગડાં
 જાગડે ૧૩૭ તેમને પેટાને થન એકલીયું જાગડી તેમ જાગડે પેટાનું
 જાગડીય નામું. ૧૩૭ જાગડે ૧૩૭ હાં જાગડે રબલે જાગડાં જાગડીને
 પેટાને વિલેલે જાગડી વિલેલે હાં. એ જાગડ જાગડા નવે હાં હાં
 એકલાં રબિ ૧૩૭ાં જાગડાં ફાગડે મહે અને એ વિલેલ મહે
 ૧૩૭ જાગડે ૧૩૭ પેને તાં જાગડ રબિયું, જાગડી તાં રબિ જાગડ.
 રબિયું જાગડાં નગરના જાગડાં જાગડે એ કે જાગડી નગરના
 તે અને જાગડાને જાગડા ૧૩૭ નહિ જાગડી ૧૩૭ જાગડે અને પેટાને
 વિલેલે હાં. એ એ જાગડે જાગડાં જાગડાં જાગડાં જાગડાં ૧૩૭

દેર બેઠાને ઘાટી રાત કરવા સાચી આખ રહેલી નજી રહેશે એમ
 રહિને પામે: તે પાંચીને જાણું કે નજી પેતાનો ત્યામ કરો. વિરેર
 જાણની પતિજ્ઞાતા: વાંધો કુડીનપુત્રને રાતે ચાલી આમગ જલગાં
 જાળગરના મોખાં વચ પામે. ઉઠ મગા કુપી જાળગરે મગા એટલે
 ખરજી હાગ પામે જાળગે ધારી “પરે રાજ” એમ રહેતામાં ફેર
 બીજ ત્યાં જાવી ચડશે. એને જાળગરનો વચ કરીને એને મુખાની
 રમવંતીની રજ સમુદિષર મેદિન રમેલા બીજે એને પેતાને અવસ-
 રાનું રજુ. રમવંતી બેઠાદાર વધ મધ અને એની ચિરિષ પ્રસારે
 વિનવિ કરી, જાળગરે જલગારે જાળગાર કરવાનો જમિલારી પેતાના
 ઉપર પડી જાવવાં પર્વેરના રમવંતી ઉઠી પ્રાર્થના કરવા સાચી. ઉઠ
 તરત જ પેતાનું વજ મોકલી એને જાળગરે આખ કરી નાંખે. દુગ-
 ચારી પણ ઉપરાર કરવારના મુખાની રીજગીર રમેલી સડી પંચ પર-
 મેટીનું નામેઆરજી કરી ત્યાંથી જાળગ મારી. રાતે મરેલા વજર-
 રમેલી નિર્જન વગી એટલામાં કાંઈક ફેરુક વચાંથી વજરાર વિખ-
 રાધ મધ અને એટલી સડી જાળગ ચાલી. જાળગ જાતાં એક મુનો
 મદારાજ જાવા. એમજે એને શી સાંતિનાવની મુનિ ઉપજારીને
 જાળી અને એનો પૂજ કરનાં એક મુખામાં રહેવાનો બે.પ કરો. નિમા-
 નીએ ત્યાં પંચમે દિવસ જાળગ. એક દિવસ મારણી પતિ જાળગ
 મને ઉઠરી જાવા અને રમવંતીને કીનપુર જવાની જાળગ કરી.
 રમવંતી વિરેર જવા નીકળી. રસામાં પેતાની માસીની નમરી વંચા-
 પુરી જાવી ત્યાં વંદમડી માસીએ એને ઓગળવા વગર જાળગ
 જાળગ અને ત્યાં રાતે પડી.

અહીં બીજાજાળના પ્રેરેલા નગનો રો.પ કરવા પણ પડી
 મુને વંચાપુરી જાવી પડે.એ અને નગના અદસ્થ રવાની દરોજ
 જાળગી મુને સતીને દીરી અને ઓગળી. પરિજુમે જાળગે છડી
 વધ અને માસીએ મુને વિરેર પડે.વગી કરી. જાળગ મડી પેતાનાં
 રવાતેને પ્રામ વધ. નગની રો.પ સાથે એને ચોતરફ જાળગે રહે.જાળ

પેતાની પતિને તમવાને માટે પચાતાપ કરે. નગ. દુ.ખ

[illegible]

પરિવર્તિને કુશળ અવસ્થાની અગર થતાં જ એને અનંત સ્થેતિ
એવું પેદાશી મળાને કદુ, જુલું કુશળને અપેક્ષા અગર છે. નગ
દિવસ કે જ એ જાણું નથી. નહીં એ નગ જ છે એની પરીક્ષા
કરી નહીં કરું એકાએક પેવાની સખી કેટલેક સાથે પેવાના છેક
એ કુશળ થશે એકાએક છે. જુલુંને જોઈ કુશળને થશે. અનંત સ્થેતિ
એ કદુ અનંત સ્થેતિ છે. એ છે અનંત એ પાણી દેવ અનંત છે.
એવું છેકાંઈ રમવાય કેટલી કદુ સુતને મેરે વખાણી કીર્તિ અને
સંભારી છે. નગની પ્રતિ વખાણ સ્નેહ અને નગની સાવના વખાણ
નિહત સંબંધને હવે એકાએક વખાણ એકાએક થયાં કદુ છે. તમે
‘દિવસ’ અનંત છે. નગ જુલું કદુ એકાએક એકાએક છે કે જો તમે
અનંતને આપો તે તે આપીને એને અનંત થાય. ‘નગ’

નને પેલાના નગરમાં ધરેલ ક્ષેત્રો. ત્યાં તેને પુનઃ સંસ્થાપિત કરાયેલું. કુનેર-પુખરને એવું કુલચળ પદે સ્થાપ્યો. નગ અને દમ-તીએ કુખે રાજ કર્યું. ત્યારે થયેલી. સુધુમુખમ થઈ.

નગને કુખે રાજ કરતાં ત્યાં એક સિંહ કંઈ નાદની આશ્યે એવું પેલાની વાસેના જૂની પાસે આજુબ પેટ મુખ્ય નને પેટ મેલે. પેટ પૂરો થયે આશ્યે એટલે કુખે વાસ થઈ અને તેણે નગને અંદરના પૂરો મેલે પૂરો મેલે મેલે નિષ્કાસે. નગની આંખ-માં થઈ જઈ મથા. એવામાં આજુબ વધી થઈ કે દે નગ! આ જુદા લોકે પિતા લોકેન છે, અને તને ઠિજાન આજુબ આશ્યે છે. આથી નગનું મન દુનિયાં પાંચી હતી મથું. એવા સંજોગમાં ત્યાં એક કુનિ જાયો. એમને કોઈએ સંજોગને નને રાજ્યને ત્યાં થઈ પેને વનમાં જાયો. ત્યાં મહાનગર વિલાસ, મુખનું મળ, કુનેર, સુધુમુખ મથો, સેનાપતિ અને દમવંતી સદા રાજ્યને એવું દીક્ષા લીધી.

નને તથા આજુ. એના તથાની જાણ થઈ કે આજુના મેલે. કુખે નગ પેલાનું પેલાનું મેલે, પણ પછી જન આજુનાં વધારે આજુબ અને દમવંતી થયે. એવું પુનઃ તથાના આજુબ કર્યો. મેલે આજુ તથા દિવ મથો કર્યો થઈ. આ દેસ તથા દિવ.

પેલાના પૂરે પ્રમાણે નગ દેસમાં મહાદેસને આજુબ પાસે અને દમવંતી પણ મહા દેસની વધારા થઈ. દેસવંત, કિયાઓ, આજુ, દમ, સુધુમુખ, યોગ અને સતત પ્રમાણે આજુ આજુ કુખે અને સંજોગ જાણે સારો પરિણામ આશ્યે.

આ પ્રમાણે સંવત ૧૧૧૪ ના પેલાના મુકત પાસે આજુને નવમુંદરે પેલાનો નગરમથાંતી થઈ પૂર્વ થઈ.

આજુ થઈ છે કે વાસ થી નવમુંદરે નગરમથાંતી થઈ એક મથા આજુ થઈ છે. તેનાં જાયે જાયે સેનાવંતી મથા, નેના આજુ અને પરિણામનું નગ, કુનેરના અને દમને વેપ કરવામાં આશ્યે છે. ત્યાં ત્યાં પેલા જાણે ત્યાં ત્યાં વંચ-

લંબાવડે લીધે કેટલીક કવિ યાવ છે પણ એ લંબાવડે દરિયા મનમાં રચાયો હોય-ધર્મનોય-ને લીધે દોષ સંભવ છે. વચક થી નયમુ-દરની બધા સમય રીતે જોતાં સાદી અને પ્રાચીનિક છે; છતાં કવિને દોષ દોષ જાણે સખે નયવચની છટ લીધી છે.

સત્તરમા સેકના જીભ તે કાગળા મયોમાં મગ્ન આવે છે તેથી જ ખાકે સ્નેહ વધારે જૂના જેવી-આ કાગળી બધા છે. જૂનાં રહે રીત જાગરૂક રજાં છે. વિભક્તિના પ્રત્યેક જોવા કે-અનાવંદ, રમજી, દૂતી, આરદ્રગુ, ગુમચી, ગુમચી, અગચી, ભાચા, ચરનારી, સમુદ્રગણ, ગાદગણ જે અપલું પ્થાન જેવે છે. અહે, િ, પૂનમિ, ઉગમિ, હદિરમે, પહેચ, પામેતો, દોમિ, દુરમ્, દુમિ. મગમેસિ, મેસીને વગેરે રહે વિચારગુણ છે-અ વિચારમાં દીવગીર થય જેવું છે કે કાગળમાં કેટલાંક જૂનાં પદાનાર રા ગણીને તે બાલ નયં પ્રકાં છે અને કેટલીક જાણે તે જૂનાં રપ દર્શા તે મુદર-વાની છટ લીધી છે, કેટલાક પૂરને અને અપેલો દીક્ષી અ વાત સમજાવ છે. અસ્થિમાં પ્રમદ રતા મયોમાં અવી છટ ન દેવાવ એ કદિ છે. એમ ન થયું દે ન તે વખતે વધારે જૂનાં અમર વધારે સુખ્યામાં એવાં રપો મગ્ન આવત.

અ પ્રમાણે રાન મમાંવજનીમેમાં મર્મમદ્ય વધારે એવું, જોને-લ જોનેને કાગળાં આપે એવું, ગુમચીવાચનાને અમરમાં સેકની અને એથીએ જૂની ગુમચીવા રસપત્ર જાન છુને એવું અને બધા-રવિક પુરોને મનન રસ એમ વિચ પૂરો ખાતું આ ક્રિતિક પ્રમિદ કરીને સર્વગમી રીત દેવંદ લાક્ષણ્ય રાન પુસ્તકોધાર માટે જાણે મનવાદ પ્રમ કર્યો છે.

અમદાવાદ. } કાગળામાં પીનાંબરદાસ રસસરી
૨૦-૬-૧૩

આજના ઇવનસેલિયા નામના સમયકાળમાં સિન્ડીની જાતિએ
 ૧૨ સપ્તાહ અંતરે જાડાદ દેતો તેની કાપડબા, કાપડોતિ,
 ૧ અઠવાડી પ્રિવિટ કાપડ અને યુગ્મકાળને લખી ક્રમશઃ રેશમાં
 એ આસને દાંતિ પ્રસારી હતી અને મૂળગાળમાં ૧૧ સિવરના
 ૫ રૂપ હતો (ઈ. સ. ૧૪૭૩ થી ઇ. સ. ૧૭૦૦ સુધી) ૧૧૦૦
 દરિયાને પ્રથમ જાડાદથી દાંતિ ૧૭૦૦ દાંતિ લાવવામાં એ પ્રથમ
 રોય પો છે તે પહેલાં ૨૦૦૦ અને વિવિધરોય દેવ છે. તેથી સમય
 દો છે એ છે અને કોઈ દરિયામ કેથી રહ્યા નથી.

આજવાના મુજબાનેએ ધર્મો રાખેા લઈ દોર્વા દર્વા અને મૂળ-
 ગાળાં રૂપ ૨૪ ૫૦૦માં જાડામાં દર્વાં આજરે જાડાદે નવીન ૧૬૦૦
 મલકારી (મને ૧૫૮૩), કે જેથી તે ૨૪ મુંડા ૬ જે રાખેાની પાછો-
 ની મુજબી દોર્વા દર્વા તેએને ૧૮૦૦ દોર્વાં એકલે કે જાડાંર અને એક-
 ને જાડાંરમાં નાખ્યા, નાખેર આજેરમાં અને મુજબેર તથા નંદુર-
 ને જાડાંરમાં એકલા, કમલ, વમલ અને રાખુ પેડુંની ૧૬૦૦ રોય
 માં અને રંદુરપુરી (જાડાં) નિદામદારી-રંદુર આજવાનમના
 અને એકલાં જાડાંનાં ૧૫ માં ૭ નામે દિરોદી, કુંદરપુર, અને
 સિવાયા કે જે દાસ રાખુનામાં છે, કંઈ, મુંબ (રિચકાંગ) અને
 મનમર (લગનું ધર્મપુર સુરન વરમળામાં) તે તેએના દિવ્વ રાખ-
 ના દાસમાં ખાડી આજવાની સંગે રોય દર્વાં જાડાંના ૧૦માં
 દિવ્વો એકલેલ આજવાનો રાખ વરીચ દર્વાં આજવાં (સુન્દ-
 રાજ, આજવાડ, રોયા, માંજાનેર, વોડા, આજ અને રાખુ ૧૫૦-
 દોર્વાંના મુજબાદના ખરા જાડામાં આવેલ દર્વા, અને દોર્વાં અને
 જાડાંર તે દાસના દર્વાંદવાડ દિવ્વકામાં દર્વા)

આજરને મૂળગાળ હતી દર્વા પ્રસાર દર્વામાં ધર્મો મહેનદ
 થી દર્વા મૂળગાળની મુજબાની આ સમયે આજવાર દર્વા ઇ. સ.
 ૧૭૩૧ (ઈ. ૧૬૨૭) માં તે દર્વાના કેડમાં જાડાં જાડા દર્વા; અને
 ૫ જાડાં જાડાં જાડા દર્વા; રેશન તથા કસમ્બીની ને દાસ
 મેલા મેલા ધર્મ રાખવા અને સરકારી ઉપર ૧૫૧ દર્વાની દર્વા
 નંદુરની એક દોર્વાના દોર્વામાં આજર જાડાદ સન ૧૫૩૧ના

આપણા જીવનચરિત્રના નાવિકના સમય કાળમાં દિલ્હીની માદોએ મહાન સામ્રાટ અકબર જાદગર દરેક દેની કામગીરી, પ્રબળીતિ, મહા આકર્ષણી પ્રેરિત પ્રકૃતિ અને રાજકુટુંબદાને લઈને સુખમ દેશમાં આસને આસને સાંતિ પ્રસારી હતી અને મૂળરાત્રમાં પણ સિવરતા પ્રાપ્ત થઈ હતી (ઈ. સ. ૧૫૭૩ થી ઇ. સ. ૧૭૦૦ સુધી) પરંતુ અહીંવિને પ્રથમ જામશુદ્ધી દાવાથી પત્ની સંતિ લાવવામાં જે પરિશ્રમ એવરો પડે છે તે મરો મરજૂત અને વિષાધિવારો દેવ છે. તેથી સમય મરો હવે છે અને દોડો દરીયામ જેવી રહ્યા નથી.

અમદાવાદના સુરદાનોએ ધણી રાજ્યો લઈ લીધાં હતાં અને મૂળ-રાત્રનાં કુલ ૨૫ પરમણાં બનાવ્યાં હતાં. અકબર જાદગરે નવીન પદ્ધતિ ઘાનક દરી (સને ૧૫૮૩), કે જેથી તે ૨૫ માંના ૬ જે રાજ્યોની પાસે-થી ખુશી લીધેલાં હતાં તેઓને પાછાં સોંપ્યાં એટલે કે જલદાર અને જોધ-પુરને રાજપુતાનામાં નાંખ્યાં, નાગોર અભયેશમાં અને મુલ્તેર તથા નંદુર-જાર ખાનદેશમાં જોડાં, મુંબઈ, વસઈ અને દમણ પોર્ટુગીઝ પાસે રહેવા દીધાં અને દંડગરપુરી (વંજરા) નિઝમશાહી-દક્ષિણ અદમલગરના રાજ્યને સોંપ્યાં. જાહાના ૧૧ માં છ નામે સિરોદી, ડુંગરપુર, અને પાંસરાયા કે જે હાલ રાજપુતાનામાં છે, કંચ, મુંબ (ચિરાકોંગા) અને રાખનગર (હાલનું ધર્મપુર સુરત પરમખાનાંનું) તે તેઓના હિંદુ રાખ-જોના દાસમાં ખંડખી અપવાતી સન્ને રહેવા દીધાં. જાહાના ૧૦માં દીલ્હીથી મોડલેલ અમલદારો મળ પડીચ કરના અભાંના (મુરત-પાટણ, અમદાવાદ, ચોખા, માંખાનેર, વડોદરા, બાય અને રાજપીપા-નરિદ-આ મુજરાતના ખરા આમમાં આવેલ હતા, અને મારા અને નચનગર તે હાલના કર્ણાવાદ દિગ્ગજમાં હતા.)

અકબરને મૂળરાત્ર જીતી સંતિ પ્રસાર કરવામાં મરો મરજૂત પડી હતી. મૂળરાત્રની રાજધાની આ સુખે અમદાવાદ હતી. ઇ. સ. ૧૫૭૧ (ઈ. ૧૬૨૭) માં તે રહેતો કોઈમાં મરો મરજૂત હતો; અને કોઈ મદાર જીત આમ હતા; રેલમ તથા કંચ-જોની જે હાલ જોના મોટા મોટા માલવા અને કરકારી હવળ ૧૫૭૭ સુધી હતી. અખીરની એક રાજીના તેણેઆપી અકબર જાદગર સને ૧૫૭૨

તેથી રાજકીય જાગૃત્તવ જાગી. આગરે વૃજગૃહ સને ૧૫૦૩ માં
 ઇસુ પર્વતે વખતે પણ અંતરીઃ કષ્ટમોની સિધ્ધિનો અંત દારી
 ન દાસરો. મધ્ય એટલે બંને પ્રતિજ્ઞા હતો કે દરિયાનો કેમગ દેરો
 હમી કે પેટાઈ ન સકે અને આપત્તને આવ વજુઃ દરિયા પ્રાપ્ત
 થયા કે જેને આ સદીને 'તદન નિર્વશ' એ દેખાવાના અનિવાર્ય
 મુખ હતી. તેઓ વરનો, વચ્ચરાન અને તુલસી હતા."

વિશેષ રીતે યથા પડી જણાવું છે કે વેલ દરિ નાકર તે ઇ.
 સ. ૧૫૫૨ સેકનો નદિ ૪૬ સોગમા નેકનો (સંવત્ર ૧૫૧૦-૧૫૩૨)
 દેનો અને વિજયપુર ૪૬ ૧૧ માનો હતો. (સંવત્ર ૧૬૩૦ તે ૧૬૭૭)
 (લુઓ બુદ્ધાઅદેવન જુન ૮ માતી પ્રસ્તાવના.) નાકરને એક
 માંતર હતી પંકિતો દરિ યુ. કુલુવાને મળે છે, પણ યુ. બાતી
 હો છે કે "દરિ નાકર સંવત્ર. પ્રેમનંદી અર્ધવ પ્રથમ પંકિતના
 ગુર્ગર દરિની બેઠાઈરી હતી હકે એકે નથી, દો પણ તે બીજી
 પંકિતના દરિઓમાં નિર્મલક કન્ય સ્થાન પ્રાપ્ત કરવાને રોગ મજાપ
 ખરો." મદલમકે ઇ. સ. સોગની સદીમાં આવ આપદમિત્રતાના
 દરિઓ પાયા છે એમ નથી.

વૈન સદિત્વમાં હતા ઇ. સ. ૧૬મી સદીમાં પણ અનેક દરિઓ
 યથા છે:—લાને નેમિકુર, પુષ્પપ્રમુદ, પર્ણસમુદ, હરંધસ, હાલખાતુ,
 સારંગ, હર્ષસાર, મુખતિમુનિ, પાર્વત, હર્ષનકરિ, દેવથીલ, દેવિ-
 રાસ-દિન, હર્ષસરિ, ગુરુગેવ, પુષ્પરત્ન, શ્રીમ-આવસાર, મગધમ-ગુરુ,
 પુષ્પસાર, પ્રીતિવિજય, બાવરત, કુલગવામ, હીરકવલ, સિદ્ધિમુરિ,
 સોમવિમલમુરિ, દેવરત, વિદ્યાકમલ, સરંગમુરુ, નરુન્ગા, વિનય-
 રત્ન, વિનયસાગર, વિનયસેખર, શરંગમુરિ, સમસુર, રિપવસરિ-
 ગમુરિ, રિપવસરિ, રિપવસર, હાવપ્રમુદ, હાવપ્રમુદ, હાવપ્રમુદ, હાવપ્રમુદ,
 હાવપ્રમુદ, મુનિદેવ, હાવપ્રમુદ, વચ્ચરાન, વગેરે આ દેખાને એવડે
 આવ્યા છે. તેમાં તે સદીના અધ્યક્ષ અને સક્રિયતા દરિઓ હાવપ્ર-
 મુદ (ગીતી મુનિઓ સં. ૧૫૪૮ થી સં. ૧૫૮૦ સુધીની ગતિ આવે છે),
 સોગમુર (કુલુવા સં. ૧૫૭૨ થી ૧૫૮૫), કુલુવામ (કુલુવા

પ્રવાસી મુનિઓ

તેમ મુનિ સંપ્રદાયમાં આ મુનિઓ રત્ન સમાન છે એવું તેની કૃતિઓ પરથી સ્પષ્ટ જણાય છે. આટલે મુનિ તેની કૃતિઓ ઉપરથી છે તેનાં નામ નીચે પ્રમાણે છે:—

- + ૧. રૂપકા કુવર રાજ સ્વા. મં. ૧૧૨૭ મંમંથી મુદિ ૫
- + ૨. રામુજય (સિદ્ધાચર) દ્વાર રાસ મં. ૧૧૩૦-૧૮ આદિ મુદિ ૧૩ મંમંથાર અનાયારમાં.
- + ૩. મુમુક્ષુની રાસ મં. ૧૧૪૧ એક મુદિ ૧૩.
- + ૪. નકામનંતી રાસ મં. ૧૧૧૫ એક મુદિ ૮ મંમંથાર.
- + ૫. શીલરસા પ્રકાશ રાસ મં. ૧૧૧૬ બદવારમાં.

૧. પ્રવાસી
આ છે કૃતિની નંબર ૧, ૨ અને ૪ આમ કૃતિઓમાં પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. નં. ૩ આના કાવ્યમરોડિયા તોળ નીમિકમાં પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. તે પ્રસિદ્ધ થયેલ છે તેથી તેની સામે નક્કું ચિન્હ મુકવામાં આવ્યું છે. નં. ૫ તે પ્રવાસી મુનિની કૃતિઓમાં બંદરનાં આગળ જોવામાં આવેલ છે અને તેની પ્રગ્ન આગળ મુમુક્ષુની કૃતિઓ પરિશ્વર-મુસ્તમાં તેના પ્રવૃત્તિઓનાં આગળ તેની વિશેષતામાં તેની પ્રગ્ન આગળ અને પાછળ નં. ૪ ના બંદરમાં છે એમ તેમની ટીપ પરથી જણાય છે. પ્રવાસી (રાસ) નામની નં. ૧ની કૃતિમાં ઉપરજમ થઈ રહે તેમ છે તે દબા મુનિ જણાયું નથી તેમ તેનો સ્વભાવ સ્વદ પશુ પ્રા. મ થઈ સમજે નથી. આ પ્રકારે કરવાનું આ પ્રવાસી

૧. શીલરસા (સિદ્ધ સિદ્ધ) રાસની પ્રવૃત્તિ આ પ્રમાણે છે:—
૧૦ વધારા થનાંલ લોકિક કિ. પવિત્ર શી આદર્શ રત્ન સીલ કિ, લોક ચિત્તથી નવમુંદરે. લોક કાવ્યેક શરદે ઉપરલોક કિ,
શીલરસા લોકા નિવ નવું પાવકિ. ૧૫ સીલ
દેવમુંદરે કુદરિ શાપિ પ્રવાસ કિ, મુનિરિ વિશ્વમુંદર વિશ્વવ્યાપ કિ,
દાસ આલેક રહે શીલ...
દેવવિર રાજા રમું એ રાસ કિ, સીલ ઉમળેા વિરલ આદર્શ
માલ કિ. ૧૧ સીલ.

પ્રસિદ્ધતાએ જાહેર પડ્યા સમયથી થયું છે. મને પ્રભાવતીપર કર્તાની એક નાની સજાય મળી આવી છે. તેમાં છેવટે એવું જણાવ્યું છે કે “એવિમ્બીજા વિમલ વિભ અતુલન પ્રભાવતિ જિનભોજન કરેવિ, નમમુંદર મેનન ગુગ ગાવતિ, પાવતિ પુરુષનિયમ નિધિ એવિ-૬.”

આ કથાનંત સંસ્કૃતમાં સારસ્વત વ્યાકરણપર જ્ઞાતિ રચનાર નમ-મુંદર નામક કર્તા છે તે કથાય આ હોય.

કવિનો પરિચય-ગુરુ પરંપરા.

કર્તાનો પરિચય કપરોજ્ઞા કૃતિઓની પ્રશસ્તિઓ એક બીજા સુધે મિલવાતી તેની મીઠાના કરતા જે થઈ શકે તેમ છે તે બીજી દલીલન સદિન અત્ર નિરૂપન કરવામાં આવે છે. કર્તા પોને ચંદ્રમચ્છના તપામચ્છન. ૧૬ તપામચ્છની પરંપરામાં ફતરી આવેલા છે. ૧૬ તપામચ્છના રથાપક જગમચ્છ સુરિના તિષ્ઠ વિજયચંદ્રમુરિ છે અને ૧૬ તપામચ્છ એ મૂવ તપામચ્છની સાખા છે કે જે તપામચ્છના રથાપક તે જગમચ્છમુરિ છે. જગમચ્છમુરિ એ (વૈવ, વાણ) મચ્છીવ દેવમચ્છ સુરિના તિષ્ઠ; અને વૈવ-(વાણ) મચ્છના રથાપક પનેશ્વરમુરિ.

આ પનેશ્વરમુરિ ચંદ્રમચ્છમાં એક મદાનુ આચાર્ય થઈ ગયા છે. તેમને ચિત્રપુર (દાવના ચિત્રોડ)માં સાનગો શિંગમર જેનેને પ્રતિ-જોષ્ઠ અને ચિત્રપુરમાં મદાવીર સ્થાપની પ્રતિષ્ઠા કરી. તેમને રથા-પેના મચ્છન નામ તે ચિત્રપુર મચ્છમાં થયેલા તે પાસે વૈવ(વૈવવાણ) મચ્છ પાડું. તેમના તિષ્ઠ ભુવનચંદ્ર (ભુવનેન્દ) મુરિ અને [તિના તિષ્ઠા] દેવમચ્છમુરિ થવા. તેમના ત્રણ તિષ્ઠોડ-તેનાં પ્રથમ જગમચ્છમુરિ થવા.

૨ ચંદ્રમચ્છ—રથાપક ચંદ્ર નાનના આચાર્ય કે જે વીરપુર ૧૨૦ ની કલકરામ થવા.

૩ જગમચ્છ મુરિ—તે તપામચ્છની પદાવધિમાંના વીરનુપી ૧૩ ને. જગમચ્છમુરિ જેણે જા મા થવા. પદાવધિમાં જામુલ્યું છે કે—“નિ સંકુલો દિપદિદિત જગમુરિ મુરિ અમુરિ દેવમચ્છના જગમચ્છ મેનનની પી દેવમચ્છમુરિ પાવતી મદાવ બંધને કિ-ચેટ નિત્ય વાપરવાં ‘સીંગ’ જગમચ્છમુરિ એ પ્રસિદ્ધ નામ પાડું.

કે જેમને સં. ૧૨૮૫ માં વિદ્યુતી (વીજળી) માં દૂધ કિલ્લો લગાવવા
(વાવળાનું અણામ્બ-આદિનિષ્ઠ ના વિદ્યુતમાં લીંડી) તેમની ત

(૧) અણાની રચના થઈ
એમ કહેવામાં આવે છે કે જાન્યાર્યુરિ દેવમંડળ મુખ્ય નહીં
દિવ્યમાંના એક હતા.

કેટલાંના રક્ષા પ્રમાણે અણા, વ્યુતમાં જાતે વિગતવારનાં એવે
વિગત કરતાં લીંડી જે એવે જાણવાથી જાણને 'લીંડા' જાણ
અંતરની એ જાણ અણાં તથા અણાનું અણામ્બ તપને અભિવ્યક્ત
અંતરની જાણ વડે 'જાણ' નામનું અણા દેવમંડળ આ રીતે ૧ નિર્મલ
૨ કૌશિક, ૩ અણ, ૪ અણાની, ૫ અણામ્બ અને ૬ અણામ્બ
એનામની અણામ્બ પ્રકારે થઈને તે જાણના રચ. ૫૩ જાણાંમ્બુરિ થવા
જાણ કરવાં એનાના રચના અણાની અણામ્બમાં તેમનું જાણ અણામ્બ
નથી, પણ અણામ્બના રચ. ૫૩ તરિકે દેવમંડળ કૌશિક અણામ્બ છે.
આના પ્રમાણમાં અણામ્બ મુખ્યમંડળ પરીણા જાણે છે કે

વીર રક્ષી અણાનો મને, વરત અણાને પંચાવને
વિગતવાર રક્ષી નીચા, ૧૫.૫૦૦ નમે સંખ્યા ૧૧૭

મળ-વારસ પંચાસીપ, ડાંડિવ નિય નિય મુદ્દા નહાણ,
વિદ્યાપુત્રનવચંદિ તથા મયં દેવનહાણ ૪૧

ચિ. સં. ૧૨૮૫ માં વિદ્યુતના કરતી મળાં છેડી, એટલે
દેવમંડળ અણા જે અણાને તેની મળાં તેડી-વિગતવાર મળાં રક્ષી
અણમ રક્ષ વિદ્યુત નમળા દેવમંડળ રક્ષી તથામત પ્રકાર કરે.

જાણ દેવમંડળની લીંડી દેવમંડળ દિવ્ય જાણાંમ્બુરિ તથા એમ પણ
દિવ્ય મળાં આવે છે જ્યાં તે લેખમાંની પડે ૧૬ માં તરિકે કેમ
અણા તે લેખમાં નિર્મલ કરવામાં એક પદાર્થ (દેવમંડળ અણામ્બ
અણામ્બને અણામ્બ મળાં કરે) જાણાં છે કે જોડી નમળીનાં
સોમપત્રને દેવમંડળ, જાણાંમ્બુરિ અને દેવે વાંચ, તરિકે સોમપત્ર
જાણાંમ્બુરિ અણામ્બની નમળીને સં. ૧૨૮૩ માં જાણાંમ્બુરિને
દેવમંડળમાં હવે લેખની ૧૮૫૨ રચના કરે.

મુરેશી ૧૬ તપમઝ નામની દાખા થા, અને તેથી હોન્ડમુરિ
મઝ હપુ તપમઝ હોરુપે. ૧૬ તપમઝ એ ૧૬ દાખા-૧૬ પે.દા-
ધિઃ મઝનું અને હપુ તપમઝ એ હપુ દાખા-હપુ પે.દાધિઃ મઝનું
ડુંકે નામ છે. આમ મુખ્ય તપમઝના મે આમ થયા.

વિશ્વમંદમુરિના લિખે નામે વખતેન, પદ્યંદ અને હોમ-
શાનિ થવા હોમ હિન્દિએ ૧૨૦૦૦ મેહા પ્રમાણની મુદતમઝ
૫૨ મુદતનીશા રમી છે. તેના લિખ દેખાવદમુરિ, અને તેના
મુદતમઝ થવા કે મેલે મુદતમઝ મઝ થવાયે.

હોન્ડમુરિ નાના (હપુ) કપામ્મે-પેતપદાદામાં હોન્ડ વિશ્વમંદ
હોન્ડો વાંત કમ્મા થતુ ન મઝ, તેમ હેટીક વિધિરિ પ્રાપ્ત
મેથી કે પેતક કિથ, મુતલક કમ્માની હી. આથી વિશ્વમંદના
મુદતમઝી વિશ્વમંદ ૧૬ (મે.દા) પે.દાદ-મઝા. નિદામ્મામાં મેહા
દોષથી ૧૬ દાખા હોરુપા અને તેના મઝનું નામ ને થાયું.
હોન્ડ હપુ પે.દાદમાં ને વખત રેતા દોષથી તેમને મઝ હપુ
હોરુપે. હપુ હોરુપે છતા તે મઝની પદ્યંદમાં અનેક શિખ
મુમ્મે, મદાનુ નામુમે થવા તેના કે મુનિમુર, મેમ્મુર, હીર-
મ્મા વગેરે વગેરે. અને તેના પ્રદ્યંદ થતુ અવિરત અત્યાર મુથી વડે
છે. જાનમ મઝનો પ્રદ્યંદ અત્યાર મુથી હોવ એમ જાનુના નથી.
વિદેશ મુરે મુમે કાપમ્મામુર હીરમ્મામુરિ થતુ. મુદતક થતુ.
૫. ૨૫૮-૨૫૩.

૬. આ જલિમે મયના-મંદવા ૧૩૩૨ છે. તેથી થત હીમ્મી
મંદમઝ છે. તેના ૧૨૦૦૦ મેહામાં આદિયા ૧૨૦૦ મેહા પ્રમાણ-
મિમ્મુર છે અને આદિયા હેમ્મીમિયા છે.

૭. મુદતમઝમુરિ એ પ્રાંદ અમ્મનિદાસ હાથનાક મુદતમઝ
પંચિદલિ-પંચીના દા. તેના મંદમઝમાં હી નવમુરે પેને મંદમઝ
હોરુ મઝમાં મુદતમઝ છે કે—

મેવત તેર મોતરે શી મેમ્મુરક મુદતરે,
સદા મુમ્મે કમ્મા અવ હી, પેય જલિમે દહારે.

રીકેની વિદ્યા અને પ્રતિભામાં હમેશાં ફરે છે. તૈન ગૂર્જર કવિએ
 યદ્યા સ્વા તેમાં આ હેમશી સિવાય એક પણ કવિની જણાવ
 પી. કનકાવની આખ્યાનની પ્રકરિતનો ભાગ આ પ્રમાણે છે:—

એણુંપરિ નેહ પાછળ નરનારી, તે નેહનું પરિણામ.

જુગમજ દસા જન જુ એકવા, તુ દાગધધમ સુગંન. ૩૬૨

પૂર્વ તપાસા મંડન દિનકર, શ્રી ધનરાત્રી મુદીરાય,

અમરસલ મુગી પણ પડોધર, ભાનુમેરુ સિખ્ય કદપચાલ. ૩૬૩

શુભ મજ્જર પંડિત વાઘાગી, નવમુંદર રણિયા,

વાચકમાંદિ મુખ્ય બગીચા, વસ સિખ્યણી મુજુગાવ. ૩૬૪

દયામાંદહ કદર રસાણુ, કનકાવની સુંગમ,

કનકાવની આખ્યાન રચક મહ, સુભગાં સરસ સંગદ. ૩૬૫

સંવત ૧૬ સુઆલક સંવત્કરિ, વૈભાવ વદિ કનકાર,

સાતમજ દિન શ્રમ મુદરનક પોમજ રરક આખ્યાન એ સાર. ૩૬૬

બહુ મુદ્ગ સંભલિ જે નાર, તેનું પરિ મંગલવાર,

હેમશી હરવજ તે એકલ, હરવ સંભામ સુમાર. ૩૬૭

પ્રવાસ:—

અખંડ વિદાર કરવાની સંધુને માથે તૈનવનેની આજી હોવાથી

એક સ્થલેથી બીજે સ્થલે વિદાર કરતાં જ્ઞીમપુર, અમરવાદ,

આદિ શાતુર્ય સ્થલે પ્રવાસ કર્યો છે એ તેમની કૃતિપરથી નિઃસંક છે.

કાવ્યનો હેતુ.

તૈનસાધુઓમાં અનેક પ્રતિજ્ઞાત કવિએ સ્વા છે અને વૈસાવ.

ગુણ નિઃસંક જીવન તેમની સાદિલ પ્રકરિતું સત્તન અને મંડાન પ્રેર-

કમળ હતું. આવા પ્રતિજિત કવિમાંના એક આપણા જીવનચરિત્રના

જ્ઞીમપુર-પૂર્વ સામરમતી નદી, ઉપરે લાલપાલી (લાલપા),

સિલ્લે મુરખા, રણસલુ વચેરે તેનું સંસ્કૃત નામ વિદ્યાપુર થા વિજયપુર

જ. આ અતિ પ્રાચીન ટોડેર હતું. દાહ નાથવાદ નીચે છે. અને નવમુંદર

વિ વદિપાટાનમાં થતાં વરો રહ્યા છે, કે જે પાટાન દાહ પદાવનીના

પાસરનો ઉપામવ છે તે વરી નિદામાન છે. નવમુંદરની પરપરામાં

નેહમુંદર (૧૮૮૧ માં), તેના સુપ્રિમુંદર, તેના રપમુંદર વિદ્યાન મુનિ

૧. ૧૯૩૫ સમય) તેજ પાટાનમાં વાસ કરી રહ્યા હતા તે ઉપામવતાં

સાદિલ પાસવાયેએ અસંભવિ છે. જુઓ વિજયપુર રજાંવ પૃ. ૧૦ અને

અનુભવી નેદને મૂલે જાળી, આડે નેત્રમાં મંજર
મનન એવો એવો, એવો પુણ્ય પ્રવેશ
નજામંત્રી કાલ ૪-૧૦૨-૧૦૩

કવિની સપુના.

નજામંત્રી કાલ સિવાયની સર્વ કવિઓ જાણી જાણી જાણી છે
અને તેમાં કૃષ્ણના કાલ રામની કવિ કોઈ મુજબ છે કે તે કૃષ્ણ
જન્ય કવિઓને કાલને તેમ છે. આજ સમય, તો કાલની અને
કાલ છે. તે સમયમાં કાલની સપુના કવિ જાણી છે અને જાણના
વિશ્વમને નજામંત્રી કાલ છે:—

૧ કું મું મું આવીજાગ, મુખમલ દો સુઝા જાગ.

આને કવિજન દુઆ આપર, તે સારને જાણી જાણર.
વિશ્વમ નજામંત્રી કાલ, કાલ દેવ ત્યાં જાણે જાગ.

૨ કું મું મું આવી જાણર, જે જોડો તે માત્ર પ્રમાણ.
જે જામ વિશ્વમ નજામંત્રી, કાલની કાલ કું જાણર.
અનંદ વચન જે જાણે જાણી, તે વચને કાલ કાલે જાણર.

વિદેશમાં મુંજ નજામંત્રી મહતા આજાનુસારે નજામંત્રી-
કાલમાં મજાનુસાર-પ્રમાણમાં કવિ જાણે છે કે—

કાલમાં મુંજ પુણ્ય મહતા કાલની કાલમાં જાણી અને,
કાલમાં મુંજાણ વિશે, મુંજ વચી પરી કું મુંજ.
કાલ: નંદ કિમ કવિ વચી કાલ કિમ મુંજ પરી જાણ,
કાલમાં કાલ કિમ લેખિયે, વર કાલિ સરીપુ કુંજ.
નિજ કાલિ કાલ એવમાં, વચના રમે કવિ જોય,
પંચિયા નિજ જાણ વર વચ કાલ વર વચ કાલ કાલ?

એવે કે કાલ પુણ્ય મહતા નજામંત્રી (વિદેશ) જાણી, અને
કાલમાં (અનંદ) જાણી. (અનંદ એમ જાણે છે કે) જાણી મુંજ
એ પંચિયા મેળીમાં પરીવેશા જોવા જોઈ છે. (એવે કે મુંજ મુંજ
• આજ મુંજા-માનિષ્યવંદ સારી.

આ જાણી જાણી કે સંજ્ઞામાં સ્થિતિવાચક અને પ્રત્યક્ષમાં
 વિષયનું પ્રધાનત્વ દોષ છે. આ રૂપના કુખર સામ્યમાં રૂપના કુખરે
 જીએ એવાની તેઓ સારી કૌશલ્ય કામવિલાસ પ્રથમ અને છે અને
 ત્યાર પછી વૈરાગ્ય થતાં સ્થિતિ સ્થિતિ અમરની રીતે જાત વિષય
 જાણી તે અને છે. આ પ્રયત્નમાં કવિની કાવ્યન દર્શાવે આને આલે
 અને છે. આમાં વસ્તુ (પોંડ) પ્રાપ્ત કવિવત છે. વસ્તુને સમય
 પ્રતિદ્ધ વસ્તુજન્ય-અર્થની અને અનેક કોઈ થાતે એવા નવરા વૈજયંતી-
 ના વિજયોદિત મહાત્મા મહારાજમાં કવિએ પ્રારંભ છે અને તે વખતે થયેલા
 જૈન પ્રભાવક મહાત્મા સિદ્ધમેન વિદ્યાઓ: કુંડ બૈનિદ્યનિત વસ્તુ
 મુખી તેમની જાણે રૂપના કુખાની પેતાની કાવ્યન બાંધીને રીતે
 લેવાયી છે. તે જાણી કવિ પાને જાણી છે કે—

કવિ: સ્થિતિ મરિદે, મરિ: કવિ: કવિ: સ્થિતિ: કવિ:

કેવી વાત મુખી તે કવિ, સ્થિતિ: એ, પું બાધુ સતી ' ૧. ૧૭૦
 કેટલા (કવિવત) સ્થિતિ સ્થિતિમરિદેથી કવિ છે અને કેટલા
 સ્થિતિ સ્થિતિમરિદેથી-સ્થિતિ કવિ છે, કેટલા સ્થિતિમરિદેથી કવિ કવિ છે.
 તે તેમાં એ, પું વસ્તુ વસ્તુ દોષ તે કવિ: સ્થિતિ: પું (બાધુ પું).
 આમાં સ્થિતિમરિદે કવિ કવિ છે એમ જાણી છે તે રૂપના કવિ
 કે સ્થિતિ કવિ: સ્થિતિ: પ્રાપ્તમાં એ મંથ દે. ૧ એકું જૈનમંથાવિમાં
 મંથમ જાણુ નથી. એમ કાવ્ય છે કે આ સમયમાં મંથ સિદ્ધમેન
 વિદ્યાઓ સ્થિતિ કે. ૪ મંથ કે સ્થિતિમરિદે કવિ છે એમાં કવિ નથી.
 તેમજ (પેટાના મુખ્યતરી સમય) મુખ્યતરીની કવિ: ૫૫ કવિની
 પેટાની કવિવત્સુલ રૂપ જાણી છે.

આકાશ: કવિ ૮ નાં મુખ્ય કવિમાં કવિ છે તે કવિ: જાણી
 બધું છે કે—

' કવિ: કવિ: આકાશ: મરિદે કવિ: પ્રે. ૫ રમે કવિ: કવિ: કવિ:

કેવલ સ્થિતિ ઉત્તમધિવન કાવ્ય, એને કવિવતે સંજ્ઞાવત (૧)

ઉત્તમધિવન કે નો પવિત્ર આગમ-જૈનકાવ્ય છે તેમાં જાણી આકાશ:

કવિ: અને છે તે પાની કવિને જાણી મુખ્ય કવિમાં આકાશની
 ઉપરોક્તિ: જાણી છે.

મણી-કમળાદિ તેમજ સૌ મંથપ્રાણીનાં જાતકરો હતાથી છે તે
 પરી કરિ મહાકુલ દેવો ભોલો એ સ્વરૂપ છે, જાણતો તેનો પદો
 લખતો કાલુ દેવો સ્વર્ગ પુલિંગોમાં તેની જાણ કરત, સમેટ, વેળથી
 વહેલી, અને અને જાણથી સંકલિત અને પેદા છે. નકલમાંથી જાણ-
 તર હોવાથી તેની જાણ વિષય, પરિણામ અને તેની અને વાંચી
 હાથે તેમ છે, પણ પરિણામ હજુ તેનો અર્થ જાણનાં જણાશે કે
 કવિએ સંપૂર્ણમાંથી વ્યુત્પત્તી જાણનાં જોવાવડવું કર્યું છે તે પેલાની
 જાણવાના કિંદ અકુટને જાણે સુદ સુધું છે.
 દેવતોનો ઉપલેખ.

“જાણવ જણે નિહાળ કરનાં કૃતિય, અને જાણ પુલક કરનાં
 જાણવ વાળી એ વિશેષ અને કેવલજ્ઞનાં સુધન હતાં, ત્યારે કો-
 વનેયો મરિયો વળે દેવો.” જાણી દેવતો-કવિનાં જાણવું કવિએ
 કેલેક સુધે જોવાવાળી વાળેલ છે તે જણી જાણ તેમ છે, અને તે
 નીચે જાણ જાણેલ છે. આ જાણ તે તે દેવતો કરિના સુધે કરનાં
 જાણી કિંદ વાળ છે એવુંજ નહિ પણ તે દેવતોને જોવાવડવું
 પેલાના જાણવું કે મુખમાં જોવા, જાણવાના જાણ સુધે પાળી હોય
 તે સુધે જાણવાના જાણ જાણી પુલક જાણ છે. “કેલે જાણવાના-
 જાણે દેવતો તે પેલા જાણવાના-કેલેક દેવ છે મુખમાં-જાણે
 જાણે હાથે છે જાણવા-કેલેક છે. જાણવા જાણ અને જાણવાના
 જાણે એ જાણવાના જાણે કવિએ, અને વિદ્યોતો સુધે છે, પણ એની
 દેવતો તે એ જાણવાના પેલાના જાણવાના જાણવાના જાણવા
 જાણે છે. જાણ દેવતો કવિ જાણવા જાણવાની નહિ પણ જાણવા
 જાણવાનાની જાણે હોવાથી, એ જાણવાનાને જાણવા જાણી હાથે
 છે, અને જો દેવો એ જાણવાના જાણવાની કૃતિમાં સુધન જાણે
 નથી તે દેવતોમાં જાણ કિંદ સુધે છે છે. જાણવા સુધે જો નિહ-
 વાળ અને જાણવા જાણ નકલમાં જોવાથી છે તે દેવતોમાં
 જોવાની નથી. દેવતોની કૃતિય અને સુધે જાણવાનાના વિદ્યોત
 જાણવાના જાણ સુધે અને સુધે જાણવાનાં કેવો દેવતોમાં જાણે
 છે તે જાણવા જાણવા સુધે છે. જાણી એ જાણવા જાણવા

- ૧૦ મ્હે મુખી બાલિષ થાં મને,
દસનાં ને રોનાં પ્રાદુર્યો.
- ૧૧ તાલે તાલ મનો મન મેલ,
કુરર મને ધરે તવ મેલ.
- ૧૨ કુરર દિરે વિચરે જા,
વિવાદ વિચે થયું નાનરું.
- ૧૩ તે લગ્ન જોગી કિસી પ્રિદ,
મદમાતો ને મદિશ પીર.
- ૧૪ હરિવ મ્હે સ્વપ્ન એ જર,
અથ દાંતે પદું હાંત.
- ૧૫ મ્હેા મુ કર સિદ્ધ સાંકળયો,
એ લખાયે: લયે: મિત્રે.
- ૧૬ આરતિ કરચ લાગી મળી,
મ્હેા હંમે કૂની લાગી.
- ૧૭ મ્હેા મિત્રે: હને આ વીર,
નિજે લડકું હિનાયું નીર,
- ૧૮ ન શકે કો પુદચી લેદને,
પરમેશ્વર પુદચી લેદને.
- ૧૯ લગ લાગી મ્હે પગની,
પદિલે કરગે મહિમા પગી.
- ૨૦ દિદા મ્હેા દીધી જમનાવ,
પુંખ ન ખાધા દાધા દાય.
- ૨૧ લખ્યાથી લેયું ભરું,
નેહએ તે કુચ્છાદિ.
- ૨૨ બહાર બોલ પડ્યો ન સમાએ,
લોક ને બિદિઃ ન બાંધ્યાં બાએ.
- ૨૩ રાગ પ્રને લે અતિ રઃ લાગી,
પૂકે વાળી વાળી,
- ૨૪ પ. ૧૧
- ૬ પ. ૫૮
- ૧૩ પ. ૬૦
- ૨૪ પ. ૧૧
- ૬૭ "
- ૨૮ "
- ૩૪ પ. ૧૨
- ૪૪ પ. ૬૨
- ૩૨ પ. ૭૦
- ૩૮ પ. ૭૧
- ૬૦ પ. ૭૮
- ૫ પ. ૬૧

કાવ્ય રમી વિહારમાં નામના મેળવી છે, તેનું જ્ઞાન છે. દમયંતી
તેમની સહુર્તુ નામ છે. આ રામની કૃતિ આશિષવંદ મુરિ ક
નલાયન (અથવા કુમેર પુરાણ) નામના કવિને અનુસરીને લખાઈ
રહી છે તે જરૂરી હતી સ્પષ્ટ કે તે સ્વયંજ નહિ પણ અનુચાર છે
તે નલાયન કવિ દૃષ્ટાન્ત્ય કવો નથી તેથી તે કવની સાથે આ
અનુચાર સરખાવી કેવી કુલગતની સ્પષ્ટકારે કાર્ય કર્યું છે, કેવો
પ્રતિભા અનુચારકે તરિકે વાજરી છે, આજમાં કિલ્લા પોતાના
લક્ષ્યથી ક્યાં નરોન લાવો હોમરવામાં આવ્યાં છે તે, તેમજ મૂળ કવિ
ક્યાં કવિને આધારે રચવામાં આવ્યો છે, તેમાં શું શું અવરમાં
આવ્યું છે તે અત્યારે હજી સ્પષ્ટ નેમ નથી. મૂળ કવિમાં લેખ અને
ફોનોગ્રાફ અને દ્વિતીયત્વ સમિશ્રિત હરવામાં આવ્યું હતું, અને તેમાં
નવે રસથી પૂર્ણ સો સર્વે દત્તા એવું સ્પષ્ટમાર જણાવે છે:—

આશિષ મુર મદાવનિ, તિને કો નલાયન કવિ,
નવ રસ પદેષિ રિદેવરા, કો વરો ને સુરમય. ૧૪
સ્વ સમય ને જ સમયને, એક જ શિદાં અધિષ્ઠર.
સા સર્વ જોડના વાંચન, કલ્યાણ વાચ અપાર. ૧૫
અનુસરી તેને મુખે રી, અમરે જોડ્યું સમય.
મન રસ એકાંક દેવતા, બે.લય પુ.૧ પ્રગથ. ૧૬-૧૭

અવનવી સમયા સમપાદિત દત્તા. તેની માનવું નામ આમાલોલી
ને વિદ્યાર નામ હીંદુ દત્ત તેમજે કવિ તરીકે નેવક કાવ્ય અપીઠ સર્વ
નું નવાનું છે કે એ એક જ જનમ છે કે જનુ જનમ કાવ્યમાં તેને
જ સ્થાન અવરમાં માન્યું છે, અને હવેન સાક્ષતા પદિત તરિકે
મે જોડવ જાદ નામનો કવિ જનનાં છે તે જોડવો મનો અનુચાર
અને કવિન કવિ છે. આજવાજવા સામકીકાકારમાં નેવકના શ્લોક
કાલકાવ્યમાં નહીં કાવ્યા અને કાવ્યો સમય ૧૦૨૧ થી
૧૦૨૩ ઇ. સ. માં સિદ્ધ થવામાં આવ્યું છે તેથી અને અમરે પાતાના કાવ્ય
પ્રકાશમાં નેવકના શ્લોક કાલકાવ્ય તરીકે અપવા નહીં ને પાછી કી હવે
કાવ્ય અને અમર જાદે કાલકી ૧૧ થી કાલકી ૧૫ થી સિદ્ધ થયે છે.
૧૧૨૨ સુદકરે અને પ્રમાણે તિલક કર્યું છે કે કો દવ આપી સદીવા
જો અવમાં વિદ્યમાન દત્તા કાવ્ય સમય કોવલના કાવ્ય અવવારો છે.

તેણે ૧૮ સર્વનાથ પાર્વનાથ ચરિત્ર નામનો મંથ રચાવ્યો
(દાહનુ રીતચર)માં સંવત્ર ૧૨૭૬ માં વિદ્યાભીષે સંપૂર્ણ કર્યો છે
અને તેની પ્રતિષ્ઠામાં પોતાની વર્ણના નીચે પ્રમાણે બતાવી છે:—
દેવિશમ્ભુની વચ્ચેના (કે જે) વચ્ચેના નામ પરથી હૃદ-
યથી છે.) ના શાળમચ્છમાં આપ પ્રદુષ્ણમ્ભુરિ કથા. તે પ્રમાણે વાંચી દેવા
અને તેમણે એક દાહની સમક્ષ વિનિમીરોને વાંચમાં દેવબા દવા. તેના
પરંપર દાહિકે કેવલમ્ભુરિ શામ્ભુની વચ્ચેના દવા કે જેણે વાંચનામ્ભુરિ
નામનો મદાન મંથ રચ્યો છે. તેના દિવ્ય શાસ્ત્રીય પ્રમાણ મુજબ
દાહની સમક્ષ વાંચીએને અત્યંત જિનેશ્વરમ્ભુરિ (પન્નેશ્વરમ્ભુરિ-પદિવ
દરેકેવિનિદાસ જાણ્યો છે. સુરમ્ભુરિ ચરિત્ર પ્ર. ૫. ૧) તેના અભિવ્ય-
ક્તિમ્ભુરિ, તેના દાહિકે વદંમ્ભુરિ, તેના પ્રિદાવપદ રીતમ્ભુ, તેના
પદે દવિ ભરનેશ્વરમ્ભુરિ તેના પદે દેવસ્વામી કે જે બોલિ:દાહમાં
દેવક દવા તે કથા તેમના દાહિકે નેમિયંદમ્ભુરિ કથા અને તેના
સામરેદ (સામરચક્ર) કથા અને તેમના દિવ્ય આના કર્યા થી
માહિત્યવદંમ્ભુરિ કથા.

આ પાર્વનાથ ચરિત્ર કેવી રીતે રચવામાં આવ્યું તેના સમ-
માં આમજ ચાલવા એ જાણ્યો છે કે (મિન્નમાલ વંશમાં) (મીમાલ
વંશમાં) મિદિલે પુત્ર વીર અને તેનો પુત્ર વદંમ્ભુરિ કથો કે જે
ગાંધ કુમારમાલ અને અમલકપાલ દાહની સમામાં જૂથજૂથ દને-
ને પોતાની માદનામની પત્નિથી તથા પુત્રો નામે વિષુવનપાલ, મલ્લ
અને દેવક કથા દવા આમાંના દેવકનો પુત્ર પદ્મજી સુદેવિ દલો.
એક વખત દેવક પોતાના કુળ દવિ પદ્મજી પુત્રને સાથે લઈ મહિ-
શ્વરમ્ભુરિ પાસે ગઈ દેવકા લાંબો કે “આપની ધાર પરંપરામાં
જે પૂર્વજ પ્રદુષ્ણ મ્ભુરિએ ચોરાયી વાંચીએને અત્યંત, અને તેના
દિવ્ય જે અમલકેવલમ્ભુરિ તેમણે વાંચ મદાનું નામનો વંશનો મંથ રચ્યો
છે તેઓના આખ્યાયમાં રહી આપે પણ સદંમંથ રચવામાં સ્વદક્ષિ
કુમારી પરોપકાર કર્યો પદે છે” આ પ્રાર્વનાથી વચ્ચે થઈ મહિ-
શ્વરે પાર્વનાથ ચરિત્ર મંથ સં. ૧૨૭૬ માં (રસાયે રવિ સંખ્યાવા
માં દોષપર્વજી) રચ્યો (પીઠસંન ત્રીજો રીપોર્ટ. પૃ. ૧૫૭)

હવિની કૃતિઓ સંબંધે વિશેષ:

આજે હાર બહુની મધ્ય કે નવમવર્ણીયક સિદ્ધાન્તી દર્શાની
 સં કૃતિઓ સ્વતંત્ર છે. દર્શાની કૃતિ નવે કુલંતરી રસ એ નેન
 વિનિષ સ્થિતિ દાસ ખાલના પ્રથમ પુણ તરીકે પ્રાકૃતમાં પ્રસિદ્ધ
 થયેલા, અનેકર કુનિત્ત કુલંતરી ચરિત્ર જરથી લખાયેલ નથી
 કાલુકે જનનાં વાનુ કુણ છે. નેનવન પ્રચારક સમયે પ્રસિદ્ધ
 દોષ ચરિત્રવચનમાં કુલંતરી ચરિત્ર છે તેનું વાનુ આજણ દર્શાન
 મુરંતરી રસ સાથે મરજાર મારું છે. પ્રચારના જરથી મજૂર છે
 કે હા ચરિત્રવચનનું તે ચરિત્ર જાણી શી વીરવિજય (વિજયની
 એમણીકમી સ્ત્રીના અંતમાં થયેલા)ના દોષા રસ (રસના સંવદ
 ૧૬૦૨) ઉપરથી મુજબની બદમાં લખવામાં આવ્યું છે. વીરવિજયને
 કુલંતરી રસ થઈ શી અમરદાસી વિવાદાગમે પડેલા પ્રસિદ્ધ દર્શા
 ને, જણ અને દાસ લખે નથી તેથી તેમાં તેનું વાનુ ક્યા અંશમુદી
 હવું છે તેને હાલેન દર્શામાં આવ્યો છે કે નહિ તે હમણાં નથી જાણ્યું.
 નવમુંતરી જણ દર્શા તેમ જાયને હાલેન દર્શા નથી; એ જીન મૂંતર નેન
 દર્શા નવે થઈ વડેને મું ૧૭૩૧માં કુલંતરી અમરમુદર નામનો રસ
 રસ છે તે જણ જાને દર્શાને મગવી દર્શાને જ દોષો જોડ્યો
 નવમુંતરના દર્શાન હાર નામના પજા કૃત રસ સંબંધી
 એકજી બહુવર્ણ રસ છે કે મું ૧૭૮૫માં ગિરિધામ દર્શાને જાન
 વેલા મુદવર્ણીવ દર્શામાં દર્શાનના થયેલા કોન ઉદાત્ત વર્ણ છે
 દર્શાને જણ ઉદારને રસ મું. ૧૭૬૬માં થયેલ છે. દર્શાન (દર્શા
 દર્શામાં આવેલા જાંવ)નું મુદાત્તન પણ સમજવી થઈ છે, અને તેનું
 મુદાત્તને લખી જ તેનું જર થયેલા આજણ વા દર્શાને બર
 થયેલી મરિદીની દર્શા રિવલિ હાર દર્શા ઉદાત્તી અસપાદ્ય સિદ્ધ
 થઈ છે. દર્શાન સંબંધી અનેકરદર્શા દર્શાન સંધિય થયે થયે
 મજ પ્રખ્યાત છે, અને તે જરથી દર્શાને સંધિય થયે થયે
 મજમાં થયેલ પ્રસિદ્ધ થઈ ગયે છે તે સિદ્ધાન્ત તે જા દર્શાને
 આવે છે. મૂંતર બદમાં જણ દર્શાન રસ મરિદીનું મું.
 દર્શાન લીધેમદાસ-આસવિજય મું મું ૧૮૧૦, સિદ્ધાન્તરસ

મિષ્ટાન્નહારિના વર્ષ ચતુર્માસવપાનવઃ ।

જાત્રાસમાન્તિ વિષ્ણુ યે લાગ્ય સુવે પતિનાયકાન્ ॥

૩૫૪૬૮ કુંભાર રાસનો સાર.

ખંડ ૧—કુંભારના માલગણે પ્રસિદ્ધ છે. [આના સંજોગમાં
કેટલાં જાત્રાગીએ તેા આ દેશ અતિ પ્રાચીન છે. મહાવીર સ્વમીના સમ-
યમાં ઉત્તરવિંદીમાં અંકુશવાલ રાજા રાજ્ય કરતે હતા. અદોઃ પછી
સંપ્રતિ રાજા થયે. વિદ્યાધિપના સમયમાં આવ્યાં થા ઉત્તરવિંદી તેની
રમણની હતી. પછી તે રમણની વલ્લભાં અને ઉત્તરવિંદી કેટલાં રાજા
માંડ્યાં તેા કેટલાં અર્ધ-જાત્રા-જાત્રીમાં રહેતા. અદોઃ પછી મુખરાજા થયા.
તેના વંશનું રાજ્ય ઇ. સ. ૪૦૦ સુધી રહ્યું. પછી દલુ અતિએ ત્યાં
રાજ્ય કર્યું. ત્યાર પછી કનૈયાલાલ રાજા હર્ષવર્ધનનું રાજ્ય થયું. આ
સમય સુધીમાં કૌટલ્યનું જોર ખાતરમાં થયું હતું. ત્યારનાર માલ-
ગામાં પરમાર રાજાએના રાજ્યનો ધાર્મિક થયે. તેમાં મુંગ, બેંગ
અતિ મેટા મેટા પ્રવાળી રાજા થયા. વલ્લભાંના સમયનો એક સંમૂલ
વિદ્યાધિપ એક મહાત્માથી મળી આવ્યો છે. તેમાં જાત્રાના પ્રમાણે
અત્યંત પદ્મના રાજા અતિદે મહાત્મા થી તેને હરાવ્યો અને માલ-
ગામાં પરમાર રાજાએ કર્યો. માલગામાં પરમારનું રાજ્ય ૧૩૦૦
ઇ. સ. સુધી રહ્યું. હમણાં પણ માલગામાં કેટલાં જાત્રાએ પરમારનું
રાજ્ય છે. પરમાર પછી અર્ધ-જાત્રીના ખીલજીએ માલગા હતું. ત્યારપછી
હુલ્લમાન સોલંકર સ્વયં થયા અને સન ૧૪૦૧ થી સન ૧૫૧૯
સુધી રાજ્ય કર્યું. તેમાં નાતિશીત અને વિદ્યારત્નાં જોરી વંદરે
પ્રસિદ્ધ થઈ ગયા. જાત્રાગીના નામના મુખરાજાના સુધાગને કેટલાક
વિરલ સુધી માલગામાં રાજ્ય કર્યું. ત્યાર પછી શેરદાદ આવ્યો, ને તે
પછી અકબરના હાથમાં માલગા આવ્યું. અકબરના સમયમાં જા-
ત્રાના રાજાએના અધીન હતું. થોડાં વખત નિજામનો પણ ત્યાં
અધિકાર રહ્યો ૧૭૪૦ સનમાં જાત્રાજી જાત્રાગી પેટાગને દીક્ષીત

છે તેમાં એક નાનો સંગ્રહ (ખંભો) છે તેમાં ૫૪૦ મુંદર જારીક
કાલકામ છે ને તેણે મંતવ ૧૪૪૦ લખ્યો છે.)

વળી ત્યાં મદાસાલનું મંત્રિ છે (જાનું મંત્રિ દમણાં ૧૪૫ છે. તે
જદ પ્રાચીન છે. તેની જગતને દમણાં "૧૩૨" કહે છે. તેને ૧૬૯૫ ચારે
જાણુ મોટી વિચલો હતી અને વિચલોની જાણે જાણીનો મોટો કુંડ
હતો. એક દરે દરમિદિ માતાનું લગાવ છે. સાંભળવામાં આવે
છે કે આ મંત્રિ રાજા વિષમે બેઠાલું છે. ક્ષિપ્ર ક્ષિપ્રસે ૧૪૫
પોતાના મંત્રિમાં આ મંત્રિની, તેની આસપાસના રાજાઓની અને
જાડીના રાજાઓની પ્રદક્ષા લખેલી છે. આ મંત્રિના ચોક્કસ મોટી
મોટી મંદાલાઓ અને પદાલોઓ હતી. મદા-પંચિલિ કાઠો
અને બેઠાલોની જાડી વસતા હતા. કાપુર્મ-વાસી ૧૪૫ જારી રહેવા
હતા. કુદરથી વિચલોઓ જાડી વિચલોના ચારે જગત દરવા હતા.
દિનુરાજાઓના મહેલ ૧૪૫ જાડી હતા. દમણાં કુંડી તેમાં ચિન્દ
મહે છે. એક ને જગતે કુંદમૂનિઓ ૧૪૫ દેખવામાં આવે છે.
ક. સ. ૧૨૩૦ માં આદમક કુંદવાને કુંદનજર જાણ કરી લખામ
મંત્રિ તેની નજાણા હતાં, મુનિઓને ખાતિ કરી નાખીને આ મંત્રિ
૧૪૫ ચોક્કસ, આસપાસની વિચલો જાડી નજાણી (અને તે વિચલોનાં
કુંડ ચિન્દ હતા છે.), મદાસાલની મુનિના કુંદ વિચી લખ મનો,
કુંદસામાનનું જોર વધુ ને મંત્રિને સ્થાને ખસી જોવાની જાણે મહેલ
જોવાની લગાવમાં કુંદ ખેડવા. પદો વખત મદાસાલની જાણ જોવ
રહી. ૧૪૫ જાણી જાણવાના જાણિત્ય લખે તેને નીચેથી એક
દેવની જાણ સ્નેહર ત્યાં નિખારો અને તેને મદાસાલ અને દર-
મિદ માતાનાં મંત્રિ જોવાવાનો કુંદ જાણી આ જાણે મંત્રિ તેના
સમવાના-સન ૧૪૪૫ માં જાણ કે ને લખ મેજા છે.)

અને ત્યાં વિદવા છે. (પ્રવાસમાં જોમ આજવા તેમ જાણમાં
સિદવા પ્રસિદ છે. તે સિદવા નાના સિદવા એક મુંદર ૫૪૪૫ મેજા
છે. તેની સામે સિદવા મદાસાલની મુંદ છે. સ્થાન સમજાવ છે.
જા જાણ જાણુ છે, ને વિદવા ૫૪ મોટા મોટા લખ છે.

લખથી થતાં જોડાં નેન કથાઓમાં પ્રણાં આવે છે.) એટલે રાજાએ
 ચેણીચાગા અને અરેથી કથાં પણ નહીં ન રાજાએ એવો જોવામાં રાખી
 કરી દીધું કે તેણીને ત્યાં રહ્યા પછી વિક્રમચરિત્રથી એક પુત્ર પ્રસન્ને
 તો તે જારી. બેંચરામાં એક સગા પણ ચંચરે તેમ ન હતી; માત્ર
 થાસને પૂરતી હથાકે એક નાની નાગી મૂકી હતી અને તેની પાસે
 એક ઘસી ચેણીદર દરીકે રાખી હતી. તેણીએ આ ઘસી સાથે વાતો
 કરી પ્રીતિ કરી લીધી. એક વખત ઘસીને સરલાખ રાખી આની
 દિશ્નની વીંટી આપી. 'પેલાગ દાવ દોએ નેદો, એક સદુ
 કિંકર તેદો' - એટલે કે નેદો દાવ પેલો, તેનો જન્મ ચેણો એ કહે-
 વત અનુસાર ઘસી લાન આદધીન બની. તેણીની દાવ પાનમાં,
 બેંચરામુથી સુરંગ કરવાની વિનવિ લખી તેનું પાનખીડું પેલાના પિતા-
 ને મોકલ્યું. પિતાએ એક ધવગશુદ બેંચરાથી કેટલેક છેટે જઈવાની
 ત્યાંથી બેંચરા મુચીની સુરંગ મુખ રીતે કરાવી. આ માટે મનમોહિની
 ચેમિની વેશમાં જઈ વીણા દાવમાં લઈ વગાડી. મુદ પાસે કેટલાક
 ન આવી દોકે તે માટે એવકો મૂકે પિતાપાસે બોલન રવામત આવે
 જનાઈ વિક્રમચરિત્રને બોલાવ્યો. તેની સાથે તેનો મિત્ર મંત્રીશર-પુત્ર
 હરિદિવ દત્તે. વલ્લિક પુત્રીએ ચેમિની વેશમાં વીણા વગાડી કુમારને
 મુગ્ધ કર્યો. કુમાર મિત્રહરિદિવ પુત્ર પુત્ર આવવા લાગ્યો. આખરે
 પિતાની દરમ મૂકી ન રાજા માટે વનમાં જઈ પ્રેમચાવના સ્તીકાર-
 વનું કહેવાં ત્રણે જણ વનમાં ગયા.

'કુમાર અને તેનો મિત્ર વન જતાં જઈ વાળી ગયા એટલે પ્રેમચર
 વેણાચિત્રને દરીરને વેણાવાળી પ્રેમચાવના કરવાનું ચોખ ન લાગ્યું.
 તેથી ચેમિનીની રાજ લઈ અમમાં દરીરનો થાક ઉઠારવા માટે અમના
 એક દળમને ત્યાં જઈ દરીરની મૂળ ચંપી કરાવી સ્થાન કર્યું. પછી જઈ
 લીધી. આ વખતે વલ્લિકપુત્રીએ સામેના દુષ્ટચાગીના ધરમાં જઈ તેને
 પાંચી ધંધેથી તેના વજ્રથી મદિદરીનો વેશ લીધો. દુષ્ટને સાર સદિવ
 ને આદરતે નેતું મધુર જનારી તે લઈ તેઓ અને જડાર નીકળે
 રવાને બેઠી. સાંજનો સમય થતાં તેઓ જ્યાં જડાર આગા કે દુષ્ટ પી

કર્ષો. સર્વેશ્વરે તથા કુટુંબીજન દર્શ પામ્યા મારનો દુખારો આદરના
પાંદરમાં કરીને ચલુ દિવસ બની દુરુદો અને રસાનિ વર્ગે એકબ
સેવી કુમાર અતલ રિધિતિઓ આપ્યો પ્રધાને રાજને એમ સમજાવ્યો
કે જે તેની કુચરી રખસને પરજુરે તે તેની પાંદરો બધી સમગ્રના
બધા બધ પાત્રી સકારે એટલે રાજને માનગમની નામની અપુર્વને
કુમાર સાથે વચાવી.

દારે નેમ્બાળાનું સ્તરી કરીના નુમાચાર સુખાચી મૂકો પાદે દત્તી
તે મુદિમાં અદી પદી રચાચીની મુજિના ખંખર ભાંમણે દત્તી મદ
તેની સાથે પશ્ચિમદખ કરવાનો વિચાર કરો. કમાર પૂર્વે પાલકે
મંબાળનો દનો અને અદેનિય તે ગુંદીનું પાતરન કરો. ૧૫.
ગુંદીએ સાગર સ્વસ્થિમન પચાંમ પ્રકામ સદિ રિપાં ૧૫ દત્તી
સાચી ખોમનિ સાથે મેકલાખે (ખા શેમ્બર શેમ્બી દેલ ૧૫૮
કે.) તેમા દેનલાખ ૧૫ નેમ્બેલપુરને ગંદેરનું ૧૫૫૫
અપુઅનો કમાર કમારે ૧૫ નેલાખ પ્રોતિરચમેપો ૫. ૧૫૫
અપુને અપુઅ ૧. ૫૫૫ને રીપાં રને. દેપાદી અપુમે તે
૧૫૫ ૧૫૫ ૧૫૫, પદિય મિલકુ દેલે અપો ગુંદીનું ૧૫ ને ૧૫

[illegible]

એ સંસ્કૃતિ વધા કુંભોત્તમ હર્ષ પામ્યું માર્ગો કુળોએ જાગૃત-
ભાવમાં સ્ત્રીઓને મનુ વિવેક બની જાય, કોઈ અને સ્ત્રીઓ વચ્ચે એકબી
બીજાને કુળને અલગ સ્થિતિમાં જાણે પ્રત્યેક સ્ત્રીને એક સ્વતંત્ર
જીવે તેવી કુળી રાજાની સજ્જતો તે તેની પહેલો નથી સમજાવતા
મનુ અર્થે જાણે સજ્જતો એક સ્ત્રીને પ્રાપ્તિમાંથી મનુની સજ્જતોને
કુળને કાળે વગર.

હવે કૌટલ્યમુંડી સ્ત્રીના સ્વભાવને સંબંધી મૂળે પામી હતી
કે મુદિમાં જાણે જાણે સ્ત્રીની મુજિત ખાતર સંબંધી કૌટલ્ય સ્ત્રી
કોઈ કાળે પદ્મસદન પ્રત્યેક વિચાર કોઈ કુળને સંસ્કૃતિમાં
કેળવતો હતો અને નિર્દેશિત તે સુંદરીનું વિચારનું કાળે કાળે
સુંદરીને સંસ્કૃતિ સ્વભાવ પામ્યું પ્રાપ્તિ કાળે વિચારે પામી હતી
કાળે કૌટલ્ય કાળે મેલ્યાં (અ પ્રેમને પ્રેમની કાળે કાળે
કે) તેની કાળે કાળે સ્ત્રી સંસ્કૃતિમાં મેલ્યાં જાણે
જાણે-જાણે કાળે કાળે પામી તેની પ્રતિબંધની પામી જાણે
જાણે જાણે કે ' કુળને પામી રમે, કાળે કાળે, તે
કાળે સ્વભાવ પામી, કાળે વિચાર કાળે' જાણે મુદિનું પામી કાળે.

કુળની રાજા અને કાળે વિચારની પામી પ્રાપ્તિમાં પામી
પામી સ્વભાવ અર્થે કાળે પામી પામી રમે કે. એક સ્ત્રીને
પામી સ્વભાવ કાળે કાળે કાળે તે પામી કાળે કે એક કાળે કાળે
કાળે જાણે કે કે ' પામી પ્રેમ કાળે કાળે, કાળે કાળે કાળે
પામી ન કાળે એક કાળે? અને તેમ કાળે, પામી કાળે એક કાળે
કાળે તે જાણે જાણે પ્રેમમાંથી એક કાળે કાળે પ્રેમ પામી
પામી' રાજા સ્વભાવ કાળે કે જાણે એક કાળે પામી કાળે
કાળે જાળે કાળે વર જાળે કાળે, એક કાળે કાળે વિચાર કાળે
કાળે કાળે જાળે પામી પ્રાપ્તિમાં જાળે કાળે કાળે તેની પામી
જાળે વિચારી કાળે વિચારે કાળે કાળે કાળે કાળે કાળે
કાળે જાળે ' કાળે કાળે કાળે' કાળે પ્રેમને પામી

જોઈએ દેવદા મંત્રી છે, હારે મારે તેમજ છે, પણ આપણુ ખરીતી પ્રતિ હો એ મોલીના દણા બરાબર છે, તે પ્રમાણેજ આપણે રહેવું જોઈએ; એમ રહેવાં જો હવે કષ્ટ થયે હો હારી આયેજ મારો અર્થિ પ્રેરે છે—આપણે જન્મે જુણેજ મરવાના ને જગવાના આ રીતે સર્વ સ્ત્રોત નિર્ભુગ થતાં રાજાએ સમ્ભવદ આપ્યો. ખીજા પ્રશ્નના જવાબમાં જણાવ્યું કે આપની પુત્રી આચળ કંટિવાની દા પાણી તેનું કારણ એ છે કે જ્યાં જોઈ ખીજાનું ચિત્ત પ્રેરણા મરેલું હોય ત્યાંજ કુખ વાવ થાય છે. આપ રાજાને શું કહેવું ? રાજાએ પ્રશ્નની આવી વાત જાણવામાં આવતીતિ શું રહે છે ? પછી કોત્રી આટલી નથી અતિ નિર્ભયતા રહે છે એ જાણવું રાજાને અશક્ય થતાં, કુદરત 'રાજા! કો કંટિવા પ્રજ્વલિ, નીનીની જાણે હણી પ્રજ્વલિ, જાણે કંટિવા—વહ મહારાજા! પ્રજ્વલિ હાંધુ જાણું રાજા ' એમ કંટિ તે રાજાના અર્થે દર્શી ' મરો—વહની વાત કહે છે—

આટલાંમાં,

જાનિમાંજ નમસ્કાર ચિત્તવર્તન રાજા દત્તો કે જેની રાજી મહા નવલી પ્રમાણી—કપડી હતી તેના પ્રશ્નન અતિનેકરને કનકમંથી સ્વેદ મરેને નામનો ચુલુકના પુત્ર દત્તો એક વખતે રાજાજાનામાં એક ધીવર—મહીમારે મોટા મન્ન હાથી રાજાને મેટ ક્યો અને કશું કે સમુદ્ર દેવતાનું આશ્વપન કરવાથી આ પ્રશ્નની નગી છે તે રાજાને યોગ્ય દેખ રહે એવું પરી દું હાથ આવ્યો હું. રાજાએ રાજીને એલાથી તે મન્નને હાથ રાજીને આપવા કશું. ધીરને ધન આપી વગાડ્યો. રાજાને મન્ન હાથી રાજીને જણાવ્યું કે રાજાએ આ હાથ દરમ મોક્ષારેષ છે ત્યારે રાજીએ કશું દું પરપુરાનું કુખ જોતી નાસે મારે મારી પહે તે પુત્ર આવ્યો હો મારે હાથી ? રાજાએ જાણ રાજાને વાત કહી મન્નને પાંડો રાજામાં પ્રવેશ એટલે રાજાએ પેલાની રાજીને મહા અતિ જાણીઆવડે હાથમો આ વખતે મન્ન પાંડા દર્શો વિરમન-કુખ રાજાએ પ્રશ્નને જાણું કારણ પૂછું પણ તે કારણ ન આપી રમો; કારણ દેવ તે જાણે અર્થ જાણારે પાંડો એન રાજાનું

ખંડ ૬—આચ સધામાં સિદ્ધિને સરિ વિદાર કરતા કર-
 મુનમાં આચ ને સંખને પ્રાપ્ત બધામાં મુદ્દાએવા સર્વ વિદ્ય-
 તેને સંમુદયમાં આવડતાની પેતાની કામ બધાની તેના અરે-
 રાએ સરે સુધે કે સિદ્ધિ પૂર્વર, સુવેચન પૂરે થઈ નથા છતાં
 તેમણે તેમ ન સર્વ-જિન પ્રયત્ને પણ મહુપરને અરેચીનિપદી પણ
 આપ બધામાં આપી હતી તે અર્થુ કવન કરી અરેચનપાને
 (પ્રવચિત) પણ તમે ત્યાં છે તે કદાચી વેચી તે પેતાપર નાંખતાં
 અચારે બહુ વાં કદાચી પેતે આજેલ કરી ને ત્યાંકુથી મચ્છનદાર
 દેને સરે એમ બધાંમુ. સરે વધુમાં એ વિનન કરી એક મધુ
 રેકે કદાચ અને જીવુ અર્જન રાખને પ્રતિજ્ઞાથી તેમ કરે આ
 રાખવું હિરે વધુની આચારે કરતા યજ્ઞ અર્ચિપુરીમાં આચ-
 તામરના મંદિરના પૂજારના નાને વચ્ચે મેલ અર્ચનને આચરુ
 પાતાથી રાખને જલ વાત કરતાં તેને તેને ત્યાંથી દિલ્લાચ અનેક
 વર્ષે મળતો કર્યા. આખરે આચરના પ્રદાર કરતાં રેક પ્રદાર અંત-
 પુરમાં સુદુએને કામચા લાખા ને ત્યાં સરોગ વશે આપી
 વેરનવ પામી તેને સિદ્ધિ સમજી રાખને કામ પામી તેમનું સ્થાપ
 રૂઝું. સરિએ સુધે 'તુ અચારી રાખ છે. અચાર ને વશે છે તે
 અર્થુતું પુ કે પૂરે સંમુદાયે પુત્ર અને જાચીય તરીનો સ્થાપી અરણિ
 કંઠ્યાર આ નમરમાં વચ્ચે દત્તે તેણે અર્ચનકુદલિ આચારે
 પદેથી નિવિનીયુક્ત વિમાનને અધિકાર સુધવાં પૂર્વગત્ય સંનિરી
 અચાર તે સુરપણે દીકરા દીકરી પ્યાનરવ થઈ રનદાનમાં કાચેરનને
 કરી રહેતાં તેના ચીજ ભાગી વેરણ ચિપલકણી થઈ હતી તેને ત્યાં
 અચી એકલો જણે ઉપદ્રવ કાચે કે તેને અતે અર્થુ પૂર્વે થયું ને તે તરી
 નિવિની વિમાનમાં દેવતા વશે. તેના મરણ પછી તેની જાચીય અ-
 મંત્રી એક પુત્રને જન્મ આપ્યો તે પુત્રે વિદ્યાના મધુરું કારણ
 અને સ્થાન બધી તે સ્થાને એક ગિરધાલાદ કરાવી તેમાં જિન-
 મુદ્દે સ્થાપી તેના પછી વધે કાગ વીતિ મશે અને કાઠએ તે જિન-
 વિના જિનને ચેપાની-રૂપાની રૂં (સિત)નું જિન રાખી જગા-

અને તેને હી પોતાના અકુળની નર્મણ કરને પૂછી કરમે ૭ મા
 હજી એટલે કુમારે કુંતે અનપિ જીવનની વિચારી દીક્ષા આપવાનું
 કરને વિનવિ હતી. કરમે હતું ' માતૃપિયને બહેન લઈ આવો !
 કુમારે માતૃપિયને બહેન માનવાં તેઓ મર્યાદા પામી પરત્વે પર દગ્ગ
 પાપાં બાઈ બાઈઓ ગરેન વચેરે રાત કરવા લાગ્યાં.
 કુમારે મન અને સંકલ્પની ચિચિવવા, સંસાર પ્રીતિની સ્વચ્છતા
 સંમળથી, પછી મન પિતાએ વળી નાતની કંઈ સંભાગ લેવા અને તેના
 દરે નમર કરવા કુમારને હતું ત્યારે કુમારે હતું કે ' ને પ્રત્યેનો પ્રેમ
 આ સંકલ્પના સમજમાં વધુ ને વધુ ગંભીર છે. અકુળ થોડું છે
 લો પરમવ કંઈ વિચારે અમલ આપનારે કંઈ જવાબ એટલે પર્મ
 અસાધ્ય લોજ જીવનનું કારણ છે. ' કુમારે પછી ત્યારે જીએને
 દિલ્લો આપી સંકલ્પ દોડિલો જાં ભરવાનું છે એમ સંમળથી
 પોતાને કંઈ નિમલ ભજા કર્યો. પછી મન પાલે કંઈ બધી વાત હતી
 સંકલ્પ લેવાનો અનિમલ લખાવવા રાત્રીએ સંકલ્પજન નહાઈને
 દિવસ કરવાનું આરંભ્યું. આખા દરેરનાં દીક્ષા-ઉત્સવને પાંદ વળ-
 ને કુમારે કહે મન પાપ અવધારી-અધિકારી સંકલ્પનામ-
 ને કુમારે સ્વીકાર્યો. ને સંકલ્પનામ હતી વિવિધ હવલ પરેશની રાત્રી-
 રાત્રી રાત્રી પાલખમાં. વરને નેજાની નમરમાં ફેરવ્યા. અકુળજન
 રાત્રી રોકવા લાગ્યા, કંઈ કંઈ રાત્રી રોકવા : તું રાત્રી, પૂજન લોક સંકલ્પે
 રાત્રી રોકવા તેના કુમારના પિતૃ. પનાર લોક અને મલક એટલે
 કંઈ, કંઈજાતના કુળજન લાગી હેરે તરે વળ, . . . વળ વરે
 તક કુમારે દીક્ષા લીધી ત્યારે તેની ત્યારે જીએને પત્ર અને પંચ
 રાત્રીએ પત્ર દીક્ષા લીધી બધી રીતે વળમ લઈ ને નિર્વંદ્ય
 મંચ દાઢાધવન, સ્વચ્છપાલન, કરવા લાગ્યા
 એ દિવસે વિદ્યેન સ્વરિ કહેલ અરે છે . ને પિતૃ રા
 નેને કેવેનું સ્વરિ અકુળપત્રીયનું સ્વલભ્ય હતું. તેથી પ
 રાત્રી રાં પૂજ વાપ છે તે જાણ્યું. રાત્રીએ તેથી સંકલ્પ
 રાત્રીએ નિમલ હતી ત્યારે કંઈ લેવા, સંકલ્પ લાખ સંકલ્પ, વિદ્યે-
 ને પંચ લગત કુળજો, વચેરે કંઈ સંકલ્પનું વિદ્યે હતી રાત્રી

નવીન અંકો.

અંક.

નામ.

કિંમત.

૪૪. શ્રી વિપ્રનિરુદ્ધિ ચરિત્ર—મહાર શીલેચોર શ્રીમન્મલ્લ-
ચરિત્ર ૬૩ પૃથ્વીપદ ૧-૮-૦

૪૫. શ્રી વર્ણસંગ-ઉપદેશ—શ્રીમન્મલ્લ ચરિત્ર ૨૫૫૩,
આપસ્યર્થ શ્રીવલ્લભિત્ર ૬૩ શિવપદ સંગ્રહ-
અર્થ શ્રીવલ્લભિત્ર ૭૫ પોતાના દસ્તાવેજી બે
પૃથ્વીપદે અવસ્યમ્ અર્થે છે. ૧-૮-૦

૪૬. શ્રી વિપ્રનિરુદ્ધિ ચરિત્ર—શ્રીમન્મલ્લ ચરિત્ર ૨૫૫૩-
૨૫૫૩-૨૫૫૩—અર્થ અંગેના દિવાલે કથારથે
મરણમ્-અવસ્યમ્ સારી રીતે અવસ્યમ્ અર્થે છે. ૨-૮-૦

एतत्तत्त्वमिदं ब्रह्मण्यस्यैव तत्त्वमसि—
वाचते श्रीमयसुन्दर विद्वत्—

इष्यंद्बुधररास.

भंगशास्त्रम्.

(अत्रुधुः पद.)

'भर्तृसिद्ध' 'गणेशोपाध्याय' साधुषु शारदाम्
गुरुं नमस्य सद्गुरु-चंद्ररासं तनोम्यहम्
'दृष्ट्वा' हास्य कदम्बादभुवन्वीर भयानकाः
राशिविभक्तशान्ताधे दिग्मनवरसंयुतम् ॥ १ ॥

(पदम् ७६.)

आदि विनवर आदि विनवर अत्रिपद, अत्रिपद,
संभव अत्रिपदं नुनवि ५, भयानक भुपास 'अत्रिपद,
द्विपदि शीतल शेषांशविन पात्रुपूज्य जनशुद्धे विभव तद;
जनं त एवम शांति दुःख अर भद्रि नुनितुमवस्थानि,
नमि नमि पात्रु वृत्तिषु, वदु' 'वांछित शानि.
सिद्धि शीतल (२) 'पदुद लिपुषीय,
विद्वत्भयनवदु' विधि' अत्रि सिद्धि 'अत्रिपद,
१. अत्रिपद २. अत्रिपद. ३. दुन्दुभे रत्न, हास्य रत्न, दृष्ट्वा
रत्न, अत्रिपद रत्न, पार रत्न, भयानक रत्न, राशिव रत्न, निष्कृत रत्न,
अने रत्न रत्न अत्र नव रत्न छे. ४. अत्रिपद ५. अत्रिपद रत्न
पद १, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, २५, २६, २७, २८, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३४, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४०, ४१, ४२, ४३, ४४, ४५, ४६, ४७, ४८, ४९, ५०, ५१, ५२, ५३, ५४, ५५, ५६, ५७, ५८, ५९, ६०, ६१, ६२, ६३, ६४, ६५, ६६, ६७, ६८, ६९, ७०, ७१, ७२, ७३, ७४, ७५, ७६, ७७, ७८, ७९, ८०, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ८८, ८९, ९०, ९१, ९२, ९३, ९४, ९५, ९६, ९७, ९८, ९९, १००.

૧૨. ધણે પાંચીજનને પાપ, તેદમે ઉત્તર કહે ન બધ.
 ૧૩. ચોપાં સરસ ચરે રોડી, પાડી બહુ દાખજ રેડી;
 સરગ વચ્ચે રૂઝ વિચે સદુ ચડી, ન કરે દેઠા ચાડી લાકડી.
 ૧૪. વસતી સીમ દિવસ ચાલડી, કોઈ ન બળે બધ ચાલડી;
 સદાકાળ કલુ નિષ્પત્તિ પડી, પરદેશી કાઠે બૂખડી.
 ૧૫. વિપુલ વસ સેરી સાંકડી, વહે ન દેઠા બાપ વાંકડી;
 ચોરસ બહુડ ભેંસ આવડી, ન પિયે કોઈ ધાપ ચાલડી.
 ૧૬. દેશ બહો બ્યાં ધોની ધડી, યુગ સખર મહુ યુગપાપડી;
 સાર સખજ ખાંડ ધડ-હડી, સકળ વસ્તુ મુંઝી કર ચડી.
 ૧૭. જિલ્લો દેશે ન પડે 'દુનડી, ન દે પુરૂષ નારી 'મુંજડી;
 બેડે ન દેઈ 'દીન બાખડી, કામિનીચિર સોવનચાખડી.
 ૧૮. પટ્ટોળીજ પહિરી પડવડી, રૂપે અવર દેશચી નડી;
 સયણજડી એડી ઘાટડી, ચમકંતી આવે ચાટડી.
 ૧૯. કુંબી કમગ જેમ પાંખડી, આલુવાળી આંછ આંખડી;
 સ્વામી કામલજી એરડી, પ્રિયથુ ચમ રમે એરડી.
 ૨૦. દેશ બહો બ્યાં નહીં એરડી, પ્રીતિ પળી પળ 'નહીં કોરડી;
 જાગ આતરણ ધરી સુરડી, સપાળે મુવે નિશિંત નિદ્રડી.
 ૨૧. સીમ ન રહે અનુભેડી પડી, રાય પ્રજાની વિધિ એપડી;
 ઉન્હાલે આંબા સાખડી, સીતળજા કામગ કાકડી.
 ૨૨. નમર સમાન વસે ગામડી, પાળે અણુ રાય કામડી;
 સહુ જગ સર દૂધ ચાવડી, પૂજે પાપ તાપ માવડી.
 આવકજન સુનિપાએ પડી, લેઈ અણપે મત આખડી;
- ૧ ધર-જગુ. ૨ વિશિષ્ટ વસ્તી. ૩ પેકાર-દુખનો પેકાર
 ૪ કંજુસ સ્વામી-દેવને સરખા જેવું મહેલું ચાખનારી. ૫ ગામ-
 મહેલું યેજી. ૬ દુખી પ્રીતિ નહીં-જાન મનકળ પૂરે પડેય નેરણી
 નહીં; ૭ પળ દિર સારે નેરણી પ્રીતિચાનાં દત.

- નિર્મલ ભીવતરી જે કુંધ, ઘીપટેલ દિવે ઘીધાં કુંધ;
 જૂમિતલે ભલ દાન્ય દાન, જનજલે દ્રઢ જનિય દાન. ૩૫
- માંદિ કુટિલ રાત્રી ભીલ, વિધાં રમવિ પ્રિયગુ જોડવ;
 નારી 'નવેદ્ય લલે બદુ. જલે આ ઉત્તર છે મદુ. ૩૬
- કુંદર કુંધ નાગનિ યેલિ, કામિનીયલુ ત્રેસે જા દલિ;
 દોષી કામી ચિને હંચુ, દિવસે ચદ્ર એ લાસે કિયુ ?
- મહાજન ન્યાય સેવકાં વસે, દેવા દન ધનું ઉત્કલે;
 દાન દાન જિહા 'સુધાર, વસે વિમ વિદ્યમંદર. ૩૮
- વરું જલાર વન જુજુજ, ધર આગલુ નીલા જગદુજ;
 અભિક-એક મનેદહ દાન, સેવકાં મદુલાં અભિયમ. ૩૯
- લલાં હાલ વ્યવહારીયલા, વિવિધ વસ્તુ હેણ વેચણાં;
 સ્વિ દેહને દેહ. બ્યાપાર, કલેકને ન લહે 'પરિચર ૪૦
- એક દેહ ને પ્રેરે બલં, વ.૩ વલે:પે પરવલં;
 પહિલી વીધી પચ્ચરે, પેલીએ પ્રે: 'ચકુલે. ૪૧
- કાંદાને કાંદ કુદ, કાંદકાં નવિ મહેલે કુંડ;
 રૂપે કરી સવનલા રે, કાંદકાં નદની નાંડે 'રે. ૪૨
- કિહાં ગવેલી પ્રેલ બરે, કોલી રાત-પરીક્ષ કરે;
 કિહાં નાણ:વટીકેલા હાલ, કિહાં દેની વેહલેવે પાલ. ૪૩
- કિહાં કપલી હાં કિહાં મુજુજ, ખરવલી ખરવિયા જુજા;
 કિહાં કરની દેની વલિયે, દેન્ય રૂપ કલિ આલિયે ૪૪
- કેહાં બ્યાપારિ વલ વનિયર, બચિયા દેલ 'મનિયર;
 જલિયા કલિયા ને દેન્યર, 'સુવધર કરર હેલાર. ૪૫
- કનિયા આંધી નેલવી, કલિયા પીડ ન આપે રનિ;
 રીચરિયે થી લાસે ધણાં, દેલાં હાલ મુનધીવરુ. ૪૬

વિદ્યાં 'મનત મન્યએ ધણાં, સદુ કામિત પૂરે મનતણાં. ૫૯
 માધ્યસિ સંન્યાસી વાસ, કહી કાપડીવણા નિવાસ;
 'ભરણ સરણ 'જરણ બહુ, ઉજેણીમાં લાસે સદુ. ૬૦
 કે અલવેસર લોખી ભમર, કે રતનગણ ફૂંચ કમર;
 બેઘ બેખે સોમકે રમે, શાળિ ઘણિ વિન્ય નવિ જિમે. ૬૧
 એક ઘણાર ક્યાપર ધણા, પીઢર ઘીન હીન જનવણા;
 બન્ય છેલ ઘન એક દિયે, ધન પામ્યાનો લાસે વિયે. ૬૨
 કેતો કહું નગર-મંડણ, ધર ધર જોગલવ ને કલ્યાણ;
 વસે લોક તે ચતુરસુખણ, પાર ન લાસે સજો-સજ. ૬૩
 વાડી વન અગુપમ ઉઘાન, નંદન વનકેરો ઉપમાન,
 ફૂલ વાવ સરોવર ધણા, 'આશ્રમ તે 'પ્રાચિનનગણાં. ૬૪
 મસાણુ ગમપિ નામ પ્રસિદ્ધ, વિદ્યાકણુ છે ઘોટે 'વશિદ્ધ;
 સજસ જૂવ નિશ્ચયરવણા, શાકિનિ પ્રમુખ રહેણુ વિદ્યાં ધણા. ૬૫
 નગરી આમળા ક્ષિપ્ત નામ, નદી સર્વથ વહે અભિતામ;
 સર્વ લોકન્ય વાપલ દરે, જળચર લવ 'રમળ બહુ કરે. ૬૬
 વિજુ નગરે' ઘોટે સ્થિયો, લંહનો જથ ત્રિજુવન ગ્ધિયો;
 તપે જેમ તેજે 'આદિત્ય, સજા ચીરવિક્રમશિલ્પ. ૬૭
 ધીર ધીર ત્રિફળા ચર્મીર, પરમકુરુષ પરમસીવોર;
 ન્યાયવંત ઘણિયલ ક્યાળ, 'પરકુખતર ને જુપળ. ૬૮
 પૂઠો આપે કોડિ અનેક, સરિયે સજા કોડિનો છેક;
 પંડિત પંડિતશિવ પરમડે, બધે પૂર્ણ અનીનિય પડે. ૬૯
 મયેનિસંજવ આકરો, ફૂલથી તેજસ્વી ખરો;

૧. નાથા-નાથની-મનવ ૨. તરોપન બહુમુ ૩. મેઘ
 ૪. માનવ ૫. વરોચાનું ને ૬. ૧. ત્રિક વા. ૩. કામચંદન-
 ૮. સર્વ ૯. પડ્યાં કુખ તરને કાવર સદુ-સદુખરે

- મંત્રિ મહામંત્રી મોટકા, દેા નવિ ચૂકે ઝોળવ થિકા; ૮૧
 જજ રથ જજ રત્નસંધર, સમળ વસ્તુ અપરંપાર.
 અંતઃપુરમાં નારી અપાર, જામિનિ રૂપવણા જાંઘર;
 રત્નમંજરી લીલાવતી, પ્રમુખ પદ્મિની છે ગુણવતી. ૮૨
 વિદ્યાકળા સ્થાન વિજ્ઞાન, ન્યાય નીતિ ધન સન્માન;
 નથી દોષી કુણુ જનમાંહિ તેહ, વિક્રમ અંત ન દીસે જોહ.
 સકળ જીવિ ને સર્વ સમૃદ્ધિ, વિમળ ભુદિ ને કામિત સિદ્ધિ;
 પ્રકટ પ્રતાપે પામે સજ, સકળ હોકનાં 'સારે કાજ. ૮૩
 જાળમિત્ર બહુ ભુદિનિધાન, ભટ્ટમાત્ર પહિલો પરધાન;
 'સમવલ્લે બહુરો સનમાન, 'વડ મદિમા જમ મેરૂ સમાન. ૮૪
 જે તેહ નજરીમાં વસે, 'નિપુણ ન્યાય હુંવા નવિ ખસે;
 ક્યાવંત ઘણિવસ સે 'દમ, ધનદત્ત શેઠ 'મહાજન મુખ્ય. ૮૬
 પરમાર્હવ ને પુરુષ પવિત્ર, નહિ દોષી દુર્લભ સદુએ નિત્ર;
 મહાજનવણાં કરે સવિ કાજ, દોષ ન હોયે તેહની 'લાજ. ૮૭
 જાણ વિક્રમ કે બહુ માન, ન ધરે ચિત્ત કિમ્બુ અભિમાન;
 નજરલોક તેહને વચ સદા, વાસ વસે તસ ધર સંપદા. ૮૮
 હીર અશ્વિક મોલી ઘણા, રૂપ સુવર્ણવણી નહી મણા;
 વિવિધ વસ્તુ પરદેશી સાર, ધનદત્ત ધરે અપાસવાર. ૮૯
 પયપૂરે જિનવરદેવના, શુદ્ધ કરે સદુરુસેવના;
 જોડે સર્વ 'પાપબ્યાપાર, દીન દુખીનો કરે ઉદાર. ૯૦
 સત્રુધાર ચાલતો સદા, વદદર્શન પોષે તે સુધા;
 અહનિધિ રહિ હોકે પરવર્ષો, શેઠ સુયય સધલે વિસ્તર્યો. ૯૧
 તસ ધર ધરણી ધનકુંડરી, રૂપે કરી રંજા અવતરી;
 ૧ પૂર્વ કરે ૨ સન્નત. ૩ મોટા ૪ ઘણા ૫ સુરુ ૬ દેા
 ૭ મર્મીય-મર્મ. ૮ અમાર કાપસાન-પર કર્મીયન અશ્વિક અપાર.

- સંસારી મુખ છે જન બહુ, શ્રીમુખ હયાં બહુ મહુ; ૧૦૩
 જેદને મુખ નથી નારીવડું, તેદનું મુ કહિયે 'મૂલીપણું'. ૧૦૪
 મુદિને પણ એવાં સંસાર, સાર સહી બધુએ મુન્યર; ૧૦૫
 સમ્ય રતનપણ જેદ બહુ, જુએ માત વીર્યકરણી ૧૦૬
 મંત્રણીક સયજે ઉદામ, અહવિ રૂપ નું ઉત્તમ ધમ; ૧૦૭
 જેદને પુરવ પ્રબળ બહુ પરે, ઉત્તમ નારી અછે વિદ્ય પરે. ૧૦૮
 એ 'સુમની' ને 'સુતર'હી, મુખ તેબડ નહિ બાએ કહી; ૧૦૯
 અણે અંત ધણું અભિમાન, કડુઅણેલી 'કુતિવણન'. ૧૧૦
 ગણે ન સંસારે કુમ પ્રતે, કુપણપણ બહુનું પર પ્રતે; ૧૧૧
 અણેની નેટ કરે અવમાધિ, બાણે અંતે વણજિ અધિ ૧૧૨
 'કામ'વિદુરે પર પર ભને, કુદી ધીપ ન ધીપી બને; ૧૧૩
 નિર્વજ 'મમ' ન રખે કિલી, નારી પશ્ચિમે બાએ ઈલી. ૧૧૪
 ૧૫ ધણાં પદને જેદને, ઈલી અંખિની પર તેદને, ૧૧૫
 જે છે પુદ મુપુરે કરી, તથ પર જેદથી પનપુરો ૧૧૬
 મનસા દાહ પનપુરો નાર, સરખી એક મિલી સંસાર; ૧૧૭
 'સેરીય'પુ 'સમ'દેવિદ, 'સમી'દ્ર દેવિવિષ્ણુ સંદ. ૧૧૮
 પદુ વણેગર સે(અપ)બાવ, શ્રીલેષ મુખ દાહ વિષ્ણુ; ૧૧૯
 દેય વિદેય વણદ અણર, વરતે હેત અણરવર. ૧૨૦
 'મદિ'થી ૧૨૧ ગુરંગમ સાર, દહી દહદહે પાવર; ૧૨૧
 પગલ દેક પલએ સહુ, લીલા લમની વિગરે બહુ. ૧૨૨
- (૧૬-૧૭)
- પુરે સવિ સંપદ મિત્રે, પુરે દીવ-વિદ્ય; ૧૨૩
 સવિ રૂદિ પુરે બહુ, પુરે રૂદે અદ્ય. ૧૨૪
-
- ૧ ૧૬૧૧.૧૧૨ ૨ ૩૪૨ ૩ ૮૫૧૧ જેદ નેદાહ ૪
 ૫ ૧૬૧૧.૧૧૨ ૬ ૧૧૨ ૭ ૧૬૧૧ ૮ ૧૬૧૧ ૯ ૧૬૧૧ ૧૦ ૧૬૧૧
 ૧૧ ૧૬૧૧ ૧૨ ૧૬૧૧ ૧૩ ૧૬૧૧ ૧૪ ૧૬૧૧ ૧૫ ૧૬૧૧

મગર દિવસ પૂરે દુએ, શુભ વેળા શુભ વાર;
પુત્ર લહે ધનકુંદરી, વરત્યો જય જયમગર
(ચોપાઈ-છંદ.)

૧૪

ખંડ ખંડ વણી વિસ્તાર, ભણ્યાં કુંભ્યાં હર્ષ અપાર;
નવ રસ કવિ નયકુંદર વણિ, પ્રથમ ખંડ પહોંતો પરમાણુ ૧
હવિ શ્રી રૂપચંદ્રસે કવચકુંધાન્નમ્નિ પંચ પરમેષ્ઠિ
શાસનદેવતા સરસ્વતિ સદગુરુ દેશ નગરી નરેશ્વર મંત્રી યેષ્ઠિ
કુંકડુંખ રૂપચંદ્ર જામ વર્ણન નામ પ્રથમ ખંડ સમાપ્તમ્

ખંડ બીજો.

(વસ્તુ-છંદ)

નમવિ નિરૂપમ નવમિ નિરૂપમ પંચ પરમેષ્ઠિ,
શાસનદેવ તે શરણ કુચરુદ્ધાર કંદુ રૂપચંદ્ર,—
ગુણ દેશ વર માગ્યો પુરિ અવંતિ રિકમ નરિંદક;
વસ મંત્રી ભટનાથ ભલો નમરશેઠ ધનદાન,
ધનકુંદરી વસુ કિયરશું રૂપચંદ્ર દુએ પુત્ર
(ચોપાઈ-છંદ.)

૧

શાસનમાયા સુજ સુખ વસી, વણિ સકળ વિમળ દુહી;
એકું બીજો ખંડ સ્વાગ, સત્ય સદુ કુંભ્યો સુવિશ્વાગ. ૧
શુભ મહ એને લયો 'લગ; હરખ્યાં માવ દાવ ને શાવ;
એક પાસે ગણ સુરધામણિ, આપે રજિયા-સેવનવણી ૨
એક મહેલસવ માટે યજ્ઞ, હર્ષ ન માએ હેણવણે;
વરિયા દેવસુ વંદનવાર, મળ્ય સુધી લહકે સુકમાર ૩

૧ પુત્ર ૨ વધાનકુંભ્યો સેવની કામ અર્પિ કેત્તે કામચે
વધાનજિ અર્પી આરે સેવની કામ અર્પી કામ દાર દ્યુ.

વાદસ્યજ ખંડન વિસ્તાર, કર્કશ તર્ક ન્યાય અધિકાર;
પિંગજ ભરદ્વાજ સંગીત, રાગ તાલ સ્વરભવ્યો વિનીત. ૩૪
પદ્મજ પ્રીતે પરિ ઘણી, ત્રિપિ અપ્યાદ્ય ત્રિંદુ પરે ભણી;
ત્રિંશતિ લીલાવતી વિચાર, અભિત મંથ અભ્યાસ અપાર. ૩૫
(શાલિની-૭૬.)

“અર્દનોયે કર્દમે દ્વાદશાંગં પદ્યો ભાગો વાલુકાયાં નિમગ્નઃ॥
સાર્દો હસ્તો દશ્યન્તે યસ્ય તસ્ય, સ્તંભસ્ય ત્વં પ્રદિમાનં વિચિત્ત્વ”
(૭૫૫-૭૬.)

નાલેરી નર એક અતુલ તે શીફળ ભગિયાં,
ચોરે એક આદ ભાગ ચોથાનાં હરિયાં;
ધણી ગયો ધનમતી અર્દ તે આપે લીધાં,
ભાગ સ્વાતમાનણાં સગાને એ પિણ દીધાં;
ભારમે ભાગ ધરમે દિયે એ શીફળ ઉપર ભરાં,
પૂછે નયનુંદર વિગુપજન દહે એ દગલ વિ કેટલાં (૮૪) ૧
(શાપાર્ક-૭૬.)

પદ્મ પસંતદ્ય અભ્યાસ, પૂવ કીડા વિવિધ વિલાસ;
પ્રદેવિક્ષ ગીત કવિચક્તિ, બલે સર્વિ સ્ત્રાગ્યતન મુક્તિ. ૩૬
અંક-પદવી કર-પદવી, નેત્ર પ્રમુખ શીખ્યો નવનવી;
લહે પુરૂષ ધાતદિક સર્વો, દગ્ગા બહેતર શીખ્યો કવિ. ૩૭
વાદ સ્વાદ વિદ્ય અભ્યાસી, કરિ બલે ભરતિ મુખ ચત્તિ;
લોકાચાર ધર્મ વ્યવહાર, શીખ્યો પુરૂષ સમગ્ર વ્યાપાર. ૩૮
પદી કુણીને પોયે ગયો, બાળપણને અવતર ગયો;
દેવે વાલુકાં ચોવન વડ પૂર, દેહલુકાં લે દીધુ નૂર. ૩૯
જન એલાં બાળપણે ભટ્ટ, જિહ્વાં મન ધન રહે એકડું;
જન ચોવન વ્યાધુ સંહાર, તથ તે ચિત્ત હરીલે નર. ૪

શિવર કેય ચરત અતિ રથાન, 'અબોયે દીસે અભિનમ; ૪૫
 મસ્તકે ઇતલસો આકાર, અવર એપમા ન લહું પાર. ૪૫
 સંપૂર્ણ ચણિમુખ નિકલકે, 'ભાલ અપટનીતલો મયકે; ૪૬
 દર દોય ધનુ 'ભનુહિવાંકી, 'વિકસિત નયનકમળ પાંખડી. ૪૬
 પૂરણ અનિય કલોળાં એય, ખૂલે રત્ન મુકેમળ એય; ૪૭
 આકરણાં વસુ લોચન એહ, પેખત પ્રથમ વધારે નેહ. ૪૭
 હસિત 'કપેળ દોય મુવિશાળ, ભાસા જલ્લ એહે મુકેમળ; ૪૮
 ચરત 'નાયિકા ચત દીવડે, એટિ મુંછ ચરત વાંકડે. ૪૮
 'લંબકરણ કુંજરના જિહ્વા, 'અધર રંજ પરચાની તિલા; ૪૯
 દંતપક્ષિ ઘડિમની કળી, જિહ્વા યોગ અનિયમું ભળી. ૪૯
 વૃષભકેષ જિન ઉત્તત કષ, કોટે તદ્વ્યભાસ 'મણિખંધ; ૫૦
 હંસેશ્વર લાંગા બુચ દોય, હસ્તીમુંદ સરીખા હોય. ૫૦
 દર મણિખંધ મુદીસે ઘણા, વિશ્વાવીર પર્વાચુગીવળા; ૫૧
 કરતળ નખ ઉત્તત અતિ રત્ન, બાલે ચરત હિંમળો મુક્ત. ૫૧
 અતિ ઉત્તત કક્ષા ને દૂખ, એક દોન અંજે નદી વૂખ; ૫૨
 દુદય વિપુળ મુકેમળ ચરીર, 'સામેદર નાખી જલ્લીર. ૫૨
 દીવકે કીલો નરતલો, પશ્ચિમ ભાગ સપુષ્ટો ધલો; ૫૩
 લંબા રંજ-ખંડ એપમા, દીપમુ મિથ ચરત દોય સમા. ૫૩
 રત પીંડી પુથાં કાંકણ, નવી એકે બિલાડી નસા; ૫૪
 લંકે પાય ત્રિચ જીએ ભલું, વગ અંતુગ નખ ચલા લલું. ૫૪
 વિ એહે મુંદર આકાર, અંજ ન કોઈ વિષમ વિકાર; ૫૫
 દરિ બાલે અભિનવો અનંજ, કુવર કેસુરિયો કુરંજ. ૫૫

૧ ચોટલીની મદ ૨ કપાળ. ૩ ચોટી કમળ નેવી ચાંકી ૪
 ખીકેવાં ૫ મુઠ. ૬ દીચની સન ઉપરથી જાગી સંધી અને નીચેથી
 પડેલી દોય છે તેવી ૭ લાંબી મુટચાના વિશાળ (આકાર) માન
 ૮ દોઢ પચમ્મં નેચ ચલા ૯ સને પળા દલા ૧૦ જાગું પેદ

ઘડી પીતી યીલાં ધીધ, કુંકુમ કેસરડાયા ઘીધ;
 કીકળી દોડળ આખ્યાં બહુ, હરખી યાનક પહોતા સહુ. ૬૮
 બિંદુ ઘર કરે સુલભ સમાન, મુર મલેય-યાપન પ્રધાન;
 લગ્ન વાવે વિધિ વડી, પ્રથમ નીપજે પાપક વડી. ૬૯
 ચોખા ઘળ સહુ ચોખાય, ગીવ ચોહાસણુ ઝેરડી ગાય;
 સહુ મલગ્યા જાતિ અસમાન, નીપયા પરિ પરિ પશ્વત્ત ૭૦
 અંતરુ મેલા મંડપ કર્યા, લાલે દેવલવન અવતર્યા;
 એ પાખગ બાંધ્યા ચંદ્રચ, બહુર ટેલ તાણ્યા મુચ. ૭૧
 મુખમલ જર બાપક જર્જરી, તેહની પરિજય પાખગ ધરી;
 ઇલા કથિયા ઉત્તમ પાટ. તેરલે બાંધ્યા એવન તાટ. ૭૨
 વિધવિધ એખ માલિયાં રમ્યાં, જાનિ અનૂવક વત્રે લમ્યાં;
 બહુ બાંધ્યાં મેલી-મુખખાં, રત્ન લગ્યાં એકે સારિખાં. ૭૩
 ધમ ધમ એવનના થંભ, રત્નપુતળી નેહથી રંભ;
 મુખે મરકલ્યાં દેલી હસે. જન લાલે એકે નહીં કિસે. ૭૪
 રત્નલીપિકા લઈ એક રહી, એક એવનલેલ કર સહી;
 એક કર ચામર પરિ એહલી, એક વીણ વાજે એહલી. ---
 વધ મંચ મેલા મગચલ, એ પખે મંચબ્યા ચોશાળ;
 બેસે તિહાં મહાજન સર્વ, અમળ ગીત ગાય ગર્ભવ. ૭૫
 ધમ ધમ બઈ કટોતરી, સ્વજન મિત્ર અબ્યા પરવરી;
 નિત્ય પુલેકાં ને વારણા, બિંદુ ઘર વસ્તે મંચગ ઘણાં. ૭૬
 મુંહ એણાં હહેણાં સુખડી, નિમે દો નવિ પરિવારે ઘડી;
 સ્થાનાં વરણાવણા વિચાર, બીલ્લ સવિ ધીજે અચાર. ૭૭
 ચખે સહલો સલો ધનદણ, પરિધન ચિત્તે ખસે વિષ;
 મરિર પાલી સુલભ કરે, આત્ર નમર પ્રતે તુંવરે. ૭૮
 ઘર-ઝંજરે એકાગ્રી ન્યાવ, વિમ તેડી સુલગી પર બાવ;
 ૧ એપરી ૨ તેપરી ૩ પડેલાં ૪ જંજો ૫ કાપત-પાવ

મગિયાં કેર ખ્યાર હોતુવાં, જવર ચાક વિધવિધન જુવાં;
પિરમી પંચધાર લાપસી, પેખવ પ્રથમ જાંખ ઉલ્લસી ૬૩
દરલોખ ને સોવનચાળ, પિરમી મયેર મન-દાળ;
ખગ ખગ નાને ધોની નાગ, બહુવ આલણે બાંધી પાગ. ૬૪
નીલાં સુકાં બહુ બલિયાં, ધાનવણાં નવ નવ બલિયાં;
બહુ વધાર લીણાં વનવમાં, મુંઠ મિરી મેલ્યાં માંહિ નમ્યાં ૬૫
દેગવણાં ખટાં દહીવણાં, પિરસ્યાં સદયાં ધારણાં;
વર પલેવ ને ડિન્હાં વાટ, જિમલાં ધોનિ વાગે ઘાટ. ૬૬

ચગુર પિરસ્યાં બલે આલ, જિનલાં બણી વરચ વિચાલ;
શીવગ આકસ્વાણિ આર, 'મેપરવાણિ' પાવ ઉદાર. ૬૭
ધનદાવ ચાક જુવાં આપણાં, વાર વાય કરે લીંઝણાં;
ધનમુંદરી સવિ લહે વિવેક, ન દિયે ફૂડું પડયાં લેક. ૬૮

કપૂરે વાસ્યા લે કરંબલા, મુંઠ શીવગ પિરસ્યા લલા;
ઘેપર સવરાં દહી પિરસિયાં, લે જિનલાં લેચન વિકસિયાં ૬૯
'આરુ ચરને આખ્યાં નીર, કર લડલે વગિ 'જાંમાં ચીર;
સોજન વિધિ રૂપી આચવી, ભાજિ યુજિ દીધી નવ નવી ૧૦૦

દીક્ષણ ધન પ્રત્યેકે સેજ, દીધાં કેસર દીધાં રોજ;
'પરિ પરિયાં દીધાં ઠાંટણાં, મુખ મુન'પ ધીક્ષણ દિયે ધણાં. ૧

સવિ સંતોષિ મુપરે ન્યાવિ, વિન પેચી વગિ સપણી બલિ;
લવન દિવસ મહુ ઉઠાટ પડે, રૂપચંદને નમણું કરે. ૨

મિજિ સેહાચલુ સરખી મહુ, ગાએ ગીત ધવગ વગિ બહુ;
ઉચટે જાંખ કરી મુવિચાર, પહિતવે વાર મુંચાર ૩
મસલક મુંપ સખૂલે બચી, મુનવાક્ષણ હીરે પરિવર્યો;
રતનચણિ દેવ ફૂંટગ કાન, વર ગેરો છે ચપકવાન. ૪

૧ મેપરવાણિ મુબની મુનધીવાણું ૧૬૫ ૨ મુંઠ ૩ ઉલ્લસ
૪ મુનવાક્ષણ ૫ મુનધીવાણું ૧૬૫ ૨ મુંઠ ૩ ઉલ્લસ

રૂપકુંદરી કુંવરીને તથા, 'હિતી' નબંધુ કાવી મુદ્દા; ૧૮
 પદ્મિન્યા મુલ્ય મુંગર, કરિ બલે લખમી અવતાર. ૧૯
 માંદિ માંદેશ કુંવર પાત્ર, બેચારી કુંવરી ઉદ્ધાસ; ૨૦
 બેચી વરતે વેગ ખરી, ધવળ દિયે ઝેરવી મદ લરી. ૨૧
 વસ્ત્ર કરમેશ્વરે યથા સજન વર્મ સપત્ને મહાનદા; ૨૨
 સાખિ અમિ કયો વિલિ વર, દરખે વસ્ત્રાં મંત્રગ ચાર. ૨૩
 વાસ્ત્રે મુલ કંચાર કપૂર, અરોગ્યે વર વડુ મુખપૂર; ૨૪
 કરમેશ્વરે દીધાં ધન દેહિ, સોનદેવે ન લગાવી ખેદિ. ૨૫
 વડુ હેઈ વર ધર અવિયા, માંદે મેલીઅટે વધવિયા; ૨૬
 મનહ મનોરથ ફળિયા મને, કરિ ઉચ્ચ ઉન્નવ નવનવે. ૨૭
 વેચાઈ સર્વ સખે રીતિ, વિમ કીધું જિન વધે પ્રીતિ; ૨૮
 નિત ઝેરવ નિત જામણવ, કયાં વરોડીના બ્યવહાર. ૨૯
 દેરદિતો પેશાં પદ્મવત, અલિ હિતર દીધો અલભાન; ૩૦
 એક ચૂક ન પડી વિચાહ. તસ ધર ઉન્નવ સદા પ્રચાહ. ૩૧
 પેશાંસુ કરિઉં વિચાર, નિચકુન રીતિ સકળ સંચાર; ૩૨
 સંઘપૂજ સાધનિક ભક્તિ, સર્વિ સાચવી મનોહર મુક્તિ. ૩૩
 પચાં રૂપકુંદરી એહ, સરખી એહિ વધારે નેહ; ૩૪
 બિટુ ચનુર બેટુ મુલુવત, રૂપવંત બે ભાનુયવંત. ૩૫
 રૂપકુંદરી કુંવરી અંત, મુલુ અનેક પરિ દીસે ચંત; ૩૬
 'કલિન' ઘણું દુઃખસ્થળ દેવ, પલુ તસ વચન મુકોનગ બેવર; ૩૭
 હોટી તસ્થ હસની મને, પલુ તે અછે દીપલી મને; ૩૮
 ભનુદ વક પલુ સરતુ ચિત્ત, સપત નયન પલુ નહી ચરિત. ૩૯
 રૂપકુંદરી વિમ પુટ 'નિતંબ, લંબ 'મુનક જિન 'કલિ વંત; ૪૦
 દેશકુલ પલુ મુલુ હિતજ, મુખ સંપૂર્ણ ચણિની કમ્પ. ૪૧

૧ પદ્મિન્યા ૨ નરસી ૩ રૂપકુંદરીની ઉપર મુલુવત
 મુલુવત છે. ૪ પદ્મવત પેશાં ૫ કુંવારો ભાત ૬ એ ૭ કેન્દ્ર
 પેશાં જેવી મુલુ ઉપર અને મુંદા

ખાંડ ત્રીજો.

(વસ્તુ-૭૬૬.)

કરિય મહેત્તવ કરિય મહેત્તવ નામ વસ દિલ,
રૂપચંદ નામે જલે માય વાય મેલિયે નિશાળે;
પડી ગુપ્તી પોદા થયો મટી દગા જેણે બાગકાળે;
ચાવનવયે પરવાવિયે રૂપચંદરી નાર,
બાપે બહુ ઉત્તવ કર્યો સુખ વિવસં સંસાર.

(દુહા-૭૬૬.)

ધારક માતવલી વગી, પાતી 'મયા અપાર;
ત્રીજે ખાંડ રત્નું દવે, કુણમે સદુ નિરપાર.
અતિ અવરિજકારી અણે, અપે એક પ્રબધ;
સાવધાન થે સાંભળે, સદુ સપણે સંબધ.
જલ વિક્રમ સંજિયો, જિજ્ઞેષીને 'કથા;
સેઈ છત્રપતિ તેદની, સેવા કરે નિયતીસ.
તેમાંહે દેશ કનેજાને, સજ ગુણચંદ નામ;
વિક્રમની સેવા કરે, જાને રહિ તિજુ દામ
જલ ખાવ નિજ દેશને, પાળે વિક્રમ અપાર;
સદકુલ પરિવરણ, નિહા દીપિ 'અદિત્ય
વિક્રમ દામ કરે પડે, નિજે નિહા દીપ અપાર;
જિજ્ઞેષીનયરીમ.દિ, પૂર્વે પરમદ દામ.
તેદને નારી છે પડી, ગુણવેદ તલ કુખ;
જેથી જોઈએકરૂંદરી, બાગપદ્મ.રી 'દામ.
તેદને કાંડને 'જુએ, નેતે દેશ અપાર,
સેવન નાપડેણં બહિસ, નિહા ને કરે વિનાય.

૧

૧

૨

૩

૪

૫

૬

૭

૮

તે સહી મુલે મુખાથી તુમે, 'નિરધારે નહીં પરણું' જમે; ૩
 સહિયર કહે તું બેઠા મ એમ, પરવથા વિલુ રહેવાએ કેમ. ૪
 કહે સોહનમુંદરિ કુમારિ, પુરૂષલોભી તુમે સદુ નારિ;
 એ મેં ને દીધા નિરધાર, દલિલવ કદિ ન કડું ભર્ષા. ૫
 સખી કહે મમ જાણે જાણ, જવ પામેયો યોવનકાળ;
 તવ એ મનડું રહે નહીં ધમ, ધલુ પરે પડતી વાવ વિચમ. ૬
 વિલુ વધલે ચમકી આ જાણ, રસેયીને છુ જાણી જાણ;
 રે નિર્વંજવ વગિ વગિ મું કહો, વચનમાદરું સાચું મહે. ૭
 તવ સોજાદિ સુવિ હાજ કરે, તુમે બેઠ્યું તે સાચું ચિરે;
 નવિ ખીજવિયે ને ચડવાં, તે છેડે રમણિયાં ભવાં. ૮
 કુંવરિ વિલુ આવાસે રહે, સહિયરમું રમનિ જડગહે;
 અહનિયિ જાણી લીલ વિદ્યમ, જય કમ્પાને કરે અભ્યાસ. ૯
 વર્ષ અભ્યાસવણી જવ સર્ધ, પિતાતલે મન ચિંતા ભર્ધ;
 કુંવરિ પ્રવે કહે નરનાહ, પુત્રી તુમ દીને વિચાહ. ૧૦
 તવ તે જાણ બેઠી ધમ, જાન અમે કિહી નહીં પરણું;
 છે સુજ નિયમ વરેવાતલે, તુમે આશ્રપ મ કર્યો થલે. ૧૧
 સોનેને સયે પૂછી વાત, નિલે પાછિલે કંઈ અવધાવ;
 જાણસવનું લહી સરૂપ, તવ તે અલુએસ્યો રહેા બૂપ. ૧૨
 અનુકેને રાહ વર્ષ જવ થયાં, વગી સુવચન પિત્રયે કયાં;
 પુત્રી જાણજાવ પરિહારે, મનમમને કો કુંવર વરે. ૧૩
 વગી વચન ન કહેયો જા, એ બલેએ મૂખી વાત;
 ઈલુ ખેરે હું પરમિય નહીં, પ્રલે પ્રાનિ ન હોવે સદી. ૧૪
 સેખા ઉત્તર સુણિયા કન, વિવહ-વાત રહેલી સમન;
 કુમે સમાપે સદુ નિજ કન, આપ આપલે વસ્તે કાન. ૧૫
 ૧ અનુકે ૨ પુત્રી-વાત ૩ અપ આપલે વસ્તે કાન ૪

શુભ પિયથા મનવલે, લે રૂપે નિજ ચિત્ત;
 યેલ ન પાટે બાહરે, એહવા થેલ મિત્ત.
 એક પાપી પ્રીતે મળી, વિથે વિચારે 'મર્મ';
 પછે 'વિગ્રહે તેહને, એહવા કરે કુર્મ.
 હમ બહી બિલાવગી, કિંથી ન દીજે વાવ;
 કલિ પુહવે લે આપલે, તેહને રીજે 'ધાવ.
 (રેખા-હંદ)

“ જલદી કલદી રે સખી દુઃખ ન દાખિયે,
 પેખી પુરૂષ પ્રધાન મને મનિ ભાખિયે;
 વાવ પટે વિતચાર ખગાં મુખ લે ચટે,
 વિમુચે દૂધ પાનું લે જિમ કાલે ઘટે.
 નિત્ય તે પરમાત્મ લે નિત્યપતિ હલે,
 એક કને લેહ શુભ દહે બીજા કને;
 પરિહરિએ તે સંગ દર ન વહિયે,
 પત્યર સાંખ્યે હાથ કલે કરી ખાચિયે. ”

૧ બહી કુંવરી ચગુર, નાહે દેહને મત;
 મન નહે પલુ આકરે, ન રૂપે પાછી જન.

૨ ચગુર સખી છે શ્રીમતી, બલે 'અજિત' એવ;
 પલુ તે દયન ન કરી રહે, લાજ ન લેપે દેવ.

૩ એક દિન 'રમણી'ને સમે, નાવે નિંદા લગાર;
 વવ તે એહનમુંદરી, આવી એખ ઉદાર.

૪ નિરૂપમ નવર નિહાગવી, પાખી અતિ ઉત્કાસ;
 એહવે એક ધનપતિવલે, તેલે રીઝે આવાસ.

૫ મંદિર તે ધનપતિવલે, નિરૂપમ નાટિક દેવ;
 ૧ બની વાન ૨ હલ ૩ રોલ કરે ૪ ચિત્તી વિચારજો

મંદ ૪ કાંઈવ ૫ ચિત્તો-આગ દેવથી ૬ મંદી

કિન ત્રીજે વળિ માંડયે તેમ, વહે ધીમલી જાણી પ્રેમ; ૫
 બાઈ એ વળખાં થું કરે, એવ એક માહરો મન ધરે ૫
 દોષક ચતુર પુરવને વરે, અથવા પ્રીતિપણે આરો; ૬
 મન મનવા કરે સોગવિલાસ, ઝીત નાચની પૂરે આચ ૬
 ગદિલી પરગટ કિમ પરણિયે, ધુકીને યી પરે ગળિજિયે; ૭
 છાની કુલુથાં પ્રીતિ ન થાય, સખી આપણી 'કુલગટ' અથ ૭
 અચું કદિયું ધીમલી કહે, મુઝે હા ન હું કાંઈ લહે; ૮
 પરણી 'પ્રચલન' કીજે પ્રીતિ, તે દેહી બધે કુલરીવિ. ૮
 કંઠિપરે બાહિર રહે તુજ 'મામ, મન માને તે તું કર કામ; ૯
 કુંવરી કહે કિમ કીજે માય, કે બધે તે 'કુંક' થાય ૯
 સુણી વાત ચમકી ધીમલી, હાં વત એક મન જે હવી; ૧૦
 કહે બાઈ તું સુણ નિઃધાર, જન્મ વિદગ જન્મ નહીં ભરવાર. ૧૦
 નારી રૂપવલી સુણવલી, 'નરપામે તે નવિ યોગલી; ૧૧
 જિલ્લે ન હાં નર ચતુર સુણવ, તેહનું સહિ અવિત અપમાલ. ૧૧
 'વરી કહે ચતુર નર કિહાં, એ હેય તે કિમ આવે કંહાં; ૧૨
 કરને મૂરખ હામે હાય, તે 'બાકીંગ લેવી થાય બાધ. ૧૨
 ખપ કરવાં કે સુંદર મિત્રે, તે ચિંતવ્યા મનોરથ ફો; ૧૩
 કુંવરી કહે તે કરવાં ચાલ, બાહર વાત પટે વતકાજ. ૧૩
 તેહનું કે પરકલન નથી, ન પટે લેક કિયું જેહથી; ૧૪
 કામ અનેરે ન મરે કાય, કાજ પિત્રયાં યિયજાં હાય. ૧૪
 પદિલી વાત હિયાની કરી, પછે પછવાયે લદિયે સહી; ૧૫
 ફેકટ અજાજ સેનાવણી, જન માંહિ નાખીજે સ્થા જણી. ૧૫
 સુણી ધીમલી બેલી હાં, બાઈ વાત કહી તે કિથી; ૧૬
 સદુકા સરીયું નહીં સંકર, ઉત્તમ મધ્યમ છે નરનાર. ૧૬

૧ કુલની મનીશ-અ. ૨ છાની રીતે ૩ હામ-કાજલ ૪ જુલુ-
 નામ. ૫ પુર વર ૬ નાચની સુણે જા. ૭ બી.વા જેવું કુલ થાય

કુળે સજ્જ પડિત પદ્માન, વિક્રમચરિત્રચરિત્ર 'અમર' ૨૭
શ્રીચરિત્ર એ અમર હતાં, તે એ અમર કુલ મયાં;

વિક્રમચરિત્ર તે અમર દેવ, શ્રીચરિત્ર મમ શરિત્રે ઠાવ ૨૮
નમઃ-મદિ કરું 'સંતરે, વિક્રમચરિત્ર અમર હદું મરે;

શ્રીચરિત્ર કે રમે કિયરે, અમર-અ અમર તે કિય ૨૯
હાલ અમર અમરે કે, પુરંભાદે હરે, કિયે,

લોક વચન તે અમર અમરે ચિત્ત ન કે, હાલ ચિત્ત પર ૩૦
એકરે એક એક મુદત, તેહની પુત્ર, ઉ મુખવંત,

અમર તેહનું મનમંદિની, અભિનવ રૂપે મુખમંદિની ૩૧
અમરમંદિર અમરમુખવંતે તેમણે નિહાળી એ અમર;

કરની અમર અમરે હરે, એ અમર નૃપ કાલ ન હરે ૩૨
વિક્રમચરિત્ર કિય પાપ, શ્રીચરિત્ર અમર તે અમર,

એક અમર નૃપપુત્રે મુખી, અમર નાલ અમર અમર ૩૩
અમે તેમણે કુંવરિ પિતા, તેહને અમર પૂજી અમર;

એક હરે તે હમુ એકની, અમર અમે એકની પાપરી ૩૪
અમર હરે તેહને તેમણે, ઉત્તર અમરે મુખે અમર;

એ અમર પલ હમુ અમર, એકે અમર અમર અમર ૩૫
હરે અમર પર અમર એક, પુત્રી તે અમર અમર;

હાલ અમર ન રહી પાપરી, અમે અમર ઉત્તર કરી ૩૬
'અમર કિય હું હું હવે, અમે અમર અમર અમર

હરે ત્યાં અમર ઉત્તર કરું, એક અમર તે એ અમર ૩૭
પિતા હરે પાપરી અમર અમર, હું હું અમર અમર અમર

અમર અમર અમર, તે અમર હું અમે અમર ૩૮
અમર અમર અમર, અમર અમર અમર અમર

અમર અમર અમર, અમર અમર અમર અમર ૩૯
અમર અમર અમર, અમર અમર અમર અમર

અમર અમર અમર, અમર અમર અમર અમર ૪૦
અમર અમર અમર, અમર અમર અમર અમર

કેવી નહીંને વચનવિહાર, સુરપતિ નરપતિ થાએ દાસ;
શ્રી નયને વિભ નાચે સહી, મૂંડું જાણું વિચારે નહીં. ૪૮
(અનુષ્ટુપ-છંદ)

“ ન કિં કર્યામ કિં દયાત્ સ્ત્રીભિર્મયાર્થિનાં નરઃ ॥
અનશ્વાપવદ્દેપંતે પ્રિયઃ પર્વાણિ સુંદરિઃ ॥ ૧ ॥ ”

પદિકું લકી લેચનજાલુ, ઘડી પુરુષવત્સુ; વિષે પ્રભુ;
રૂચિ ધામે એ નર એવન, તે નય નરનમાંહિં એજાન ૪૯
શ્રી આનન નરનું મું એર, વચ આપણે કરે જિન દેર;
એદવણે વચને સાંકળે, નારો જિન વાળે નિમ વણે. ૫૦
પછી પુરુષવત્સુ મન મૂળિ, પછી કરી નામે જિન મૂળિ;
સહની તેહને કચા મિલે, તે મૂંડ ન પ્રણે માહિ ભણે ૫૧
લાલચ પુરુષ કરે અનવર્ણા, કરે રહે તે ધાય રેવણી
અનન-વિષટલું તે ન મિળે સંચ, એ નર કેદિ કરે પ્રપન્ન ૫૨
હિયે છુદિ આવે વચનજા, સુરે કંઈ રે સમજાન;
આજે એક અહિર્નિદણી, સજન વગ નથી તુને સુણી. ૫૩
કવિ કહે અગત્ય માહિં કયા, એન રખે કહે દો રથા;
આદ સદન કિંચલધ્યયન કાવ, એ એ અધ્યયને મુંજાયણ ૫૪
વિક્રમ કહે કુમરો તુમ સુણે, વચનવિહાર થણે તુનવણે;
કહે અહિરી તે કુલ નામ, કિયાં કિયાં કાંધાં વિણે કામ ૫૫
મનમેહિની કુંવરી વર ભણે, નૂપરજા મહુ એકમન સુણે
સજન એક ધનુરો ચામ, રહે અહિર ત્યાં ઢોલુ નામ ૫૬
તેહને નારી અછે ઢોલવી, ધનયેવન એરે એકવી; (અલવી)
એકુ થણે જાએ પરચાન, બહુ રવિ વિષુ જવિ કરે કામ ૫૭

૧ એવાલ હાલ-મૂંડી ૧૬૫ ૨ મન ધાડ-વિરતી એ. ૩ ને
વખતે જેણે એણે તેણે વચ

હાં મુજ તરકે સેવકુલ વરે, હમ નથી શું તુલકે દુરે;
 હું આપો તુલકા મેલ બણી, રમે મુજ તમે છે અવનખી ૧૯
 તુલકે વિરલ પછી નહીં ખરું. કાલ વિરોધે મુજ હમે જિતું;
 વધતી હલી જેલી બધા, ગુજને ખરને છે હમ ૨૦
 જોરે જાએ તર બરતર. હરે રામની ઉપદેશ બધા,
 દેહી કહે રિમ રાખિયા બધા. એ જો જાએ તુલકે બધા ૨૧
 ગુજ વપરા મહા નિશિ રાત્રી. બપુલ રિતે તુજ બધે બધા;
 હરે દેહી આ માટે જોરે, મુજ રમે આપો જઈએ ૨૨
 મુલવતે હરે રમને હમ, મુજે એક દેહી છે હમ,
 સમજો જેલી રહેશે હમ, ઉપદેશા હમ કહા કમલ ૨૩
 તર જાહિ તે જોરે હરિગુ, રે તે પાન રાત્રી છે રિતું;
 મુજને બુધ હાં છે બધા, જિવે કું મેગુ જનમ બહુ ૨૪
 જાણે બધુ રિતયા હમ, હાંને ગુનરે નહીં કાલ જાન;
 રોડ હવે રમિયા કું તુલકા. હમ દુવે તો આપે જઈ ૨૫
 તિલે રિહી એક દીપા ખર, તર તે દેહી જોરે પીર;
 ખરે જાં છે અવશ 'તર, જિનવાન ન કહે આ મલ ૨૬
 આં હરે રવે રિવત છે આજ, ખર કહા છે નિવેક દેહી;
 હવને કું નેરકે એક, હમ કહા જિનવ. બેઠો તેક ૨૭
 તરકિયે ન સમાન નહિ, હુધા પણા ચિતઓ ઉપદેશ;
 તે તિલ ખર હાંને જાન, 'તરકા બહુ મનડી યાન ૨૮
 રવ કુંકોને દેહ. જરે, તર સેવકુલ વિનમન કરે;
 કુંકા બહુ મૂકે હમ, હવે બધા ઈશિ કાલ પાપ ૨૯
 વણિ વિનમન મન વરત, એક વર રહિયે અવન;
 પછિ દુરે તે છે પાપર, હવે અહીં પો સરખા કરે. ૩૦
 હંકુ વિનમન તે પાપ, તર તે તરકાએ ખરતઓ;

૧ મુજ ૨ રમેલી-મુજ ૩ જાએ-મુજ

તે તે ગયો વિદેશે દોર, પાછળ પ્રમદ કરે બહાર. ૬
 ભમતો દશર્ણપુરે તે જય, દશર્ણજદ મળ્યો તસ રાય; ૭
 વાવ આપણી સવળી કરી, તિલે નૃપની માંડી ચાકરી. ૮
 નૃપ કહે મૂરખ પાડ્યો કહ, તે કહે ના ને' દીઠો ૧૬૫;
 એતલે સમોસયો શ્રી વીર, દશર્ણજદ હરખ્યો ૧૬૬; ૯
 રાજા હેડે ધરે વિચાર, આ દીસે છે મુઃખ અપાર;
 તેહો દેવ ભક્તિને કાજ, ધન કારણ આળ્યો સુજ રાજ. ૧૦
 હું તો છું પૃથ્વીપતિરાય, ઇશ્વરી પરે વંદું શ્રી જિનરાય;
 જિમ ભે કુલે ન વાંચા હોય, માંડે વડી સભાઈ સોય. ૧૧
 નગર વાટ મુંઝાયા હાટ, ઠામ ઠામ બધાબ્યાં ત્રાટ;
 કરી સબધ રાજે' દશ, તે કિમ કહીજાએ એક સુખખ. ૧૨
 નગરહોકને હર્ષ અપાર, લેઇ સવળો નિજ પરિવાર;
 બહુ અભિમાન ધરિ મનમાંહિ, જિન વંદને ચાલ્યો ઉચ્છાહિ. ૧૩
 એતલે 'સોહમ-હરિ' મુચં, વીર વંદવા આવે રંમ;
 દેખી દશર્ણજદ અભિમાન, તિલે 'વિકુબ્યાં' જન અસમાન. ૧૦૦
 ચોસક સરસ ભદ્રભાતિક કર્યા, પંચ પંચ રાત મુખ પરવર્ધ્યા; ૧
 મુખ મુખ આક હંતુસક હોય, હંત હંત અક 'વાપી' ભોય. ૨
 વાવી વાવી પ્રતે 'પંકજ' આક, પંદરે લક્ષ પાંખથી પાક;
 બહુ ઇન્દ્રિય નાટક પાંખથી, વચનાં રહે કાલિકા વડી. ૩
 આક અજમહિયોગું બહુ, 'હરિ' બેઠો તિહાં એવે સહુ;
 જદિ ઇશ્વરી દીડી અસમાન, દશર્ણજદ મળ્યો અભિમાન. ૪
 પહેલો આવી જિનવર પાસે, સંયમ લેઇ બેઠો ઉદ્ધાસે;
 પુરંદરે' પરચંસ્યે ધવે, અભિમાન રાખ્યો આપણે. ૫

૧ જી. ૨ નાગેન્દ્ર. ૩ બહુજ. ૪ પહેલા દેવલોકને ચોવમે
 નામનો દે. ૫ રીંછીદાસી મળતાં બહુજ ૩૫ પંચ કર્યા ૧ વાવથી
 ૭ કમળ ૮ દે. ૯ ઉડિ.

કમ દહી એક દીધી 'મુદવી, સવા લાખની છે પરગદી;
સ્પોષણ હાથ હોએ નેહનો, લોક સદુ 'કિંકર લેહનો. ૧૭

(૬૬-૭૬)

“ જિજ્ઞાસી ટીકે મુનિ મન ચણે, તરૂણી પચાવે હાથ;
એકજ અર્થ વચીકરણ, બીજું સચી અર્થ. ૧ ”

દાસી કહે દરજોડી આજ, કહે સ્વામિની કાંઈ મુજ દાજ;
દાજ અહીં મું ઉપજે રહેને, પણ વા પિત્રા અમાલ કને. ૧૮

આ વાઈ પાનખીડું આપજે, તું અહિયા બેઠી આવજે;
એટલું કામ કરે મુવિવેક, બીજું દાજ નથી અમ એક. ૧૯

મુજી વચન આજુ દી દાસિ, આપી મુદવં દોઢ આવાસિ;
આપી પાનખીડું ઉદ્દાસે, વેળે મહં કુંવરીની પાસે. ૨૦

ચોટ પાન નિહાળ્યું જિયે, દીધ અક્ષર લખિયા નિયે;
મુજો તાવ કું કરે પદી, 'તરી નથી મુજ એકે પદી. ૨૧

મુજો તાવજી આપી વાત, હવે નિજ પ્રપયે કરે પાવ;
‘પાર પામે ને લખની અછે, કારં કિમુ આવયે પછે. ૨૨

એ મુજ સનિવની ખપ હોય, ‘મુન મુન એક દેવાડે લેય.
હવે કાઈ નથી રહી વારતા, કરે ‘પિત્ર ઉકળી પિતા. ૨૩

કે દરેક વાની અહિયસી, કુંવરીનજા બેઠ મન થયો.
કર્યો આઠે વિચારી મને, મુન દેવાડી ‘મહાન મને. ૨૪

૪ કુંવરી આપી જિહા પિતા હવે એ એ ને કરે વરણ;
કુંવરી અવરજાની નિજ દન, જિન વિહા વગન અવ વિદાન. ૨૫

પિતા ધરથી કહે પેનજે... થવજનું એક દીધે મહે.
વિહાં રહિ પરિ એમિની સ્વરૂપ. વાએ યીજા ઉદ્દાસ કું. ૨૬

૧ રી. ૨ કા. ૩ કા. ૪ કા. ૫ કા. ૬ કા. ૭ કા. ૮ કા. ૯ કા. ૧૦ કા. ૧૧ કા. ૧૨ કા. ૧૩ કા. ૧૪ કા. ૧૫ કા. ૧૬ કા. ૧૭ કા. ૧૮ કા. ૧૯ કા. ૨૦ કા. ૨૧ કા. ૨૨ કા. ૨૩ કા. ૨૪ કા. ૨૫ કા. ૨૬ કા. ૨૭ કા. ૨૮ કા. ૨૯ કા. ૩૦ કા. ૩૧ કા. ૩૨ કા. ૩૩ કા. ૩૪ કા. ૩૫ કા. ૩૬ કા. ૩૭ કા. ૩૮ કા. ૩૯ કા. ૪૦ કા. ૪૧ કા. ૪૨ કા. ૪૩ કા. ૪૪ કા. ૪૫ કા. ૪૬ કા. ૪૭ કા. ૪૮ કા. ૪૯ કા. ૫૦ કા. ૫૧ કા. ૫૨ કા. ૫૩ કા. ૫૪ કા. ૫૫ કા. ૫૬ કા. ૫૭ કા. ૫૮ કા. ૫૯ કા. ૬૦ કા. ૬૧ કા. ૬૨ કા. ૬૩ કા. ૬૪ કા. ૬૫ કા. ૬૬ કા. ૬૭ કા. ૬૮ કા. ૬૯ કા. ૭૦ કા. ૭૧ કા. ૭૨ કા. ૭૩ કા. ૭૪ કા. ૭૫ કા. ૭૬ કા. ૭૭ કા. ૭૮ કા. ૭૯ કા. ૮૦ કા. ૮૧ કા. ૮૨ કા. ૮૩ કા. ૮૪ કા. ૮૫ કા. ૮૬ કા. ૮૭ કા. ૮૮ કા. ૮૯ કા. ૯૦ કા. ૯૧ કા. ૯૨ કા. ૯૩ કા. ૯૪ કા. ૯૫ કા. ૯૬ કા. ૯૭ કા. ૯૮ કા. ૯૯ કા. ૧૦૦ કા.

(૬૬-૭૧.)

નવમુખાણુ નારીવણું, વીણાં ખરે 'જિલ્લાય;
પણિત નયનુંદર બણે, હું જલિલારી સોય.

૧

નારી-નવણે રેષિયા, લાગ્યાં 'જાંવર જાણ;
તર કો કુંભટ નહીં તિયો, આદ્યો મરે પ્રજા.

૨

નારી-નવણે તે પડયા, લાગે 'પ્રમદા પાય
પરી-નવણે રેષિયા, ન તહે કિયો વિચાર;

૩

સસેન થાસે બાપડા, કાઢ્યા મરે જમાર
ગોરી લાલજ નવમુખાં, અવગુણ એક પજુડ;

૪

ઉર લગનાં સીદગા, રહે વિદેશે ગયાહ.
પુણી દીધી નિયુજ પર. નિયુજિ પર મુકુણ-ક.

૧

તે નર દેવે રણિયા, એકિ ન પુત્રા ત્યાહ
ગોરી નવણુ ગુમારડા, લેહ વિદુણ બાણ.

૨

આવલાં દીશે નહીં, ખીચેં વિરે પડણુ મણી" ૩
સાજકુવર રણિયો નિહા. "હા તુ મને કાજ.

૩

દેવ જાણુ ચિત્ત જાણે જગત નવ વિરે એ વાજ ૪
મેઘ-પણવિયે નિયુજ માણે કુવરી ચિત્ત.

૪

નિત પ્રાં પડે એકાદુ જગત જગત જગત
મન મોહી કુવરી કો. આલે આલે જગત

૫

કુદગ દો. રહ્યો કુદગ જગત કો કુદગ
આવત જગત બહુ ન. દેશે મેળા-જગત

૬

કુદગે એવણે પેલાં તિયો ન જાણે નિત
દેવજાણુ જગત જગત નિત જગત જગત

૭

જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે
જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે

૮

જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે
જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે

૯

(૬૬-૭૬)

આવો કોયે આયુ વધે, જેણે દહેતાં સદિ;
જય પર આવો ન જોયજો, તય પર સદિ ન સિદિ " ૪
બહુ પ્રાણીપત્ય કરેવિ વસ, દીધાં આસન આર;
જેણ મન નિશ્ચય કરી, પૂછે વાત કુમાર

કોયે ગુને સુસુખ સુખજી જાનિ. ચતુર્ભાંદિ પણ રેખ; ૧૬
યેવન આવે અભિનવે, યેનિજીને ચો વેષ ? ૨૦
બાલક ગુમ કોસેં વડો, વડે નયના ઘેર;
જેણ વેશ હમરંગ, જાનિ 'અમલિ હં ઓર.

૨૧
મ પાસેં બહુ રાજા હે. કરેં બડે દમ દામ;
દમરે (દમેણ) આદક દે નહીં, જો 'જૂઝે સુખ દામ. ૨૨
નથું મનથી વાવડી, દીજો મેરે નિંત,

જેણ દોષ સુસુખી નહીં, જિજ્ઞેસાં દીજે ચિત્ત ૨૩
મેંદ દેશા સું જાણી, જ્યું વારમેં અબ્જ;
જખી મિતે દોષ સાજના, તમે કહુંગી સબ્જ. ૨૪

નિચ સુજકે બાણ નર, જખમેં વિરલે દોષ;
સાન નિચ સત્ત ઘેર જયું, બહુન જખીમેં દેવ. ૨૫
સુસુખ નિતે દે આદમી, ઉનથું મેજું ચિત્ત;

દિવ છોડી ઉનથેં મિત્રું, સે એક મેંદ નિંત ૨૬
"જય સધણે મેં એકથે, નિયુજાંતણે સુખજ;
જિજ્ઞ દીકે મન રાજિયે, તે બહાવાંતે કુકાજ "

૧
ઉરદીને હાલી રહું, જાતે બાક સાથ;
સરજનદાર ઇસા સુસુખ, કોયે દેવે જો હાથ. ૨૭
"(પત્રઃ) ચંદનકા કટકા ભણા, અવર કાકકા બાણ;

પાંડિવડી હુ વડી જાણી, મૂરખમું જખાણ. ૧
૧ નમસ્કાર-પ્રજ્ઞા ૨ અમરી ૩ પૂજે

હશે સુંદરી કષ્ણ બેસો તુમે, એટલે ઠંઠાં જઈ આવું જામે. ૩
 હમ જાહેરી રહેં છું થાંહ, તુમકો બાર જલુલ હાં થાય; ૪
 ગાજી કષ્ણ એક પુરમાંદિ રહી, હમણાં જામે આવેશું સહી. ૫
 સરવ ભગ્નવી પુહલાં તેહ, પુરમાંદિ જિહાં નાપિવ એહ; ૬
 તન ચાંપાવે કરે સ્નાન, તરવ થઈને થયો અનુમાન. ૭
 મનમોહિની વિભાસે છંચું, રહ્યા બ્યસની આવે તિહાં કિમું; ૮
 પુરુષવેષ ઠાપો 'કિદામ, ચાંદપુરિમાં જાવી લામ. ૯
 રોમે તો નાપિવ ઘર સોય, 'મંચ ભગ્નવી પોદયા દોય; ૧૦
 તે પાસે ચાંપાવે પાથ, કુમરી મન ચિંતવે ઉપાય. ૧૧
 સાહયું ઘર 'દૂધરીલણું, તન ઘર 'મહિર્ષા રહે થણું; ૧૨
 પુરુષવેષે માંદિ યદ કુમારિ, એલાવી દૂધરી નરિ. ૧૩
 સાંભળ બહેન જાહે સુંજ કાજ, એ પેલે પોદયો મહાસજ; ૧૪
 એ સુંજ કંવ જલણી કુલ નામ, એહને જુલ્યાનું છે કામ. ૧૫
 પુરુષવેષ હમણાં રહેલશું, એહને આ મંદિર તેડશું; ૧૬
 દૂધરી યદ બેસિત જહી, કહ્યું દૂધ હાલશું સહી. ૧૭
 આસોનયા ગાંઠે બાંધ, વહિલી યદ સુંજ કાંજ આધ; ૧૮
 મંદિર કોરે સલ્લઈ સદુ, પાન પુષ્પદિત આણો વદુ. ૧૯
 શીએ સવિ તન દધ 'આરેય, પોતે કયો કામિનીવેષ; ૨૦
 ભેડી દૂધરી યદ તિહાં, પેલા આહને રીતે જિહાં. ૨૧
 કહયા માંડયું હાથે દૂધ. માંદિ સાર 'પ્રકરે મુહ; ૨૨
 અનુલથી અધિયું નાંખાય, અપર અપુરસ તુષ પાપાય. ૨૩
 એટલે કુંવર હાંવા દોય, દિવટે વાવ સજારી સોય; ૨૪
 બાહર ચોખિણી એકલી રહી, આપણ વિનુ મુંઝરો સહી. ૨૫
 એટલે આગળ આત્યા જિમે, તે દૂધરી બેલી જિમે; ૨૬

૧ હાલને પેર. ૨ કુંદ. ૩ અંધ-દેવિ. ૪ દૂધ વેસ
 નરી. ૫ મંચ. ૬ દાન. ૭ નામ.

નથી પરણીશી આજુ કુમારિ, કર કરમદણ કંવ મવ વારિ;
 હાય ચરણ દરે જાયો છિદાં, જોર નહીં ચાલે ક્રેષ્ણ પદાં ૨૭
 રે જહિતો શું જોડે વાણિ, પ્રીતિ કહે કિમ યાજે પ્રણિ[પચણિ]?
 જો નહીં મન મહરં મનયો, તે વાદરં કહે શું ચાલયો ૨૮
 કહે કમિની ચતુર તું મનિ, હાથી નહીં ચાલ્ય જાય કનિ;
 પણ જોડને જિહાં લાગું મન. તે વસ કરજુ મોડે જાત ૨૯
 વપ જપ સેવે 'શૂની' વેદ, વેધક લેહી ન મોડે કેડ;
 વેધવલ્લી છે વિષમી વાવ, વેધ્યાં માણસ કરે ઉપધાવ ૩૦

(સ્તોત્ર-છંદ.)

હીજણ હેજ વિરુદ્ધ, કૂટે વિષ ન વિલેખયે;
 ચડે ન લેહી માંસ. આવડલો આડે પહોર.

(શોભા-છંદ.)

- ૧ મન ગૂરે નિશ્ચિનિ રિરે, વેધ વિગૂચજુ જાય;
 વેધ વિરુદ્ધ્યાં મણસાં, મિજ્યાં પછે મુખ યાય.
- ૨ જ્ઞાણવલ્લે વિરોધડે, જે કુખ હોટે હોય;
 તે દિવ જલો અપણે, અવર ન જલો દોય.
- ૩ રખે ભગડે રેવ તું, કહુને વેધવિદ્યર;
 વેધે વિધ્યાં માનવી, કરે 'વિજ્ઞાન' અપાર.
- ૪ કેહને વેધ ન લાગયો, વેધ્યાં મરે 'કુરંગ';
 ચડે ચણડે જોડને, તે વેધકું સુરંગ.
- ૫ એક પખે જે વેધડે, નિવ આવડલો તેહ.
 મહરં મન તવ વેધિયું, જપ હીડો તું તાહ;
- ૬ મૂખ ગઈ વૃષ વીંચરી, જાંબે ઉપનો ઘાહ.
 તું મૂલ્યો નહલો, તેં ચાચું મુજ મત;

૧ ચત્ર જંગમમાં ૨ વિંદ-વગમાં ૩ દરિય.

વેદન એક અખંડ, ખમી ન જાયે એ ખિલે;
ધારે સહી શવ ખંડ, એ હર્યો દમણાં હરે
મજ મથા લે માનિ, મ્હાલ મિલ કુવચકા;
કાંઈ કરે ચાવું ચનિ, હું છું પવનન વાહરી
(યોદ્ધા-છંદ)

હયાં વચન વેધક કુંભી. મેઘો કુવર-મત્ર;
કુંભાય વળિ હંમ કહે, સાબળ નારી વચન
અને પરોયો પખિયા, રહેયું પદોન્ન અપાર;
પછે મતિ થાં વાહરી, હેતુ દુષ્ટ વિચાર.
કિયું વિચારું કંવ હું. અમી-છાંત એક આર;
સમુદ્ર જાયો યું પ્રિયિયે, એ નલ ખાસે 'વાર.
આર પ્રહરની મીનડી, ગુજયું કંવ અપાર;
અવર જન્મ હવે એનવે, તે યું કરું 'નનાર
અવિશ આયે તેણ્યો, એ ધરી હવે અપાર;
અથવા કહિયો નિમ કહિય, 'અટ નહીં કરું લગાર.
દુખસાગરમાહિ દુખયાં, એ 'અવલંબન નાહ;
કુંવરે મનકથન વણ, કયો નંધવં-વિચાર.
(ચાપાક-છંદ)

તવ વિદાં નિજ્યે મુકળ જાયેન, રમે કુનર રમ્યો વર લોગ;
કુંવરીની આયા તે રૂની, દુષમાહિ મુકર મિન લગી.
રમવાં રમ જવ હવે કુમાર, કુંવરી તવ 'મુદ્રા ન્યે આર;
'પ્રમુદ્ધ' સાનિ પોવા કન્હે, કુપસાગર ઝાંટે તે બિહને.
વાલે વાલ જાળ્યો મન નેહ, કુંવરિ ગર્ભ ધરે તવ એહ;
આરે પ્રહર દુવાં લુણ આર, ધબક પ્રભાવ હવું તેણિ વાર.
૧ રૂપી ૨ રૂપી ૩ હા ૪ અ.વાર ૫ વીડી ૬ જાનો
ગીત ૭ રૂપી મુદ્રા

અમલ સ્થાનત કરી અપાર, બેઠા રમણ મધં જમાર. ૨૨
 તવ મીની રહી દીવે ધરી, કુંવરે ખેપ ધણીએ કરી;
 પણ શીખવી જિલાલી દાસિ, દીવે નવિ મૂકે રહી પાસ. ૨૩
 આવે ત્રીની ને શીખવી, તેમાંહિ વજિ વેચા-ધર હવી;
 તે તણ બેઠી કિલી પ્રસિદ્ધ, 'મદમાતે ને મદિય પીધ. ૨૪
 ચિંતે કુમર ચિત્ત એ સંદ, તવ તે સુલ્લિષ્ઠા હારી માંદ;
 દાવ તણે જવ પૂર ધણ, તવ તે કુંવરના કર મથા. ૨૫
 હવ હવ બેડી આણી નવી, કુમર દોષને પમે આગવી;
 લેડ 'હૃદયની સર્વ અયોષ, કુંવર ચિંતવે 'અધવિયોષ. ૨૬
 આવે પણ દીધા મેં ધણ, તેમાં બળે તમે જિદુ બળા;
 હરિષ્ઠ કહે સ્થાની એ મુંદ, 'અન્ન હાંકને પેડું ઊંટ. ૨૭
 તવ તે કુંવર કદમાદિ પડ્યા, નિજ રાગએ બદુ પડે નડ્યા;
 કહે મું કરે ત્રિંદ હાંકળ્યે, એ ઊખલેા સાચો મિળ્યે. ૨૮
 હવે કુંવરિએ કર્વા શુભ પાઠ, કવલ પડ્યાં નીપાયાં ચાક;
 એક વાટ લગી બદુ વાર, કાંઈ હજી નવે બરતાર. ૨૯
 હે દુષારી સામગ્ર સહી, દા પતિ હજી પધારી નહીં;
 નરનાદિ કિહી ખેળી લાવ, ઉત્તવળી બેલાવી આવ. ૩૦
 તવ દુષારી મધં ચોષણ, લેખ પ્રતે લગી પૂછણ;
 પુરૂષ દોષ ટીકે કાંઈ નથ, વગળા બેડ કુલ્યા બેદણ. ૩૧
 છત્રી સરખા દેવ કુમર, વેસ્યા-ધર પદુગ સુવિચાર;
 રમલ રમણી નિજે ઉત્તમી, તે એ હમણા બેડી ધવી. ૩૨
 વેસ્યા-ધર દુષારી મધં, કવ બેડ તે સુધી મધં;
 'ઊલ્લાસી ધર આવી સહી, કવ લગળ કુમરીને કહી. ૩૩
 તે નિસુણી કુંવરી ચિંતવે, એકગું મું કિલમું હવે;

૧ એકે દવે તે દા પડે તા પતિ દેહનથી લે ખમ્મ ?

૨ હેતી બેડ ૩ અવ વગી વચ્ચેમાં બેડી ૪ પતિ ૫ દેવ

નર તે સવિ મૂકિયા, આયે કુંવર દોય તે વિયા. ૪૬
 દિ ઘોઘા ઘન; લીધું સર્વ રત્ન આવાન; ૪૭
 પલાણી વીખા 'તુરી, આત્યા જેમ અવંતીપુરી. ૪૮
 ર લવ આબ્યા રાજ, વવ તે યોગાબ્યા કુંવર; ૪૯
 રપતિ કુંવર વમે, સ્વામી ઘન નુમાય અને ૫૦
 ગ તુમે એ કાજ. મંદિર હેઠ પુકચો મહાસજ; ૫૧
 હે જાજ આપું આમ, જહી દૂકડું જાહે એક કામ. ૫૨
 સર્વ ભગવાની સદિ. વાટ ફેરવી આવી ભુલિ; ૫૩
 ૧ કમ્પાએ કરી, મંદિર આવી ઉઠત પરી ૫૪
 યા નિસાસે ધાય, મુઠ્ઠી વાતને હસ્થયો સય; ૫૫
 ૨ વેશ્યા-વશ કરી, કંથી ખ્યાન મુગની વિસ્તરી. ૫૬
 બરે કરી કુંવર, પિયા પ્રતિ જાં પ્રીથ ભુલાર; ૫૭
 ૩ આજ આજી ઉઠ્યુ, મુગ જાઝિંગી કહે શબ્દા. ૫૮
 સ્વભામાંદિ બહુ થયાં વખાણ, કરે પ્રયાસ રહે-રુપ; ૫૯
 વિક્રમચન્દ્રિતજાં વઃ સરી. ભુલિકા. મવં વચ્ચની ખરી. ૬૦
 વવ તે કુંવર દિવા મહિ ધરે, પુણ્યે વશ કાનિ વિસ્તરે; ૬૧
 કોમું લેઈ ન જાણે જા, મુળે-મુળ સદા ને વાત. ૬૨
 હવે ને મનને-દિની કુંવરી. પાને મર્જ જાઝિ રિધિ કરી; ૬૩
 પૂરણ ભવં ધવ જેગલે, પુત્રસ્વણ પત્ની નેગલે. ૬૪
 અમુચિપત્રું દર્શ - વિ જાં. આવી મુને સદી નિજ ચાં; ૬૫
 હાને મોઢી તો ને સદી. પેને કુત્ર હેઠ નિજ સદી. ૬૬
 પુત્ર પ્રતિ નાણે ૧ હાં બાહર દયાં હેઠ નાનકો; ૬૭
 રે બાહર મુને એ ૨ હાં. પુત્ર તુમરે કાંઈ ઉચે ? ૬૮
 કુંવરી હેઠ મ જા - અજા. પ-ને-વેકે કરી મુજ સાર; ૬૯
 એ એક મુજ આપે દિને. રેવ જાજાં ઉભેડ પ્રવે. ૭૦

વિંમયચરિત્રલે મન વસિ, દામિની મુખ્ય કરી ઉત્તરી; ૭૧
 સરખો વય સરખો સંયોગ, રમે રમે સપૂરણ લેત.
 કહે શ્રીમતિ સોદમનુંદરી, તેણી હમણાં એ પ્રિયાં ચરી;
 એ એવ્યાં લલિયાં કહે નથી, તે એ વળ ત્રિયાં તે કચી ? ૭૨
 આપણ ચિંતવિયે તે યાય, કહે તે તેણી આજું રાય;
 ન લહે સજ સજ દેણ ઉમાર, એ તું લલે સહી નિરધાર. ૭૩
 મનમેહિનીનું નિમુણી ચરી, હવે કહેરે સોદમનુંદરી.
 તે સંભગએ એક મન ધ , તૃતીય ખંડ તમપતિ યથા. ૭૪
 ખંડ ખંડ વણી વિસ્તાર, જણના સુજના કર્ય અપાર;
 નવરસ કવિ નયનુંદર વળ, તૃતીય ખંડ પુરતે. પરમાણુ. ૭૫
 પ્રિયી કથા સુધા : : : : : સરખો સંયોગ ન નિન કોનાચરણ-
 પુત્રી સોદમનુંદરનાં પદે રચન પલિખાનું નિર્ણય પશ્યત પંડિત-
 વિદેરે શ્રીચરિત્રકથા મનને દિન મનને દિન કલે તરલિત આનંદી
 કલેલિ વનુંત નમ તૃતીય ખંડ નમ

ખંડ ચોથો.

(વસ્તુ-કંદ.)

નૃપ કોનાર નૃપ કોનારણી જે પુત્ર,
 નામે સોદમનુંદરી બાગસામે પરચુડ છે,
 જય જયન લેરે ચણી મુણી નાદ-રસ વેધ મરે,
 સખી શ્રીમતી સુખયદી મનમેહિની ચરિત્ર,
 તે નિમુણી હવે જે કહે તે સંભગવું વિચિત્ર.

(આપાર્ક-કંદ.)

હવે આપો એકનો અધિકાર, સંભગવય યથા કર્ય અપાર;
 સભા ચડુદો ઉત્તર ધરે, કવિયા આજુડે કિચરે.

જિમ ન મુખિણી હોવે વિંબ શાલા મિલાઈ;
 જિમ ન મુખિણી હોવે 'નમવત્તી' 'કરીરે',
 વિમ ન મુખિણી નારી મૂર્ખમવાંચરીરે;
 જિમદ ન રહિ એલે કોકિયા 'શૂક' પામે,
 જિમ સહિ રૂંચી પામે ખેડ બનવા વિલાસે;
 જિમ કરતિ ન એલે કામમું 'એકિ' 'સૂડી',
 વિમ ચતુર મુનરી મૂં હાથે ન રૂડી
 જિમ ન મુખ ઉપવે એરડી અંબ લગ્ની,
 જિમ ન મુખ ઉપવે મુખી ચપે વિલગ્ની;
 જિમ કવચર લાઈ કવચગ્રે ન સારી,
 વિમ મુલુલુ વિનુયે લેહને હો કુનરી
 જિમદ બગલી પામે હાંસ એલા ન પામે,
 જિમ શૂક પદ કાગી કાગડી ન્યૂન કામે;
 જિમદ બનર 'દેસુ-પુપ' બેડો ન રાવે,
 વિમ નિલુલિજ ચાથે મુલુલુને સંચ નાવે
 જિમ ચરસદ દીસે હાંસદલી મિલાવે,
 જિમ ચકવહ ચકવી મતમું મેળિ આવે;
 જિમ મુલુલુ મયૂરી પ્રેમ વધે મયૂરે,
 વિમ મુનર મુનરી બે રમે હાં પૂરે.
 મુલુલુ આંમતિ બાઈ સરિસ સયોમ ચાલે,
 અલુ સરીખદ એછો તેહ ફરે નિચરો;
 વર મુલુલુ સંચાયે પ્રીતિયે પ્રીતિ બેઈ,
 'અનચતુરમું' મિલવાં કાચ એકે ન હોઈ.

૨

૩

૪

૫

૬

૭

૧ નમવત્તી ૨ કોકિયા ૩ શૂક ૪ ચકવી ૫ ચાલડી
 ૬ અનચતુરમું ૭ મૂર્ખમવાંચરીરે

હમણાં હું થઈ છું આકુળી, લાવ પુરૂષ કે બિલાવની. ૧૧
 બિલાવનાં ન થાયે માથ, મુશ્કાળા પ્રત્યાહ કદાચ;
 બિલાવનું ચલે અવિચાર, બૂખ્યે દોષ કર ન જાને સાર. ૧૨
 રત્નસપત્તે બિલાવનું કામ, તે જો આગળ પડે વિનામ;
 પછી તું કહિય ન કદ્યે કાંદલી. સોહગઢુંદરી બેલી વળી. ૧૩
 તેં સુજ જેહ કમું તે ભણું. પણ વિન્દી દુએ બિલાવનું;
 આજ સુસુધિ દે. નાચે અહીં, તે પ્રશ્ન હું દેખું નહીં. ૧૪
 પછી જિમ મુલ બલો વિમ કરો, આજ હવે આગમ પરિહરો;
 વેદન મદનવણી છે ધણી, લાજ તણ કહું છું તે ભણી. ૧૫
 તવ તે શ્રીમતિ કરી મુંઝા, કાં પરી આત્મક પાન કદાર;
 તવ બે પહોઠ મર્ક છે પરી, એણી વેગ બહિર નીચરી. ૧૬
 અવી ચિત્તમણિ ચકરો, પણ નિહાં પુરૂષ ન દો પરજરો;
 સદુક્ત સત્તું નિજ ધર જઈ, 'ધરી દોષ નિહાં બતાં ધર્મ. ૧૭
 તવ શ્રીમતી વિચારે આજ, ન મળ્યો પુરૂષ ન સીધું કાજ;
 એટલે વિક્રમગાય એકલો, 'નિશિચર્યા બેઠા નીકળ્યો. ૧૮
 નિહાં આગળ જિવર્તેજો જિને, શ્રીમતિ સુંદર દેખી વિને;
 વિક્રમભૂષ ન બળ્યો હિયે, 'અહિંસા ને બીડું કર દિયે. ૧૯
 સબલે બેઠાવી લામ, કહ્યો 'કાનિની અમ કેદું કામ ?
 સ્વામિ માહરે છે 'સ્વામિની, તે તુમ તેરે 'મળ્યામિની. ૨૦
 તુપ કહે પૂછી અચ કાજ, કહે તે તુમ કહેશે મહાત્મજ;
 નિહાં ભયે તુમે પધારો દેવ, ને તુમચી કરશે બહુ સેવ. ૨૧
 હમું સેવીને ચમકયો મહું, નિહાં જઈ એછયે અચરિતપણું;
 લીધો શ્રીમતિને તવ આય, તસ ધર પદુતો પૃથિવીવધ. ૨૨
 બતાં આબ્યો ત્રીજે માળ, હીયેને બેઠી આબાળ;
 ૧ તારે ૨ પરી ૩ ચાચર્યા ૪ એકાદ ૫ બી ૬ ધણી.
 બહુ ૭ હાવણી જેવી માથ આલવારી.

રહે લવલી બોલ ન ચકવડું, દેખીને ફૂલે કિમ પડું;
 જે મુજ જનપતિ દેશે કાલ, તેહમું પ્રેમ કરિયા મન વાળ. ૩૫
 એહને ધમ પુલકાયે તમે, જિમ મુખથી નિદ્રા લહું અમે;
 તવ શ્રીમતી કહે જઈ સ્વામ, તમે પધારે 'તુમચે ધમ. ૩૬
 અમ કમુલગી કેવાં કાજ, તમ દીઠે સીધાં મહાજન;
 આરતિ ટળી ગયું સવિદુઃખ, દીક માગયે ભાગી મૂખ. ૩૭
 રાય પલે મન વિતખો થયે, આઃ આઃ એહનો અર્થ ન થયે;
 સવિચરેવ શ્રીયેં મુન કંઠે, પજુ તે મેં કાંઈ નવિ ઉદ્યે. ૩૮
 પહિલી ચૂક પડી મૂંડને, આલી આંચે હું એ કને;
 કિહાં કુતુહિ દીધી જનન્યાય, પુંખ ન ખાધે દાધા હાથ. ૩૯
 હમ પડ્યાલે પડો વળ્યે, હિયદમાંડિં પડું કનમળ્યે;
 ધર જઈ સુમે ધરે 'અદોહ, મન સાથે અનિ લગી 'ચેહ. ૪૦
 ચેતે એહ જનમયા ના, કિમ લહેમે એહને સુવિચાર;
 વળિ વિનાસે સુધા વીર, કાલ તિહાં કેા જાયે પીર. ૪૧
 પહિલાં તેહને કહેં નિરધાર, પહિ તેહને એજળી ઉદાર;
 તેહમું પ્રીતિ ઉપાડ ખરી, તે મુખે અર્થ લેઉં પરિ કરી. ૪૨
 એહમું હુમ દિયે ચિંતયી, 'અનરંગ જન તેજ્ય કવિ;
 શીખ મુમતિ દીધી ઉત્કાસ, એ એ કાલ તિલે આપસ. ૪૩
 જિહાં મેં નાખ્યે છે 'તખેજ, એક નરી છે સહિત સ્વામ;
 તેહને ધર કેા આંચે ગયે, એ એ નર કુલ કેમે રદ્ય. ૪૪
 રખે કેાઈ એવાં તમ 'લહે, વળિ રાય શીખમજુ કહે;
 ઘના થઈ કરએ સવિ ધમ, રખે તેહમું ચૂકે નામ. ૪૫
 એહથી શીખ પાછી તલ દેખ, નરપતિ બીજાં કાજ કરેઈ;

૧ આપને દેહલે ૨ કલાર ૩ કંઠ ૪ કંપ-ખર
 ૫ આનગી મજુલે-મજુ ૬ પનર્ગં પાને કુંભની નિલાની
 ૭ ભણી-શબ્દ ભવ

એવ ઇબીલો તે બેલાવ, બાઈ 'કુપર' કરીને લાવ. ૫૬
 જ્યાં આવશે ત'બેલી કરે, તપ દું દેખાડિય સહિ તને; ૫૭
 થાઈ કરી વિચારી કી, અતિ હરખે સોહનમું કરી. ૫૮
 હવે કુંવર એક રૂપસાંદ, કરે સદા મહિર અણુક; ૫૯
 એવ દિવસ અંતર નવિ ઉદે, લકમાં સોગવને 'મહનહે. ૬૦
 પાન પુષ્પ હિપર બહુ પ્રેમ, તેહથી ધણ અગમે નહીં એમ; ૬૧
 બને' એક લાવે પાન, નિધિ બને' એ ધરી પ્રધાન. ૬૨
 ન રૂચે દો લાવે જુનુઓ, એટલે વેપ કુંવરને દુઝો; ૬૩
 ત'બેલી કરે હાલ, આવે નિન મન માન્યા માલ. ૬૪
 પીતાંબર પહેરે પદકૂળ, 'કંચુ સ્વચ્છ કટિ ધરી અનૂત; ૬૫
 એજિત્રથ મસ્તક 'એજિયો, કંબલ ગ્લ ખલે એક દિયો. ૬૬
 પ'ચાંચુની પહેરી મુઠ્ઠી, ચરણે રત્નજડિત એજીયી; ૬૭
 સોવન સરિયો બહુઓ સાથ, હેમ ફાંલ એક લીધે હાથ. ૬૮
 હણ મુખને એકલો 'પ્રધાન, નિવુ દિન લેચ આવ્યો પાન; ૬૯
 સોહનમું કરીએ' જ્યાં ટીક, તપ વસ નયણે 'અનિય પકડ. ૭૦
 હશે તપ કીમતીને આ એવ, દું દેહતી તે નર એ હોવ; ૭૧
 હમણાં પાછો વગરે સદી, બહુ ખપ કરી અણુવો અહીં. ૭૨
 (૬૬-૭૦)

તપ કીમતી તેમજ વસી, કરી સોગ મુંગાર; ૧
 બીડું સાસક પાનનું, નિજ કર ધરી ઉધાર. ૨
 આવી તે આરગ વિચે, થાટ રહી તે 'રૂંધિ; ૩
 પુરૂષવણું મન પાટયા, મદમાલી તે મૂંધિ ૪
 કુંવર જ્યાં પાછો વળ્યો, લેઈ પાન વવમાન; ૫
 તપ આગળ આવી દિયે, કર બીડું સા આગ; ૬
 ૧ ટીક ચુપ્પ કીમતી. ૨ મહાવ. ૩ પહેલું. ૪ દિયો.
 ૫ મુંગર-કીમત. ૬ અનુવ વસું. ૭ દેખાને.

- ૧૬ દર યકી પ્રિય પેખી કરિ, પામે પરમાણ્ડ.
દર યકી વિમ તેહને, લાગે પુજ્યું વેધ;
સુસુષ સરણ તેહનું; મ કરો પ્રીતિ નિરેધ.
૧૭ કુમર કહે રે કામિની ! પરપર ભાવાં ખેલ;
ઉત્તમ નર ને સુષ નિપુણ, ચડે કલકલ ટોલ.
૧૮ ચડ્યો કલક ન કિતરે, ન ચડે કિનું નીર;
પછે પસાર્યો પામિયે, તે કુણ કરે કુપીર.
૧૯ પ્રણી પાણી આપણે, સખિ થકે વિમ સખ;
પાણેક પાણી કિતરે, ન ચડે વગનું લાખ.
૨૦ તે ભણી સુંદરી આપણે, પાણી ગળે તેમ;
નિવિધ નાડિ વિનાયનું, શ્રીકૃષ્ણ સખે જોન.
૨૧ શ્રીમતી કહે આનું કણું, તું છે પુત્ર પ્રધાન;
પણ તલ લાગે વેધણ, તે કિમ દો અનમાન.
૨૨ નીરજ તેહનું કિતરે, ને હોય નર મૂંડ;
અનુરપણે રમવાં રમિક, કોઈ ન બાળે મૂંડ.
૨૩ સકિયે ત્યાં ન જસુવિયે, પછિ બાળે તિયું થાય;
પિયુન વડે ને પાપિયા, તે લેખવિયે વાય.
૨૪ કેવડી કંટકલજ્જલે, ભનર બહુલે કાંય ?
જિહ્વાં મનમાને આપણે, સહી રમેણું ત્યાંય.
૨૫ ઈમ બાણી મન ધિર કરિ, વજ્રલ વહેલો આવ;
કર ભેડી પાણે પડું, કમલમણીં મ કરાવ.
૨૬ કુંવર કહે રે સુજ વિના ! મૂનું જન નવિ હોય;

૧ નામકો-મન ૨ નર-કમલ-પુરપાવ ૩ ચેટલી, કાચલી
અને ખેપણી અંદર જોન તથા પ્રકરથી નાગિવર પાણી ભગવે છે
તેમ મન વચન સરીરથી ભગવનું. ૪ અંતરનો ભેદ ૫ નિંદા કરવાય.
૬ કાચાચાલું.

- કુંવર કહે હું સાંભળે, હું અવિય તલ પામ; ૫૩
 હું નિમુણિ ઉઠવટ પરી, પદિલી રઈ અવાચ. ૫૪
 એકમનુકરીને કહે, વાત અણી સવિ ચલ; ૫૫
 આ તે નર મેં અણિયો, પાડિ કરી પરિ 'પાસ. ૫૬
 મુણી વચન ચુંચાર ભરી, નર મન દરવા 'મદ; ૫૭
 એવી પ્રથમ દિવસ પડે, કનક દિટલપાદ. ૫૮
 રૂપચંદ રસ લગીએ, તે એવા મનમાંદિ; ૫૯
 અભાથી એયું જણું, એહએ તે ઉચ્છાદિ. ૬૦
 મદિર છે 'મનમેદિની (મનિની), આજ એક વગી એહ; ૬૧
 'કુનવટ રહેયો ચિત્ત છુસવિ, વિધિપરેં કર્યું તેહ. ૬૨
 કુંવર કેટલે અણિયો, અભ્યો ત્રીજો માગ; ૬૩
 ઉત્તી રહી નિરખી નિપુણ, રૂપવણી તે અણિ. ૬૪
 એવાં રૂપેં માનવી, સસે ન વાસે એય; ૬૫
 ચિતે ચિત વિવેકયું, એ યું 'અમરી દોષ ! ૬૬
 કે એ કુંવરી 'ન્યાનની, કે વિદ્યાધરી બલ; ૬૭
 દંતવણી યું અખણ, કે રંભા સું વખણ ! ૬૮
 એકિ કલુક દેઈ પરી, 'ધાવણે ધર એહ; ૬૯
 પદમિની પ્રેમ ધરી કરી, ચંપકવર્ણી દેહ. ૭૦
 મલકાક છત સન્માન વર, સ્થામ સરલ શિર વેણિ; ૭૧
 કરવણે 'વાસન વસ્યો, 'કુંવલ મધુકર યેણિ. ૭૨
 રતનચિત વિચ ચખડી, એકલુડું હુણમૂગ; ૭૩
 કંચન ચમરી કુંનરું, વિચ વિચ એવન-કૂલ. ૭૪
 એયો શિર ચિંદરિયો, મદનનરિંદ પ્રવાય; ૭૫

૧ કંચન નામેલ છે. ૨ વાસને. ૩ મનમનની સ્ત્રી. ૪. કુંવરી
 મર્મણ. ૫ દેવમન. ૬ વાસુડી નામની કુંવરી. ૭ અણએ પદેસ-પેલીમ.
 ૮ નામ. ૯ અધ્યાત્મ વાગ ભવજાએની એમ કરવા મગા.

હંસગીવ સમ કૂટલી, શ્રીવા ગુણિયલ મન;	
કંઠે છપી કાઢિલા, રયામ ચર્ધ ગર્ધ રત્ન	૮૦
કંઠ નિગોદર પદકડી, પહિરી ગિરસલીયાંય;	
મલ્લિ જડી દોડી 'પાટિયાં, કવણ કહે મૂલાંય.	૮૧
જુલ દોય જામિનીતણી, 'કરિવર શૂંઢ સમાન;	
તિલ અંગુલ નખ ચાલડ, રેખા મધ્ય પ્રધાન	૮૨
બાંહે બાંધ્યા બહિરખા, બાબૂજાંધ અમાલ;	
કરકંઠેણ સૂડી ચતુર, સોવનમય સુવિશાળ	૮૩
કનક જાંઠિયા એમતી, દુધ સાંકળ સુવશાળ;	
વેદ દયાંજુગ સુદડી, મહેડી લાઈ ઉદાર	૮૪
ઉત્તલ કણ કુખ અતિ, વાંસો વડે વિવેક;	
રૂકું દૃઢયરથળ વિપુળ, અલગે રોમ ન એક.	૮૫
કુચમિત્ર એ પ્રાચ્છાદ દોય, દીક્ષા અતિ ઉત્તંગ;	
ગિખરખે સોવનતણાં, સોહે અતિહિ સુચંગ	૮૬
ઉદર 'દ્યામ લેપર ધ્રુવા, ત્રિવલી 'તટની પાસ;	
શિવનિમિત્ત શિવબાણુ તે, ધોવને દર્યા ઉલ્લાસ.	૮૭
કલિને કલિ ત્યાં 'કુંસુપી, ત્રિખિયા હંસ મયૂક;	
પ્રેખી નર મેઢ્યા મરે, લે જમ સખળા શૂર.	૮૮
યણુ વિચ અડકે જુમણાં, લલકે નવનર હાર;	
અલંદાર એકવળી, રત્નાવળી ઉદાર	૮૯
સોવનમય દોહર બલે, વાંપકલિ દીપાંવ;	
દોય કર અલ્યો કનકનો, અદીસો એપાંવ	૯૦
નાલિકજા અંબીર અતિ, રત્ન મુંગારહ-કૂપ;	
સુવત્સાન મન-માન લે, તે ધડીયાળ સરૂપ.	૯૧

૧ નગનું પોપું. ૨ લાપોની શંક જનન ચલકેદર. ૩ પુતળ
૪ નાલ ૫ સોન-દાંચડ

દિવસ સુષુ સુષુ કહું, હવે હરે અન્નમાધ; ૨૭
નિરૂપમ નાદ મિત્રોએ હવે, ત્રિગુણ શુદ્ધ આત્મ ૨૮
(ધન-અંશપાત્રની રમી.)

૧ રે વાદતા સુષુ વાતરી, અક્ષય જન્મ હુએ. આજ:
એ તું નયણ વયણ મિત્રોએ, હવે શીખા અદુ શબ્દ.

૨ સીધાં શબ્દ સદા હવે મ્યાની, એ ગુમ નેવ મોહનનિધિ પાત્રી;
આજ મને પરમેશ્વર ગુડ. આજણ આજ અનિયમેદ ગુડ ૨

૩ ધન ધન આજણો દિન આજ. ધન ધન આજની ધરી વખાણ;
આજણો વેગ શુભ મહાંગ, એ નં પિતૃ મનમ.દિ સજારો. ૩

૪ 'મુરપતિ મનથી નેના નાના, પિડે હું માત્રી કેડે ઉધારા;
તિલે વણિવણિએડે ગુન રહામુ, કહેના. પાપ તૃપતિ નહીં પામું. ૪

૫ સુજ બાણામુર પાસથી લેડે, વસ્ત્રભમુ અભિમન રેડે;
તેડે તૃપતિ ન આવે હુએ, વણિ વણિ એક મુખે શું કહિયે. ૫

૬ અબ્ધ લેઈ શામુડા' અહિ કેરી, ગુમશુ કોને અટિ જલેરી.
તેડે વાતને નાવે હેડ, આદન પવિત્ર કરો મુજ રેડ. ૬

૭ પૂરવ જવના પ્રતટયા રનેદા, પ્રિય તું પ્રમનહારવ મેદા;
સજનન સુશુભમાદિ' અનિરેદા, હવે હું ગુન ચરણારી 'ખેડા. ૭

૮ હવે મુજ ઉપ- નય. ઉધારે, શીતમ મંદિરમાંદિ' પધારે;
હવે પર એલાં કોમળ વાળી, પ્રમે કુંવર વિશે માદિ' તાળી. ૮

૯ અન્નન ખેતણ બહુ વિધિ નૂકે, ધીમતી આવ ન એકો નૂકે;
'મુરભિલેડ લક્ષણક સુ લેઈ, કુંવર તને શુભ મર્દન રેઈ. ૯

૧૦ નીર સુમંધિએ નજનન તારે, ભારનનો ધમ ખેડ નિવારે;
પહેરી 'સુપસન લૂડી તન ચીરે, બાવન ચંદન લાયાં ચીરે. ૧૦

૧૧ હરી આચાર આપવે વિહવાએ, સોહનમુદરી પરણિ ઉછાણે;
૧ હરની પાસેથી દગ્ગર નેત્ર ઉધારે આની તને નિરપું. ૨ શામુડી

યાત્રી ને દગ્ગર અમ. ૩ પાત્રી મુજ ૪ મુખથી તેડ. ૫ મુર પર વચ.

મેં વની પ્રીતિયું ધિરે નહીં કાચું, નામ સોહનકુંદરી ચાચું. ૨૧
માઠો માઠો કરે ગુણ-કેલી, બોલે અર્થ ઝીતિ પ્રદેલી;
(કુવલંગદ.)

કહે કુંવરી પિડ છે દોષ સમ, નામે એક અછે બેડ સ્થામા. ૨૨
લોક લગ્ન વાંછે સદુ તેહને, અવિત હોઈ નહિ ધર લેહને;
તેહને કલીંગ કન્યથું સ્નેહ, તે સોભાવે સુર નર દેહ. ૨૩
બદનિયિ રહે જવમાંહિનારી, તે પણ છે અતિ બહાવી મ્હારી;
તે તુમ પાદ દિવસ નિયિ બેલી, અવ સદૃશ વસ અથા પહોલી.
(કુવર રવાન-હેં કુલંગને : ને કુવરિય રાંવને :)

‘વર કહે એક સ્નાય રૂડ’, તે પેરે ત્રિભુવનને રૂડ;
તે પિય માહિ બંધાવે છુલવે, તે જમ બ્યાપિ બિરૂઢ ધસવેરપ
તે એકને ધપે કિધપે, તે મેં સ્નાય ચાખ્યું હતું ધપે;
‘તે લીધું વસ્ત્ર તુમે ચેરી, તુમથું થી હવે કીલે બેરી. ૨૬
(કુવરિય-હેં કુવરોવર : તદ નર નમ કીલે તુક કુવર રવાન.)
(અથા-૭૬.)

‘કિં ગીર્વાં અસ્ય ચિન્નં ?’ ‘કા મજ્ઞા હોંઠ મયનગાયસ્સ ?
‘કા પુષ્કાળ પદાનં ?’ ‘પરણોઆ કિંકુણહ વાન્ના ?’ ૧
(કુવરિયદ.) (કાવરદ વાદ)

ગાણહિ ગીયં પાણહિ પાણીયં મારંહિ વર કુરંગી;
તીય મહિલાણય કંવં, ફલ્લર રત્તવં દેઈ. ૨
(અનુક્રમ-૭૬.) (રવિયા-કુવર કુવર રવાન.)

કયં મુદસિતં ગ્રામં, કયં રક્તં પપોયરો;
આગ્રાણિ ફલ પક્કાનિ, કયં મસંતિ માનવાઃ ? ૩
૧ અનુક્રમ ૨ ૪૮ ૩ ૪૮ (૪૮), ૪ ૨૪ (૪૮) ૫
અ. ૬ ૪૮ ૪૮

(३५५८१-७३६)

(၅၄၈၇-၁၆)

(७५५५५-७५५५५)
 ध्यानिन्मृताक्षी विष विमपोगे, गंतुनिद्रापात मपारयन्ती;
 उद्गातु मादाय करेण बीणां, यथाकिपात्रोत्थनननुहारः ?
 (७५५५५-७५५५५)

(५३-संग्रही २०११)

(५७-सं-३३३३)

(અગ-રાંગની દેશી)

કંઈ જાણેપમ જામુનથી મર્યા કરે છે. બિ બિ બિ મન રૂગી;
દમિની કનક જે સારોના, રૂપચંદ્ર સ્વલભ નર હીસ.
જાહે હીરે મુર્તિ હિયર લીલી પડે તેને તોળે.

૧. દામિની કનક રૂપ ચરણ, રૂપચક રમણ મર હીર.
 ૨. હાલે હીર મુદ્દા હીર, હીર પદે ચાંદ મર ચેન.
 ૩. હાલે હીર મુદ્દા હીર, હીર પદે ચાંદ મર ચેન.
 ૪. હાલે હીર મુદ્દા હીર, હીર પદે ચાંદ મર ચેન.

[illegible]

૩ ટેવ બહો નહીં એ ઉમેલ, અમેલ નહીં કંઈ ટેવ.
 ૪ જન નન કંગ. જન. જંગલ બીટ મે.વ.

१. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 २. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ३. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ४. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ५. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ६. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ७. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ८. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ९. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 १०. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ચલુ મજબૂત કરે વશ, અનુષ્ઠ કર જ નહવ
 માલવી સદા મધુકર, ગિન નર નરી લીલ;
 વિવિધ રમત રમે સનિય તે ગિન

विविध रत्न रत्न रत्न, लेखन लेखन पुस्तक-
वर्णन वादी भीड़ी, दीर्घा पात्र कुमार;
कल्याण देवि मन्त्रिणी

કર્યાં દેગિ સુચરિયે, લીચિયે શ્રીકૃષ્ણ સાર.
દમનજ શાખાએ દેદંજ, અલરિજ જાંબિ રહાવિ;
વિજય કમત્રનાંદિ' અવુપમ દાગિ...

विष्णु उभयनादि अनुपम, दृष्टि पीर सुषावि

તાલેક માંહિ પ્રભાવહ થાયે, તે અમ કિમ પછે દામ જવાયે;
 તે ભણી એ ગુમ 'આવસ સહિયે, તે માહિની મંદિર હવે જઈયે
 દીજે વાત પ્રચ્છન્ન તે રૂપી, અવર તે અમગ થાએ રૂપી;
 બાહર બોલ પડયો ન સમાજે, લોક ને બિહિક ન બાંધ્યાં બાજે;
 જઈએ વચન સુણી પિડ તાહરું; કાં મન હજી રે ન કાટે માહરું;
 બાજો કહું કિમ અવન રાયા, તિહાં રમે પ્રાણ ધરું માંહિ કાયા.
 વને વનથી સવિ પાપ જમાયો, દુરિચન રોગ સંતાપ પજાયો;
 જેણે અલે કહિયે ગુમે બાજો, આ 'રતન' રાત ખંડલ થાજો.
 જિમ વધે પિડ 'અવિદહ નેહા, જિમ ન જમે નિજદાસી દેહા;
 લોકમાંહિ વગિ વ ત ન ચાહે, ને વિધિ કરવે માહરે વાહવે! ૮
 ચંદ્રવદની અમ પ્રાણ અમાત, મૂકું ચાંપણ પાત ગુમાત;
 બાજવએ કરી યતને પ્રેદુ, જિન દહ વધે અવિદહ રેદુ. ૯
 કામિનિ કહે કરનાર તુ, વસ્તવ મેળે કાંય ?
 એ મેળે તે કાં વિરહ, એ દુખ મે ન ખમાય. ૧૦
 મે ન ખમાય વિરહ દુખ કહ્યા, દીધે પ્રેમજળે પછી અજા;
 તિહાં રમે પ્રાણ લહે સુખચાત, તિહાં રમે પ્રીતિ મિલે નહીં રાત ૧૧
 મેં મન મૂકે કવરી મંદસ્તુ, કાં ને પ્રેમ કરી સુખ ઠેસ્તુ ?
 બહુલ વિયોગ સયોગ ન કાઈ, એ સવિ પૂરવદ્ય કમાઈ. ૧૨
 કેવા વિરહવણાં દુખ બેહુ, કલ અમગ માઈ દિવડું ખેહુ ?
 પુરવ પાપ કર્યા મે કેહા, પામ્યા પુન્ય વયે દુરિચન મેહા. ૧૩
 કુંવર કહે મધરે દુખ મેહા, ગુન વિલ તિહાં અવિત મુજ ખેહા;
 જળ જનહાંયર બહાર નાર, કરેશી, વળ ગુન સાય મિલાપક દેશી
 દિવસરે બોલી બોલ રવાજા, પરચાંવા પ્રીતની તા બાજા;
 નિજ વચાંચલે લહે આંસુ, કહે હવે કમલે કિમુરે વિમાનુ ? ૧૪
 ગુમે અંદેહ ન ધરએ લગારે, કુંવર શિર નામી સુપધારે;
 ૧ રત્ન ૨ કુકરીતે ૩ અમ ૪ કેહ વિરહ વર્ણન ૫ ૧૨ વેદ

(ચાપાક-૭૬૦)

સુખી ચરિત્ર લેધા ખંડવણું, સજ્જ સદુ મન રંછ પણું;
 વગિ રંજે કવિને લીનવે, પંચમ ખંડ સુખાચે હવે. ૧
 હદિ પ્રશ્નઃ સરસવિને વળી, પંચમ ખંડ કદું મન રૂગી;
 આલુંદી એકમન સાંભળે, મૂઠી મનથી સદુ આમળે. ૨
 તે સેવક નૃપ પાસે ગયા, સમાચાર રજનીયા કથા;
 નૃપ કહે રખે ભૂલ્ય હો તુમે, એકવા પુરૂષ હોયી એ નમે. ૩
 તાણ તે અને સુધું કયું, તવ પ્રભુજી આમળ ઉચ્ચયું;
 સજ્જ કહે જઈ ધાતક રહો, રખે વાત કુલ આમળ કહો. ૪
 એટલે પ્રગટ થયા 'શ્રીસુર, વાચ્યાં મંગળ લેરી તૂર;
 નિત્યકર્મ સુવિ નરપતિ કરી, સભામાંહિં એક પરવરી. ૫
 શ્રીનરણ વેતરણ વગે, સજ્જકુળી છત્રીયે મગી;
 એટલે જાદમાત્ર પરધન, સજ્જસજ્જ આખ્યે સાવધન. ૬
 પ્રભુની વિક્રમનરપતિ પાપ, હલો રંજાં 'યથોચિત ધપ;
 સુખ મંત્રિ સજ્જન કહે વાત, નનરોડ ધનદત્ત વિખ્યાત. ૭
 તેહને પુત્ર આન્યું નહી, બેઠા તેડી આલેા જહી;
 રખે કચે સજ્જ એક તિહાં યેલ, તિમ કરંજે જિન રહે તમરોજા. ૮
 મહાપ્રશ્નઃ કદિ મંત્રી લાન, આખ્યે તયને કરિ પ્રભુમ;
 બેઠે શેડવમે ઘર ગયો, તવ ધનદત્ત ચાહ હિલો થયો. ૯
 ભલે પધાર્યાં સ્વામી જહી, પરે મુજ તેણખ્યે રમે નહીં ?
 આજ પવિત્ર કીધું આંગણું, પવિત્ર કયું મંદિર અમતણું. ૧૦
 શેડ ભલે સ્વામિ કહો કન, મંત્રિ ભલે તેડે મહારાજ;
 શેડ તણ 'દંતધાવન કરે, મંત્રીશરને ઇન ઉચ્ચરે. ૧૧
 વિવિધ જહીયા લેઈ પાધાર્યાં, પરદેશી સુધવિયે ભર્યાં;
 સજ્જ બિરાજાંજે એટલે, રહું મુખ શુદ્ધ કરી તેટલે. ૧૨

સમરય સીમૂ ને ચવરંગ, નાસલુ નરમદ ને નરસિંગ; ૨૫
સીપર દેપર દાનૂ દક્ક, દામૂ દેવચંદ ચવિ કુખ્ય.
ત્રીકમ તાદલલુ ને તીજુઓ, ત્રાદલુલુ ત્રદલકરલુ ત્રદિ જુઓ;
ત્રિજુઓ ગોથે ગણપતિ ગાંગ, મેરૂ મદિયો મદિપતિ માંગ.
માધવ મેધ મુદરિ મુકુંદ, તેડયો કરમચંદ સામચંદ; ૨૭
રત્ન રૂપચંદ ધીચંદ, હીચ હરખ ને હરિચંદ.

તેડયો તેજ્યાળ તેજની, રાતુ રદિયો ને રાજની; ૨૭
ચાંઈયો ચીનવ ને ચાંપની, ગંગદત્ત ગોપૂ ગોપત્રી ૨૮
મેદરદત્ત મદિયજ પદિયજ, દેતુ હાંતુ આગ્રિહયજ;
રથ રતનત્રી રદુકા કરો, પૂંજે પરખો નેયે અરો. ૨૯
જયે જનુ ને જનધીર, પૃથિમસ્ત્ર પેથા પાસવીર;
ત્રદલવીર જનવીર જગદ, હનિજ હરપતિ ને હિયદ ૩૦

હામૂ હાદ ચુદે નેદિ, હોળા હીલા ભુવંદ મ જેડિ;
જોળા ખીમા કાળે રાજો, જા ત્રજુ ત્રાજલુ વર મ લાજો. ૩૧
(કરો નવાળન)

લખનીદત્ત લખુ લાકો, લખિયે લાતુ જોડ લકો; ૩૨
દેપૂ દેવચંદ દેવલ, માંડલ મામચંદ મેપલ
હરલ કુંવરલ મેવલ, ગણલ ગોવિદલ ગેવલ.

વાલો વિરજો ને વીંજ, વીંદવ રાજ મુંજ ૩૩
ધીપતિ જૂપતિ ને વદનન, ત્રદિરે જદિરે વાલ સનન;
દેઈઓ દેનુ ને દેપગ, પુણવપગ ધીપગ દપગ ૩૬
હંસલજ વાડુ વરવધ, જીવલજ યાદઓ યાનવંધ,

કાલુ રાલુ પાંચે પન. ગેદર દેદર ત્રાલે જલુ ૩૫
તેડે નાકર કાકર નપૂ, કુંજ દાલે ધાંપુ ધપૂ,
રતનપાળ રખિયે રજપાળ, સાનપલુ ભાડો જૂપન ૩૬
રિજા રિજા લોકરલુ લજાવ, અમે અલ અરદા જેલવ;

દેહો મહાજન સાચે કુલ કામ ? સદુ પધારું છે ઇલુ કામ ૫૦
 પ્રયુગ્મં દર્શન કરવા કામ, મહાજન સદુ ગ્રાન્થું છે રાજ !
 ગ્રાજ જને દૂષ નિર્ણાય, તુમ દર્શને દર્શ્યા સંતાપ. ૫૧
 નમરોઃ જમારુ ભણી ગ્રાજ ગ્રામયા દુષ્ટ ધણી;
 શેઠ જમારુ સાચે હળી, તેહ ભણી ગ્રામ્યા હું વળી ૫૨
 ભલે પધાર્યા કરાખ્યા જને, વગે પાન બીડાં લઈ તુમે;
 ફલેક ગ્રેષ્ઠિ શેઠશું કરી, હમણઃ ધરે જયે હિત ધરી ૫૩
 મહા પ્રસાદ કરી મહાજન સુધ, કરી પ્રજ્ઞન ચાલું સદુ વધ;
 પાંચ સાવ દશ પંદર યઈ, ગ્રાહિર ગ્રેષ્ઠ જમારુ જઈ. ૫૪
 શેઠ ભેટ મૂકી પય નમ્યે, ચિત્ત રાચને ગ્રેષ્ઠે ગમ્યે;
 ગ્રાસન ગ્રેષ્ઠુ ગ્રાતિ બહુ માન, શેઠ પ્રતિ કે સુચુનિધાન ૫૫
 રાજ રંગે પૂછે વાત, ધનદાત રાજ તું પુર વિખ્યાત;
 ધન્ય એહ નમરી જામ તણી, ગ્રાહિરુ વગે તુમે ચિત્તચુલ્લી ૫૬
 લક્ષ્મી છે દેવી ગુનવણે, હેત વળી છે દેવ્ય નૃપ ભણે;
 મહાજન લખની નહી ૫૭, જેટ. ચતુર રાંત છે ચાર. ૫૭
 રાજ ભણે ગ્રાહ સાચું માન, વહરું જન અવિત છે ધન્ય;
 સુધગ્રા ધર સરખા મચેન, નહિ કલેશ કે. વિન્દુ વિચેન. ૫૮
 શેઠ ભણે મહિત્ત સવિ હોય. રચાનિ અંશુકનગ લલોય;
 જને રાહિતો છંદ રચન, હેત ન પતિ નિ ગાદરે નાન. ૫૯
 ભણું શેઠ ગ્રેષ્ઠ ગુનવણ. દર. સુચુન નામ્ય. છે ધણા;
 તણુ પુત્ર ગ્રા રાજે કિલ. ? ને હોય ને તેયે કિલ. ૬૦
 ભણે શેઠ તે જાગક બહુ, વિનિ ગ્રાપાતની ન લહે સદુ;
 લખની લેખું પણ નાવિ લહે. તે રંગે રમ્યે ધર રહે ૬૧
 રાજ કહે રૂડું નમે ભણું, પણ તજ રૂપ ધણુ જે હેતુડું;
 એકવર તે લેવ કામ, તેડયે એકયે ગ્રાણે કામ ૬૨
 ગ્રાણી શેઠ ગ્રાણ્યેસ્યો રહે, રાજ નાંચી પ્રતિ વજિ હમિ કહે;

- મિત્રપણું અમ સ્વાયે કરો, જે એકથયે તે સ્વિ ઉચ્ચરો; ૭૫
આ સ્વિ જદિ અમે તુમતણી, અમે બથેર અતના ધણી. ૭૫
ચિંતે હિયણ સ્વાય કુમાર, ન ઘટે એવયે થેક સુદાર; ૭૬
રાજન હું બાગક તુમતણે, સેવકને શું કહિયે ધણે ! ૭૬
રૂપચંદ વગગાડ્યા બાંધિ, નૃપ પદુતો અંતઃપુર માંધિ; ૭૭
રૂપચંદના સ્થાગત કાજ, 'પાક પવિત્ર કરાવ્યો રાજ. ૭૭
આગળ વિવિધ સૂખડી ધરી, નૃપ કુંવરે ભક્ષણ તે કરી; ૭૮
બેઠા બિહુ એકાંતે જઈ, નૃપ બાણે મૈત્રી કરે ધઈ. ૭૮
બૂપતિ પૂછે ભાઈ કહે, કુણ કુણ અંધ તુમે જે લહે ? ૭૯
અમે વણિક બ્યાપારી રથ, અંધકળા પણ કિશી ભણાય. ૭૯
કહે સભા આપણે સનેક, દૂરે કિમેં મ કહેયો એક; ૮૦
તું દીસે સ્વિ સુખભંડાર, વિચાકળા ન લાલે પાર. ૮૦
જેહમું થયો મૈત્રીના ભાગ, તેહમું કપટતણે કર્ડી લાગ; ૮૧
હું તુજ ભાઈ કરી વેવડું, તું ધઈ મ રહ સુખે એવડું. ૮૧
હું છું રાજ તુમારો બાળ. તું અમ ઠાકુર દેવ દયાળ; ૮૨
તુમમું કપટ કિમું કેળવું, જેહમું લાલું કહું તેહવું. ૮૨
કુંવર તમે છે બુદ્ધિનિધાન, છિદ્રાઈના લહે વિધાન; ૮૩
કહે કેઈ શ્રીએ તેડિયા ? એકાંતે તજ મંદિર ગયા. ૮૩
તવ તે ઇશી સમસ્યા કરે, પહિલી કર કરણે લેઈ ધરે; ૮૪
દક્ષણ કર વીણા જાંધવાન, પુષ્પદયે ઘમે અભિવન. ૮૪
કરી એટલું ઘૂંકે વળી, તે શું કુમર કહે મન રૂળી ? ૮૫
એહ સમસ્યા-તણે વિચાર, મિત્ર ભણી તુજ કહે ઉદાર. ૮૫
કુંવર વિભાસે હિયણ સ્વાય, પૂર્વપણું માંડયું નરનાય; ૮૬
જે તે કાંઈ ન માનયું સરે, નન્ને એક દોષ સે હરે. ૮૬
કુંવર કહે સુણ સ્વામિ સમર્થ, હું કિમ લાલું એહનો અર્થ ! ૮૬
૧ રસોઈ-સૂખડી વગેરે દારી રસોઈ.

- સા એવઠું કરીને તે આવી, તે યીઠું ચલાવે; ૨૮
 કહે પાછલી વાત રહી સવિ, આ હવે શું કહેવાયે ? ૨૯
 કહે એવઠું તે તુજ મૂકું, હવે આવે ઉર વાજ; ૩૦
 વાહરું નામ પછી નહીં લેઉં, વરે કુમર સુષુ રાજ. ૩૧
 સદુએ રાજસભા આ બિહુ, કાંઈ પૂછો નહીં કાઠને; ૩૨
 ઉદય પાપ અધિકું આ દેખું, વગી વગી પૂછો તુંહને. ૩૩
 હું એ વાત કિસીએ બહુ, તે કાં ન કહું પહેલાં; ૩૪
 આમ ને માર ખાઉં મહાસજન, શું લાગે છે મહેલા. ૩૫
 એ એ ધીરવંતનાં લક્ષણ, ભૂપતિ કહે સજાને; ૩૬
 આવડે કૃતી કાઠગો કીધા, તેહી હજી ન માને. ૩૭
 હવે હો વાંક રખે તુજ કાઠે, એહમા એહની વાત; ૩૮
 હમણાં પાપ પ્રકટશે પૂરું, યાચે એ ઉપવાત. ૩૯
 લોક કાઠ ન થકે મુખેં બોલી, કાઠને રખે વારી; ૪૦
 હી બેઠું હઠ પુરે અડિયા, વાત સુણે તે નારી. ૪૧
 વગી ધીમલી સુંદરીને કહે, વાહરી બુદ્ધિએ આવે ! ૪૨
 પુરુષરત્નશું પ્રીતિ કરીને, કાંઈ મસાવે અજાણે. ૪૩
 સોહનસુંદરી વગી અદેશી, ધીમલીન કહે કામ; ૪૪
 એક સેનેયો બે તુગત રજ, જામણે કર અભિસમ. ૪૫
 અબી ધરી વગી હમે દાયે, બાહિર પધારો બાહ, ૪૬
 કુમર દેખે નિમ જિતરી અનજ, આવો માંહિ ઉગ્રાઈ. ૪૭
 તેમ તેણિયે વતણણ કીધું, વગી યીઠું ચલાવે; ૪૮
 કુંવર પ્રતિ કહે હિયું વિચારે, મુખેં નવિ બોલે કાંએ ? ૪૯
 સવિ અપરાધ પુરવટા મૂક્યાં, એકે નહીં સંભારે; ૫૦
 કહે આ કામનિયે શું કીધું ? તે હવે સહીવ ન મારે. ૫૧
 માર્યો મુઠ્ઠા હું નથી બીદતો, મરણ છે એકવર; ૫૨
 અનુસમનશું કહેવાયે કિસિપરે, શું પૂછો વારવાર. ૫૩

વિનુ અપસરે બાજ ન મરાવે, સાથ દહે મન 'મંત્રી'; ૫૩
 એકવે લાગે જાહે એ કપડી, એકની કરવી દેજે
 મં પદિલાં સાદનો સનમાન્યો, યાપ્યો વળી કરી ભાઈ; ૫૪
 મરણ આંગમ્યું પણ નવિ મન્યું, જુઓ એકની ખાટાઈ! ૫૫
 સ્થાની ખાટાઈ એ ન દહિયે, એજ સુશુભ મહાસજ;

છત્રી વાવ પ્રસદ કિમ કાંઈ, એ આવે યમદજ. ૫૬
 તું પૃથ્વીપતિ પન્દુભ કાગર, તું સદોદર પન્દરી;

હોઈ જેન પ્રભાને પાણે, લાચી દીન વિસ્મયી ૫૭
 તે હવે 'મમ' જદેજ જગતપતિ, હજુ વાતે નહીં ફડાં;
 ઉત્તમ ને નવિ હોયે આછા, જુઓ, 'અદેશ' કિંડ. ૫૮
 સુશુભ સંપૂર્ણ જે હુએ તે કિમ, અપાયા એવ ઉપાટે;

એર કવે ન દહે નિજ કન્યા, એ હવે વજેગટે. ૫૯
 એ એ પુરુષવંશ, વધ મારે, તે, તદેહ ગુનસા,
 દહે ટાપ્યો કવણ જાનેફ, પુરુષાના કાલ મારે. ૬૦
 એ દશપિ સવતે, દહેદે, તે વગિ એજ દહેદિ,

વળી વળી પાનની કફ વસુધાપતિ, એકને ન નાપેયિ ૬૧
 ઉમ કહી કાગ-કથન વિવિધ પદે, કાગ કથો પજન
 નૃપ દહે તે, હુ સવતે, મુકે એ કાલે હુ જનન ૬૨
 અવધિ હ નાતનજ, દેહ અપુ, કથન કહેવે કંદ,

મંત્રી કામે સ્વાર્થી વફ પણ કરણ હુ કહુ તેહ ૬૩
 મહિમાદિ ઉત્તમ પદે મજલ જાહેરે.
 કહી જાવાન કુવાને કી.ટ. લા જાહેરે નિજ જાહેરે. ૬૪
 મધ વધ નહજન વધે હરજા, હરજાં વધે પિરિદે,

ધનદણ દેહ વાંદવા વળ્યો, વાંદો અવધવકર ૬૫
 ૧૧૧ મને નિજ મહિર સાચી અદુભટ ૧૧૨,
 ૧ ન મોહન ૧ મોહન-મન. ૧ વિષ્ણુ મુખ

- ધીર વીર જાંબીર શુભ, પૂરે પુરે જાણેદ;
પર દારવેં પીડા ખમી, તેહિ ન જાં-યો લેદ.
એક ચતની ખીતડી, પાતી હવે અજાંઝ;
માદરે કાંચે માનવી, વૃણ જિમ તેડયું અંત.
એદના શુભ કિમ વીસરે, દેહેં પરિચે પ્રણ,
મનમેદન મિત્રો ચલ, તે દિન સદા સુખમાણ.
એક દિન લેડી રંગમાં, લેડી ધીમતી જાન;
ધનદાની દાસી થઈ, કર જઈ એટલું કાન
શુભ લેખ આપું લખી, પિયુ કર દેને સ્થાય.
'પરત લખાવી લાવળે, જિમ સુખ આનંદ લેવ
સ્થિતિ થી પ્રણય 'પ્રથમ, -પરમેશ્વરના પાપ,
લેખ લખું રજિયામણે, 'મુજન વતે જિણ દવ.
વરિમાપર મિત્રો શુભાં. ડેરવર્ણુ જાંબીર,
જાનવત શુભપરખ. ચાતનકાર ચરીર
પરમપૂજ્ય પડિન પરમ, પરમ પ્રમી પરમાન,
પરમ મુજન વડેલ પરમ, રૂપવદ ચરણન.
નિજ આચલસાં નમી, ચરણેરૂઠાં દલિ,
લેહનનુદાં વિનયસદ. લખયે લેખ ઉદ્ધારિ
આનંદ સહિત ન પ્રિય પચાસ પ્રજન.
પરપરક જાનતીગણે, વડે રતિપતિ-કાન
પૂજ્ય થી ચરણનરણ કરણલે પાવદ,
વિજયો છે ગુન અગુપાજિ, પૂર્વે વિદવિષદ
પિડિયા હેમગુણગદક પડી પડીત લખ,
પરવચ સુખ લખે મલક કલે સુવિદેહ
જાણ રિડે ગુન પ્રિયની, લખી રેડે અપર,
૧ રામે ર થી સરણેરરરરરરર ર રા રરખ

- પિંડ ગુણ ખેર-અંધાર દુઝા, વિલે મન લાગી લાગ; ૨૭
 અવગુણ નીર ન પામિયે, તે તે કિમ એવાય
 ગુમ ગુણ 'ગુણ ગુણ અંબવન, અહનિયિ કોરે કંવ; ૨૮
 વિલે વન થાએ દૂખનું, દુખ અલે ભવવંત
 હનિય ન કોટે કિયડાં, તે એ કિયો સનેહ; ૨૯
 જે જન એવે વિરહિયાં, નામ માત્ર વત્ત દેહ.
 હું કિયટે બહુ ધણું. પાંખ લેઈ શુકલજ; ૩૦
 બિયોને આવી મિતું, જિહાં મહત્તે વસંતજ.
 વિલે પ્રાપ્તિ કિમ પામિયે, સર્જન એવ સુખન; ૩૧
 પરમેશ્વર જાળ નેગશે, વત્ત મિત્રશુ ગુણન.
 દેહનું કીજે રહેલી, દેહનું કીજે રહેજી; ૩૨
 બહુ વિલે સદુ વાંસડું, દે નવે મન નેજ.
 મારણ-છંદ.
 નેહની એવા વાદ, તે સંજન સેહલે નહીં;
 અલુપનગની વાદ. એવે પત્તુ જીવે નહીં. ૧
 (કુદા-છંદ)
 થોડી પ્રાંતિ વિહ ધણ, તે નવિ પામિયે જાણ;
 સરજ્યા કિમે ન પડિયે. કિયડાં તુરે ગાય ૧
 જવ જમણીશ્વર નેગશે, તવ મિત્રશુ એકાગ.
 પિંડ પનેગ નિહ. બને, સુજને પરજો ચિત. ૨
 હું ઘાની છું સડેલી. રાંધે વિસ્તરે રાંધ;
 વાસ્યા થીથી પાગલો, સુજ અવિગને દાંધ. ૩
 પું છે એમી ભનરણ, નવ નવ કુંડલ રમેશ;
 પશુ ગુજ કિપર એકલી, મહલી મન મહેદેશ ૪
 ૧ કોયે ૨ ૨૧ ૩ આનંદનરી રમનનન

- ૧ એણે કમળજ ભાગીઆં, તિલક કવચુ શુભે ભાગ્ય;
- ૨ પરી પશુન પયોદરાં, હિચટ હિચટ લગ્ન
- ૩ જાવ પિટ્યુ મેલાવયે, મિગયે પુણ્ય પ્રભાસ;
- ૪ તવ મુખ લહેયે પ્રાણિયો, એ સુધે મન આણ.
- ૫ એ પત્રી વાંચી કરી, વળતો લેખ મુદેખ;
- ૬ પિડ મુજ બેઠો પાઠયે, પ્રેમ ધરી મુવિશેષ
- ૭ હિયડું અહનિયે પરજાએ, ભરિયો વિરહ-અંગાર;
- ૮ તે આલવજો મોકલી, લેખ પ્રેમજાગાર.
- ૯ લેખ એક વાંચી કરી, ધરજો દિયા મગ્ધર;
- ૧૦ રખે કો દુર્જન કર ચડે, પડ્યો પાવ વિચાર.
- ૧૧ એક લેખ જિલ્લે પાઠ્યો, જે વાંચ્યે મુચન;
- ૧૨ તેહને જાપતિ મેગજો, વહેલો સર્જનસંગ.
- ૧૩ પ્રેમ-લેખ ઇંછીપરે લખી, બીડી કરી ઉઘર;
- ૧૪ શ્રીમતી સાથે પાઠ્યો, જિહાં વસ્ત્રાન ભરપર.
- ૧૫ ધનદાની ઘાંતી ઘડ, પહોલી રૂપચંદ પાત;
- ૧૬ લેખ દિયો પ્રભુની કરી, કુનરે લિયો ઉત્કાશ.
- ૧૭ ચતુર ચમકિયો ચિત્તમુ, સમસાર વચેવિ;
- ૧૮ પ્રિયા લેખ વાંચી કરી, નિજ 'ભૂપલુ' નામ દેવિ.
- ૧૯ હિચટ દરખ ધણે હરે, વળિ ભાગી કુખજાગ;
- ૨૦ કુંવરવણે મન હિપન્ય, પ્રેમ વિરહ 'સમકાગ.
- ૨૧ શુભ સમરી પ્રેમગણા, સ્નેહ ધરી મુવિશેષ;
- ૨૨ રૂપચંદ સમ પ્રેમ, પ્રેમ લખે પ્રતિ-લેખ

(અનુક્રમ-૭૬)

“સ્વાસ્તિ દીનાં રજાંદીનાં શિરોનામ વિર્વાજિતમ્ ॥
અનુદ્રદ્ધ હસ્તે, લેસે સિદ્ધિ ને વિધતે.”

૧ ઘમ્મી ૨ એડી વખતે મેડ પેઠ થયા

(ઉપનિષદ-૭૬.)

“ગિરોઢલાપી ગગનેચ મેયો હક્ષાંતરે માતુ જલેચ પદમ્ ॥
દિગ્ધ સોમઃ કુમુદોત્પલાનાં યો વસ્ય ચિત્તે ન કદાપિ દૂરે.” ૧

(શાર્દૂલવિહીરિત-૭૬.)

“નિત્યં વ્રહ્મ યયા સ્વરંતિ મુનયો દંતો યયા માનસં
સાનંદં સ્ફુટ સહક્રો વનયુતાં ધ્યાયંતિ રેવાં ગજાઃ ॥
યુષ્મદ્ દર્શન લાલસાઃ મતિદિનં મ્નેહં સ્વરામો વયં
ધન્યઃ કોઽપિ સવાત્તરોઽથ મવિતા યત્રાવયોઃ સંગમઃ” ૧

(અથા-૭૬.)

“મિરિ કપૂરિ નેહો, જં નેહો મીલવદથ મચારો;
દુલ્લસ્સ ઉદગા નેહો, સા નેહો અન્હ તુન્હસ્સ.” ૧

“અહિ નકુલ્યાણય નેહો, જં નેહો ઝંદિર વિદાલસ્સ;
દીવ પવંગ નેહો, માં નેહો અન્હ તુન્હસ્સ.” ૨

હિયઠે દુખ આદ્યે રખે, જુરે રખે લગ્ગર;
મુંદરી જવ ચરજુ હરે, નવ મિગયું મુવિચ્ચર ૧૦

નમ દેઉ છું આહમ, રખે ધરે કલ્લુ દુઃખ;
પદિની તેવાં પમિયે, જેવાં હમિયાં મુખખ ૧૧

મુચને લીચરે રખે, હેવાથી કલ્લુ મેવ;
તે ઉપાય સ્થયું વગી, વદિલા મિલયું હેવ ૧૨

ત્રીલી નમ્મ નર નમ જે, જે હંઝર કરીચ;
લીલા કરી દુગલ્લી. અનને બહુ ધરીચ. ૧૩

જેહ હમિત વાંચી કરી, ધરજે હરખ અયેપ;
વગ્ગા વગી વહેઝ ઉપે, મુખ ચંદોપ મુદેખ ૧૪

વારૂ હેખ હંધિ ધરે લખી, શ્રીમલીને આદેય;
સા લગ્ગાની મર અહ, મુંદરીને કર દેય. ૧૫

નરી મન આપીને મળે, તે સાથે જગતું થું ટલે;
અથવા બેઠા કદો મુખ લેઈ, નહિતો પ્રભુ કિમ રહેયે તેઈ. ૧
(ગાથા-૭૬.)

“અલસાં જેનાવિસતજેણ, જે અલ્પગાં મનુદ્ધવીયાં;
તે પત્યર ટંકણ કોરિઅન્ના, ન અન્નહા ફુંતિ.” ૧
રૂપચંદને જે પરે મિત્રી, મિત્ર આપે છતુંદરી મળી;
વર દીધા તે કિમ કરે ‘દેક, વર મન જે સાંતર્યો શ્લોક. ૧૨
(અનુદૂપ-૭૬.)

રાજ્યં યાતુ શ્રિયાં યાંતુ યાંતુ યાના મનોગ્મા;
યા મયા સ્વયમંત્રોક્તા વાચા માયાતુ પ્રાશ્નતી. ૧
વળિ વિનાસે હિયડે ખરું, પ્રગટ કરીને તે દું વરું;
શ્રીને કહે માની ગુજ વચ, કદિય પિત્ર લાદયને સ્વચ. ૧૩
સુણી કુંવરી દરખી મન સાચ, પ્રધાનને કહે માન્યું નાચ;
પામ્યો પરમજુદ પ્રધાન, સય પાસે પદુનો સાવધાન. ૧૪
કહે સુણે: વિક્રમ મહારાજ, ગુમ કુંવરીએ કીધું કાજ;
લંકાનો નહ દીધો આજ, વત્ર મનથી સોઈ વરચાજ. ૧૫
દરખ્યો સજા કહે મું સુણે, માંત્રિ વડે જે મન્યું સુણે;
વવ નૃપ કહે કાલે અહિ નેડિ, મન્યા પછી ન કીજે ‘લેડિ. ૧૬
હા ‘પરહી માંત્રિ પર નયો, પ્રજાતે સજા ‘ઉત્કુક થયો;
ઈક બેઠકયો ‘સુખાનન સાર, સાથે બહુ પ્રેમ્યો પરિચાર. ૧૭
કુંવર સુખાનને યઈ ‘આરૂંડ, દો પખ આનર છત્ર ચિર પ્રેડ;
આબ્યો આડંબરે કુમાર, મળિયા હોક ન લાલે પાર. ૧૮
સજા દે બહુ માન સુખાણ, આવો ‘હડીવણા સુવચાન;

૧ નકામો ૨ ચર ૩ કરીને ૪ કુંવરનો. ૫ પાવખી-આનો-
સુખપાલ ૬ બેસીને ૭ હીલાઓનો આદ્યાદ.

કે લહેયો તે થાયે સખ, પછી વળી કહાવી એ બાખ; ૩૧
 એનેયા દોય મોતિ આગ, ધન બેઠયે મુજ પાસે માંગ. ૩૨
 મોલી જિમ ગુણ ઘણા દોય, તિહી પરે આપણ રહેલું દોય; ૩૩
 બલે રમે કોઈ લવલેય, અભિમાંહિ તુજ સાથ પ્રવેય. ૩૪
 ઇશુ પરે વિને સમસ્યા કરી, વાયાં ભણી ન મેં ઉચ્ચરી; ૩૫
 રાય હલે ધન તુજ અવતાર, ભલે ભલે રૂપચંદ્ર કુમાર. ૩૬
 જીવમથલાં દલો મુજ નહીં, મુજ પુત્રી આગળ કિમ કહી; ૩૭
 ચિત્તે ચિત્ત મિલે જ્યાં રાય, વિહાં છાતું કાંઈ ન રખાય. ૩૮
 મન લલિયે એ લવયે કેમ, ચિત્ત અનંધમ લાગે એમ; ૩૯
 કુંવર હલે સ્થાનિ મુજ વાત, તું પૃથિવીપતિ પરજાતાત. ૪૦
 મથ સુકગ તુજ 'છોર સહી, મન વિકલ્પ તાહરે કે નહીં; ૪૧
 એકવી વાત લેઈ તે કિન્ની, ન્યાયનીતિ તાહરે મન વચી. ૪૨
 કુંવર તાહરી મતિ નિર્મળગી, તેં સજુમાંહિ સમસ્યા કળી; ૪૩
 પણ વળતું ને ને તે કણુ, તે મવિ તિજુ શ્રીએ કિમ લણુ!! ૪૪
 રાજન શ્રી કેટલી સુખુદિ, નારીની જગેં ધણી પ્રસિદ્ધિ; ૪૫
 આને મંત્રી-વડ મહારાજ, જુદિયેં લીધું અરધું રાજ. ૪૬
 નરપતિ હલે મંત્રી-વડ કિન્ની? તેકની કથા હલે ઉલ્લસી; ૪૭
 રૂપચંદ્ર બૂપતિ આગલે, કથા સુખુદિ કનિની કહે. ૪૮
 અવનિમંડલુ નગર અજાન, રિપુમર્દન સથ વિહાં રાજ; ૪૯
 મયજુવલી રાણી મુજ નામ, બીજુ પણુ છે વડુ અનિતન. ૫૦
 મયજુવલી 'માલાવી ભણુ, સવલતું ચિત્ત ચેરે ધણુ; ૫૧
 સથ રંમ ભરે ઉચ્ચરે, તુજ ઉપસાંત ન કે મહરે. ૫૨
 મતિમેહર મહેલે સવને, કનકનિરિ કનિનિ તેહને; ૫૩
 બેઠે વડુ જુજવંત ઉદર, શૂરસેન નરેં સુવિચાર. ૫૪
 એ દિન સમ્યમથ સથાન, બેઠે પાસે રમે પ્રધાન; ૫૫
 ૧ છોરસંજ્ઞાએકવેળી ૨ કાણુદન

મંત્રી ઘેર ગયો હા લણી, હેયામાંહિ વિભાસલુ ઘણી;
 જરતિ જનૂપ જનિદા ચર્ધ, મતિ સવળી મુંઝઈ રહી. ૫૫
 પુત્ર વાતને પૂછે વાત, મંત્રી સકળ કહે જવદાત;
 કુંવરે કુકુંબવણે દાય લહેય, મનને 'મંત્ર ન કોઈને કહેય. ૫૬
 ને ચર્ધ પંચીને વેચ, સુરસેન ચાલ્યો પરદેશ;
 મૂન 'સમાવત પ્રિયું દાય, લીધું મારન 'સંભળ ચાય. ૫૭
 તે બતાં નર કો મિજ્યો, વેહયું કુંવર વાતે વળ્યો;
 દેહ પધાર્યો કુલ દામ, તે કહે બધું નગપુર ગામ. ૫૮
 ને તેડિ બધો વિહાં, તે કહે કુમુ વારે છે કિહાં;
 કિમ વિષુ પુર બલો છે સહી, કુંવર કહે બેવા એ મહી. ૫૯
 (નાથા-છંદ.)

“ દંસે વિવદ ચરિયં, જાણિજ્ઞ નુજન દુજન વિસંસાં;
 અપ્પાણંચ કલિજ્ઞ, હિંદાંતે તિળ પુદાવિયં. ” ૧

વાટે કુમર વિભાસે ઝુણી, કરે પરીક્ષા સાધીતલ્લી;
 કહે જાણ દણ દેલો જલિ, હું 'જરવય જુવિ આવું જઈ. ૬૦
 ઇમ કહી વૃક્ષાંતર જઈ રહે, વવ મન સાથે પેટો કહે;
 એ કાળે ખાલી કુમુ થાય, ઇમ ચિંતિ આગળ બિલય. ૬૧
 (રેખા-છંદ.)

“ ચલિયે તિનકે સાય ચલંતાં લે ચલે,
 પલુ દુખ ચલે ન સાય લે લાંબા રત્ન ભરે;
 લીલ એવિ કરંત કે જાન ન મેદિયે,
 સે સાન્ય જલિ બલો કે કમલ તેલીએ. ” ૧

કુમર વિભાસે નહિ એ લલો, વર હું સહી બધી એકલો;
 એટલે પાછાથી આવિયો, વહ એક એ બવદાનિયો. ૬૨
 ૧ વિચાર ૨ મદમદ ૩ ખર્ચ-ખર્ચ ૪ જાનવ જાત જાત.

ચિતે વદ વયે મેં એક, વિશ્વમાંદિ દીવે છે રેક;
 હું નિશિ કહું એ કહે દીય, કિહાં એ આવ મળ્યો જનવીય । ૭૫
 કેવે દિન નગપુર આવિયા, એક કહે જામ પર પાવિયા;
 શૂરસેન સાંભળ મુજ પારે, આવ કહું છું એજન કરે. ૭૬
 કુંવર તેડયો આગ્રહ કરી, કુંવર કહે મુજ વાતજ ખરી;
 હાથે વાળી દેડ વગ્ય, ધગમ્મહે જઈએ એ મત. ૭૭
 હો દો માન્યું સાથે આવ, દેડકા રીય મને ન ચડવ;
 કમિ કદી 'મંદિર' રેમે પદ, પુત્રી મનમાંદિ લાગી વામ; ૭૮
 મયો યજ્ઞમતી મંદિર જામ, પુત્રી મનમાંદિ લાગી વામ;
 પાછળ કુંવર રંગે ખડકિયે, ને પેખી ચિત્તું કુંવરિયે. ૭૯
 એ કુલુ પુરૂષ રંગે આંગણે, 'વજ્ર' નંજરી ચિર આપણે;
 માંદે પિવા પ્રતે જઈ જાણે, સાથે કવલુ પુરૂષ ગુનવણે. ૮૦
 પિવા કહે એ માંદિ તેડિ, આપ અભોખુ વચ્ચે મજેડિ;
 તથ વચ્ચે કુંવરી એવાવેય, 'કચલુ' કરંચી અભોખું દેય. ૮૧
 કુંવર કહે એક ગુમ મુજે, એ નંદેક દરો મનગણે;
 કરંચી કરંચી પાણી એક, મુંજી વચનને તણુખયો તેક. ૮૨
 હત્યાવરો કે દીમે કુંડ. વજિ વજિ રીય ચડવે અંડ;
 દરદ વરદ નાખીને જણે, ગુજને અડી તેડયે છે કુણે । ૮૩
 શૂરસેન દેખી અપમન, બહાર વવ સાથે સાવધાન;
 મૂન્ય હાટ અધેડું એક, ત્યાં જઈ બેઠો ધરી વિવેક. ૮૪
 પુત્રી કહે કુલુ નર એ વાવ । તપે કહ્યો પૂરવ અવધવ;
 દંણે મુજ પથ ચલાવ્યો પલું, કહું કિમું એકતું જડપલું. ૮૫
 કથન માકરાં અવગાં કર્યા, કુંવરીએ ભુલે મન મધ્ય;
 કહે વાવ એ હાથે મુજી, ગમે કાંઈ નાખ્યો અવગણી । ૮૬
 ૧ મહાનમાં ૨ કપાળ પટેલીને ૩ હોનની જરી.

એક વસ્તુનાં ફળ એવરં, ખાકયે બીજ નાખીયે પરં; ૯
 એક નાખિયે બીજ ઉદર, નાખીજે એવરં અચ્ચર. ૧૦
 જઈ ચઢુદામાંહિ ઉભાવળી, એ બેડ વસ્તુ દાવ મન ફળી; ૧૧
 તવ ઘસી વેગે તિમ કરે, જઈ ચઢુદે જનને ઉચ્ચરે. ૧૨
 કહે કુંવરીએ કહી લેહવી, દોષ વસ્તુ આપે તેહવી; ૧૩
 લોક કહે મું પેહવી યઈ, પૂછી આવ ફરી પરં જઈ. ૧૪
 જિમ 'પ્રીછે તિમ કહે કે દંચે, દંછ પરં અને ન જાણું કિયે; ૧૫
 સપાયે બની ઉચ્ચની સેય, પણ તે વસ્તુ ન આપે દેય. ૧૬
 યેર આવી કુંવરીને કહે, બાઈ નામ ન કે: તસ લહે, ૧૭
 તિણી પરે કહું જિમ પ્રીછે સદુ, બની બની હું આવી જહુ. ૧૮
 રીસ ચાલવી કહે કુમરિ, તે અપુષા વિષુ નાવિય દાર; ૧૯
 ફરી પરં તેયું વગિ કહે, નવિ લાવી તે પરે કિમ કહે ૩
 તે બાપડી વગી નીહળી, જાણું પટે યાએ મજમળી; ૪
 માર્ગેને તે ઘીડી અસે, કાં રે બાઈ દોષે કિયે? ૫
 ઘસીએ હલી તે કહી, તવ તે વસ્તુ કુમરે ઉઠી; ૬
 બાઈ આવ અપાવુ સેય, આવી હાલ મવાં તે દેય. ૭
 લીધ એહરં ખરક મળી, બદામ ઉજળી લીધી વળી; ૮
 ઘસી વસ્તુ હેઈ પર મર્ક. એનં બેઠે 'તિહાંજુ જઈ. ૯
 કુંવરી કહે કિમ લક્ષ વિવેક, ઘસી કહે સહન્યાનર એક; ૧૦
 એ પેહે બેઠે. એ હાલ. તિણે અપાવી ફેલ માલ ૧૧
 કુંવરી હરખી દિયે અપર, દેસ 'ચપલુ અણુબ્યા સર; ૧૨
 ઉપર યેબર મહેન્દ. સેત, ઘસી સય કહાબ્યા એક ૧૩
 આ સવિ આપે તેહને જઈ. વગી એહકું આવે કહી; ૧૪
 આહરી યેકુંવરીએ સજ, આ સવિ નેકડીઆં પુન કાલ. ૧૫
 મુખવચને એ કહી અવધાર, હજુ નમરીએ પેઠાજ સર; ૧૬

એ દુષ્ણ રમે ધરો તુને સ્વામિ, આપણ જઈએ તેલે કામિ; ૨૩
 સુષિ કુંવર મન હરખ્યો યાતું, એક પ્રતે કરે મોકલામતું. ૨૪
 એકે આપી જદિ અપાર, તે સવિ સાથે લેઈ કુમાર:
 પુણ્યચિરિયું અકગ અબીહ, નિજપુર આગ્યે થોડે ઘીહ. ૨૫
 યેર જઈને પ્રભુમ્યે 'લાવ, પછી પાપ લાગ્યે જઈ આવ;
 દેખિ પુત્રને દોચન દર્શા, માત લાતે આવાણાં કર્યા. ૨૬
 સ્વામી સંતરાને પાપ પડી, વહુ દેખી વિકલી આંખડી;
 માતપિતા સવિ કુંવર પ્રતે, અમાચાર સવિ પૂછે હિતે. ૨૭
 પુત્રે પૂર્વ વાત દહી સહુ, માત લાવ આણંદાં બહુ;
 મન્દ હસ્યાને લે મંદેહ, વડુ તુમારી કહેશે એહ. ૨૮
 હરખ્યો મંત્રિ ગયો નૃપ પાસ, સય કહે મંત્રી આબાસ;
 અવધિનાંદિ આકે દિન દોય, પછી લાહરી કેહીપરે દોય ૧૨૮
 મંત્રી કહે રાજન સુજ વડુ, એહને અર્થ લહે છે સહુ;
 મોકલીએ પાલખાં પવિત્ર, અહિં આવી કહે અર્થ વિચિત્ર. ૨૯
 સબલે સવિ તે પરે કરી, આડંબરે આવી સુંદરી;
 ૧ પરિચય બાંધાવી વચમાંદિ, તવ 'નરપતિ પૂછે કચ્છાહિ. ૩૦
 મન્દ હસ્યો તે વડુ સ્વામીનાં? પુણ્યચિરિ એલી તવ યુક્તી;
 'મીન હસ્યો તે કહીયું પછે, પહેલી એક બીનવી અછે. ૩૧
 રાય જન્મે લે કહે તે કહે, પુણ્યચિરિ કહે સ.ભ.જે. ખડું;
 'આઈ એક ખસુ.વા બાર, તેડે સવિ અંત:પુરનાર. ૩૨
 પટરાણી આદિ દઈ આજ, આઈ એવાંવારે. મહારાજ; ૩૩
 માહરી હોયે એક તેહ. પછે ટાળું તેહને. મંદેહ
 રાજાએ પ્રિયુ તે કામ, પટરાણી મન ચિતે લામ;
 એ એ કામજ છોડીવલુ, નાપમાહિ કલુ મેહડું ધલું. ૩૪
 આઈ દયાવા માંડી વદા. નૃપ પાસે કહેવરાવ્યું વદા;

સજે માન્યો મંત્રી પાણે, અર્દસજ્ય આપ્યો આપણે;
 અર્દસજ્ય નિજ સુવ આપિયો, ચોતે વૈરાગ્યે આપિયો. ૪૬
 ઇંદી સજ્ય કરે નિજ કાજ, સંયમ લેઇ યથો અપિસજ્ય;
 વપિસપિ કર્મવલ્લો મગ 'દેવો, આસિત પાળી અફનતિ ગયો. ૪૭
 રૂપચંદ કહે વિક્રમસજ્ય, જિમ વદુ છુદે ત્રિધ્યાં કાજ;
 તિમ દેવી નારી આપણું, છુદે કાજ સમારે પાણું. ૪૮
 સુણી કયા વિક્રમ દરખિયો, રૂપચંદ જહુગુરૂ પરખિયો;
 દરખી સભા સદુ દો મત્ર, સુખ યોલે કુંવર મન મત્ર. ૪૯
 સયકનોબ સુણચંદ્ર જેઠ, પાસે બેઠો છે પણ તેઠ;
 વિક્રમસજ્ય દશીને કહે, ગુમ પુત્રી જોદના સુણ લહે. ૫૦
 તે બેઠો યોગ્યો અહીં, રૂપચંદને પરગટ સહી;
 પાણીમંદણ કસયો તમે, ઇણ વાતે બહુ દરખું અમે. ૫૧
 વિક્રમનો પત્ની 'જાદેશ, પુત્રી પાસે ગયો નરેશ;
 પિત્ર કહે પુત્રી મન મરો, રૂપચંદ મનમે વર વરો. ૫૨
 લાલ રહી અણુયોલો બાગ, તવ સુણચંદ્ર કહે બૂધાગ;
 પુત્રી મન મણમે વિચાર, રૂપચંદ જહુગુણી ભરવાર. ૫૩
 મુંગરી સોદનતુંદરી, પછે સુખાનન થાપી કરી;
 સપરિવાર રૂટે અધિાર, અણી વિક્રમસજ્ય મકર. ૫૪
 સુણસજ્ય વિક્રમ બુધાગ, દુઝો ન દેશે ઇંદો મયાગ;
 સોદનતુંદરીને કહે વત્સ 'તું સુણકપી સતી 'લગ. ૫૫
 પરમમિત્ર મદરો રૂપચંદ, કયો જનક મરી અણુદ;
 તુંજે પણ સુખ પુત્રીવતી, રૂપચંદને 'જાદો ગમી. ૫૬
 દરે મનથી સવિ તણ વિચાર, પ્રગટ પરણ રૂપચંદકુમાર;
 સભામાં સુખ્ય સોદનતુંદરી, નૃપ સનિધ રૂપચંદે વસી. ૫૭
 મનસજ્યદ યોગ્યો તવ, લેજ્ય રૂપદેવલિ જગ;

૧ જાન્યો ૨ દુઝ ૩ લાગી ૪ જાદુજ.

મન યોવન વસ્ત્ર સચેત, મુગ્ધ રમે સંસારીચેત. ૭૦
 પૂરવ પુન્યવણાં 'અદિનાથ, એ સવિ બલેએ જન બલુ;
 રમી વિરમથી છેડે એક, છૂટે ખડે કહીયું તેહ. ૭૧
 ખંડખંડ વાણી વિસ્તાર, લણવાં કુણવાં દર્પ અપાર;
 નવરસ કવિ નયમુંદર વાણિ, પહેલે પંચમખંડ પ્રમાણિ. ૭૨
 કવિશ્રી રૂપચંદ્રમયે શરણુધારીન નામિ ચિત્રાક્ષિ
 તામ રિવિધ મુક્ત્ય રૂપચંદ્ર સમસ્તાર્ય પ્રસન્ન પ્રકરણ કુનરેણ
 અકલ્પન મંત્રી-ગુહ્યારમ્યકમલ નિઃ સુગદ્યમન પદાર્થ સાધન
 રૂપચંદ્ર કુમાર પુરો પુસ્તકોદય શરણુ નદો કુનરેણ પ્રકટ ચો-
 કાચમુંદરી વિરાહરણુ મહત્તા નદેન રૂપચંદ્ર નિઃ પિતૃગણે
 શ્રેયમું વિદ્યાસદિ વર્ણમે નામ પંચમ ખંડ સમાપ્ત

ખંડ-૬ કો.

પાનનદ ગંગેનદ વેદિયા

જગ નાગજગ

૬૦ જા ૧ ૧૧૧૧૧૧)

(વસ્તુ-૭૬.)

સયવિક્રમ સયવિક્રમ કરી ભદુ ખેપ,
 લેય કુંવર ન માનિયો મંત્રી વચને બ્રમાવ પ્રીણ,
 પ્રેમે વર દીધા જાણી પછે અર્થ ગોત્યો પ્રસિદ્ધો;
 રંભયો ચરિત્ર કથા કુણી સ્વ સહિત ભૂપાળ,
 વવ તે પરણાવી પ્રગટ સુખ વિવસે કુવિચાળ. ૧
 (ચોપાઈ-૭૬.)

પંચમ ખંડવણે અધિકાર, કુણી લેપને દર્પ અપાર;
 સુલિપલ 'મનપંકજ ઉત્કલ્યાં, કલાં કથન તે હૃટે વલ્યાં. ૧
 સકળ સ્વ યાવા 'મહાનલાં, આગે કુણયા ઉત્કલે યયાં;
 કહે કવિ નય પ્રભુ પૂરો રૂણી, છૂટે ખંડ કુણવું વળી. ૨
 ૧ નિશાન ૨ મનપંકજ કમળ ૩ સકળ વયાં

- દરિ ગુણગોષ્ઠિ અતિહિ ઉત્સાહ, પદસંવે વળિ પ્રેમે' અવાસ;
 મુખમર કાળ અને અપણે, દાને મથ વિસ્તારે પણે. ૧૩
- એહવે સિદ્ધસેન જલધાર, પરચાદિગોષ્ઠિકાનિધાર;
 ગાનરત્નકેસ ભંડાર, લીધા સકળ શાસ્ત્રને પાર. ૧૪
- સૂરીશ્વર દેવા ઉપદેશ, વિહાર કરતા દેશ વિદેશ;
 ભરૂઆવ નગર પદાર્થો ભામ, સકળ સંઘ મન હરખ્યો તામ. ૧૫
- એક દિન સંઘ પ્રતે વિનવી, સિદ્ધસેન બેઠ્યા યતિપતિ;
 શ્રીસંઘને પાત્રી આદેશ, કોહું શ્રીસિદ્ધાંત અગ્રેષ, ૧૬
- મુંદર સંસ્કૃત ભાષાએ' કહું, એ શ્રીસંઘ આનિધ લહું' ખડું;
 કહો વિચારી આવક ભણ, શ્રીસંઘને આદેશ પ્રમાણ. ૧૭
- (નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાપસર્વસાધુભ્યઃ) રત્નાદિ ૩
 તથા શ્રીસંઘ વિચારે દિયે, વગનું ગુરુગુણે' શું બોલિયે;
 પણ જવ ચૂક પડે ગુરુ પ્રતે, તથા શ્રીસંઘ શીખવે દિવે. ૧૮
- તે બહી આવક કહે નિદ્રાક, ગુરુગુણે' રથા એ બેઠ્યા બોલ;
 વીતરુગની લેખી આણ, દિયે વિચારી નિરખો ભણ. ૧૯
- શ્રીજિનવર વીરથ ગુણધાર, પૂરવ ચાહતણા ભણનાર;
 આને બહુ સુવકેવળિ હણ, તુમે તેથી પંડિત અભિનવા. ૨૦
- તેણે' જિનગુણે' ત્રિપદિ લીધ, પ્રાકૃત ભાષાએ' રચના ઈધ;
 તે જિનવચન ઉપાપે લેહ, અનંત સંસારી યાએ તેહ. ૨૧
- એહવું મુખથી બેઠ્યા બહી, 'આલેખણ તુમ આવી ધણી;
 ઘણું કિમું મુખ ઘણું' અને, નિરખો શાસ્ત્ર નિહાળી તમે. ૨૨
- સુણી વચન સહુગુરુ કહે તત્ત્વ, તુમે કહું' તે માન્યું વહણ;
 મહાનુભાવ મોટો શ્રીસંઘ, નિર્મળ પૂર્ણ પ્રવાહ મુગંજ. ૨૩
- એહને અને ત્રિભુવનભાણ, કુણ મૂરખ લેપે તસ આણ;
 એ શ્રીસંઘ આલેખણ દિયે, તે અને કર જોડી છિદિયે. ૨૪

જિહાં જેણે ત્યાં ન ચાકે રહી, સઘી સવિ અધમૂર્ત યમ. ૩૭
 યમ યમ પડિયે પોકસણ, તવ નરપતિને દીધી બણ;
 તથા જુભિયા કહિ સવિ વાત, સ્વામિ એ મોટો ઉતપાત. ૩૮
 અહીં ઘુને એહને કરો પ્રહાર, વિહાં સઘી પાટ પોપાર;
 હમું સઘી રાય આંખો થયે, દિવસ સાય વિભાસી રહે. ૩૯
 ચિંતે એ ન્હાનો નવિ હોય, મહાસિદ્ધ દીસે છે દોય;
 એહમું ભેરવણું નહીં કામ, પાય લાગીને કરું પ્રભામ. ૪૦
 નૃપ હશે સૂક પડી સુજ ધણી, ઘુને વાત પ્રભુ કહો અપણી;
 મ્હે કારણ બેઠા હંમ અહીં, કિયે દેવ પૂજણ દો નહીં? ૪૧
 મહાપુરુષ તું મોટો સાધ, ખમો સ્વામિ એ સુજ અપણમ;
 હું કર એડીને વીનવું, કહો સ્વરૂપ દુએ જેહવું. ૪૨
 કરે સભા હોગાદિક સોય, થાઓ પરગટ જેકામ હોય;
 તવ અવમૂલ મહા અપૂતે, હંમ પરે બેસ્યા સત્ત પ્રતે. ૪૩
 રે રે તું અન્યાયી રાય! દીસે ઘણે અહિયાં અન્યાય;
 ન્યાય વાત ત્યાં કહિયે કિયી, તવ નૃપ વિક્રમ બેસ્યો હસી. ૪૪
 શું અન્યાય અછે કહો અહીં? પૂરવ વાત સવિ ગુરે કહી;
 ગુરિ હંમ અવંતિ સુકુમાળ, હવે [હવે] વણિક લીલા બૂઝાળ.
 આવ સુભદ્રા તેહની સવી, નારી બત્રિય હવી સુભવલી;
 બહુ વિલાસ કર્યો ધનપતિ, આર્યસુહસ્તી મળ્યા 'સંયતિ. ૪૬
 સુધી વિચાર નવિનીગુન્નવલે, પૂરવભવ મોહ લાગ્યો ધણે;
 પૂછી વાત બાએવા વિહાં, ગુરુ જાને દરી બેયું ધંદાં. ૪૭
 દીઠો શેવ માત્ર તલ આપ, સવે દિયે દિપ્પા ગુરુદય;
 સુધી બોલ સુગુરુને અદ્ય, નિશિ મલાલુ કાઉસન મહી રહે. ૪૮
 સત્રીલ ભવની વેરિણી, મરી નારી યમ ચિયાલણી;
 નવપ્રસૂત આવી વિકરાળ, કાઉસન જ્યાં અરવિ સુકુમાળ. ૪૯

૧ આચાર્ય-દીપાધારી ૨ તત્તવની સુચરણી

धूम जिनराज स्वयं जगदीश, प्रीतिं दाय ते सुभाषीय;
 कल्याणमंदिर नाम दिगम्बर, कीर्ति स्तोत्र गुरे तिस्र बार. ६०
 तब प्रगट्या जिनग्यासन देव, पीछे वेदर द्विये उततयेव;
 भूरति प्रगटी पार्श्वजिह्वा, सेवित पद्मपति धरमेन्द्र. ६१
 पद्मसने बैठा जिनराज, ते देवी हरभ्या सुदलज;
 लक्ष्मी लावे प्रसूमी धर्म कहे, सजन् सुति भादरी आ लहे. ६२
 किहां हरविंज किहां जगज्जुह्वे, सज्ज देव विवर्जित देह;
 लत्या विषय कथय विचार, जगज्जुह्वनित्यारक्षुहार. ६३

(अनुष्टुप्-छंदः)

“ सर्वज्ञो जिनमान्योप, ज्ञानशाली गुणाधिकः
 मुक्तिलक्ष्मीवरः श्रीमान्, धरमेन्द्र नमस्कृतः १
 पापदावाग्नि जलदः सुरेन्द्रगण सेवितः
 समस्त दोष रहितो, निस्तंगः क्लृपापहः २
 अस्य पूजा नमस्कार, नमार्चनविनां विभो
 भवति संपदोवदया मुक्तिश्चापि गृहांगणं. ३
 सहस्रदुश्चरिते येन, जिन इत्यक्षर द्वयम्;
 बद्धः परिकर स्वेन, मोक्षाय गमनं नति. ” ४
 छंदी परे सत्य वचन महु छंदी, विक्रमनृपति प्रजेभ्यो लक्ष्मी;
 निध्याकाव सहज परिहरी, जिनधर्म निश्चय मन करी. ६४
 धर्म उन्नति जिन-धर्मक करी, संधवचन महुहुं अक्षरी;
 जगज्जुह्वे पदुल सुदलज, विक्रमनरपति पाजे लक्ष्मी. ६५
 सिद्धसेन अक्षुपति अक्षोभ, लोकप्रदे देल प्रविशेष;
 वजि अक्षय अवतिपुरी, पदुल परिवारे परवरी. ६६

સુજ મંદિર ઉત્તમતે સુર, જ્યાંથી પધાર્યા તુમ સુરિ;
 ઉમિ કહી નૃપનિજ દારજ બલ, 'યોજાને પદોલા ગુરુસય. ૭૮
 તવ પ્રભાવ બીજે દિન ભૂપ, સમ્મમાંદિ' બેઠે ગુરુપ;
 નિજ મંત્રીધરને કહે સહી, સિદ્ધસેન ગુરુ તેણે જહી'. ૭૯
 આવી મંત્રી વિનય બહુ કરે, સહિ ગુરુ પ્રતે' વચન ઉચ્ચરે;
 સ્વામિ શ્રી વિક્રમભૂષણ, તુમ પધારવે દેવ દયાળ. ૮૦
 સંઘ સમસ્ત મિત્ર તે મુણી, બાણી લાલ ગુરે હા બાણી;
 સંઘ સહિત વિદાં પદોલા સુરિ, વડે વિક્રમ આણંદ પૂર ૮૧
 જમચામણ પરિહામી કરી, સૂરીધર બેઠા પરવરી;
 વિક્રમસય સિંદાસન છેડિ, ગુરુ આગળ બેઠા મન કોડિ. ૮૨
 વિદાં સર્વ રાજકુળી છે નિની, સંઘ સહિત બેઠા મન રૂળી;
 ચોઈ રોક ધનદત શાહ જેહ, મુવ આરેમું બેઠા તેહ. ૮૩
 રૂપચંદ તે પુવર મુચંગ, ગુરુ દેખી રોમાંચું જંગ;
 બાવલકતે પ્રભુમી ગુરુપાય, બેઠા ચોઈ વયોચિત ધય. ૮૪
 પ્રથમ લહી 'પ્રસ્તાવ ઉઘર, સૂરી મુનાવિત કહે મુનિચાર;
 ગુરુપરે' સાચી સરસ્વતિ, તપ પ્રતે' બોલ્યા યતિપતિ. ૮૫

(અનુષ્ટુપ-છંદ.)

અપૂર્વેયં પનુર્વિયા મવતા શિષિતા કુતઃ

ધાર્મર્ગાયઃ સયમ્યંતિ ગુણો યાતિ દિગંતરમ્ !

મુણી શ્લોક રંભે બૂપાળ, ઉચેણી આપી તતકાળ;

પુનરપિ ગુરુ બોલ્યા મુનિવેક, રાજન શ્લોક મુણે વળી એક. ૮૬

(અનુષ્ટુપ-છંદ)

મયમેક ધનેકેભ્યઃ શુભુખ્યો યુગપત્સદાઃ

દદાસિ યચ્ચત્રે નાસ્તિ રાજન્ ચિત્ર મિદં મદન્ !

(અવધૂપ-૭૬.)

આસિવારાપે નાય, શુભુ ધોખિત પિચ્છલે;

આનગામ કયં હક્ષ્મી ? નિર્નગામ કયં પદ્મ ! ૧

સરસ્વાતિ સ્થિતિ ચમ્પે, હક્ષ્મીઃ કરસરોરંઠ;

કાર્તિકેઃ કિં કૃષિત્રા રાગન, યેન દેવ્યાંતરં ગતા ! ૨

લોક મુગ્ધ શુભુ શુભધી શુભુ, સત્ત્વ સહિત મન રંભ્યો મલ્લુ;

કહે પ્રભુ હવે નહીં કાંધ તેહલું, જે તુમ દેડ ટુણી એહલું. ૬૪

કહે એહ વચનને સય, તો તું સહી 'અનુભવી મય;

એ સમકિત ધારે મન મુદે, કહું તે વાહત હેતે' ભુદે. ૬૫

કહે સમકિત તે કિમુ ? સુરિ કહે નૃપ બલ્લો ધર્મ;

દેવવત્ત શુદ્ધવત્ત ઉદાર, ધર્મવત્ત ઐશ્વર્યિયે' આર. ૬૬

કેવ ઉપર મતિ દેવદત્તણી, શુદ્ધ ઉપર શુદ્ધની મતિ લણી;

ધર્મ ઉપર મતિ ધર્મ સ્વરૂપ, તે સમ્યક્ત્વ કૃત્રિયે' જૂપ. ૬૭

જેવ ઉપર મતિ જે દેવ, 'અશુદ્ધણી શુદ્ધ ભુદે' સેવ;

અધર્મ તે બલ્લે ધર્મ વાત, તે સચન કહિયે નિમ્યાત. ૬૮

પ્રથમ લોક પૂજિત જિતપ્રાપ્ત, સકલ દોષ વર્જિત અભિરૂપ;

નિર્નગ સકલજ્ઞાન કિનકાર, સત્યદેવ કુજિત-ધવાર. ૬૯

કૌશ લોભ નાયા નહ માન, મત્સર કલહ-કંઠ અસમાન;

નાટિક ગીત કામિનીરંગ, તેહિ જ 'દેવમાંહિ એ સંજ. ૧૦૦.

શુભુ મિત્રજન દોષ સમાન, પૂરણ 'અવિશય કરી પ્રધાન;

નિઃસંગી નિરોપ નિરીહ, અપ્રય અપ્રર અકલ અગ્રીહ. ૧

જન્મ જલ મરણાદિકતણાં, કુખ અતંત વિલે પાચે વણાં;

૧ દેવદાર ૨ અદાર દોષથી સહિત તે અદેવ-મુદેવ કહેવા.

૩ કુજિત-પરિમલધારી-મુદરવચની-દેવી લંપટ આદિ કુનુપ્રવંત. ૪

અં. ૫ એવિત અવિદ્યવંત.

ભવસમુદ્રનો લાધો પાર, તે અરિહંત ત્રિજગ આધાર. ૨
 આઠ કર્મ મોટા રિપુ સુવ્યા, તે જિણે હેળામાંહિં હવ્યા;
 તે શિવગતિદાયક અરિહંત, સાચો દેવ સોઈ ભગવંત. ૩
 ચોથઠ ઇંદ્ર સુરાસુર વૃંદ, પૂજે જેહને ધરી આણુંદ;
 અર્હત સંકળ પૂજાને જેહ, અર્હત નામ બણીજે તેહ. ૪
 કર્મબીજ સંસારહપણે, તપ દાવાનળેં બાળ્યું જિણે;
 પુનરપિ તેહજ ભગે નહીં, શ્રી અરૂંદંત બણું તે સહી. ૫
 જે આગે 'પદ' જીવ નિકાય, તેહને જિમ પાળે તિમ તાય;
 'રૂપણ તૂપણ નહિં' લગાર, સોહી દેવ સાચો સંસાર. ૬
 મહા મહલ જે રાગ દ્રેષ, જેણે જીત્યા લોક 'અરોષ;
 તે જિણે' હેળાં મનાવી હાર, સોઈ દેવ શિવગતિદાર. ૭
 મહામહલ મોટો જગ મોહ, જિણે ત્રિભુવન પાકયો અંદોહ;
 તે જિણે હાર મનાવી હેવ, સોઈ દેવ સાચો 'મહાદેવ. ૮
 ઠાકુર એક એહ ભગવંત, ત્રિહુ જગને સુખકર માહંત;
 'ધાતા પણ એ જગગુરુ કહ્યો, જેહથી પંચ મુક્તિનો લહ્યો. ૯
 પુરૂષોત્તમ એહજ જગદીશ, જગજ્ઞાય ધ્યાઓ નિશિદીય;
 નહી મુક્તિ એક જિનવર વિના, કીજે તાસ 'ત્રિધા સેવના. ૧૦
 અવર નામ ધારક છે બહુ, તે સંસારિ બણો સહુ;
 મનમયબાણે રસિયા જેહ, મુક્તિ શકે આપી કિમ તેહ. ૧૧
 જેહને હાય શસ્ત્ર દેખિયેં, વામ અંગે નારી નિરખિયેં;
 રૂપણ તૂપણ સુખ દુખ કરે, સોઈ દેવ કિમ તારે તરે !! ૧૨
 જે બણી વિક્રમશય સુખણ, દેવતત્ત્વનો એહ વખાણ;

૧ પૃથ્વિકાય, અપકાય, તેજકાય, વાઈકાય, વનસ્પતિકાય અને
 વસંતકાય. એ ૭ કાયના જીવ. ૨ ગુરુસે થવું કે પ્રસન્ન થવું જેને હેળ
 નહીં. ૩ બાકી નહીં એવા. ૪ ચંકા. ૫ મહા. ૬ મન વચન
 કાયાપી. ૭ કામદેવના બાણના.

સત્યદેવ જિનવર આરાધ, સદ્ગુણ જન્મ કરી દારજ સાધ. ૧
 ગુરુ જે પંચ મહામત ધાર, જેમાંદિ લાલે 'પંચાચાર;
 'પંચે'દ્રી વચ સખલુદાર, 'ચાર કથાવ કરે પરિહાર. ૧૪
 ૧૮ નિઘ્રાય પ્રાપ્તિ રખવાળ, નવવિધિ પ્રહ્લ્લયર્થ પ્રતિપાળ;
 'અષ્ટ પ્રવચન જનની જેઠ, એક ચિતે' આરાધે તેઠ. ૧૫
 દયા વિધિ સાધુ-ધર્મ આકરે, સત્તર લેઠ સંયમ આવરે;
 વરજે પાપ અદારે ધમ, જપે એક જિનવરનું નામ. ૧૬
 ખમે પરિચઠ જે જાણીય, યતુ મિત્ર સમ ચિત્ત મુજીય;
 દેવ જાણિય રહિત આદાર, કીજે દાજ કાયા આધાર. ૧૭
 જે તપિયા ન કરે તનસાર, ઘણે ધર્મધર્મ વિચાર;
 શાંત શાંત માહંત મુષિંદ, તે ગુરુ સેખ્યાં દિયે મહાલુંદ. ૧૮
 સર્વ વસ્તુ અલિલાથી જેઠ, જેઠને ઘર કુદુંબ અતિ નેઠ;
 સર્વ જાણી ચારી અજ્ઞા, હિંસાતણે પ્રકાશે ધર્મ. ૧૯
 અતિ આરંભ પરિચઠ કળ્યા, ભરવા પેટ પપ-પથ જાણ;
 તિણે જલસાવર કિમ લારિયે', નિર્મન સેન્યું મું' ધન દિયે । ૨૦
 કુર્મતિ પડતાં જે દેવ અણુ, તેઠ ધર્મનાં કરો વખણ;
 જેઠ કેવળિ જામિત જલ, જિહાં પ્રયાસ્ય છે જિનવર અણુ. ૨૧
 વિનયમૂળ જ્યાં દયા પ્રધાન, જે જલજલનિધિ તરી સમાન;
 સર્વ અવદિતર અણિયે', મુલ ધર્મ તે મન અણિયે'. ૨૨
 જેઠ ધર્મમાં હિંસા મણી, દયા ન દીસે પ્રાપ્તિવણી;
 શાંત મૂળ પેઠારે ધર્મ, નિષ્કરણ જાંધે જટુ ઠર્મ. ૨૩
 દયાંસાજવણાં ૧૬ જાણી, થાટ દેખાડે હિંસાતણી;
 પ્રાપ્તિ-વધ થપે નિશિદીસ, સી અતિ તત્ત્વ દેખે જનદીસ । ૨૪

૧ દાનચાર, દેનદાચાર, ચરિત્રાચાર, વધચાર અને ચીલચાર.
 ૨ નાક અંબ ધન મેંદ્રી કરીત ૩ દેખે જન પ્રાપ્ત દેખે ૪ પંચ
 સમિતિ ત્રણ ગુણ એ આઠ

- એહવે તિષ્ઠ નમરિયે એક, પરદેશી જ્ઞાણુ મુવિવેક; ૩૩
 જાએ સિદ્ધ નદી મઝાર, સ્નાન કરી રૂટે આચાર.
 હર્ષ ચંદન પુષ્પાદિક હેવ, પૂજે નમરમાંદિ સવિ દેવ; ૩૪
 હરસિધ પીઠ અનગ અવિયો, ત્યાં હોદેરીદો અવિયો.
 દિન વેશાખી પૂનમવણે, દેવી મહિમ દેખાડે ધણે; ૩૫
 હરસિધ દેવિ કાગિદા નામ, દેવી ગુણ છે ત્યાં 'અનિતમ'.
 યાત્રા ઠાલ નિજ્યાં સવિ હોક, તવ તે જ્ઞાણુ કહે રે દોક; ૩૬
 હોક સવે એ મૂરખ ધયાં, શું પૂજે દેવીને રચાં.
 વિપ્રવચન મુઘી એ કાન, તવ કાગિદા કોપિ 'અસમાન'; ૩૭
 'આખુ પુષ્પ હાથયું હેવ, જ્ઞાણુવણે વદને આદેવ.
 શુંજ સહિત દોય પાસે બયો, તવ તે વિપ્ર દરિયુગુણ થયો; ૩૮
 જે દુહવે સુનિવર દેવને, ફળ તતકાગ હુવે તેહને.
 તવ તે 'વાણવ ધરે વિપદ, વેદ ઉચ્ચરે સરવે આદ; ૩૯
 પુરિમાંદિ' 'આરતો' મયો, સજદારે જઈને રહ્યો.
 તેડયો ત્રિંબવતયે' સોય, કહે વેશ્વર નું છે કોય; ૪૦
 ભલે વેશ તે' કાદયો એહ, 'પાવ પાત્ર નુજ એકયે તેહ.
 વહે વિપ્ર વેશ્વર નહીં, દ્રવ્યાદિક નવિ બેકયે સહી; ૪૧
 હરસિધ કોપ હવે મહાગજ, તે એ વદન યયું' ધમ આજ.
 રાય કહે તે શું દુખ ધરે, 'પોતકાર એવડો ચો કરે; ૪૨
 પહેલાં પોતે મહેલી ધૂળ, મથળી પેદ ઉપાયું' શૂન.
 વસ્તુ હોય તે પાછી વગે, દેવીકોપ કિમી પરે તમે; ૪૩
 સમાચાર વાગવના હહી, સભા સદુ આકર્ષી રહી.
 જ્ઞાણુ વહે નરેશ્વર લેક, હરસિદને સોગવિક દેક; ૪૪
 સુખવિહાર એ નહિ તમેય, તે હું' તુજ હત્યા આપેય. ૪૫

જિંભા યાચે કાળી કન્દે, તુમ પાસેં બેસારો મન્દે;
 કહે કાળિકા તવ 'નિરધાર, વાહરો અન્ધ આપ ભરવાર. ૫૭
 તે તુજ 'પાંતિ દેવીમાંહિ', બેસારિયેં અને ઉદ્ધારિં;
 જિંભા કહે આપને તેહ આપ્યો રાજ્ય ભર્યો ભેદ. ૫૮
 આપ્યો તે અન્ધે લીધો ભલો, હરસિધ આગળ કહે એટલો;
 તવ રાણી કહે કાળીવલે, હરસિધપ્રતે વાત સવિ ભલે. ૫૯
 લહી વાત હરસિધ કહે વાન, કાળી એ રૂંડ નહિ ગ્રન;
 પૂજા ભક્તિ કરી હંમે વડી, એહને કિમ લીજે આપલી. ૬૦
 રાજ્ય ભક્તિવલ્લે કરનાર, તેહને લીધે દોષ અપાર;
 એ ભુંડી નારીનું કણું, કાળી કિયું તુમે એ અણુ. ૬૧
 મંડપ મહારે આબ્યો રાય, તેહને લેવાં 'કૂડ' યાય;
 પછે તે નહિ આવે લેકં હંમું, પૂજા વિષુ પાતાનું કિયું? ૬૨
 વળી વાતો 'વિનાયક' ખરી, એ માનવિણી આપણું 'હુરી';
 કિમ બેસે પાંતે આપણી, કાળી વાત મૂઠા તે ભણી. ૬૩
 હરસિધગણે વચન નવિ કહે, કાળી રીઝ કરી કંમ કહે;
 જિંભાચ રાય-ભગિ, મેં કિયે પાંતિ કાન રાણીને કિયો. ૬૪
 એરે વાન હાથ લેં ગદી, તે રૂંડ પણ સાચું સદી;
 તવ સવિ દેવી યજ્ઞ એક ચિત્ત, કાળી તુમે કણું વે સત્ય. ૬૫
 જે ભરતસ આપણે, ધરે, તેમું વિશ્વસપાત કણ કરે;
 કાળી ન કહે કાન કહેર, કંણ વતે દુવે 'પાપ' અપાર. ૬૬
 જિંભાને કહે સધળી દેવી, આવ બેસ અન પાતે દેવ;
 એ તુજ ભર્યો લેયું સદી, તે તું સદા બેસજો ગદી. ૬૭
 તવ કાળીએ મૂઠ્યો વાન, મહામંત્ર જનલેહક નાન;
 ૧ અન્ધ ૨ પતિ-ઓગમ ૩ નાણું. ૪ વિચરે ૫ દેવી
 ૬ મહાનુ ૭ પાપ

(સ્તોત્ર-૭૬)

“ આવર્તઃ સંન્યાના મવિનયદુરનં ચિત્તનં સારમાના ।
 દોષાણાં સમિપાનં ક્ષપટ્યતમયં ક્ષેત્ર મનત્પપાનામ્ ॥
 સ્વર્ગદ્વારસ્ય ચિત્તં નરકપુરમુત્તમં સર્વમાપાકરંદં ।
 સ્ત્રીપંથં ક્ષેત્રં સૃષ્ટં વિપમયચરિતં પ્રાણિનાં લોહપાદઃ
 (વસંતતિલકા-૭૬)

एता इति च ह्यंति विपादयन्ति ।
 निर्मासयन्ति स्मयन्ति विदंयन्ति ॥
 एताः प्रविश्य सदयं हृदयं नराणां ।
 किं नाम रामनयना न समाचरन्ति ॥ ”

સંખા શૂદ્ર કહે હંમ થાવ, એવલે એક થયે અવધાવ; ૮૦
 ગાદ સ્વરે દે! રોવે નાર, સંખા મુઢી બલે તિલુવાર.
 કવણુ નારી રોવે એ શૂદ્ર, વહેલે એઈ આવ કહે બદ્ર; ૮૧
 સયવચને' આપ્યો તે 'વીર, તે શ્રી પાત્ર મયો મંબીર.
 પૂછે બાઈ કિયો તુમ શેક? જે મૂકો છે એટી પેક; ૮૨
 તવ મદનદ સ્વરે' કહે આબાળ, જિ બચ નામે નગર બૂપાળ.
 સંખા સોય નૃપને હિતકરી, અધિપત્યવિકા હું છુ 'મુરી; ૮૩
 નરશે નૃપ તે હું ખ 'અતુલ, તિલે વાર સ્વરે રોક 'વત્સ!
 શૂદ્ર શૂર વગતો કહે આય, મુજને કાંઈ કહે ઉપાય; ૮૪
 જિણુથી મરણ ન પામે સય, વન નીરોગ બૂપતું ધાય.
 દેવી કહે રક્તજિરિ નામ, પર્વત એક અછે ઉદામ; ૮૫
 ત્યાં ત્રિનેત્રમુરને છે વાસ, વજ્રપેટી એક છે વાસ.

૧ શૂદ્ર ૨ દેવી ૩ મલ્લ ૪ પુર.

પણ સમક્ષિતધારી એ જૂપ, જાણું તે સ્ત્રી અવિતરૂપ ૯
 હું પણ હું સુર સમક્ષિતધાર, એ પેલી ઉદ્ધને ઉદ્ધર; ૧૦
 દોષયથી લેકંજ અપવ, પણ છે માંદરો સ્વામિનાથ. ૧૧
 પેલીમાંદિં દેવી સજ્જન, દહેજે હવે થએ આવધાન; ૧૨
 એ દ્રવ્ય લાગ્યું તે જામિ. થાંત્ર પદો પછે રખે સ્વામિ. ૧૩
 પેલી દિવે દયાને વિશે, હમ યીપચી મુઠ ચાલિયો; ૧૪
 તવ તે વેજે લાગ્યો નિદાં, રો ર.ય અકંદે નિદાં. ૧૫
 તબ ધાત્યે લેઈ પેટિયે. લિપર દહ તુનું ને દિયે; ૧૬
 તે સુરચીજાનમ્ સવિ કહી, હયે સર્વ દિવે 'સદાહો. ૧૭
 પેલીમાંદિં રહે જૂપના. ચિતે એ જિનદેવ દયાન; ૧૮
 સમક્ષિનિ થાંત્રએ લાગ્યું પાપ, ને મિથ્યાકુટુંબ દે બાપ. ૧૯
 મંત્ર એ જનમેલક એટલે. નૃપચરીર દુર્ગુ નીકળે; ૨૦
 પેલી એવ પ્રભાવે સદી, ન થકે મંત્ર દેહમાં સદી. ૨૧
 તે નીકળી વેજે જવ મધુ, જનિ 'સમ.ધિ નૃપ જાંજે થયું; ૨૨
 *પન્નમ મંદિરથી જાવ્ય, તવ ધગસ્વામિ સુખિયે થાવ. ૨૩
 સમાચાર ને લહી સવિ દેવિ નિદાં જાવી સધળી 'તપોવિ; ૨૪
 હમરૂ જાણરવ ચાજનાં, હલ્લ હોગ્ય 'દોગ્ય'. દગ ચાજની ૨૫
 સુર ભયંકર કન. અપગ, હમ જાવી નધળે પરિચર; ૨૬
 નિજ સ્વામીને લેવા જાવી, પેલી દેવી જાવી થણી. ૨૭
 મૂર્ત વીર કોઈ ધરદયે, દેવીનું સજ્જમે જાયે; ૨૮
 જાણુધ વિકટ પરી નિજ હાથ, કરે સંજામ સુરીની આથ. ૨૯
 એક પછે સુરીનલુ ભલે, વીરો પછે મૂર્ત એકલે; ૩૦
 કરે સંજામ થઈ આદમી, નિભે મૂર્ત જા દેવી નિચી. ૩૧
 મહેલે બાલુ ઠંલી પરે થણું, ગ્રોટ દાર ગ્રોટ મંકણું; ૩૨
 ૧ મૂર્ત કરી ૨ આગમ ૩ અપરચરની નાલે રહે ૪ ગુરુ

તથા બેલી હરસિદ્ધિ માત, માંજ વત્ત વર તુડી ચાલ. ૨૧
 ભલે ભલે તું 'અટલ' 'અબીલ', સકળ મુનટનજલેદનસિંહ;
 જયવંતે જન સમકિતસાર, જેથી તમે હ્રોથ જયકાર. ૨૨
 ભલે શૂર જો તુડી માય, તે વિજયી કર બિંબયજય;
 ભલે ભલે બેલી હરસિદ્ધ, એ મેં વર દીધો મન શુદ્ધ. ૨૩
 તેડી સવિદેવી સંધાત, યાનક તુમે પધારો માત;
 હરખી હરસિદ્ધ કહે શૂરને, દેવી સવિ તેડી નિજ કને. ૨૪
 કેયા વજ્ર બૂપણ જે હલ, સંતોષિ સધળી દેવતા;
 સૂધી ચાલ શૂરશ્રી કરી, નિજ યાનક પહેલી સવિ સુરી. ૨૫
 ૧ પ્રભાત યયુ હિન્દો સુર, વાઘ્યાં મંત્રજ ભેરી તૂર;
 પેટીથી શૂરે તલકાળ, બાહર પધરાવ્યો બૂપાળ. ૨૬
 નૃપને જાન 'નિસમયપણ', શૂર 'પ્રથાંસા દીધી ધણ';
 બિંબય શૂરને માને ધણ, કદ વિલય ગયું સજાનણ. ૨૭
 પાળે રાજ અખંડ પ્રતાપ, સમકિતશ્રી મન ભેરું આપ;
 તે દિનથી 'વર્ણિત' દુષણે, પાળે સમકિત સુભૂષણ. ૨૮
 શૂરવીર દીધા ધર-ધણી, દીવિ વિસ્તારી જન ધણી;
 કાળે આયુ પૂરણ થયો, કાળ કરી સદ્ગતિયે ગયો. ૨૯
 તે બધી વિક્રમ-નરપતિ એહ, નિર્મળ સમકિત પાળે જેહ;
 તે ભવજલધિ તરે માનવી, શૂર ચાલ એ નૃપ માનવી. ૩૦
 સંસારી સ્વર્ગાદિક સાખ્ય, મુખ અનંતા બલો મુખ્ય;
 તે સવિ તાલ હથેલીમાંદિ, તિલે સમકિત આપ્યો ઉછાંદિ. ૩૧
 હૃદયવિભાર 'અર્જુન' દીધ, તિલે સવિ મુખ આકર્ષિ લીધ;
 હૃદ ભવ પરભવનો આધાર, તિલે સમકિત આપ્યું સાર. ૩૨

૧ ન તળી રહે તેંગ. ૨ બીક નરને. ૩ રોમથી રહેત ૪
 વખણ. ૫ દુષણ રહેત ૬ નાચી મનિયાં આરજીને કલારા-મુખ
 દીધી કે તે પછી કાળ ઉપાડી રહે નહી.

ચિત્તરતાં સમક્ષિત ચરન, ધન્ય પુરૂષ સુલ્લિયો ત્રિષ્ટો કાન; ૪૦
 ૧ બ્રહ્મજીવ જનુચ્છાત્યાં ધણે, રૂપચંદ્રકુંવર તપ ભણે.
 પ્રભુ નમે સમક્ષિત કનુ ઉદાર, તે વાંછે જન કુળજ્ઞાચાર; ૪૧
 જૈનધર્મને છે વિશ્વાસ, સેધ્યાં જાણે શિવપુરુષાન.

કેક ઉપયોગ હોય જોડકુ, સુજને કહે. અપુ કોટકુ? ૪૨
 તે પછે કેક કહે ઉપચાર, વહેલે જિને નરિયે સંસાર. ૪૨
 સુર કહે અચ કરી નિરધાર. કાલે નેદનો કલિય વિચાર;
 સાચું માને કુમર રૂપચંદ, કરે ધર્મજિમ લહો આજુદ. ૪૩

સુર વંદી નિજ ધનક અથ. જીવલ્યા 'શો.ચાવે' રાય; ૪૪
 ન્યાયચંદ બધાવે જાર. પિયે 'સુગુપદ મજિયુ' વાર. ૪૪
 હોક સદુ મને જિન-જાણ, સધને હોય જિનધર્મ વળાણ;
 કોઈ ન હોયે નરપતિ અત. જોડવે. નાત નેકવી પ્રત્ય. ૪૫

બીજે દિન દેશન-સહીસ, સુર સનાએ પહેન સુકલીસ;
 વિક્રમરાય સદગ પરિચાર, મળ્યો 'સુગુવિધ નંધ' અપાર. ૪૬
 તાવ સાથ રૂપચંદ કુમર, સાચું નારો વદુ સુવિચાર;
 સદુ સુસુક વંદન અ.વિયાં. મુલ્લી મુનિ વાણી ભ.વિયાં. ૪૭

મેધવણી પરે વચન મળીર. દિયે દેશન સદુસુરે પીર;
 જહો હોકો સના અસાર, સદગ વસ્તુ સેદલ. અવદાર ૪૮
 અસ્થિર લક્ષ્મી ને એ વાત, શ્રી ધન વૈવનની શ્રી અથ;
 જલમરણના ભય 'જનુમન, સંચગ પોપગ પાન સમાન ૪૯
 જોડ વાત મુખી જણના, મનિ ધર્મની નથી અણુયાં;
 પડ્યા પ્રભાટે તે જુઓ મૂક, પાપકર્મ સેવે છે પ્રેલ. ૫૦

૧ સમક્ષિત નિષ્કલ ૩ ૮૮૨. પદ્યવંત ૮ દો ૧ મુને ૧૫
 મરેકું પાપી પદ્યનો બદોનન કનુઓ. ૧ સદુ. સદીયો, અવત,
 અવિષ. ૧ ૭૬

- સંખ્યાવા જલ સોમખ્યા, દુખ હવે થજી ત્યાંદિઃ. ૧૦
- જગચર થજગચર ને ખચર, ઉરપરિ ભુજપરિ દેવ; ૧૧
- પાંચદ્રી તિરેચમાંદિ, હવ 'કર્યો' તે એવ. ૧૨
- સાતે નરકે દુખ સદા. સાચર જાણુ અનેક. ૧૩
- કોડિ વરણ કહે કેવળાં, તોય ન જાણે કંઠ ૧૪
- કુરુમનિ માદિ કલવડયો, તિહા ન ને. જય લગા. ૧૫
- શામ કાષ અધિગતિપણે, વિકલા કર્યો અવળ. ૧૬
- 'મહુઅ જગન દલે પામિયો, તોય ન 'મીધે' અધ ૧૭
- દેશ 'અન્યાયમાંદિ પડયે કાપા, કોડે અનધ ૧૮
- અર્થ દેશમાંદિ લઘા. ગામ કુળ અવળ. ૧૯
- તિહા પાંચે પિત્ર પોષિયો ન લઘા અમ. વચ્ચા. ૨૦
- ઉત્તમ કુળ અવળા. દેવ તે 'દે.દ.દ.દ. ગુણ રાવ ૨૧
- ધન કાવણુ પદ પામે. નહિ નવર 'દુષ્ટનિવ ૨૨
- કર્મયોને નિધન કર્યો. દેહિદુર દેશ અવળ ૨૩
- અમારે દુરિ કા.ગ કિન ત. ગમ ધન કરાવ ૨૪
- એ કદાપિ લખર્મી લઘા. અમારખ મા. અધ ૨૫
- કુષણુપણુ અ. પ. કંઈ પુરુષ ન. વ. અનુ. ૨૬
- પ. મ. ર. ન. અનુ. ૨૭. અ. પ. કંઈ અ. અ. ૨૭
- કિંઈ અ. અ. ૨૮. અ. ૨૯. અ. ૩૦. અ. ૩૧. ૨૮
- અંદિ કા. ૩૨. અ. ૩૩. અ. ૩૪. અ. ૩૫. ૨૯
- અભિમ. ને અન. અ. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૩૦
- પ. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૩૧
- પુરુષે દેવ. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૩૨
૧. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૩૩
૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૩૪

જનનિધિ જનથી બહુ પિયાં, જનની ધન સદીવ;	૩૦
કણ જનંત મૂંઝા જામે, વૃત્તિ ન પામે છવ	૩૧
વર જનંતી વિલસિયા, દેવદસુ વગિ દ્યોત;	૩૨
સજ સદિ પરિવારના, મિત્રના જનંત સંયોગ	૩૩
આવ પિયા બધેવ બહેન. મમણાં મુગ સંચાર	૩૪
પરબને કોઈ ન સખાઈયા. કુંડું હૃદય વિચાર	૩૫
કુણ વેરી કુણ વસ્ત્રદો, કવણ અનેરો આપ;	૩૬
જવ જનત જનતાં દુઆ, નિત્ય નવા મ.બ.પ	૩૭
મરણ કાળ એ છવને દખાં છે. ન શકત.	૩૮
પાયક છનુ કોટિપતિ, ને પણ મરણ ઉદાત	૩૯
નખે ધન કારણ પડ્યો, કરે કોટિ ઉપચાર.	૪૦
તેદને તૂટે આડખે, કોઈ ન સ.ખજીદાર	૪૧
તજા સર્જીલાં સદુ મળ્યાં. કૃષિ મરિ. બહા.	૪૨
ફદલ કરે મ્હારય જાણી. કુણ તેદન તજારી	૪૩
સાચર તખ્ત આડખે, બહુ બગવત દવત	૪૪
પહેતા પૂનજ આડખે, તેડું દેવ સવત	૪૫
સકળ દેવ નેવ કરે, નાને મરણ આપ.	૪૬
તડું કુંડું મ.બ.ક. કોઈ ન સ.કે મળ	૪૭
એસાં હંક એને હુકે. પૂરે તુર ના તૂટ	૪૮
પહેતા પૂનજ આડખે મરિ પચમ. અજીર	૪૯
તીર્થેકર મળુધ. નયન એક. કોટિવ મન	૫૦
પરમ પુરુષ તેડું પચ્ચ અવરંત કુણ નાન	૫૧
આવ પિયા જાન બલિદા. આં વરણ ઉડેડા	૫૨
મરણ તમે ન કરી શકે, છે કુણ એક વિગાંબ	૫૩

સદ્ગોષ્ઠની અસર.

(૧૫૬)

ભવસમુદ્ર વરણ ભણી, લેણે જિનધર્મ ન્યાય.	૪૬
કુણ બહુ જાળખામણું, યતુ મિત્ર સમ બાણ;	૪૭
સદુએ સરખું માદરે, એહણું દિવડે અણ.	૪૮
દણીપરે 'નવરસમયી, ગુરે દેશના દીધ;	૪૯
દાન-કચોળે તે સુધા, ભવિષ્યે ભરી પીધ.	૫૦
વિક્રમ નૃપ દરખ્યો ધણું, દરખ્યો માનવદંડ;	૫૧
કાચા કુંભવણી પરે, મન બીનો રૂપચંદ.	૫૨
સભા સમક્ષ છીડી કરી, પ્રણમી શ્રીગુરુપાય;	૫૩
સિદ્ધસેન ગુરુને કહે, વાર વાર સુનિતય.	૫૪
અણુ હવે છે ફેટણું, તે જાણે ગુરુચાજ;	૫૫
સંયમ છે સંતુર વને, સારો માદરું કાજ.	૫૬
રૂપચંદ સાંભળ કુમર, ગુજ છ માત્ર છે અણ;	૫૭
જિન સુખ પામે વિન કહે, ઈમ બોલ્યા ગુરુતય.	૫૮
સુધી કુંવર રોચ્યા કરે, આહા! થોડો કાજ;	૫૯
કિયો ધર્મ મેં થાયશે, જાન નયો એ 'આજ.	૬૦
દીધા છે સુરીઠ સુજ, ગુરુ કહે 'આદેશ લાવ;	૬૧
ધર જહા માવ પિત્ર પ્રવેં, બોલ્યો સમગ્ર જાવ.	૬૨
માવ પિતા સદુ સાંભળે, મયા કરી સુજ આજ;	૬૩
એ આદેશ દીધાવણે, જિન 'સારું' નિજ કાજ.	૬૪
અહિં વિચાર કો નાણ્યો, પૂરો એ મન આજ;	૬૫
'અર્થ' સારું હવે આપણું, છે અણુ પદ માત્ર.	૬૬
માવ પિતા તે સાંભળી, ધરણી હયાં તિણવાર;	૬૭
જાડ જમિની જામિની, નયણે ન ખંડે ધાર.	૬૮

૫૭

૧ સુંદર, દાસ, દરજા, પીર, નિજન, રાહ, બપ,
આદુત ૨ અમલો-કામે ૩ રવ ૪ સંજન કરં ૫

(शोपाङ्ग-छंदः)

१ एक दिन सूरि द्विये उपदेश, निम्नले भागवदेशनरेय;
 श्री शत्रुंजय तीरथनलो, भट्टिभा सुगुह जेवे धल्ले
 देव नथी अरिहंत समान, बुद्धि अमुं पद नथी प्रधान;
 शत्रुंजय सम तीरथ नही, कल्प समे केम धृत नही २
 श्री शत्रुंजय यात्रा करे, जेदवे ध्यान ले आवे जर;
 ते जवकेहि अचिन पाप, सहस्र पश्येपम जय संताप ३
 यात्रा कले 'अभिषेक करे, लक्ष पश्येपम पातक करे;
 हल भारज ले सागर संजय, शस्त्री पातक करे अत्रंजय ४
 हीरे विमलायन जिनदेव, कुमति होय छेरी तिलु जेव;
 पूज्य स्नात करे जिनजय, दुष्टित सहस्र सागर जय ५
 भूपतिक जेजेवे जेय, लहे उपवास पंदर दिन सोय;
 'ज्येभाहे मनमुद्धे कपूर, पाने भासपमस पुण्यपूर ६
 (अनुष्टुप-छंदः)

" अष्टपाष्टिषु तीर्थेषु, यात्रायां यनुफलं भवंतः;
 शत्रुंजयादिनाथस्य. स्मरणं तत्कृतं भवंतः.
 दृष्ट्वा शत्रुंजयं तीर्थं. दृष्ट्वा श्वेतकाचलम्:
 स्नान्त्वा गजपदं कुंदं. पुनर्जन्म न विद्यते. " (पुगणोक्त)
 श्री शत्रुंजयतीरथ वहुं, नथी जवरा के जग पद (२) वहुं;
 अति भट्टिभा नृप विक्रम सुधी, नेजे संघसु यात्रा धल्ली ७
 वयस्य अवनी आधर, जेहे आह सेन्य नही पार;
 ते सवि साय 'सज्ज करे, देश विदेश यात्र विस्तर ८
 पतर लाभ मह. सुखवंत, सुधावत भित्तिया भाहंत;
 पुत्र कवत सकल परिवार, साथे जवर न लाले पार ९
 १ कोह पव प्रकरन्य ६६ लक्ष्म करेय, ज्येभा-निधन करेय
 २ छेरी, ज्येभा करे ३ तैयरी

- ૨૨ એ વંદ સૂરજ જિહાં નામ, રૂપચંદ્ર સુનિવરને નામ;
 સ્ત્રી જાવ પૂજા વંદના, મુખે જિનવર પથસેવના. ૨૨
- ૨૩ નિજ આહુતું બધાણ, લેકું કુંકરું આદેશ મુખણ;
 અણુઅણુતણે કરે હિચાર, 'આરે આદેશાણે પરિહાર. ૨૩
- ૨૪ કરે મહોત્સવ સજા હણે. નીચમે સદાનુર આપણે;
 રૂપચંદ્ર સુનિવર મન મુકે. ૫૫ સજા પરિહારે 'ત્રિવિધે. ૨૪
- ૨૫ 'હમે કાવના જે જગજીવ તેહને કયાં સંતપ અનીવ;
 પૃથ્વી કાવ ખણુની હણી અનુદેહના સ્ત્રી ગણવાણી ૨૫
- ૨૬ બધુ અબલપણે દે. હુએ, નિમે સુજ કનંજાથ જે હુએ;
 શ્રી અરિહંત નામે બધુએ, તે સુજ નિચાહુકા હુએ. ૨૬
- ૨૭ સ્ત્રી અપકાવણી વિરુધના. કંણી કંવણુ અનુદેહના;
 શ્રી અરિહંત નામે બધુએ, તે સુજ નિચાહુકા હુએ. ૨૭
- ૨૮ વિન વની અમિયા વિનધના, કંણુ કંવણુ અનુદેહના;
 શ્રી અરિહંત— ૨૮
- ૨૯ વીંજ્યા વ.કુ વીંજ્યા જેહ, અનુદેહી કનં બાધ્યા તેહ;
 શ્રી અરિહંત— ૨૯
- ૩૦ ઉએ ઉદાએ વણુકાં ક.વ, અનુદેહી કનં બાધ્યા થાવ;
 શ્રી અરિહંત— ૩૦
- ૩૧ ત્રિ-નિ-ચેરેથી વિરેદ્રી પ્રણ, હુલા જે પ્રણ બણુ અબલ;
 શ્રી અરિહંત— ૩૧
- ૩૨ પાયેદ્રી સજિ અસજિયા. બધુ અબલપણે હુદાયા;
 શ્રી અરિહંત— ૩૨

૧ અનન, દન, અનિન, ના દિન ૨ અનંદ, વચનથી અને
 ૩ પૃથ્વી કાવ, અપકાવ, તેહકાવ, વ.કુ.ક. વચન, વિચાર અને
 ૪ એ, વણુ, આરે હિચારના વિરેદ્રિય છુએ

વાચક શ્રીનયમુન્દર વિરચિત— નળદમયન્તીરાસ.

નમરાસપ્રમંથરંભ.

(ઘણ ૧ છીન્નાગિરી નામગિરી.)

૧ અવનમ્યુદિ ધરી મન સાયેરે, વિષ સંભાળ્યું વિભુવનનાથેરે;
પૂરવજામને પારેવે રાખ્યેરે, સો સ્વામીએ દયાધર્મ રાખ્યેરે. ૧

(ઘણ વૃદ્ધ.)

રાખ્યેરે દયાધર્મ ૨ દુઃખ વિમોચક, સકળ જનમુખકાર;
સો સોગમે લીધેમરૂ, હું નમું ચારવાર. ૨
અચિરા ૩ હયરે જવતરી, જિલ્લે કયોં હિત ૪ એકાંતિ;
જનમાટે ૫ અહિત મમવિયું, ૬ લિલે નામ પામ્યા શાંતિ! ૭ ૩

૧ આત્મવત્ સર્વ મૂલ્યુ-હું હું તેવજા ખીન્ન જાણી અચ-
ત્ય છે એમ જાણીને વિષની સંભાળ લીધો તક રૂપે એમ પણ
અર્થ થઈ રોકે છે કે તેજ વિષનું ઇતન ટોચથી મેલસ થાગએ
પોતાની વસ્ત્રવિક પગલુદિ મન સાયે ધરી વિષ (વિષજેન રુમળી)
સંભાળ થક વિલા દૂ કરી તેવજા શ્રીનયમનાં પ્રાણ સાટે કમ-
વરને જાણી દયાનું ખડું વદસ્વ દર્શાવું હતું તે સ્થિતિએ અદિવાં
૫ લુ દયા ધર્મ દર્શાવ્યો. ૨ દુઃખ દૂર કરવારૂ. ૩ હારે-નુખે. ૪
નિરુદ્ધે અનગદિત સાચ્યુ. ૫ મગ્ગીથી થતું નરજુ અહિત. ૬
સંવત ૧૬૧૪ માં વાચક શ્રીનયમુન્દરે ૫ લુ નમસ્તર્પણી રૂપ રમ્યો
છે, જે શ્રીમત મેઝિતમાં પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવ્યો છે. તેની અંત
૫ લુ રાંદિત્યાશ્રીના સ્તવનારૂપ મંગલ્યમરજુ કરવામાં આવ્યું છે,
કારણ કે દમયન્તીએ રાંદિત્યાશ્રી આગથી મેલેલું સુખ પ્રાપ્ત કર્યું હતું
એથી જાને કવિએએ ૫ લુ તેમનું નામન સ્તવ્યું છે. ૭ “આવ હિતર
આવી કરી, દેશમાં નિરુદ્ધ અદિ રાંતિ થક સદ્ દેશને, શાંતિ ના
લિલે સારિ ૨.” શ્રી. રૂ. ૫નું ૩૭૪. અંજિતદર્શન; હરિમન સુમે

- 'હુર લોકે' હરે વખણિયે, પાલમે 'પાનવંતે';
પરિહરિ પ્રેમ પ્રિયા લલે, મયે દૂર 'દેવદ પ્રાને'. ૧૦
- સહી સ્વચંદર એહવે, જનમંદિ અવર ન દેહ;
સિદ્ધ છત પ્રિયતિ મંદમે, જનમમે' જેહની એક. ૧૧
- જેહનીરે પ્રિયતિ પ્રિયની, 'કવિ પ્રુખ કી જાણસ;
ખેડે નિરંદર વિહાં રહી, નવનવા રંચવિચાસ. ૧૨
- 'હારવી લગ્ન પ્રસાદ પ્રુખ, 'શ્રીહરપ સરિખે જેહ;
કવિયારે પ્રિયતિ જેહની, નવ વૃત્તિ પામ્યા દેહ. ૧૩
- માણિક્યુર મદ્યપતિ, વિષે' હયો નગાયન મંચ;
'નવરસપથેધિ વિદેવચ, કહે' મયે એ દુરમંચ. ૧૪
- સ્વચંદર ને પાસચંદર, એક જિહાં અધિકાર;
શુદ્ધમે જેહન વાંચન, ઉદ્ધત કાલ અપાર. ૧૫
- અનુસરી તેહને પ્રુખે કી, અમદે એહમું સંભાષ;
નવ રંચ એહવે કાને, જેહમું પ્રુધ પ્રાપ્ત. ૧૬
- વિહાં સતી પ્રુધવંતેક પ્રિયતિ, વિહાં મહરી મતિ;

૧ દેવદંતેશ્વરેશ્વરે ૨ દેવદંતે. ૩ વચનંદિ કાલે નગાયન
વેદવંતે કાલેશ્વરે કાલે પ્રિયતિ પ્રેમ લલે અને પ્રિયપ્રુખ
અને કાલે એ દુર દેવદંતે કાલે પ્રુધવંતે પ્રેમ લલે અને પ્રિય
અનુસરી નગાયન પ્રેમ પ્રુધવંતે કાલે પ્રિયતિ પ્રેમ લલે ૪ એ નવ
વચનંદિ કાલેશ્વરે કાલે પ્રિયતિ પ્રુધવંતે કાલે પ્રિયતિ પ્રેમ લલે
૫ નવ વિચાર નિરંદર પ્રેમવંતે કાલે પ્રુધવંતે પ્રેમ લલે પ્રિયતિ પ્રેમ
લલે કાલે ૬ દેવદંતે કાલે પ્રેમ લલે પ્રિયતિ પ્રેમ લલે
૭ નવ વિચાર પ્રેમવંતે કાલે પ્રુધવંતે પ્રિયતિ પ્રેમ લલે
૮ પ્રેમ લલે પ્રિયતિ પ્રેમ લલે પ્રિયતિ પ્રેમ લલે

નિપદનયર ૧ જવનિ ઉરહાર, ૨ જમદવલીલલે ૩ જમદાર;
 ૪ જમદાર મંદિર પોત ૫ જમદાર, ૬ જમદારી ચંદુલ મનેહાર. ૩
 વાળ્ય સુરેવર રૂપ સ્થાન, વિભવ વિકલ્પર કમળ ૭ જમદાર;
 વિવિધ વૃક્ષ વન ખંડ વિશાળ, ૮ પુષ્પિત રૂપિત સદા સમપ્રગટ
 પ્રજ્ઞાપણ દિહાં નિપદ નરિંદ, પૂરવ પ્રજન પ્રતાપ મરિંદ;
 ૯ વીરસેના જસ સેવા કરે, વીરસેન નામાંવર ધરે. ૫
 ૧૦ જલસ રણી વસ દલે રૂપે ૧૧ જમર મુંદરી જવનલે;
 ૧૨ જલસી બહુ રુણમુંદરી, જસ ઘડિ રણી ગુણમુંદરી. ૬
 વસ દુગ ૧૩ રુણકર ચંદ્રમા, જસ રોલે મુક્ત સર્વોપમા;
 ૧૪ વેલી વન જનલેખવસરે, નિર્મળ ગુણવતે નૃપ નગે. ૭
 ૧૫ જપલેવવંથી વાલેર, વીરસેન નગ નરપતિ પીર;
 ૧૬ હંસુ મજ રાજેશ્વર નગે, જવનિ માંહિ દુસે નહિ હલે. ૮
 ૧૭ જે નગ નૃપને કરવાં રજ, વનયર વિકટ ન હોપે લાજ;
 ૧૮ પ્રજ ન લલે આપક કિન્ની, ધર્મ અર્થ આપે દુહની. ૯
 ૧૯ ચોડવર્ણવતું વસમાન, વસ વસ રૂપ હલે જમદાર;
 ૨૦ રેખી મુર જો ધરે સરેહ, તે માનવને મું સરેહ. ૧૦
 ૨૧ પુણ્ય પ્રમાણે નગ નૃપ લલે, વસે પ્રજા મનેરથ ધલે;
 ૨૨ તે તે સકળ રૂપે મતિ આપ, ૨૩ પ્રજ ન દીસે દોષ નિગમ. ૧૧

૧ જોત જો કાર એના હાલી પેં રૂપિયી રૂપી એની
 હાલી કાર એના જાન ૨ રેખીયી નેલી ૩ દેહ ૪ દેહ ૫ દેહ
 જુએની માંદ રેખાં રેખાં વન-રેખાં પદમુજા રેખાં જે અર્થ
 રેખાં જુએની રેખાં રેખાં એના ૬ રેખાં રેખાં હાલી
 દેહ ૭ રેખાં રેખાં ૮ રેખાં રેખાં ૯ રેખાં રેખાં ૧૦ રેખાં રેખાં
 રેખાં રેખાં ૧૧ રેખાં રેખાં ૧૨ રેખાં રેખાં ૧૩ રેખાં રેખાં
 ૧૪ રેખાં રેખાં ૧૫ રેખાં રેખાં ૧૬ રેખાં રેખાં ૧૭ રેખાં રેખાં
 ૧૮ રેખાં રેખાં ૧૯ રેખાં રેખાં ૨૦ રેખાં રેખાં ૨૧ રેખાં રેખાં
 ૨૨ રેખાં રેખાં ૨૩ રેખાં રેખાં ૨૪ રેખાં રેખાં ૨૫ રેખાં રેખાં
 ૨૬ રેખાં રેખાં ૨૭ રેખાં રેખાં ૨૮ રેખાં રેખાં ૨૯ રેખાં રેખાં
 ૩૦ રેખાં રેખાં ૩૧ રેખાં રેખાં ૩૨ રેખાં રેખાં ૩૩ રેખાં રેખાં
 ૩૪ રેખાં રેખાં ૩૫ રેખાં રેખાં ૩૬ રેખાં રેખાં ૩૭ રેખાં રેખાં
 ૩૮ રેખાં રેખાં ૩૯ રેખાં રેખાં ૪૦ રેખાં રેખાં ૪૧ રેખાં રેખાં
 ૪૨ રેખાં રેખાં ૪૩ રેખાં રેખાં ૪૪ રેખાં રેખાં ૪૫ રેખાં રેખાં
 ૪૬ રેખાં રેખાં ૪૭ રેખાં રેખાં ૪૮ રેખાં રેખાં ૪૯ રેખાં રેખાં
 ૫૦ રેખાં રેખાં ૫૧ રેખાં રેખાં ૫૨ રેખાં રેખાં ૫૩ રેખાં રેખાં
 ૫૪ રેખાં રેખાં ૫૫ રેખાં રેખાં ૫૬ રેખાં રેખાં ૫૭ રેખાં રેખાં
 ૫૮ રેખાં રેખાં ૫૯ રેખાં રેખાં ૬૦ રેખાં રેખાં ૬૧ રેખાં રેખાં
 ૬૨ રેખાં રેખાં ૬૩ રેખાં રેખાં ૬૪ રેખાં રેખાં ૬૫ રેખાં રેખાં
 ૬૬ રેખાં રેખાં ૬૭ રેખાં રેખાં ૬૮ રેખાં રેખાં ૬૯ રેખાં રેખાં
 ૭૦ રેખાં રેખાં ૭૧ રેખાં રેખાં ૭૨ રેખાં રેખાં ૭૩ રેખાં રેખાં
 ૭૪ રેખાં રેખાં ૭૫ રેખાં રેખાં ૭૬ રેખાં રેખાં ૭૭ રેખાં રેખાં
 ૭૮ રેખાં રેખાં ૭૯ રેખાં રેખાં ૮૦ રેખાં રેખાં ૮૧ રેખાં રેખાં
 ૮૨ રેખાં રેખાં ૮૩ રેખાં રેખાં ૮૪ રેખાં રેખાં ૮૫ રેખાં રેખાં
 ૮૬ રેખાં રેખાં ૮૭ રેખાં રેખાં ૮૮ રેખાં રેખાં ૮૯ રેખાં રેખાં
 ૯૦ રેખાં રેખાં ૯૧ રેખાં રેખાં ૯૨ રેખાં રેખાં ૯૩ રેખાં રેખાં
 ૯૪ રેખાં રેખાં ૯૫ રેખાં રેખાં ૯૬ રેખાં રેખાં ૯૭ રેખાં રેખાં
 ૯૮ રેખાં રેખાં ૯૯ રેખાં રેખાં ૧૦૦ રેખાં રેખાં

નળરુબ્ધો દેખી ઘન, 'અધિ હમુ કરે અનુમાન;
હંધુ રુબ્ધ હંધુઈ જાણી, દર નદર ન જાણું' નિરુણી ૧૯
અપચ જાણી વિચારું સહી, જેણે નૃપ 'સુધિ છે સુધિયો નહીં;
નળ નૃપનું' વિષ ઉઘરાવું, હિંદીપરે કહેવએ થવું. ૨૦

(સંખ્ય.)^૧

“નાસરાગિ પાટિના કિમરાટિ, વિસ્તૃતઃ કિમયત્તા પટિવોપિ;
શ્વપથિચપસંઘવ દોલા, સેલનં સતુ ચકાર નકાર.”

(વેંગલ્લકૃષ્ણઃ)

“વિવચ્ય મેરુને પદાપિસાત્કૃતો, ન સિન્ધુલ્લગ્નજલબ્યર્પમરઃ
અમાનિ વચેન નિજાપદ્મોયુગં-દિદાલવદ્વાયિકૃરાઃ શિરમસ્તિવમ્”

એક દિવસ નળ નરપતિ રંભે, 'અન્ન-મન વત્સાવે અંભે;

જોડી દેશ મૂઝાદિકે' જાણ્યા, મત્સ્યકે દોષ અંબેય કાણ્યા. ૨૧

દશ નૃપ આનગ કર્મણુ પરિયે, નિજ વર્તનેદુ વિલેકન કરિયે;

શિર દેખી અંબેય દોષ, રુબ્ધ મન ચિંતાનુર દેખ. ૨૨

નહિ અંબેય અપચથ થયા, એ જિંદું શિર ઉપરે રહ્યા;

એક અપચથ એક આયું માનિ, વહિંથી મેરુ ન હીધું ઘનિ. ૨૩

કરિ સંકલ્પ ઘન અધિકારિ, અર્ધી હાથે મેહલવાં વારિ;

સતુદ નીર નીકળ્યાં નહીં, બીજે અપચથ એ સિંદે સહી. ૨૪

એહવા ઉચ્ચ મનેરથ થવું, દેલ કહિયે નળ નૃપ વણું.

‘ત્રણે શક્તિ યું પળે રુબ્ધ, પ્રથમ લેકનું સારે કાજ. ૨૫

દેશ સકળ સાધ્યા સુવિચાર, યેવન સુખિ પામ્યું જાણાર;

પ્રિયા સુધિ અપચ જાણર, સેનાસહાય ન લાલે પટ. ૨૬

૧ અપચ-અર્ધની જગ્યા સખાસરુએ ૨ સુને ૩ અ બી
અંબેય મેરુનું નેપથ્યવચ એ ૪ દેશ મેરુનું કહેરે ૫ મનુસરુજિ,
મંરુજિ અને સંસરુજિ.

તેહને વાંચિ અન્ધ રાજન, વાપસ તવ પાતું નિઘડિનું;
 'પવિત્ર પર્વ આહાર ફળફૂલ, સકલ સ્વપ્ન રહું' અનુદ્ધ ૩૬
 ગંધાવીરે તમેહરે^૧ નામ, આદિનાથ પ્રાસાદ દિધમ;
 સોવન મૂરતિ સ્વપ્નચિત્રાંદ, 'ભરવ વિનિમિત્ર નયનનાંદ ૩૭
 વિહાં અદનિશિ એવનીએ સ્થાની, 'નિચનંક રહિતાં તેણિ ધનિ;
 દુર-દેવત પ્રેરિત પાપિયો, કૌંચકલું સમ્પત્ર આવિયો. ૩૮
 મિરિ વૈવાદ્ય પ્રથમ વાસિયો, મિલી સ્વજન સો નિઘાસિયો;
 સુધિ વિણિ કુવિદ્યા ઘણી, ઠેઠે પરિયો તે વાપસવણી ૩૯
 હરનાં સખિને તપ સાધના, તે પાવત્રી કરે 'વાવના;
 અહારામ! તેહને વારિયો, એ વીનવી દિયો પારિયો. ૪૦
 વાપસ વચન મુણી ઠેઠે સય, ગુમે ભાષ્યું તે 'મહાપદ્મય;
 હું વારિત તે પાપી પ્રતિ, ગુમે સદુ રહિએ મનરતિ ૪૧
 સુધિ સંતોષી વાળ્ય સર્વ, કૌંચકલુંને દરવા મર્વ;
 અતિ ઊંચુક યેઠે પરિવારિ, અભ્યો નૃપ તે વનદમચરિ ૪૨
 હયે તે બેઠાબેઠા દુષ્ટ, વેરી કૌંચકલું પાષિટ;
 પ્રભુ સી બાલક એવણી, હસ્ય કરે નિરંતર ઘણી ૪૩
 વણિ અહીં રહે સુધિ સંવાપચ, તે હું ગુજ અભ્યો વરચ;
 કે આ વન છાંટી બા 'પરો, કે મુદ્દ કરવા સજ થા ખરો ૪૪
 મુણી વચન અભિમને ચાલ્યો, કૌંચકલું દાયે પાડહાલ્યો;
 બરે બા મુરખ અનવી, ધાં મરચા અતિ અવી નથી! ૪૫
 'એવેરે મુજ મુજબલ પચાંદ, કુકે દેયે ફાટી સતપાંદ;
 મ મર અપૂર્યે અરે અહલુ! એક પ્રહારે બરે મલુ ૪૬

૧ એવ એમાં પાયા પુરાતુ ૨ લખ અપાને હરચરણ
 મરિત ૩ ભરેશર પદમળી બહેરે ૪ દેવદેવ ફળ વિદુ
 ૫ હમ ૬ મેરી પા ૭ રિ પમે ૮ રેખો.

તેહને વાંધે અમ્હ સજ્જન, તાપસ તવ પાતું નિશઠિન;
 ૧પતિત પર્ણ અદ્ધાર ફળફૂલ, સકલ જીવનું રહું અનુકૂલ. ૩૬
 ગંગાતીરે વન્નેહર^૧ નામ, આદિનાથ પ્રસાદ ઉદય;
 એવન મૂરતિ કપશ્વિષ્ણું, ભરત ચિન્નિર્મિત નયનનંદ. ૩૭
 તિહાં અહનિશિ એવગીએ સ્વામી, નિચતંક રહિતાં તેણિ ધનિ;
 દુર-દેવત પ્રેરિત પાપિયો, કૌચકલું સમુસ અવિયો. ૩૮
 ગિરિ વૈલાસ્ય પ્રથમ વાસિયો, મિલી સ્વજન એ નિઃકાસિયો;
 આધિ તિણિ કુવિલા ઘણી, ઢેઢે પડિયો તે તાપસવણી. ૩૯
 કરતાં કપિને તપ સાધના, તે પાવણી કરે યાવના;
 મહારાય! તેહને વારિયે, એ વીનલી હિયે ધારિયે. ૪૦
 તાપસ વચન મુણી કહે કવ, તુમ્હે ભાખ્યું તે મહાપચાય;
 હું વારિસ તે પાપી પ્રતિ, તુમ્હે સદુ રહિએ મનચતિ. ૪૧
 કવિ સંતોષી વાજત સર્વ, કૌચકલુંને દરવા ગર્વ;
 અતિ ઉત્સુક યોદે પરિવારિ, અબ્યો નૃપ તે વનહમઝરિ. ૪૨
 રાયે તે એલાબ્યો દુટ, વૈરી કૌચકલું પાપિટ;
 પ્રહ્લ એ આવક એવણી, હત્યા કરે નિરંતર પણી. ૪૩
 વળિ અહીં રહે કવિ સંતાપચ, તે હું તુજ અબ્યો વારવા;
 કે આ વન છાંડી લા 'પરો, કે સુદ કરવા સજ યા ખરો. ૪૪
 મુણી વચન અભિમાને ચડ્યો, કૌચકલું કોપે ધડહડ્યો;
 બરે લા મૂરખ માનવી, કાં મરવા મતિ આવી નવી! ૪૫
 'એજેરે તુજ ભુજબલ પરચાં, કુટે દોરો ફાટી ચવખંદ;
 મ મર અખૂટ્યો બરે અલભુ! એક પ્રહારે બરો પ્રણ. ૪૬

૧ એંજ પોતાં પાંદાં ૧૫૪૭ ૨ તજ અપહારને દરવાણું
 મતિ ૩ બારેપર મહારાણી બસવેલી ૪ ચેમરદિત ફળ વિલ
 ૫ પીળા ૬ મોટી ફળ ૭ દુર, પાંદે ૮ દેખજો.

ઈમ ચિરહિ કરી વંચના^૧, વપુ^૨ વચહ ધરી દુર્મન્ય;
 અતિ ચંદ્રગતિ નાહો જલય, તવ તે પૂઠે નરાધિષ ધાય. ૫૭
 વિમ પદ્મન^૩ દેહે પંખિરાજ, વિમ પદ્મન પૂઠે મહારાજ;
 ન ગણે મર્ત્ય^૪ ચિરિવન વૃક્ષ, ઉત્તર^૫ વેલે કરિ પાપ. ૫૮
 ઘણી ભૂમિ જઈ દૂક્યો જાય, તવ તે શૂકર સન્મુખ ધાય;
 દોઢ^૬ ધસધવ જે યુધ કરે, તેણે યુદ્ધે પર્વત ચરહરે. ૫૯
 જયે મનરથાનકે માર, ધીધો લીધણ કુત^૭ પ્રહાર;
 પદ્યો ભૂમિ આરડે^૮ સયોક, કૌંચકર્ણુ પામ્યો પરલોક. ૬૦
 તથ વિજયી નવનૃપ ઉપરે, પુષ્પટ્ટિ મુર કિત્તર કરે;
 જય જય શબ્દ દેવ ઉચ્ચરે, તાપસવૃંદ હર્ષ સદુ કરે. ૬૧
 તે ઋષિની ચિંતા અપહરી,^૯ તમેહરણ વન નિર્ભય કરી;
 તે કુવપતિ^{૧૦} સ્વિ દે આત્મીય, નૃપ જીવે તું દોડ વરીસ. ૬૨
 ઇતિ આત્મીય ઘણી મુનિ તણી, ધિર આપણે ધરી સો^{૧૧} શુભી;
 નિજ પુર પદુલા લેઈ પરિવાર, વરત્યો સમજે જયજયકાર. ૬૩
 અથ નકાપનનો ઉદાર, નકાચરિત્ર નવ રસ બંધાર;
 કવિ નયમુંદર મુંદર જાવ, એવલે હવે પ્રથમ પ્રસ્તાવ. ૬૪
 ઇતિથી નકાપનોદારે નકાપાખ્યાને કૌંચકર્ણુવધ-
 વર્ણનોનામ પ્રથમઃ પ્રસ્તાવઃ

૧૭ 'વિભાગી નગનૃપ પાતિ, એ પાંચિ પદુ'લે ઉદ્ધાસિ;
 તિલે નયલે નિરખે બ્રૂપાગ, ચિતે અવરૂપ સુવિ આગ. ૩
 એ પચી નૃપ હજે હવે, પૃથિવીપતિ પરખી અભિનવો;
 નિજ 'સુખીપ તે'યે એ મયે, પ્રભુ પય પ્રભુની આગળ રહો. ૪
 નગનૃપતિ તત્ત રેઈ સન્માન, પૂછે સાંતળ મુગુણનિધાન;
 કુણ કુણ લીરય યાગ દરી ? હવે ઉઠ જ્વાની મતિ ધરી ? ૫
 ભૂતજિ ભમતાં ઝેતુક વાત, ઘીડી દુલે તે કહો મુજ ખાત;
 એ કહિ મેં બહુ લીરય કયો, દિવ મુજ નિજ મંદિર સાંતર્યા. ૬
 સજન ! વાત મુગેતુક એક, એ કહિયાં નહું આવે 'છેક;
 પલુ એ પૃથિવી 'રત્નવચ, 'આ નયલે નિરખી અભિનવા. ૭
 દક્ષિણ દિશિ છે દેશ નિર્દલ, શ્રી નર રત્ન અમૂલિક મર્ત;
 'કુંડિનપુર વિહ સસ્ત્ર વિદ્યાગ, ભીમનરિંદ પ્રત્યપ્રતિધાગ. ૮
 'મહિષી પુષ્પમલી પદિની, મુલ્ય લાલ દમયાંતી ઠની;
 શ્રી ગુણરૂપ રચણી 'ખની, અલુપ વાત મુલો તેહની. ૯
 હું તે પુર આગળ સંચયો, વિદને વનિ વિલાસે કયો;
 ઇક વડ છાંદિં બેઠો વણ, તૂર યજ્ઞ મેં મુલિયા વણ. ૧૦
 નર વિભાજિ આ બેચી કરી, ઘણી 'સહસ્ર સાય પરવરી;
 તિલુ વનકીડા કરવા કામ, આવી હું બેઠો તિલે ધમ. ૧૧

૧ વિચારિને ૨ પત્ને ૩ વગ, ૪ રૂતેને પ્રકરનરી. ૫ મુંડી.
 ૬ ખરી રીતે 'કુંડલ' અથવા 'કુંડલિ' નેહએ. ૭ પરંતુ પ્રાચીન કાળે
 વિશેષ નામેમાં આવે ભેદ કેમ નહિ દે. ૮ તે સખજ સમાપ્ત નથી.
 ઘમણાણે 'દડ' 'નદોલ' 'નાલકા' ને પલુ 'કડ' 'નાલિલ' 'નાલ્યાઈ'
 લખવામાં આવતું ને હવે લખાવ પલુ છે. જેનેકે 'કુંડલનું' 'કુંડલ'
 અર્થાત્ વિશેષ નામેમાં 'ક' કાળે નહુ ભેદ તે કાળે નહોતે તેતું
 લખાવ છે. અને તે (૧-૬) લખવામાં આવતું તે અર્થ હશે. ૭
 સહી પુષ્પમલી નેપથ્યના નગાખ્યાનમાં 'પુષ્પમલી' અને શ્રેષ્ઠનામાં
 'વનુલી' નામ આપ્યાં છે. ૮ ખાલુ ૬ હજાર.

કુનિ હો વીરસેન નૃપ જીવ, ઠંણ થત મૂલી નથી વિધવ. ૨૨
એ સઃ વરસે ગુજને કની, એ હરિવ હોયે 'મેહની;

શયે સ્વર્ગ 'સ્વર્ગ' પ્રયાસ, 'કેતવ' ચિત્તની રંગયે આશ. ૨૩
ગુજને 'સ્વસ્તિ' દુભે સજ્જ, મનવચિત્ત રંગયે 'અનુકિત;

દિવ મુજ શીખ રિયે મહાગય, જિમ દુ' પદુનું મહારે હાથરહ
પાંધિ વચન મુણી હરખીએ, મહાપ્રસાદ પૃથિવીપતિ કિયે;

વસ વચિત્ત હરિવચિયે, નિજમદિર મહીપતિ આવિયે. ૨૫
(હન ૨ અનુગમ સુમનિરી.)

બૂપે પાંધિ વાળ્યો કુલુદુપરે, નમ નૃપ મુદર મદિરિ પુદુપરે;
એ પાંધિને કિલુ ન વીસારે, વની વની તેહની વાત સંભારે. ૧

(ત્રુક.)
સંભારવાં ગુણ મુજન કેસ, કિમદિ ન આવે પાર;
લીનિ વિન્ય એ બૂપતિ, સુને લહે સંભાર. ૨

કુલુકુ મુરવા દમયંતીન, જે દિનથી સજ્જનિ;
પરજણ ચેનીની પરે, એ રહે તેહને ખ્યાનિ. ૩

રતિ નહી જોઈ સજ્જાંદિ, ગીત મું નહીં ચિત્ત;
નુદક નામ ન સંભારે, એ ઉણુ નુવે ચીવ. ૪

'કેલન-મદિર-રજની-વાસર, નહી રતિ મુખ સેવિન;
મૂઠ વચિત્તએ પંથેમલી, નવિ રને સજ્જ હોજિ. ૫

કરે લાપ 'સંદન સંદન, ન સેહાય સંધ ચીર;

૧ બૂપીન મુખની મેહની ૨ હોયના મેહના પ્રયત્ને એ સંકે
જણાએ રની હોય તે તેમની મેહન રખાલીને જન્મ આપવાથી
કેસ કલ મુણે, જ્યારે, ૩ મેહની આશ રમણે તે વારે ૪
કલુ. ૫ હનેસાં ૧ વનચિત્તમાં, પરમાં, સજ્જમાં, વિરજમાં ૭
સંદન એ સંદન શીવના કલારે જઈ તે વિરજની કલારે
વેનથી લાપ-સંલાપ કરતું હતાં, કેમકે તેઓ વિરજને વનસ્પતિ કે
જેથી કાંઈને જાણે અટાંવિ વનસ્પતિ હતાં. /

નન-કરી-મુખ મારન ચર્ક, પરલોકે લય પ્રભવિ.	૧૬
ત્રિયો રીપ પવગીઓ, લેચન વય પરમાણિ;	
સો જન બળે આપણું, ઈમ કરે ભવિત હાણિ.	૧૭
મૂનકુરે નાદ સ્વચરિયું, છે યવલુ પરવચ વાચ;	
સો મૂઠ તેલે મેલિયે, બાધય હુમકે પાસ.	૧૮
ઈમ એકેકું આચળે, વિષય દેય પંચત્વ;	
પાંચે પરમટ પરવચે, ઈમ મુખે રહેયો સત્વ.	૧૯
શ્રીચરણ' નુપર રણિતમી, ઉનમત દુએ રસતત્વ;	
ત્યેં ફળે વડુ વિલકાદિષ, જ્યેં કરે રંભન દાન.	૨૦
એકેંદ્રિ આદિતે નરે, આંકટે ન નરે નર્વ;	
ઈલુ વિષય વેરી વાંકટે, સંકટે ચાપ્યું સર્વ.	૨૧
સંસાર પાનુવારને, ઉપાર નહીં દુસ્તાર;	
ચિત્તમાંહિ એ ચંદ્રાનન, નવિ બળે બાવ વિહાર.	૨૨

(અનુક્રમ.)

“સંસાર તવ પર્યત, પદવી ન દર્શાયસી;

અન્તરા દુસ્તરા નસ્યુ-પદિરં મદિરંભનાઃ”

કલિમત્ત અનુભ અનુદર, કરે અરતિ તે અતિદાય;

મન સુક્ષમાંહિ લબ વસ્ત્રે, એ વેરી વિષય વાધ. ૨૩

૧ જોના પમયં કંકરનેા જલુસર ચચાપી કમરેનો નાદ ચરે છે. ચપી, તર, અપોષકર વરેરે કંકરે પર જોનાં ક્યાસ, પાનું પીક, સ્પર્શ તથા કંકરનેા નાદ ચચાપી ન કમરેા હોય તે રૂવે છે. જુઓ એ મારેા દુઃખ—

“દિવ્ય મુંડરી બે કરે, બકુલ-રક્ષાપર ધાર;

“મુખથી મધુ-મૂરતી, શહે તે વાકાગ. ૧

“નુપર-રવથી અનુદર, મરણે કરે પદાર;

“અશ્રુકને કદિ મુંડરિ, પુષ્પ મહે તે વાર.” ૨

પંડ્યાનુવ કાલિદાસી, ૫૪ ૭૬, આં. ૪૯૧.

- મુજ મુજનથું ફુલનપણું, રે કાં કરે કંકરૂં;
 પલુ લહી મેં પરિ વાહરિ, તું દ્રવ્ય પાયો સર્પ ! ૨૮
- માનું-કામ કહે નજરાયને, તેં તડિ કરી મુજ દેહ;
 તે વેર વળતું વાળવા, મેં લહેા અવસર એહ. ૨૯
- વળી સય મનથું ચિંતયે, સંભવે સાનું એહ;
 તે મુંદરી થું માહરે, સહી 'ગત-ભવાંતર મેહ. ૩૦
- અન્યદા મુજથું એવડો, ન કરે અનંગ કુરંગ;
 જિહાં તિહાં ન બેસે લવડો, પલુ સહી પૂરવસંગ. ૩૧
- સા કમજનયના કામિની, ધિર રહી મુજ મન ઇમ્મ;
 તેહનારે મનથી વાતરી, મેં લહી બાયે કિમ્મ ! ૩૨
- ધન્યા રે સા કન્યા હલ, કુલુ દુયે તસ મન કંત;
 મુજને સંભારે સ્યામણી ! કિમ લલિય એ વૃષાંત. ૩૩
- અથવા રે જે જગદીશ્વરે, દીકું હયે તે સત્ય;
 કલપના ઊઠિ કારિમી, આશપિયે એક નિત્ય. ૩૪
- મુનિચાર એ સાચો કરી, 'શંકરી ઈન્દ્રિય આપ;
 નજરાય રાજ મુખે કરે, પરિહરિ પાપ સંતાપ. ૩૫

(ચાપાઇ-છંદ.)

- બ્રંચ નડાયનનો ઉદાર, નડચરિત્ર નવરસ બંધાર;
 રવિ નયમુંદર મુંદર ભાવ, એતલે હયે દ્વિતીય પ્રસ્તાવ. ૩૬
- ઈતિમી નડાયનોહારે નડચરિત્રે પધિકવાતાંવનુનોનામ
 દ્વિતીયા પ્રસ્તાવ:

૧. અવચંદ્ર નામે પંખિયો, નિજ હંચી દેખી દરખિયો;
 કમળ મુકાલ લગ્ન છે જિહાં, સોમકળા મું કીટ વિહાં. ૯
 યાચી વાવ લઈ સા જિને, તવ દેવી કોષે ધમધમે;
 ધૂમિત દોચન મુરત શમે, આબો બાવચંદ્ર સોતિમે. ૧૦
 કોષ વચનિ બોલી સરસલી, બરે વિનવતપ દુર્મલી;
 વાહન તું માહકું વિહાં, વીર્ય ભૂમિ ધયો રવરં. ૧૧
 બાલીવપને રવરંચું રમ્યો, એ તેં આપપંચ અવિકમ્યો;
 તે તુજ વાસ ભૂમિદુ ખરો, અપાપતિ સિતિમંદગિ કરો. ૧૨
 હવિ આરદ્યવલો દુઝો આપ, તવ તે હંસ ધરે સંવાપ;
 પરમભક્તિ લઈ લાગ્યો પાય, કરિ કરિ કૃપા હવે મુજમાપ. ૧૩
 જનની કોષધરી ઉપચરો, એ અપરંપ દયો તે ખરો;
 તવ સુવિ દેવી યહં દંકમલી, શ્રીવાલીને કરે વીનલી. ૧૪
 ભગવતી ! બોલ મનિ જન ખરો, એહને આપ અનુમદ કરો;
 એ મદગ માવા તુમ બાગ, એહનું કોષ કરો વિસરાગ. ૧૫
 તવ સરસલી હરે યહં કૃપાગ, મહી મંદગિ દો મહાનૂપાગ;
 વિરહાતુર અતિ વ્યાધુગ ચિત્ત, રાગમુવા સાયે અનુરત. ૧૬
 તેહનું રૂપપણું તું કરી, વિરહવેદના વારિયા ખરી;
 મુરનર નામ પ્રસિદ્ધ વખાણ, તવ તુજ આપ અનુમદ લણ. ૧૭
 હમું દહી બાહી સંચરી, જવર વિહંગમ વાહન ધરી;
 નિજ યાનકિ પુટલી આરદ્ય, હરે હંસ હંચીને વદ. ૧૮
 સોમકળા ! તું મ પદિય ચોકિ, આપણુ લઈ વસનું ભૂલોકિ;
 વહેલો આપનુમદ કરી, મુર મુખ લોગવનું મુંદરી. ૧૯

૧ સામ વમરના ૨ મનેદેવી કીટમાં આમજા ૩ સ્ત્રી સાયે
 ૪ નુખિયાં ૫ કર, કર કૃપા કરે ૬ મન, અપરં ૭ આપ પ્રત્ય-
 રૂપ વપ કૃપા કરે ૮ હંસ ૯ લીન વપેલો ૧૦ તેનું રૂપપણું તું
 કરીને ૧૧ ૧૫.

જાણે ઉલ્લખ પિંડ કપૂર, અથવા હીરોદયિ જળપૂર;
 મહાદેવનો હાસ્ય સમૂહ, ^૧મુક્તાહાર નિકરનો બિહ. ૨૮

^૨તપ્તરજત યશિ કિરણ કંઠબ, દુઃખભૂત દમ્ભ જમ^૩કંબુ;
^૪દધિચય શેવનાગ ^૫નિર્મોક, દીઠો રાજહંસનો ચોક. ૨૯

અતિ મુંઢર ચંચા ને ચરણ, અનુપમ અવર અંગનો વરણ;
 સહસા વિષુ વન હવે પ્રકાશ, રાજા અચરિત જીવે ઉદલાસ. ૩૦

સબળો રાજહંસનો સાય, તેહનો બાલચંદ્ર ^૬યૂથનાય;
 કનકવલય વસ કંઠિ વિશાળ, રત્નજટિત અતિ અકેઝમાળ. ૩૧

મુખ મસ્તક તે સોવન વરણ, અતિ મુંઢર સોહે આભરણ;
 ચરણે વન્ન રત્ન મંજર, બોલે વિમળ વચન ગંજીર. ૩૨

વિષુ હંસે રાજા મન હર્યું, કેળી રૂપ દૃઢ્ય અતિ ઠર્યું;

“ નહોતું દીઠું તે મેં દીઠું, આબ્યો ઈસ અનુકમી;
 આવી કનકની ભાત પંખીની, જલ્દાએ મારે નિરમી.

“ એવે સકલ પંખીનો રાજા, દીઠો પૃથ્વીમાંવ;
 શક તણે થક નિદા કરીને, ઉભો છે એક પાવ.”

આમાં અને પ્રેમાનંદ એ બનેમાં મૂળને રાજાએ લીધાનું વર્ણવ્યું
 છે. ફેર માત્ર એટલો છે કે પ્રેમાનંદમાં હંસ પકડાયો ત્યારે દિલ્લીની રાજ
 અનુપ્રદાર કરી, છેવટે રાજાનું મન લક્ષ હરેલી તેણે વાત કરી અને
 આમાં રાજાના હાથમાં આવતાંજ હંસે આશીર્વાદ દીધો.

શ્રીમેધરાજકૃત નગાખ્યાન લખુ હોવાથી આ પ્રસંગ વર્ણવ-
 વામાં આબ્યો નથી. એમાં નગના પાંચ પૂર્વભવ, અને નગનું
 સામાન્ય વર્ણન વર્ણવી, કમલનીના સ્વર્ગવરની વાત કથી છે.

૧ મોલીના હારનો ભગ્નો. ૨ તપાવેલી ચાંદી-રૂપ. ૩ ચંખ. ૪
 દહાની જાતો. ૫ શેવનાગની કાંચગી. ૬ યેગાનો નાચક.

૧૭ થયે દુષ્ટદંશ યજ્ઞન, તત્ત નિષ્કસ પિંજર ત્રિગુણન;
 પાણી પાત્ર જલપિ તત્ત ધમે, અરિયા પવન કમન એનુભે. ૩૯
 ૧૮ ધીરતિ કન્યા જનમાંદિ, રાજન ખેડ કરે ડચ્છાંદિ;
 કીડા ભૂમિ દિશાચળ કયો, પૂનુંચંદ્ર 'કાંદુક' કર ધયો. ૪૦
 ખડેખલિ ખીચલિ લાસ, પ્રિય્યા કિંચજ હંત નિષ્કસ;
 એલપિ મુરખંગા યમિમુખી, એલેવિ તેહની પ્રિય સખી. ૪૧
 પંચાલિકા મિથુન ત્યા વતું, નૃપ 'નિરીય' 'નેરી' તે બતું;
 તત્ત ધીરતિ-કન્યા કીડક, રન્યા ખેડ 'કુદિલે' અનિનવા. ૪૨
 સત્ય હટું મત બલે અગ, તત્ત ધીરતિ યેનિની કૃપાન;
 એક કર દિમન્દિરિંદ વિશ્વન, દ્વિતીય પાણિ તત્ત વારકમાન. ૪૩
 દિમન્દુચિમંદલિ કાપલિની, બાલિ વિવક જસ મુર પાદિની;
 ખિલુમાં ન્યા કરે રિપુલન, વિજયવતી ત્યા દુ ચિરકાન. ૪૪
 તત્ત ધીરતિ દ્વલી સંચરી, ત્યારે થય કરવા મુંદરી;
 પદિલાં 'દરિપત્ની' એગથી, નિશ્ચય મન ગુજથું નેગથી. ૪૫
 તત્ત મન યંદા કરે 'નિરીય', આપે દુષ્ટો અર્દ નરીય;
 પ્રહ્લા કુલ્લીચતુરુંખ બયો, સદસ નયન તે મુરપતિ ધયો. ૪૬
 એ અથંદા કરી વિચાર, ન કરે નારી-સંન કુમાર;

૧ રીઝ આ કાવ્યની અંદર પદ્યના અવંકારે કાષ્ઠ સુગંધી
 સુદર્શિ આણિ વણન છે તે એ સરિસાર વર્ણન કરવા બધા એ
 આખું ૫૪ બરખ તેન દોષથી તેનું રહસ્ય સુઝ અવંકારના ભવ્ય-
 કારણીય ભક્તી લેવા સાંપડું પડ્યું છે. ૨ મહારેક ૩ પારંગી ૪
 ખલ્લએ ૫ લક્ષ્મી ૬ મહારેક અને પારંગીના હરજુ માટે સંક્ષ
 યરથી અર્દ અંગનું તેજીને યમાથી કીધી પ્રહ્લાજી એ તે અલ-
 નના દીપે ચાર મુખચામળ થયા. ઉંડ હળાર નેત્રવંત થયા અને કાર્તિક
 રચાયો એ સંકાપા બધથી ઓળે સંમત તથા કૃપાચમ રહ્યા.

વિધાતાએ સો તુજ વચ કયો, વિધિ વિધેન પાપે નવિ હયો;
 સેવકના હંસી એવલે, વનિ વનિ પ્રભુને નૃપ પય [તો] તલે પપ
 મુલુ જૂલપ સાય ચાઈલ, સકન સંતને તું અનુકૂળ;
 પુણ્ય મ્હોક લાહરી જગિખ્યાલી, તેં વચ પ્રીધા વિકટ^૧ આરતિ પદ
 અમ્હે મન આણી દહ વિશ્વાસ, અબ્યાં તુજ વનિ કરચ વાસ;
 તું વિશ્વાસવાલપ્રી થયો, લેલે તુજ પતિ કર મ્હો રહ્યો. ૫૭
 તિહાંથી રક્ષણ લેકે દેવ ! તિહાંથી ભય કિમ હોવે દેવ !
 મહાસજ તુજ પતિ અવિરેક, ખીરનીર કુમ્હ કરે વિવેક ! ૫૮
 તત્ત દણ્યાં કિમ વદયે હાય, તુંચ તુંચ વહુલ નરનાથ !
 યા પ્રતીક તુજને કરી મયા, દે પતિનિધા આણી દયા ! ૫૯
 મહિ અધરણુ સર્વ એહનાં, રાખ અંજ ^૨ અપ્પત દેહનાં;
 હું ભાગ્ય ભગિ બહુ તુજ નામિ, લિઆરણાં ઉતારું સ્વામિ. ૬૦
^૩ તુરૂ આરેયિ વર્તણું મહું, ચતુ સાય મૂચવનપણું;
 ટીન વિષે લે ધરવી દયા, મહાનુભાવ તિહુ લક્ષણ હણાં. ૬૧

(અનુક્રમ-૭૬)

“ગુરુપાદંશ્વરોત્તમં, ગુરુત્વં ચ વિરોધિયુઃ
 દાંતેષુ ચ દયાનુત્તમં, મરતાં લક્ષણયયમ્” ॥

પ્રાણપ્રિયા પાપે વહુલ, અવિત વિષુ હોયે દુર્લભ;
 અવર પાંખી આ નાથ વિહીન, અમુ દગવળી મરશે ટીન. ૬૨
 ઇતિ હંસીને વિવિધ વિચારે, ^૪ સદય દુલય નૃપ હુઆ અપે;
 દિબ્ય રૂપ એવલે અહર, વાળી અંજરે દુધ વિચિત્ર. ૬૩

૧ જાગરણ ૨ પ્રવચન ૩ ખંડન કરી વિદ્યાર્થ ૪ કુર-
 વીર જાગેલા દુઃખમાં રહેવું. દુઃખમાંથી કાઢી નાંખી પડકાર
 નાશવું. અને ટીન કહેવાર લોકજીવું રાખવું એ જનુ ધર્મજન
 મહાન ગુણોનાં છે. ૧ દયા અહિં.

પ્રસ્તાવ ચોથો.

(કોહી)

સંભારી મતિ ચારણ, પ્રીવિશું આવમચમ;

વિમળ વચન ભણવા ભવિષ, (થી) ભાનુ મેરુ શુરુ નામ. ૧

(હજ ૧ લી-રેરી ચોપક.)

હંસ પ્રદે હવે કહે નળરાય, સજ્જંસુ તુમ્હે કરી પચાય;

જેહમું તુજ લાગ્યો છે મેહ, તેહની કયા 'કહુ સંદોહ. ૧

હંસ કહે દક્ષિણ દિશિ ભણી, સિત્તરિ લાખ ગામનો ધણી;

ન શકે દેા ચાંપી તજ ચીમ, કુંડનપુર રાજા શ્રીલીમ. ૨

રૂપિ હસાવી 'હરિએદિની, 'પ્રિય'શુભંજરી પ્રિયા તેહની;

સા ચીલારિસુલે ચોખતી, મુખજાગરિ કીલે 'કપતી. ૩

'વસંત માસિ અન્યથા રાય, રાવિ સદિત 'કીડવા બાય;

તિહાં ઇંક ચાખામૂઝ મુંદરી, ઘીઠી લધુ બાળક પરિવરી. ૪

નિજ કંઠે વગાડી બાળ, સા વાનરી ચરી દે ફાળ;

સ્વન્યપાન નિજ પ્રિયુને રિયે, માનવની પરિ ચાંપી દિયે. ૫

કંઠિ આલિંગવીને સૂએ, રાય રાણી તે છેતુક જુએ;

મન ચિતે હવિત આપણું, 'સંતતિ વિના નિર્યંક ભણું. ૬

(અવૃદ્ધપૃથ્વ.)

“અપુત્રસ્ય મૃદં શૂન્યં, દિશ્વા શૂન્યં ચ વાન્વવાઃ

મૃતસ્ય હૃદયં શૂન્યં, સર્વં શૂન્યં દરિદ્રતા.”

૧ કહો આ પ્રતિનાં પહે રવશે 'દો' ને દોણે 'દુ' વાપર-
વામાં આરેથે છે. ૨ હદમીજ. ૩ મીન પ્રસાદની નવમી ગાથામાં
'પુખતી' આરેજુ છે. ૪ પતિ-પત્નિ. ૫ શાનલુ ચેત માત્રે. ૬
રમણ ૭ પુત્ર પુત્રી વિના.

ચિંતાનલિ જહા કરવલ મળ્યો, જંગલિ સાનું 'મુરતરૂ દળ્યો;
 કમરેનુ પામ્યો 'વટ કામ, ધીપુ પવિત્ર પૂજ્ય મુજ પામ. ૧૮
 પૂજ્ય તુમ્હારા પપ લેટીયા, અગુન કર્મ હલ સવિ ખેટીયા;
 હયા ભણી અમદ ધીધી કૃપા, પાઉધાર્યા 'સમતા રસપ્રપા. ૧૯
 મુનિવર ધર્મ-લાલ-આશીર, દેઈ કહે 'મુલિ વમુધા ધર્યા;
 સમકિત વાલિત છે તુજ મન, પરમ પુરૂષ તુજ દુસી પ્રસન્ન. ૨૦
 (આદેહ વિશીલિત હંદ.)

યાસ્મિન્ યાન્નિદ્યં પુનઃ પુનરપિ મત્યુદ્ધવા કોટિયઃ,
 કલ્હાંભાદ્ર વારિણાં હરિહર વ્રજાદયસ્તેષાંદિઃ
 નિબ્યુત્તાન્તિ નિચ્છન્નં નિલયં નિઃકેવલં નિઃકલં,
 નિન્યં નિરિપયં તતોનુપરગં તદ્વ્રજ્જ સર્માગિતં ॥ ૧ ॥
 ઈતિ આશીષ વૃત્તિ મુનિ બ્રહ્મા, કહે આંભજ નરપતિ તું મુખી;
 અમ્મા પિત્ર મરખા ને કહ્યા, તે યાવક તુજ સિત લગ્યા ૨૧
 યદપિ હોયે યતિ નિદ્રા, તેપણ તેદુ ધરે મુલ-ચાગ;
 હતાં 'ઉદ્ભવપદ્માને' ભાગ, તિહાં લગે સંયમ હોય મુલનરર
 તે બધી દ્રવ ધમ્મી તુઠે લહી, અજા મન દરખ ઉપજે સહી;
 તુજ મન ચિંતા સંવતિ તણી, મન મેઢેએ કદુ તે મુલ્લી ૨૩
 પ્રિયં મુખં લની રણી પ્રતિ, મુલ્લ ચપસ્યે પ્રયમ સંવતિ;
 જનવ મનિની કન્યા દુયે, તેદના ચરણ દેવ અરચયે ૨૪
 સકળ મુલમુલ પૂરણ સગી, હરિ અવતાર દુયે ચરસગી;
 તેદના મુલ્લ ચપસ્યે સંવતિ, કંઈ દુયે 'ભસ્ત્યર્પણતિ' ૨૫
 કરત ચહી યાપિત મદંત, અજાપક યાપના અરિહંત;
 તપ 'ઉદ્યાપન' રૂની જાગીય, તિહાં જેલે તિલક દિવા ચેલીયા ૨૬

વળતું હંધ હો મુમત્સુ, મનુષિવ મન યાએ રજાય;
 તે હું લહેરો કેવલ સહી, એ દમયાંનિ યાએ જઈ. ૫૧
 વસુ આચરણુ હટું ગુણુ ઇલા, ગુણુ મન નિયત અનુરણ;
 હું 'તરોચરણુ સા દની, યોની પ્રભ જેમ એક મની ૫૨
 લહેરો 'પ્રેમ-પદ્યેષિ પડી, નહિ સહસહી યો બાપડી;
 ગુણુ શીલુ લહેરેલી યા, તે આનું માને મહાદય ૫૩
 મુજ ! આના આપો દલે સહી, જેમ કુંડિનપુર જલુ વહી;
 વિહાંલનેનિજ સનીપ મુરસાપિ, મહારો હંધ વળતું રાખિ ૫૪
 મહારી મુજ પ્રિયા મુંદરી, સોમકલ પરિ કર પરવરી;
 હું જળ લેને જઈ આનું વિહા, વળ સનીપ આ રાખે હંધાં ૫૫
 એ વેદિનિ વળવિરેક, અવર પુરુષ પરમે અવિરેક;
 તે જે સોમકલ મહારી, હારી સની લહેરી કરી ૫૬
 તે વડવી મુજને 'નપવી, સત્ય પ્રતિજ્ઞા એ રાખવી;
 દલહંધ વિરતો એક કહી, રાજહંધ વની યોજો સહી ૫૭
 આંસની હંધ વિહંચમ રાખે, કેવા મુજ કહું એકે મુખે;
 કસલુ વિજુ ઉપાસી ખરો, અવર ઠવણુ કહું ગુજ ઉ કહે ૫૮
 મું મુજ અવિર મું મુજ પ્રણ, ને મુજ કીત કયો મુજ જણુ;
 દે.હંધ પૂરવ પુરુષ સખમ, 'હંધ હંધ મું આલ્યો બંધુ ૫૯
 વલપિ વિદિનિ કુંદલ, ગુજ પ્રમાણી હોયે વસંતલ;
 'જેમ અમૃત પ્રસાદે વેલી, વજ્ર યાએ આકિયે રેલી ૬૦

૧ એન લખનાર જેન પ્રભા લખે લીન અને તેન વખત મર-
 મુજ દલવ લીને લીન કાંચીક ૨ લાગે પ્રેમ સમુદાય મુજાન કરવા
 થયીક કે અલ વચ સંગતની જણુ કહી રહે ૩ પ્રેમનંદના નગ-
 આનમાં હસીને રાગ પામે મુજવાની વાત નથી ૪ નન્યાવરી
 ૫ હેતુપામે જઈ આલ્યો ૬ વાંદની કુપથી વેગી આ લખે લખ
 લખ પડે તેન

(પૂર્વ ઘડ-ચોપાઠની)

એક સજ્જનતા પંડિત હીન, પંડિત તેા દુર્જનતા પીન;
પંડિતતા સજ્જનતા ધણું, એક વિષે દુર્લભતા ધણું. ૬૮

(સંપાદન ઇ.)

“ભવન્તિકેચિન્નુદ્ધૃતો ન પન્થિતો, ત્રિવિજ્ઞાનાઃ કેપિન સૌંદરતાઃ
નુદ્ધૃતવિદ્યાંય સદુર્લભો જનો, યયૌપયં સ્વાદુ ચ રોગહારિ॥”

એ ભેડ સુષ દીધા તુજ અંગે, તે દમયાંતી કયા પ્રસંગે;
વેળા સ્વપ્ન કરી માહરી, તું જન વિરહ ચાર પાહરી. ૬૯
તું દોષ પદ્મ વિશુદ્ધ શરીર, તું વિવેક કારણ જળખીર;
શીખ સદોદર શી તુજ કહું, અવિત ભે એ તુજ કરી વહું. ૭૦
એણી પેરે શીખ બહુ પરી કહે, મનવાંછિત માહરું તું વહે;
તુજને શીખ બહુ દીજીએ, સ્વ હંમને આશીર્વાદ દીએ ૭૧

(આર્યા-ઇ.)

“તવત્ત્વં નિવર્તતાં શિવં, પુનરસ્તુત્ત્વરિતં સમાગમઃ

એ સાપય સાપયેપ્સિતં, સ્મરણીયાઃ સપયં વપંવયઃ ”

એણી મારગ કુશળે પુદ્ગલે, વહેલો વળી નેગપકર દુભે;
અવિનવ હટ કામ ચારએ, એઈ વેળા સુખ સંભારએ ૭૨

(ઘડ ૨ અન્તર-ચા.)

સોમકળ સુપરે સંતોખી, પ્રીતલીએ પરિવાર;
આસ્યે ચતુર હંત હવે, ત્યાંથી નૃપને કરી જુદાર ૧
નૃપ આશીર્વાદ પરી નિજ મસ્તકે, વાટે વળે વિદાન;
નગર નદી અટલી ઉડાંધી, લીલાએ ગિરિ મુંજ. ૨
કુશળે કુંડિનપુર સે પાયે, વેગે ન લાઇ વાર;
દમયાંતિને કોઇ-પરંત, તેણે પેજ્યે મનેહાર ૩

૧ કુશળી ૫૪ મનેહાર

- ધખત રેખવલી દમયાંતી, કહીરે સખી સંદોહ; ૧૫
 વાળી દઇ જે 'ખત ત્રાસવસે, તે કરસે મુજશું દોહ. ૧૫
 એ પખીને પગલે બતાં, જે મુજ સાથે આવે;
 તેહનું આદરી રીત બલુએ, એમ કહી આવી બલે. ૧૬
 જેમ જેમ હંસ જરે 'જુવિ પગલાં, તેમ સાથે સા ચાલે;
 હંસ દીધું તસ ચીખવતો, બલે નિજ ગતિ આવે. ૧૭
 વજિ વજિ 'પાવિ પસારે લેવા, પશુ ચો મંડા નવ બાવ.
 'અમ પ્રસવેલવી દમયાંતી, તવ સા વિલખી થાય. ૧૮
 તવ 'મરણ જાએ મુજ 'નુપે, તું મુજ લેવા ઇંદે;
 મુજ અનુપદિ એકલી વિચરતી, કેમ વનનહને ન બીડે. ૧૯
 મુજ ખેચર' જૂચરકર જોચર, કહે મુલે કેમ દૂકે;
 તું ચોવિને લહી ચોવન પવિ, 'ચૈરાવજાવ ન મૂકે. ૨૦
 પુણ્યલોક 'ધરિત્રી-જૂવણ, નલગલ નરહંસ;
 તેહનો હું અજ્યંતર સેવક, હું કીધકલહંસ. ૨૧
 જેહનું કુલ ખની દો ન ચકે, ઘનવ માનવ કોય;
 મુજ મુંદરી! તેહના સેવકને, કવણ પદજવ હોય. ૨૨
 વાત દૂર (દૂર) રેયાંતર કેરી, હું પુહચાકું વાસ;
 દોડી ગમે કીધ વન તેહનિ, સજહંસ છે ઘસ. ૨૩
 વિવિધ પરે નટનપની સેવા, કરે હંસ મન રંગે;
 કેવા વાયુ પંખે' કરી નાખે, રાય પ્રતિ' રત રંગે. ૨૪
 કે દોમલ કમગનું દલ આણી, રમે સેવિ મુકમાલ;
 અંતઃપુર નારીને કેવા, ગતિ ચીખવે મરાલ. ૨૫

૧ હંસ પખીને ખંડવસે. ૨ નખીનપર ૩ હાથ લખાવો.
 ૪ જાણી વન પસેવણી. ૫ હંસ ૬ જોગી! ૭ આપણમાં ઉત-
 નારાં પખી પૃથ્વીપર રરનારા અણુસોના હાથમાં એને એમ ચી રીતે
 આવી કહે. ૮ આગલ જાવ. ૯ પૃથ્વીના સુંવાર કરખા.

ય જ્ય તે નિષધાધિપ ચાલ, ધન્ય ધન્ય નહી નામ;
 વિરમયકરણ^૧ વિહંગમ જોહના, કરે મનોગત કામ. ૩૭
 કારણ એ મુજબન આન્યું, પાળી ગુણે અગણ્ય;
 કિ મું દોયે નળાયે મોકલ્યું, કિહાં છે એવડું પુણ્ય. ૩૮
 એ ચાલ મુજને મું બાણે, 'સ્વયી યાયે કિમ 'શાગી;
 બલે હંસ તેહનો ઈહાં આન્યો, મુજ ભાયગગતિ બાગી. ૩૯
 એહડું મુખ પંકજથી ભેઉં, નહનૃપ શવણે પેસું;
 તેા મુજ અરથ સવે સહી સિધા, એ તમુ મનિ જઈ બેસું. ૪૦
 ઇમું ચિંતવી બેલી બાલા, મુખ લોચન વિકસંતી;
 સજ્જહંસ નહદત ચિરંજય, તેં મુજ નિજ ગુણિ કીતી. ૪૧
 બાલ-લલિત જે તુજમું દીધું, તે ખમજે અપરાધ;
 પ્રથમ 'સમીહિત એ મુજ માનું, જે તુજ દરસણુ લાપ. ૪૨
 મૂલ ચરિત્ર 'કહું મુજ આગલ, કુલ છે તે નહસાય;
 સર્વે મૃત્યુ પાતાલ પ્રસિદ્ધા, જસ દીરતિ ગવરાય. ૪૩
 હંસ હશે 'ઇલી-વરનયને । તુજ વિનોદને હેતિ;
 'પૂરિથી કયા કહું તુજ આગલ, મુપ્રસિદ્ધ સંદેતિ. ૪૪
 અંધ નહાયનનો ઉદાર, નળચરિત્ર નવરસ બંધાર;
 કવિ નયમુંદર મુંદરબાવ, એતલે હવો 'તુરિય પ્રસ્તાવ. ૪૫
 ઇતિથી કુબેરપુરાણે નહાયનોદારે દસમુખાદ દમપંતી વૃતાંત
 અવલૂતાં પ્રતિહંસ પ્રેક્ષણાદિવર્ણનો નામ ચતુર્થઃ પ્રસ્તાવઃ

૧ જોના પક્ષીઓ પણ આશ્વને ઉપજાવે તેવા છે. ૨ પોતાની મેજ
 ૩ સ્નેહરત્ન ૪ ઇન્દ્રિય ૫ કહે. ૬ કમગપત સમાન અધૂરીઆમાં
 હવે ખૂણવાળું નેવવાળી. ૭ પ્રવચની. ૮ રેણુ.

પૂર્ણ' અધિષ્ઠાતા સ્થિતિ, નવનૃપ વાન સદા નિર્વાક. ૯
 ૨૨ વર યામ સરવ પશિમાલ, તરુની દુર્લભ વિધારણ બદ્ધિ:
 અતિ વિચાર બાલ સ્વર બન્ન, કપોલ પાલી સ્વરકે ધર્મ. ૧૦
 યુગ વકેલ દોમલયામ, પદુપ દોલે પરીયાં અભિયમ;
 દોલનયુગલ કમલદલ કદું, અતિ વિચાર કપાલ ધ્રુવ લદું. ૧૧
 યુગ ધ્રુવ અતિ સરલ અધિક, લંબ દર્શન બદ્ધિ દૃષ્ટિ;
 સ્વભાવ સ્વર મુખરસ યોલ, 'અપર અમીરલ વિદુમદેલ. ૧૨
 લગ્ન સદેશ મહામયલી, 'અરુ ચિત્તુક મીલ લગુ વલી;
 'સ્વરુ સ્વર બદ્ધિ અલગ, 'વધુ વિચાર કપાલ સમાન. ૧૩
 બદ્ધિ પ્રકાર લગ્નયુગ બલી, 'અંતિલિલ વલી ને ધ્રુવ વીય;
 સ્વલોકલ મહા નલ અનિ, કરિ દરદેલ મુખ ધ્રુવ અનિ. ૧૪
 કદી ન યુગ અલગુલ યોલ, લગ્ન અલગ સ્વરુ વધુન;
 લગ્નમ દો ધ્રુવયિ નલી, પ્રતિલો પૂરીમાંલી કુલી. ૧૫
 એક દિવસે સેવક પરિવાર, બદ્ધિલી બુદ્ધિમદ્ધરિ;
 અસ્થાપદલ મહાવન વયે, અલો અતિ એકાદ્રી રદો. ૧૬
 દિલ્હાં એક સદેવર દેખી રમ્ય, અધ્યયની કુવરિયો અનમ્ય;
 પય એક વરિયુ લલમ્બન, લવ દરુમ્બાની મુખીયો કાન. ૧૭
 હાપિલ લગ્ન રમ્ય કર પીર, સ્વર અનુસારિ ચાલીયો વીર;
 'અલી વધુ ચાલે એક સાધુ, 'કીરિત વીરુ અતિ સા બાધ. ૧૮

૧ પૂર્વમાં કલકે મુક્ત છે પણ નવરુગનું નુપમકં સદા નિષ્કલંકી
 છે. ૨ મુખપરની ચોટલી સીતુ લલમ્બ વધિય બાધા જેવી મધ્યકર
 છે. ૩ દોલ અનુનયા ધરુ જેવા બાંધ પરદાનાં જેવા ચાલ ૪ મોઢર
 ચિત્તુક ૫ એકા પાન અને લામ દામજે અડી રોકે લેલ્યા લાંબા
 ૬ બની પેઢી દરવાજાના કાન જેવો ૭ કિંદા ૮, બનલો
 ૧, કિંદા ૪, કાલના ૧, અધિક ૩, અને કાનના ૪ એ
 અનુસારમાં કહેલા ૨૦ ગુણે ૮ પેઢીનાં ૬ બાંધે.

પ્રસ્તાવ પ મે

વેળા સહિ મુનિ આપ, નિજ મનનું નવું પરિણામ;
 હાનુશવનાં લક્ષણ જોઈ, રક્ષા ન કરે આત્મ દેહ. ૩૦
 જે એક પ્રહર જાયસિ, તે ગુરૂ પ્રણ મુક્તિ યાચસિ;
 એક દુવિદ્ય મુણિ ડીલણી, માધ્યાનિકં ઇવિત હારિણી ૩૧
 ગુરૂ પરલોક પામશે યથા, શિષ્ય 'જનશન કરશે વધ;
 વિવાર પદિલી એ કન્ધકા, મરવા દરણ ચર્ક 'ઉત્તરિકા ૩૨
 હતા એક નરી તે હાથ, એ પ્રતીકાર એક છે 'કુરુદાથ;
 'ગુરૂરીકનિરિ છે એવધી, તેહથી 'શત્રુ સમે એ મુખી ૩૩
 આશાનિમ્નૂતની વસ નામ, લખ્યણ બનીએ કરી અનિયમ;
 જૂપવિ પુત્ર અનમ સદાચી, યુવા કેઈ હાલે ઉત્તરની! ૩૪
 સિંહ બાણ '૪૩ બાપી રહી, 'દાવર દે ન શકે હા ચઢી;
 પ્રતીકાર એવડું કિહાં થયે, 'નિઃશબ્દ કિમ દુએ ગુરૂદાથ ૩૫
 એહવે નર જહી કિહાં આ સમે, 'કહુ પદ્ય પીઠ દુણ ખમે;
 હા! હા! રજકુચ આનું, રાખી પણ હવે હોયે પરસ્પર ૩૬
 ઇતિ 'શોભનિ વપસ્યે વણ; નહે વચન કિહાં મુહૂર્તમાં પણ;
 પરદુ:ખે અતિ દુ:ખિત 'શયન; બેઠ 'એહડું મુનિને કહુ. ૩૭
 રજપુત સવિ લખ્યણ ગુજા, છું સહસી પ્રમદ વિરહ;
 પશ્ચિએક દુ:ખ હીયડે ન સમય, ગુરૂ કિહા કિમ જઈ અવરણ.
 તે એ ઇવિત સહી અપન્ય, ન હવે સમુ 'શ્રેયસ્ય પુનઃ
 તે એ પિત્ર 'નિશ્ચય અનિશ્ચય, એ ઉપનર ન હીયું દાન ૩૮
 વર હવિત બેસ્યો એ અતિ, કિંવે 'અપવિ દે મ કરે રતિ;
 એહજ શીગુરૂએ પ્રજાવિ, અશ્વત્થામ નામ સંભવિ ૪૦

૧ પ્રમુ નામ ૨૨૪ જાનન ૨૨૮ ૨ ૨૨૮ ૩ ૨૨૮ ૪ ૨૨૮
 ૫ ૨૨૮ ૬ ૨૨૮ ૭ ૨૨૮ ૮ ૨૨૮ ૯ ૨૨૮ ૧૦ ૨૨૮ ૧૧ ૨૨૮ ૧૨ ૨૨૮ ૧૩ ૨૨૮
 ૧૪ ૨૨૮ ૧૫ ૨૨૮ ૧૬ ૨૨૮ ૧૭ ૨૨૮ ૧૮ ૨૨૮ ૧૯ ૨૨૮ ૨૦ ૨૨૮

પ્રસ્થાવ પ મેઠા

ભરૂં સા નૃપ કુંવરી, ઘર ઘર પરિ પુકલી કરી ૫૧
 પુર પુક્યા કુંવર પ્રધાન, પિતા પ્રધાની દે બહુ માન;
 એક દિન એમ પૂરિ સભા, નરકસુતાની સહે કુંમલા ૫૨
 (અર્થ ૨ છંદન ધનામી)

૧. એ ચાંદ્રબાહુ નૃપ કેરો, વિનયવાંત એક કવલ;
 આલ્યો નૃપ પ્રધાની કરજેડી, કહે નિજ પતિ આકુલ. ૧
 ભરૂંધરપતિ ચાંદ્રબાહુ નૃપ, વીરજોનપદ વરિલ;
 કરજેડીને કરે વિનય, કુંવરનાં સહુ અણદેલ. ૨
 કનકાવલી કુંવર સા નૃપની, પ્રભુ 'સુભ' કપ કીલીલ;
 સા અત્યંત સચ્ચી નરની, સહુ કહે વાત વડીલીલ. ૩
 સપરિવાર સા સચે તેડી, નૃપ પુર બહાર કીરીયાલ;
 નળગું પદ્મિનદણ કસબું, આબ્યા અણુ'લ ભરીયાલ. ૪
 કુંભી પ્રસિદ્ધિ ચિત્ત સપુરીજન, હરખું નિષધાપીયાલ;
 સમૂદરવિ કુવને મેં પરિણાલ્યો, પૂરી મનદ બનીવ'લ. ૫
 નળને તેડણું રમવાં રંચે, કાઠાવિ કમ યાચેલ;
 એક દિન 'મુતશીલાકિ' અનગ, વીરજોન કહે ચપલ. ૬
 રહ સચિવ ! તુલને ચાંદકું' સાચું, સજપુર અવિભાલ;
 સુવા ધનુર્ધર સચિવનું પૂરું, નળને ધીમે ચપલ. ૭
 હુપુ કુંવર કુંવર સેવા કરશે, નર પાડશે મુદાજલ,
 તુલને નળ કુવને સમજાવે, અહમે કરમું ધર્મકાજલ. ૮
 નૃપ આદેશ' સદાથી અસદે, નળ સનીપ સા અવેલ;
 રોષ કરજેડી વન સંકોડી, અમૃત વચન કુંભાવેલ. ૯
 કુંભે કુમાર તુલે ભાર-પુરપર, પર કપમારી વીરેલ;
 'પ્રખર પ્રધાપી ધીરલી વ્યાપી, પિતૃભક્તિ' મંબીચેલ. ૧૦
 ૧. અપીકાસ મેઠેલ. ૨. પ્રભુનું સંકલ્પ કરનાર ૩. અહા, કનિકા
 ૪. મંત્રીનું નામ ૫. સંમતિ ૬. કુંભ ૭. પદ્મ ૮. પિતૃભક્તિ

પ્રસ્તાવ ૫ મે

૧. પદ્મરાયે સંચાર નિરૂપી, વિનવચનમૂલ પીધું; ૨૩
 માયા મનવા મૂલ નિવારી, કાજ નિદુ બવ સિધું. ૨૩
 ૨. સત્ત્વવિરતિ સંધમ આરંભી, મુરખાવી વિધિ આપી; ૨૪
 નહને પ્રીતિ પિલાયું બાંધી, ન વોસરે આ વધી. ૨૪
 ૩. પિયા પાતિ કર્મોગી રહિયા, એમ ક્રિષ્ટિ મુજ દેવા; ૨૫
 ૪. સિર મુંબી કુલસંજિ લેવારી, હિતશીખામણ કહિયા. ૨૫
 ૫. વાલ સંધાતિ લોજન કર્યા, કૃતિ દેવા વાંચેલ; ૨૬
 ૬. માદરું લગુ લીલાકંઠ દેખી, મન પરવા રાંચેલ. ૨૬
 ૭. દંત્યાદિ વહી વહી સંજારી, દુષ્ટ વિદીયં ન થયેલ; ૨૭
 ૮. તું સહી વગ સમિ એ ધર્મોડ, કૃપાએ ખમ્યું ન થયેલ. ૨૭
 ૯. એમ વિચાર કર્યો નૃપ રાજ્યે, મુનશીલાદિ પ્રધનેલ; ૨૮
 ૧૦. યિધિદ એક કેતે દિન દીધુ. ૫૪ વિસ્તરિએ દનિલ. ૨૮
 ૧૧. એ દિનુવિજય વિદુઃ દિગિ આપી. રાજ અપદિત પાવિલ; ૨૯
 ૧૨. જયસ્તંભ જનવીલકિ રાખા, મહાદેવ દિન વાવિલ. ૨૯
 ૧૩. વિવિધ ધર્મ અપાદ વગરે, સકલ સંત સંતોષેલ; ૩૦
 ૧૪. 'શિશુદુર્લભ' કુદ વિનિમુલ, '૪૮' દર્શન રૂપિ રાંચેલ. ૩૦
 (૫૪ ૩ લગેરી આપાલ.

નિવનવગા ઉત્તર તિહાં યાવ, મુખ લેનવે તિહાં નર મહાદેવ;
 નવ નવ દેશ લજ રાજ્ય, વિવિધ લેલ લેવે અસંખ્ય ૩૧
 ૧. એ લેલુલેલ 'પુરંજ', લેવે મન વડ 'મહાદેવ';
 ૨. મુખાદુર મહિનમિત્ત ૫૪. અનિનવવતુ લગાં લેલુલેલ ૩૧
 ૩. મુખાદુર મુખી અપાલ ૩૧. ૫૪ મહાદેવે ૫૪.

૧. સંધાતિ નર અપાલ. ૨. દેવાદેવ ૩. દિ. ૪. મહાદેવ
 ૫. અસંખ્ય ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦. ૨૧. ૨૨. ૨૩. ૨૪. ૨૫. ૨૬. ૨૭. ૨૮. ૨૯. ૩૦. ૩૧. ૩૨. ૩૩. ૩૪. ૩૫. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૭૪. ૭૫. ૭૬. ૭૭. ૭૮. ૭૯. ૮૦. ૮૧. ૮૨. ૮૩. ૮૪. ૮૫. ૮૬. ૮૭. ૮૮. ૮૯. ૯૦. ૯૧. ૯૨. ૯૩. ૯૪. ૯૫. ૯૬. ૯૭. ૯૮. ૯૯. ૧૦૦.

પ્રસ્તાવ છઠ્ઠો.

(ચાપાક.)

વંદી બાપુનેરૂં ગુરૂં જાવિ, કહું કયા છું પ્રસ્તાવિ;
 હવિ કુંડનપુરનો ચલાન, દૂત પ્રતે દેશ સનમાન. ૧
 એકલીઆ આરિ દિલિ અંતિ, સવિ નરપતિ મુદુંવરિયા ખંતિ;
 ભયંવચ વેદર્થિ વલ્લે, લીમ ઉત્સવ માંડિયો પલ્લે. ૨
 પશ્ચિ આઠ આઠ કણોટ, દ્રવિઠ મુવેલી વાલ વિસટ;
 વાટ ભોટ વજિ અંગ નિગંગ, કુકેણ કારનીર કુરૂ વંગ. ૩
 માલવ મનથ મલય મેહપાટ, મંગાપાર મુલેય ઘાટ;
 પારકર કામરૂ કનેય, વાગડ ખડમ કચ્છ કાંભોલ. ૪
 સેરક મરહઠ આદિ અનેક, દેસિ દૂત પાકબ્યા વિરેક;
 અનુચર એક વિદુરવામની, ચતુર જવન^૧ વાહન ઉપચની. ૫
 દેવદત્ત ઇતિ જામે ભલે, આયોવર્ન દિયિ એકલે;
 સખી મુખે દમયંતી વાચ, એકલાં કહાવે વચન વિહાસ. ૬
 સકલ જૂપ આકરણે રેહ, વાવડેય પ્રમાણુલ તેહ;
 મન નિશ્ચય ઉત્કંઠા પરી, દમયંતી નહનૂપને વરી. ૭
 ઇતિ મુવ સજ્જતુઆ આદત, બાણી સો કુવિચક્રમ દૂત;
 અવર રાધ આમંત્રણ કરી, આયોજન મયે અહિમતી. ૮
 જિજિ બનિ મહેતાનું મુલશીલ, નહ મહાસય કરિવનલીલ;
 વિહાં સો રાન ઉપચન પાણી નૂપ પ્રમુની બેઠયો ઇતિ વહી. ૯
 મહાસય ! સંજેશર પીર, કમલ નયન નહ નરપતિ પીર;
 લેચન સરૂલ દુધાં મુલ આજ, સીધાં સકલ મનોમત કલ ! ૧૦

૧. નેકર ૨. નમલ ખન જાં બેઠરમાં ૩. રા. રા. નમલ
 સ્વચ. ૩. રા. રા. નેતીને

હું જ્યાં તલં દિનઃ કરાલિતા કદો રરિઃ પાંશુના,
 ચક્રં તસ્ય ચલયન્નિરભિત ઈંદોરપમપ્પાકુલમ્ ૧
 એ બલ સબલ સ્થિતિ રરિવરિયો, કેડુ પંચ અતિક્રમ રરિયો;
 નવરાય પામ્યો વદ નમંદા, નરી પાસિ ઉવરીયો મુદા. ૨૧
 એટલે દ્રઢ સ્થિતિ દિશાલ, મુરખિરિ પુદુલ્યે મુખિયાલ;
 મુરી સ્થિતિ નંદનવનિ રમિ, નારદ સ્થિતિ આખ્યા તિલ્લ સનિ. ૨૨
 વલ મુરપતિ યથા ૧અવસાન, નારદ લેસાર્યા દેષ માન;
 દ્રઢ કહે સ્થિતિ વાંછિત લેહો અદિ આખ્યા તે કારણ કહે. ૨૩
 ગુણ મનિ દરમ દુલે નેધી, તે સંજ્ઞામ કિમ્ ૧મિલિ નથી;
 વમુખેરા શું થઈ નિર્વાર, મિલે ગુણિ અદિ પડાપા પીરી ૨૪
 નારદ કહે સાંજિ ૧મુજામ! સંપતિ બૂલ નદિ સંજ્ઞામ;
 તેલગું કારણ છે તે મુલે, લીમરાયની પુત્રી લેહી. ૨૫
 સ્વયંવર ઉત્તર છે પલું, તેલની લેહી ન ધીલ બલું;
 સ્વર્ન મર્ત્ય પાલાલે લેહ, દમયાંતી સરખી નહી દોષ. ૨૬
 પૂરવ વેર છંડી સદુ વળી, વિહાં આવે છે નૃપ મંડલી;
 કલિ નદિ કરે વિહાં કો વલ, બલે લીયંકર પરવલ. ૨૭
 બલે કારણે દ્રઢ મહાસલ! મુદ નથી બૂમંડલે આલ;
 મનિ બલયું દેવતા કદાપિ, મુદ કરે તે લેહલે આપિ. ૨૮
 મુર કલિ કોગુન લેવા વલું, અદિ આખ્યાનું કારણ બલું;
 મુલ્લી દ્રઢ કહે નારદ મુલ્લે, અદી પલિ સમર નથી મુરવલે. ૨૯
 મુલ્લી ૧કલકપિય થયો નિરાય, મુખિ મોટા મૂલ્લી નીસાસ;
 કહે અદી રહ્યા વલું શું કામ, કદાપિ બૂમંડલે સંજ્ઞામ ૩૦
 વિવાહ લેમિની ૧અવસાન, જે કલિ હોય મિલે રાલન;
 તે દુલે ત્રિષ્ટિ પારલું સદી, પ્રહસુત આસ્યો ધમ કદી. ૩૧

૧ ક્ષી કુલા યાતે. ૨ પૂરવિમાં, આપને હવે થાવ તેવો થું
 કહે સંજ્ઞામસમ નથી ૧ ૩ દ્રઢ. ૪ કલકપિય નારદમુનિ. ૫ સમય -

પ્રસ્તાવ ૬ કો.

તાર અનુભ સાંભળ્યો, આજ આપણી દ્રષ્ટિ મિલ્યો;
 મયાંતી જોઈની રાજિણી, આપણી ત્રા પહિલી છે મુલ્કી ૪૪
 પ્રેમ નરેશ્વર વલો, ભેમી આધિ મુરખું છે ધલો;
 એ જો પ્રિયા પ્રેમ પરિહરે, દેવદૂત દુધને સંચરે. ૪૫
 મયાંતીશું વિદી કરે, તે જો સત્ય પ્રતિજ્ઞા ધરે;
 ઉત્તરવિત નહીં જે આરીખું, હવે આપણુ દીને પારીખું. ૪૬
 ઈશું વિભાસીને 'મુરચ્છ', નિગમેપીને ઘીપું કાળ;
 નહને કહી મુકેનલ વાણી, સપદિ સનીપ આકરે આણી ૪૭
 આલ્યો નિગમેપી 'હરિદૂત', ત્રિહાં નૃપ વીરસેનનું પૂત;
 દેખી નહરાય ચિંતિ દેવ, મુલ સનીપ આવે કુલુ દેવ. ૪૮
 ઈશ્વર આવીએ નહ પાસ, બોલ્યો જોહવે વચન વિલાસ;
 યજ્ઞન ! મન વિશ્વમ 'માલુને, મુલ 'મુરદુન દૂત બલુને. ૪૯
 મુલે પોલોની' પતિ ભગવાન, પાડપણવે છે દર્શ માન;
 આ સાંભલી સસજમ પલે, હાડિયો મન ઉઠવી આપણે. ૫૦
 કર જોડી ધિર અંજલી ધરી, આલ્યો ચતુર ચિંતન કરી;
 'પાકશાસન આવે પરિવરી, ત્રિદુ પખે ચમર ચલાવે 'મુરી.
 વર વિમાનિ સિદ્ધાન્તજિ સાર, ત્રિહા જોડો લન બહુ પરિવાર;
 જોડો નાટક બદ બત્રીસ, કંઠવને પૂરવે લગીસ. ૫૨
 આયે કલ-કાંકિ કિતરી, ચારણ કરે શુભ સુતિ ખરી;
 લોકપાલ(ક) મયિ 'નિરિતરી, આલ્યો બૂનિ અવસ્થિતિ કરી
 દેવરાજના પ્રભુમી પાય, જોડી હાથ રંધે નહરાય;
 પાવક વરુણ અને યમરાજ, ભૂપે તે પ્રભુમ્યા નિબ્યાવ. ૫૪
 કહે બૂપ ઈશ્વરિક પ્રત્યે, 'ભુ! પ્રભુ દર્શન ઘીપું દિતે;
 ૧. ૭ મુલ સીધા સપણા અયં, વિલસ મયાવગી દોડી અનયં. ૫૫
 ૧ દિ. ૨ દિનો ભસ ૩ મ+મ+મુને. ૪ મ+મુને. ૪ દિનો ૬૮
 ૫ દિ. ૧ દિ. ૭ દેવીઆ. ૮ મુરચ્છાને મુ-દિ. ૬૮. ૧૦ તે.

10

Figure 1 consists of four bar charts showing the percentage of respondents for each age group (18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65+) across four categories: Total, Male, Female, and Unknown. The y-axis represents the percentage from 0% to 100%.

Age Group	Total (%)	Male (%)	Female (%)	Unknown (%)
18-24	~10	~10	~10	~10
25-34	~25	~25	~25	~25
35-44	~35	~35	~35	~35
45-54	~45	~45	~45	~45
55-64	~55	~55	~55	~55
65+	~65	~65	~65	~65

Figure 1 consists of four bar charts, labeled (a) through (d), each showing the percentage of respondents for different categories of respondents. The categories are: (a) Respondents who are currently employed, (b) Respondents who are currently unemployed, (c) Respondents who are currently in school, and (d) Respondents who are currently in the military. The charts show the percentage of respondents for each category across different demographic groups.

Figure 1 illustrates the experimental design, showing the sequence of events and measurements. The design includes a Pretest, Training, and Transfer phase, each with Pretest and Posttest measurements.

પ્રસ્તાવ ૬ કો

વ કમ તેલમું જઈ કહે, શુભ અશ્વત્થ બહુ ગુચ્છયે;
 જિમ દમયાંતી જહને વરે, તેલ પરે તેં કરવી શિરે. ૯૮
 રૂપ મુણી દમયાંતી વણું, તેલને શુભ અશ્વિ મેદિયા પણું;
 સત્ય પ્રવિશાને ગું પણી, પાણું એ અશ્વ અશ્વ વણી. ૯૯
 કલંગૂલ સરિષા એ જોડ, અતિ કોર સાંભળી નિગ્રહ;
 મન માને ઉદ્ધને પિચાય, વગતો નળા જોત્યો કવિ વચ. ૧૦૦
 સ્વામી ! તુલ વચન પ્રમાણ, પશ્વિ એક વાત વિચારે બણું;
 ને બનીને સાંખ્યા પ્રણ, પૂરણ પ્રમતણું બંધણું. ૧૦૧
 આ અખંત મુણિ રાગિણી, ચાલ્યો તેલને વરિય બણિ;
 તેલમું દવપણું કેમ થાયે, લોકે વિરંબના નવસથે. ૧૦૨
 યથાપિ કેવલ ગુમચે ક્રમ, આ દયિતા હું છંડું સ્વામ; ૧૦૩
 સ્વામિ અથે પ્રણ અર્પણ, તે નારી શું થતી હીઈ. ૧૦૪
 કરણ દવપણું આં વણું, તે પાનર પશ્વિ મહેઈ પણું;
 ત્રીમલ પુદ્ગ ન હેં જાનીણ, તે નામર કિમ મહે કૂલીન. ૧૦૫
 વણિ અન્ન: શુદ્ધી ને સાર, વિહાં નહીં કૃત્યાકૃત્ય વિચાર;
 એ પણ શુદ્ધ વચન અકૃત્ય, તેપણુ દીને બણી સત્ય. ૧૦૬
 પણ સાં શુદ્ધે જો મૂરખ થાય, તે વલ કથન કરિયું કિમ બધા ?
 હુથે સારથી વિલેચન થઈ, મારગિ રથ કેન આવે તથા ? ૧૦૭
 વણિ વિચાર અવર પરિહર, કેવલ કથન ગુમાર કઈં;
 પશ્વિ વેદર્થિ તરે પ્રસન્ન, કિમ એકાકિ મિલે અભન્ન. ૧૦૮
 વિહાં છે અરહતના લક્ષ, કિમ એકલા જવાયે દમ ?
 જો ! અપીગલ એ યાનિકા, તે વીસસે કિમ ભિનિકા. ૧૦૯
 પદિતું છે વલ અનિકર, એણિ બવિ એક નર ભરણર;
 ૧ પાણ. ૨ ને અં. ૩ હાંમર અંમર દેવ તે ૪ લાખો
 ચેણીધને છે અથવા ન્યાં લાખ ચેણીધને ચેણી કો છે તેમને છે-
 રીને અંમર કેન ધાનક થઈ તા ? ૫ પ્રણ

પ્રસ્તાવ ૬ રૂં.

૧ પરિવાર સંગ્રહ્યું સહી, નવ કુંડિનપુર જાન્યું વહી;
 સમ્યક્ષર સેહી નૃપસીમ, સન્નિપત્તિ સ્થાનિયમ. ૧૧૧
 સ્વામિતિ પ્રણિપતિ પ્રીતી પક્ષી, મિત્રા જેદુ પ્રેમ પ્રિતિપક્ષી;
 દોષ થય મિત્ર વિકલ્પાં પક્ષાં, દીપાં દમ ઉત્તરપક્ષાં. ૧૧૨
 સપરિવાર નૃપ તિહાં ઉત્તરો, દેખી નગર લોક મન દ્યો;
 લેખી જે વર વર્યો પરી, જેદવી લોકપક્ષી વિસ્તરી. ૧૧૩
 લેખનદિ વિધિ આપન જલો, બીજે નહિયા જેદલ્યા સુધી;
 જેલ વાવ દમયાંતી લહી, દીપલ સાથે ચલું મહનહી. ૧૧૪
 સાર સ્વચ્છી મુંદર ચક્ર, જાતિ ઉત્તમ નિપાયા પક્ષ;
 લેખી નિજ વસ્ત્રમનિ હેત, સખી સાથે મેકલિ મુંદર. ૧૧૫
 સપરિવાર નૃપ લેખન કરી, દેવ અર્થ નિષ્ઠા મન પરી;
 જાતધોન કરી નિજ કાવ્ય, કુંડિનપુરમાં પુલવા ચય. ૧૧૬
 નવનવ પુર દેવલ નિરપત્તો, નૃપ મંદિર પુલુતો હર્ષતો;
 મુંદરી મધવી કન્યા સસ, લેખીને તિહાં લહી જાવા. ૧૧૭
 દેવલ તિહાં જાવ્યો હન્ટી, જાતધોન રહ્યો સાહસી;
 પેષે રંભા કે હર્ષતો, દમયાંતીની દમ્પતી તિહી. ૧૧૮
 કુંડલકુંડલ જેવા વસ્ત્રમ, જાવ્યો તિહાં અર્થાંતર સભા;
 તિહાં લેખી જલો પરિવરી, તિહામન જેહી મુંદરી. ૧૧૯
 વાવ કરી સદુ સખી હરપત્રી, દમયાંતીનું સુખ નિરપત્રી;
 જાણ મહં ચિંતા સવિદુર, કીલો સખી સુખ જાણર પૂર. ૧૨૦
 સુખ વસ્ત્રમ હિંદાં જાવીએ, સંગ લોકને મન જાવિએ;
 લેખન પુજ ચક્રેર હરપત્રી, વસનુપ-ચંદ્ર-પાન પમસી. ૧૨૧
 કુંદરી સખી ! લલરે જલરે, યથા પૂરિયો સારે સંચારે;
 ૧ પ્રત્યક્ષ-સન્નિપત્તિ સ્થાનિયમ નિષ્ઠામ. ૨ પ્રત્યક્ષ-
 ૩ દેવ અર્થ નિષ્ઠા જાલી ૪ પેદાનું ૫ પુલકી ૪ મહન ૫
 નવ સન્નિપત્તિનું દમયાંતી મહન. ૬ જાગર. ૭ સખીજ.

પ્રસ્તાવ ૬ કોલ

૧ મુક અગિયમ મપૂર, દેખી નહીં ધ્યાન રમપૂર;
 વિષ વખિત પરિ નિશ્ચય રહે, અવરતપ દેવા કવિ કહે ૧૩૪
 વે વેદર્થી દેવન-બાણ, નૃપ ઉપર પડિયાં મપૂરણ;
 બાણે દેવન-દેવ કહી, પૂલ દરિ બીન કુંવરી. ૧૩૫
 બેદુ વણ દરિ કોટી નિગી, બાણે બેદુ મન અથા કગી;
 લેલી અંત છે નીકગી, મપૂરણની બાણવગી ૧૩૬
 કે જે દેખાણિયું લખાં, એ નહીં એક કમું દુર્લભી;
 મપૂરણવર્ણા પરિ લીન, ધ્યાન દેખાં થઈ આપીન. ૧૩૭
 મપૂરું નહીં પરિ બાણી, કૃપાશ્રવ મનમું અણવી;
 કહે કમિયુ અમ દેવન પુરુષ, વિષિ મુમ ધ્યાન રીકું કમ્બ ૧૩૮
 દરખે દરખ-કમલ વિરમિયે, અંત હેનં અસન વિરમિયે;
 અંતરેયે અસન એક, પ્રસદ કહે વચનમુત એક. ૧૩૯
 કવણ દેવ "અપુન્ય અપદ", કિંમ કહે. મપૂરણ સર;
 મુક અગિ કમ નહીં વણ, એક છે મુક દર્શનમું. ૧૪૦
 વન મપૂરણ નિવર, વિષા હેતે નિદ. ઉરવ પ્રસદ;
 કમુ કમ. મપૂરણ મપૂરણ, કહે બાણી પવિત્ર કહી ૧૪૧
 કમિ કમ. મપૂરણ વાળું, અરણિ કહે નેન કમુ અપણિ;
 અપણર દેખી નહીં અંતરેય મપૂરણ નેન વિદમ્બ ૧૪૨
 મદમિએ મપૂરણ કમ કહી, તે પણિ નેન વિરમિયે કમી;
 કમી મુક મપૂરણ મપૂરણ નૃપ મપૂરણ મપૂરણ ૧૪૩
 કહે! સ્વરથ વિષ મપૂરણ, કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. ૧૪૪
 કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. ૧૪૫
 કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. ૧૪૬
 કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. ૧૪૭
 કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. ૧૪૮
 કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. ૧૪૯
 કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. કમ કહે. ૧૫૦

પ્રસ્તાવ ૬ ફેબ્રુઆરી

પરજી પશ્ચિમ પતિ કહિયો, વરુણ યરુણ વાદરું બહી રહિયો;
 યદરે વિરહ દયાનલ વહિયો, તું તેણિ જલસંચય સંકલિયો.
 યપિ જનમ ધરે એ પાશ, તથાપિ આયુષિ યયું અપાશ;
 તેદની પૂરણ આશા પૂરી, વિરહવેદના વાડું ફરિ. ૧૫૮

દુઃસહ ગુજ વિયોગ વિકલલ, ચતુરે ! એ આરે દિશિપાલ;
 ખમલાંધરી વરસવત્રાયા, નિશિવાસ અતિ દુઃખે જાય. ૧૫૯

મુવનુ ! સ્વયંવર વાદરે લહી, તે આરે મુર આબ્યા અહી;
 દેવલોકે ઇન્દિયો ગુજ દાસ, તું હીલા કરિ તેદને સસ. ૧૬૦

એક વાત તું સં વિચાર, તેણે ગુજ ધિર મુંગુ છે બાર;
 તેદ બહી મહમુલ (નર) એ, તેદનું બધું જનમ મ દેવ. ૧૬૧

જનિ કલાંયુ છે તે અવધારી, બીમમુને ! તું અમૃત વારિ;
 એણે ગુજ વિરહાનલ એદ, હાથ નવપલ્લવ કરી તેદ. ૧૬૨

કરિ પ્રસાદ અનિહર સ્વર્ગ, ગુજ કોલવરે અમરીવર્ગ;
 નહિ તો જૂનલે નિવનું જમે, મયા કરી એ માને ગુને ૧૬૩

તે (૭) કલ્પ હવે પામિયો દુઃખ, ગુજ મુખપદમ દેખી મુલ;
 દોષન એદ દુઃખવચ દુઃખે, નવ મન દરિ' ગુણિ પામશે. ૧૬૪

દેવદુતના ઇસ્યા વચન, મુલ્લી ચમકયું દમયંતી મન;
 એક વાત તે એડે કિયો, મુર રમે પ્રાંતિ ધરે છે હંતી ? ૧૬૫

એદને ૧૧ સ્વર્ગ વધન સેવ, એ વણે મહારો સંચેન ?
 સદા ૧૨ યાંચ લેદને વડે, એ પિયુ કિમ પીપરી મુખ એદ ૧૬૬

નથી બલુન નાને કરી એ બીમી નહનુપ મુલ્લી,
 ધરુધરી સુયે ગુ મન. એણે વને દેમ વણે મન ૧૬૭

૩૫ સંકલ સેવન નિપાત દગ એક ઘેરે પરધન.

૧ ગાન. ૭૦૦. ૨ ગાન. ૭૦૦. ૩ ગાન. ૭૦૦. ૪ ગાન. ૭૦૦.
 વિચાર ૪ ૩૫. ૫ ગાન. ૭૦૦. ૬ ગાન. ૭૦૦. ૭ ગાન. ૭૦૦.
 ૮ ગાન. ૭૦૦. ૯ ગાન. ૭૦૦. ૧૦ ગાન. ૭૦૦. ૧૧ ગાન. ૭૦૦.

દહિ 'પ્રગટ પ્રગટ વર્તિની, કિહાં દુસ્તમ દૂર મામિની;
 દેવદૂત ! તાહરી 'જારવી, જલિનર જેમ નવી સરમવી. ૧૩૬
 તે જાણી મેં તુજ જાનવ રહી, ઉત્તર પ્રગટ ન દેવે મહી;
 પ્રહાં દુઃખ દુઃખારીકા જેહ, પુરૂષ સ્વામિ નવિ બેલિ તેહ. ૧૩૭
 ઈમ દહી દમયાંતી રહી મેન, દેવદૂત તવ બેલુ પૂન;
 મુંદરે ! તુમે પૂછુ જે સર્વ, તે કહેવાં હું ન કડં મર. ૧૩૮
 પણ તું માને મુછી-જાગિયા, પરચિ દૂત તજી 'જીયીયા;
 જલવે વાવ કરંવા મુછે, કાય વિગંબ દૂતને યજે. ૧૩૯
 એવડી વાર રહી કિમ ચકે, સ્વામિ દુઃખી ધાયે મું ચકે;
 તે મું દૂતપલુ રે માહકં, સ્વામિદોહ દીપ્તી પરે કડં. ૧૪૦
 મુરપતિ સદસ લેખને દરી, એવા હયે વાદ માહરી;
 ધિમ ! વિગંબકારિ એ દૂત, જેહને પંચ ભુવે 'પુરદૂત. ૧૪૧
 ઇતિ અનુચય કર્યો જાણ, રેખી જાણી લીમક બાહ;
 વિનયવદી યજં ઈન ઉચારે, અવિનય દુષ્ટ મુરપતિને કરે. ૧૪૨
 મહાનુભાવ તે મેટા દેવ, અમર અમુર નર ચારે સેવ;
 તેહને ત્રિપા નમું ત્રિગુણ, તે માહરી કરમે સંભાવ. ૧૪૩
 તથાપિ તુજ પૂછું એક વાત, અમૃતચોલ મુર સંધાત;
 કહો માનુષી તાસ કિમ મને, કિમ દાંતી 'બંધવે રને. ૧૪૪
 વય બલ ભુદિ તેજ તેહની, કિહાં વગી કિહાં માનુષ તેહની;
 નદિ એ સયોજન્ય વખાણ, કિહાં મુરરત્ન કિહાં પાખણ. ૧૪૫
 દેવવધિ આવાંનકલા, વિહાં માનુષીનું દુષ્ટ કોમલા;
 'મલ્લરોહણ ન લહે આંતીલ, 'કરિયાખર ખર ન દુષ્ટ પૂરીલ. ૧૪૬
 કિહાં મુરકન્યા કિહાં માનુષી, કિહાં યચીવદની કિહાં દલકુખી;
 અંખે મોગર માલા કિહાં, કૂબક કાલ કુમુધ 'મજ કિહાં. ૧૪૭

૧ મુખ પછે દહી ૨ વાણી. ૩ આલસિયા ૪ દહ ૫ કાલ
 વેડના વેડામાં ૬ ગદમકિયો દાંતી ૭ મેનું મું જાણી ચકે ૮
 ૭ દાંતીની પાખો મેવેરને ન યેખી ચકે. ૯ માળા, દાર.

પ્રસ્તાવ ૭ મો

પ્રસ્તાવ સાતમો.

(આપાઠ.)

પ્રમાદ પામી સરસલી વણે, મનિ પ્રમાદ ઉપન્યો અતિ ઘણો;
 શ્રીગુરુ બાનુમેરૂ પ્રણમેયિ, દવે સમન્ના પ્રસ્તાવ બણેયિ. ૧
 દેવદૂત વણિ જાંડું ખરું, લીમ-મુતે ! સાંભલ નાગરું;
 વિદ્યસ્વીની ગુજ સરિખી એઈ, એણી જ એજેતાં અવર ન ઠોષ. ૨
 વિનય વચન તું વણી સુવેષ, દીધુ નિર્ધર પ્રેમ નિવેષ;
 તે ન ઘટે ગુજ લીમકુમુતે ! ચંદ્રવદનિ ! સાંભલ મુશમલે. ૩
 ગુજ ઉપરિ તે ચગી ઘણો, ગુજને તિહાં પરાંસુખ પણો;
 એ કિહી નવિ સાંભલ્યું ન ઘીક, એ નિધાન નિર્ધના અનિક. ૪
 વધુ હોતાં રૂંધારકવણી, ગુજ એટલિ વાધે અતિ ઘણી;
 મેરૂ મહીધરે ચટે જિ હોય, તમુ નીચવાપણું કિમ હોય ? ૫
 એટાનિ લણુ સાધિ પ્રેમ, સમય વિશેષે હુમ્મ એમ;
 મૂજલે ચંદ્ર કરિયો સકલંક, લેહિ ન ચેલે એઈ અમલંક. ૬
 મનો વચન ઠાયા ઠઠ બહિ, મુરપૂજન દીલે નિજ શક્તિ;
 બહિતબાંન ગુજ કાં મુર વિશે, તેહને ન રૂચિ તે કાં જાંએ ? ૭
 ઠરી પ્રમાણ માહરું વચન, મુર સાથે યાઓ મુપ્રસન્ન;
 ઈમ મુજ ગુજ કીરલી વાધસે, મુર હામિત સંપૂરણ હુંસે. ૮
 અથવા રજમથવા વર બહુ, જુ ! ગુજ ચિત્ત રૂચિ એકહુ;
 ઉર કુણુ વર વાંછે તે યિકિ, તે વિણુ ગુજ કુણુ નિરખી ચકે. ૯

૧ હાદેવ ૨ મ્હો ફેરવીને એકચપણું. પ્રતમાં "પરાંસુખ"
 પણું" લખેલું છે. ૩ નિર્ધનને નિધાન નમ્ય છતાં અનિક લામણું.
 દહની વડ ૫ ચંદ્ર.

(મધ્ય-શ્લોકમ્)

“સંગ્રામેષ્વચ્ચલઃ ફલામુ કુન્દલઃ સેવાનુપાં રત્સલઃ ।
 સત્કીર્ત્યા યવલઃ સ્વમાવસરલઃ પ્રત્યર્થિકાલાનલઃ ॥
 શોમાગોભિતવિગ્રહો નનપતિર્મૂષ્મન્દલાલ્વન્દલઃ ।’
 થીવટ્ટીનવકન્દલઃ પુરુષરઃ સામાન્યસિન્ધુર્નલઃ ” ॥ ૧ ॥

એ નહીં જાણ્યો છે ઇલિ ઇમિ, લેંમીને પંતેષા ઇમિ;
 તેલને લેંમીયું બહુ મેલ, તે હિમિ મુર પાટે વિછેલ. ૨૧
 વળી વળી વધે પાટે થયે ઇમિ, ૨૧ જા છેડી વળી વળી થાય;
 રસપતિ જિત્ર થયો વળી મિલે, પણ એ વાચા વચન ન વિચલે. ૨૨
 એક સ્તંભિ ન બાંધે કોઈ, એટલે મત્ત ‘મતંગલ’ કોઈ;
 ૨૩ જા અસિ એક કોસે’ હિમ રહે, હિમ ‘દો બાપુ’ એકદા વહે. ૨૩
 ‘સુચી’ ઉભય વદના લે કોઈ, ચતુર ન તેલે સીવે કોઈ;
 બઈ ન થયેલે કોઈ મારજે, ઇતિ બાપીએ શબ્દ મારજે. ૨૪
 વિમ એ ઉચિત નહિ નિરધાર, ‘પુલ્કણ’ને કો ભરતાર;
 વળી વિશેષે’ દેવ માનવી, એ અનુચિત ગતિ સહી માનવી. ૨૫
 ન કરે કુલ્કલયું અવરણ, એ લેંમીને કે કો મરણ;
 નહીં તપ વિના અવરણું નેહ, ન કરે લેંમી મૂકે’ કો. ૨૬
 જ્ઞાન વિમલ ઇંદ્રન આરિત્ર, રત્ન ત્રણિ એ કહિયા પવિત્ર;
 વિહાં આરિત્રરત્ન જિનવરે’, શીલ રૂપ બાપુનું મુલપદ. ૨૭
 વસ લોપે’ કાનુક કાનુકી, કામવલ્લા રત્ન વાદ્યા ધરી;
 ભરમરૂપ કોપાનલ વલ્લો, તેણિ સ્વપંથી વિસ્તારિત ઘણો. ૨૮

૧ આ બાપુ પાદ જાને નહીં મૂક્યું છે. ૨ કેમ કાપ્યાથી પાડી
 નવજીવ થઈ કૃપિત થાય. ૩ મરણન કાપી. ૪ જે તરવાર એક આનખાં
 કેમ દોષ! ૫ જે સુવં સાથે થી રીતે આવે! ૬ જે મોંઘાનું સોપ.
 ૭ કુલવંતી સીને. ૮ અવરણે ” ન કરે જુ! લેંમી પરી કો.

વળી વળી ટુકને કહિયે કિયું, નહયું ઇંદ મન નિશ્ચે વસું;
 કાલ સ્વયંવર હોયે કાલ, ભેમી વસે નલમહાસલ. ૩૭
 હવે ઉમે કૃપા કરે મુરૂ, જઈ પ્રીતિવે પ્રણમ પડૂવ;
 હવે મુરૂં કહાંયું મ મ કહે, રમે ભવલેય ચેમ મન મહે. ૩૮
 અત્રિ એક વેદર્થિ પસિ, અન્યું હતું હંસ ઉદ્યાસિ;
 તેલિ નહરૂપ લખી ઘણિયું, લલકરૂં રૂપ તાસ અખિયું. ૩૯
 તેલ જણી ઉમ કર્યો મુરવાલ, એ હોય વીરતેનનૃપબલ;
 પ્રગટ થઈ કર મનસંતોષ, સલ્લન પીડે છે બહુ દેવ ! ૪૦
 ઇતિ કેશિની વાન નિર્મલ, પરમ વસ્ત્રના વચનામૃત;
 પીયું કરુ-કચેલાં બરી, નહરૂતે એક ચિત્તે કરી. ૪૧
 ઇંદ પ્રિયાને અન્યથું થયું, સદસ નવિ ઇંદયું આપણું;
 વળી વિદેશ થયું સદસી, ભેમીપ્રતિ ઇંદ અન્યું હતી. ૪૨
 જોયે જોયે ! હતીની કથા, પખી બલિ પણ મુલ નિર્મલા;
 ખીર હોકે પડિવપણું મરૂં, લહે મેવાલ કમલ અંતરૂં. ૪૩
 પાંડવનવલે ! તું પડિલા, સકલ કામિની સુખમંદિલા;
 કિહાં મણિ કિહાં પાપણ અસાર, કિહાં રવિ તેજ કિહાં અપાર. ૪૪
 મુર નર વિચ અંતર એવડું, કાં ચતુરે ! ચિત્તે નવિ ત્રેવડું;
 મનસાએ મુર કામિત કરે, માનવ વંછિત દરે હરે. ૪૫
 "કરંતી જિમ ઇંદી સેવડી, કંટક વૃક્ષ ચરે બાપડી;
 વિમ ઇં મુરપતિની દેપિદી, નહ માનવી સાચે સગિદી. ૪૬
 એકદેશપતિ નહરૂબલન, અર્થે અમુ ઉપજવે ધન;
 મલ મૂલે પૂરિત હુઈ કાય, સંખ્યા સદિત લોગવે આપ. ૪૭
 અવર ન ઉત્તમ બસ સમાન, ત્રિભુવનમાંકિ સર્વ વિમાન;

* ૪૦ બં. " પુરૂષ " હિ. ૧ " કામિની કંદન નગ લીલે
 મુર, જાન્યો હંસ દોનમુકાલ " હિ. ૨૩. પ્રેમનંદ ૨ હે કમલ
 લેખને ! ૩ સંજ્ઞા-૪ માનવી અપોરુષ અને ધાન્ય અપ્રજાતો.

ર ચિતે તે આપે સર્વ, મુર આનંદ કુલ માંડે મર્વ;
 મુર તુલે તે સખલી દિશ્ય, મુર આનંદિ આનંદ તે કિશ્યા । ૫૮
 મુર જોડતું એકાં લાગું મન, કાચ મેલે તે કચી રતન;
 નિમિત્ત નહીં મૂલ વિના આદરે, અવર હમ નરને મન ખરું. ૬૦
 નિમિત્ત દિનકર સાથે કમલિની, કાચુ વિના પ્રીતિ બિપની;
 વિમ નિધારણુ નહીં પ્રેમ, વૈદર્ભિને આબોધે એમ. ૬૧
 વિપ દેખીને નાચે જોર, રૂદન કરે વિપ દેખી ચકોર;
 યિવ પાંતર નિવડ પ્રીતિથી, વૈરાગ્ય સાથે કેવડી. ૬૨
 રતિ અંધાર સાથે કર્પૂર, રૂઝાનું શ્રીમંત સિંદૂર;
 એકને એક સાથે સતેષ, એકને એક ઘીડે દુઝે રૂષ. ૬૩
 અહીં દોડતું નવિ આલે કહિઉં, ઉત્તમ પ્રધ્યમ જેણે બદિઉં;
 તે હવતાં ન મેલે કિને, તેહતું મન તે ઉપરી બને. ૬૪
 જોડતું તેહતું એ આનવી, નિયંત્ર અથવા શુભ પૂરવ કવિ;
 વીરસેનમુલ લેખીકંઠ, બંધવ પિતા અવર માહંત. ૬૫
 વળી વળી બહુ મું ઘણીએ, સાંભડતું મુર નર આખીએ;
 નહીં વરડા લેખી નવિ લહે, નિજ અંગ 'દુવાયને' દહે. ૬૬
 મુળી મુરદૂત પ્રતિજ્ઞા ઈશી, મન ચિતે એ બહુ મેં કશી;
 તોહિ દેક ન દે લવ એક, હવે કીજે વલી કીરણે વિવેક. ૬૭
 નિવડ નેહ 'નિધારણુ' ધરે, ઇંદ્ર સરીખ વર પરિહરે;
 શીઝધર્મ આચું આદરે, એકની ગુણ અવર કુલ કરે. ૬૮
 ગુહિ દેવ અર્થે હું વળી, પુનરપિ એકને એક કલી;
 કદાચ વૈદર્ભિ મન વળે, તે સુદી દેવ મનોગત રૂણે. ૬૯

૧ ગુહ્યાન યાવ તો ૨ અન્યથા "નિમિત્ત નહીં મૂલ વિના આદરે"
 ૩ રૂઝા ૪ અનંદ. ૫ અંધાર ૬ અભિમાન બાગ્યો ૭ મરે અન્યથા
 ૮ કાચુ વચર

હંસ અવસર^૧ સો પાખીરાજ, બાણચંદ્રનમે હંસરાજ;^૨
 રાજહંસ અવિરૂપગ દેહ, પ્રાણીલાપવરો લહી છેહ. ૯૦
 સદસ્ય નહ દમયાંતી પામ, આગું વિદાન દુંતી આકાશ;
 આશીવ કહી નૃપ જાનજ રહિયો, રાયે મિત્ર સો પાખી લહિયો. ૯૧
 જયજય કહિને પ્રભુમ્યુ પાય. સો રોખી નૃપ દરખ ન માય;
 'જાહે બંધવ તું વાંછીત મહ્યો, ચિંનિત આજ મનોરથ ફળ્યો. ૯૨
 અતિ 'આવર્જન નરપતિ કરે, રાજહંસ તવ ઇંમ ઉચ્ચરે;
 મહારાજ ! સાંભડ નળ ભૂપ, તુમે લહિયો કૃપારસકૃપ. ૯૩
 પશુ એવડી કહિનવા હેવ, તુજ મન કહો કિમ આવી દેવ ?
 દેમડ કમડ કહિન જિમ નાલ, આમ્યકૃપ તિમ મનિ અકૃપાલ. ૯૪
 દ્રવ કાલ દીધું મુરતલું, રાજમુલા લીલાવી ધલું;
 નિજ દીરલી રાખેવા લણી, આપું કિપિ ન મેહલ્યું ગુણી. ૯૫
 રાજપુત્રી લેમી સાંભળો, પ્રાણ રખે કરો આકળો;
 કહિન વચન નૃપનાં સાંભળિ, બપ લવલેય મ ધરજો વજી. ૯૬
 દેવ મહેન્દ્રાદિક તે(ને) આર, તે નવિ લિયે બળે પરનાર;
 મહાનુભાવ ન કરે અન્યાય, તેહ લણી નિર્ભય હોજો માય. ૯૭
 રાજન ! તુમેં એવડી વાર, દેવદ્રવ બાપ્યો મુવિચાર;
 હવે જો પ્રાણ કંઠનત યાય, તેહિ દ્રવ રખે લાખો રાય. ૯૮
 જો 'તવ પ્રિયા વાર એટલી, વિરહાનલે રહી છે પરજલી;^૩
 હવે દુર્વચન કુવાયે^૪ કરી, જવાળા રખે દીપાવો ખરી. ૯૯

૧ પ્રસંગે "આવર્જન આપિત પરકાન."

૨ અન્વયતે "જાહે બંધે બંધવ તું મિલિઓ,
 વંછિત આજ મનોરથ ફલિઓ."

૩ નમ્રતાપણનાં સોહ વચન. ૪ વખારી પ્રિયા. ૫ બગી.

પ્રસ્તાવ ૭ મે

નેમમેલીએ પૂજી વાત, કદિયું નીપન્યું ને જવણત;
 મુર મંત્રેપયું(પા) સ્થાનકેલ્લય, ચાપનીયે ચોઠા નવરુપ ૧૧૦
 શ્રમ નિવારણ નિદ્રા કરી, (સ્વ) મંદિર દમયંતી મુંદરી;
 જપે જનરુપ ગુરુપ માનવી, મુખમધ્યાયે પુદી સલી ૧૧૧
 અથ નગાયનનું ઉદાર, નવરુપનિ નવરસજાંદાર;
 કવિ નયમુંદર મુંદર ભાવ, એવલે હવે સમમ પ્રસ્તાવ ૧૧૨
 હવે શ્રીનગાયનોદારે, નવરુપનિ સ્વયંવરમંદપમંડલ;
 સર્વે નૃપ આનંદજી, દિનપાત્ર દિવસિ સમાનમન, નવરુપ-
 દેવદૂતનામ સ્થાપન, તત્ર પ્રેક્ષુ, દમયંતીસદ-ઉત્તરપ્રાચ્યુતર-
 દંડુવર્જનો નામ સમમ પ્રસ્તાવ

પ્રસ્થાવ ૮ ચા.

મહાર્થનિર્માણવદાવધાન ! દ્રમોદમધાનમસિદ્ધિ દયાન !
 ન કશિન્ પગો દત્તમન્માનદાન ! સિત્તો નૈવપસ્માપતે ત્વત્મમાન ! ૮
 (સર્વ ક્ષયુરેન્દ્રવગ)

અમલતમસરતનવચ્ચપલદત્તમમવરણ !
 સપરમગતગતરત્નકલમટમદદરણ !
 યનમત્તલત્તલદગ્ધ ! યદનમમમયકરણ !
 મરતનગવગતનય ત્વ સમયત્તનદરણ !

(માલિની છંદ.)

इयमपि रमणीया ज्ञानरसान्मकम्प,
 त्रिदशानिकरमात्रो भूयस्योपकंडम्;
 यदक्रमकर्माला दृश्यते संपतन्ती,
 तदुदय समयोऽयं त्वज्यनां नाथ ! निद्रा.

(ચાપાઈ.)

અતિઉદાર વેતલવિક્ષણી, યવલે સાંભલી યુલ્લનલિખણી;
 તલ્લનરંપતિ નિદ્રા પરિહરી, 'મિતુ સિદ્ધ્યા છોડી કરી. ૧૧
 નામિ પવિત્ર યદ સા હરે, પ્રાતઃકૃત્ય સકલ આચરે;
 પૂજા ઉત્તમ 'અદ્યપ્રકાર, પરમેશ્વર પૂજ્યા મુવિચાર. ૧૨
 'પરમેશી પુરુષોત્તમતણી. તાવળા કંદે હંતિ રુપિતિ બહી;
 લયજય પૂજાધ્વજ વિખ્યાત. નામિ મમુદભવ પ્રાક્ષીયાત. ૧૩

૧ મેહો.

૨ "લગ્ન મેહન કંદુમે હરો, પૂજ દૌષ મનોહર,
 "અદ્યપ્રકાર નેરંદ્રી, હરો તાગ અવદર" આ અદ્ય પ્રકારે.

૩ શ્રીચરિત, શ્રીવિદ્ય, શ્રીઆચાર્ય, શ્રીકાવ્યાચાર્ય, અને શ્રીમુનિ,
 એ ૪મ પરમેશી

अध्याय ८ श्री

नरायणीनिर्माणबद्धावधान ! दमोदरधानमिदं दधान !
 न कश्चिन् परो दनमन्यानदान ! भित्ता नैपयन्नापते त्वन्ममानः ८

(अथ श्रुत्युत्तरः)

अमलतममगलनवकयलदलममचरण !
 मयभग्नरगतमकलभदमद्वरण !
 यनमनलतलद्वग्न ! मदनमममयकरण !
 भग्ननग्नननय नय मभयजनग्नण !

(भाषिणी ७६.)

इयमपि ग्यणीया ज्ञानन्यान्मकम्प,
 विदग्धनिकरभानो भूयस्योपकंदम्;
 यद्वृणक्तमाला इत्यने मंदतनी,
 तदुदय समयोज्यं त्वज्यतां नाथ ! निद्रा.

(अध्यायः)

विडम्बर वेदविडम्बरी, अथले नानदां शुभमविष्णुः
 नक्षत्ररश्मि निद्र. पद्मिनी, 'निद्रु सिद्ध्या छे.प्री डरी ११
 मणि पवित्र यत् छे. छे. २१ दत्त सङ्ग न्याये;
 पूज उत्तम 'अष्टमः. परमेश्वर पूज्य सुविचार. १२
 'परमेश्वर' उद्देश्यमाला स्तव्य छे छति शुनि लक्ष्मी;
 अथन्य वृषभध्वज विष्णु. मणि तनुद्वय आसीत् १३

१ मेरी

२ "नरं नरं नरं नरं नरं, नरं नरं नरं नरं नरं
 "नरं नरं नरं नरं नरं, नरं नरं नरं नरं नरं
 ३ श्रुतिविद्वान्, श्रीविद्वान्, श्रीविद्वान्, श्रीविद्वान्, श्रीविद्वान्,
 श्री विद्वान् श्रीविद्वान्

લલકે મુક્તાકળ ભૂમખાં, ચિહિત વાચગુણ સારીખાં;
 કાક પૂવલી રત્ન જલપ, બહુ ઘીસે કરવી નવ ભાવ. ૨૨
 માંઘ્યા 'મંચક ને મદામંચ, ઘીધા અવર અનેક મુચંચ;
 તે કિમ કવિ બલે કહી પાર, અભિનવ દેવલોકજ અવવાર. ૨૩
 તેણિ સ્વયંવર મંડપ સદુ, આવે મદામંચ ગણ બહુ;
 બેસે ભૂપ^૧ યથેચિત ધમ, વદલિને વરવા કામ. ૨૪
 ચિહિત દિશિવળા મત્યા વિદાંમૂપ, એક એવા દમયંતીરૂપ;
 'એક આખ્યા કેવલક નિરખવા, 'એક સજ્જન દુર્ગન પરિખવા. ૨૫
 વિદાં આખ્યા વિમુકે નવિરહિઉ, બસતભૂમિ નૃપમણુ બહિમહિઉ;
 સ્વર્ણરત્ન વિદાંસન સંચ, પ્રથવીભુજ બેસે મદામંચ. ૨૬
 મુળ કપૂર અનર વર વળી, મૂવલી વિદાં બહેકે યલી;
 વર મંપક એમર આવવી, કુમુભમાલ વિદાં બહુ મહિકવી. ૨૭
 વંદિલેદ વૃષાદિક બણ, ધનલેદે તાલારિ વખાણ;
 મુધીરલેદ વંચાદિક એવ, અનલ તે મરુદ્ધદિક દોષ. ૨૮
 ઇત્યાદિક લેદે વાલિત્ર, વાળે અલરી 'અલરી ચિત્ર;
 વાળે લેરી શંખ મુદંજ, 'પણુવ 'વેલુ દક્ષા' નવરંજ. ૨૯
 એવં વિધ વાલિત્ર અનેક, વાળે નાદ મિલે સવિ એક;
 આયક માન કરે કાચલા, પ્રમટ કરે' મંધર્વોકલા. ૩૦
 ભૂપ ભૂપ 'નાંચિકિ નવનવા, દેતુક એવા સરિખા હવા;
 નાટકગીત કવિત વાલિત્ર, મંચ મંચ પ્રતિ ઘીસે ચિત્ર. ૩૧
 તેણે સ્વયંવર નર વર દ્રવ, મહાસુખત દિલ સામંત સત;
 'પરવણુ લોપિન દંડ પાર, એવાં જન દે ન લહે પાર. ૩૨

૧ પ્રતિ અતરે " માંઘ્યા કનકમંચ મદામંચ " ૨ તે જેના દેવળા દાવક સ્થળ દેવ તે સ્થળે અવરવાપક મેદારે છે. ૩ કોઈ કોણે એવા ખોલ. ૪ કમ દુર્ગન અને સજ્જનની પરીક્ષા કરવા ખોલે આખ્યા છે, ૫ અલરી (૧). ૬ દેવ. ૭ વંચગી. ૮ દક્ષા દેવ, મુદંજ નવરે ઉપર પહેા દમ અલાર કરવા તે હ મંચકે, મંચકે. ૧૦ મુનિમંચ.

પ્રસ્તાવ ૮ મા

દક્ષ-યક્ષ-મંપુર-મધેર્વ, કિન્નર-કિંપુરપાદિક સર્વ;
 તમ્હક-સંખન્યૂત-કર્કોટ, પ્રમુખ મહેનત આપ્યા ગ્રાટ. ૪૧
 વામુકિન્નર નામનો રથ, પ્રભિ પાક ધારિયા તિલિ ધય;
 નામકન્યા ચમર વીજીર્, પર્વદ લોક 'સખગ સોગ્રીધ. ૪૨
 ચિરિવર નદી સમુદ્રદત્ત, સમધિટયક સુર ને વણ;
 તે સર્વિ તિહા આપ્યા ઉત્કૃષ્ટી, વળી વિધાધર આપ્યા હસી. ૪૩
 સિદ્ધ સુકૃત રિપિ નારદ વળી, સિદ્ધાંગના અખર મળી;
 રશ્મીસર્વજ્ઞ સુભામાંદિ જિગ્મ, દોસિ ત્રિભુવનભિવિયુતિગ્મ. ૪૪
 ઇશ મુગ નર બહુ મિલિયા દેખી, રંધ્યો સજ્જ બીમ વિશેષી;
 મનિ ચિતે મુજ પુરા ધન્ય, એવા મુરનર મિત્યા અગવ્ય. ૪૫
 પશ્ચિ મેટી ચિતા એક વહે, એ સર્વના દુઃખાદિક (કા) કહે;
 પ્રતિહારિકા નહિ કોઈ ઇન્દ્રી, સપ્રતિ આ મનિ હોએ કિસી. ૪૬
 દેવ સદુ બાણી એ વળ. તમ્હ વીનવિ 'ભારતી માત;
 તવ મુર સદુ પ્રારથના કરે, કા એવીને ઇશ ઉચ્ચરે. ૪૭
 મુલુ માત! ભારતી બનવતી! તુને સર્વિ વાત લહે ને છતી;
 બીમીરવય વગ આ અભિનવ, મરમુ અવર કા દુસ્યે ન હવુ. ૪૮
 મુરનર મિત્યા ન લાલિ પાર, કવણ કહીત્યે તમુ અધિકાર;
 બીમરાય મનિ ચિતા પછી, અમે પ્રારમુ માતા તે બણી. ૪૯
 આસથીક સજ્જ મુરતણી, વળી માનવી વડા ક્ષિતિધણી;
 તુમ વિણ એહના લહે કુણ વાત, મુખસાદ ધાવે માત! પૌ
 એ સજ્જ મધિ કુણે આલય, તુજ વિણ કવણ કાવિશ ધાય!
 જુઓ મુવણ ચાલ્ય આમટે, 'કાષ્ઠમયી ધંડા કિમ 'વટે? ૫૧
 દિપ્ત્યાદિક 'પ્રારથના મુણી, હર્ષિત રિત હવી 'આદણી;

૧ અન્યપ્રતે "પ્રજગ" ૭૭. ૨ શ્રીકેરગીભગવાનની. ૩ અન્ય
 પ્રતે "લહે" ૪ સંગરતદિતી. ૫ પંડિત ૬ લોકના. ૭ શ્રીમે?

૮ અરગ-વીનતી. ૯ એવીમેજે, રતવ.

પ્રસ્તાવ ૮ ચોં

કાનક ધૂપધાનું ધૂપનું, વાની પંચર ઝેવન રૂપનું,
તે માંડી કીધી દૂર મયૂર, પિકે 'અરિકા' મુવાચા સૂર. ૧૨
નિવરર કોઈ તલ કોઢવની, ઘાની એવિ આયિ ચાવવી; ૧૩
લેખીયુવ ચિતે ચાવવી, ચાલી દન પ્રગટ ચાવવી
કવિ પંચ શબ્દ નીકલે, એક 'અટલે' રહેલુક; ૧૪
કવિન હાલે પેટલિકા બધે, મીનાવનિ મધવની મુલે.
એક કેલી કો મુદરક, મુદરક દામે 'નનંદી'; ૧૫
દીપાલિકા અરંભ મળે, મુદરકી પતિ સ્વયં મળે.
એટલે રવિ દેવદા દેવ, નવે એવ દેવિ ચિત્ત મેલે;
વિમલે દમયંતી બાળ, યજ્ઞ દામ દુલે, યજ્ઞદેવ ૧૬
દામ નામ લાવ કો પ્રવેશ, તવ જા' તિલકા કોમલ ૧૭
લેખીયુવ મુદરકનું' પત્ન, તપનચંદ્રે કોં એક મુદરક ૧૮
મુદરક દેવદાપત્ર કી, બધે મેળી કુદરત મેળ
તિલિકા કું મુપ અપા. યજ્ઞ તપન નેક દામ ૧૯
કેલ દેવ વિત્તલ મુલે, 'એલી' કો તલચંદ્ર મુલે,
પ્રતિ દામચંદ્ર દામે દામ, તપનચંદ્રે કોં એક મુદરક ૨૦
કેલ દામની બોલી કો, તપન તપન તપન ૨૧
કુપંદાકાર નિધાન અર્થે, તપન દામે કોં એક મુદરક ૨૨
તપનચંદ્ર કેલ, કોમલ કે તપન તપન તપન ૨૩
કેલ મેળ 'કુમુદ' કી, તપન તપન તપન ૨૪
કવિ પંચ વધવી વધવી વિનંત, તપન તપન તપન ૨૫
તેલે દમયંતી બાળ, તપન તપન તપન ૨૬
તપન તપન તપન તપન તપન તપન ૨૭
તપન તપન તપન તપન તપન તપન ૨૮
તપન તપન તપન તપન તપન તપન ૨૯
તપન તપન તપન તપન તપન તપન ૩૦

પ્રસ્તાવ ૮ મે.

ધસી ધસી ભાષા ભારતી, તેહને નમસ્કાર સારતી;
 વિહલેતનયા આગલ વટી, વળી ગ્રેહેવી જાતી સહી. ૮૪
 આ ગંધર્વદેવ મુંદરા, નિજ ગર્વે ઉત્તત કપરા;
 જિ વાનિજ વહીકી ધરે, સ્વર આમ શ્રીમુખે ઉચ્ચરે. ૮૫
 પ્રભલ પ્રેમ-સંગીત, તે વર વરિ ગંધર્વ વિનીત;
 ઇંધી પલિ આગલિ સંચરી, વળી શાણી ધણિપરિ ઉચ્ચરી. ૮૬
 ૧૩ વામુકી પન્નગરાય, લેહને સહસ વદન એક કાય;
 દે જીહ્વા એક એક મુખે, તેણિ તાહરા શુભ શુભે મુખે. ૮૭
 ૩ શંખચૂડ કુકોટ, દુર્ગમપ્રતિ દમે દમ દોટ;
 ૧૫ કીચય તણા ચોધાર, મન માને એ વર ભરવાર. ૮૮
 ક્રોધે એહને અણિ લેહ, દિગમંડલ દોષાવે તેહ;
 જોજે જુગ ભાલતિલક શતિ કરે, નિમ કપુરતલ તમ સવિહરે. ૮૯
 મવર દેવ નદનવનિ રમે, એ લોગી સધળે જગિ ભમે;
 ધસ્યું ધસી તસ કરી પ્રજામ, વળી આગલિ આ આતી તામ. ૯૦
 પુનરપિ કહે ભારતી ભગવતી, ગિરિ વૈતાલય તણા અધિપતિ;
 આ વિદ્યાધર સભ્ય મુખણ, અનેક ઉત્તમ વિદ્યાખાણ. ૯૧
 આદિ પ્રજાતી રેહિણી, ૧ પોષપવિદ્યાદેવી બણી;

૧ સંગમતી. ૨ પોષપતે મેરે. ૩ તરસ્વતી. ૪ લે, નિલાધ. ૫
 લાખને રાત. ૬ દાન: મુખ. ૭ નમે. ૮ દિલા નામને. ૯ પ્રકાશ.

૧૦ “ ૪૦ રોદિર્ણી પદ્મનાં, વજ્રસત્તલા તદ ય વર્જાંકુસિયા;
 “ વર્જાંસરી તરદણાં, કાંલિ મહાકાંલિ તદ ગૌરી. ૧૦૫
 “ ગંધારી મદાજોલાં, મોર્ણવિ ધારેટ તદ ય અર્જુણાં;
 “ મોર્ણસિ મદામોર્ણસિયા, વિજાંદર્ણાં રવચંદુ. ૧૦૬
 પદેલી રેહિણી પુન્ય ખામને પેલા કાંતરી, ખીલ પ્રસ્તુતિ
 અવિચ્છેનચાણ, ત્રીલ વચ્ચુંખડા વાચનમાન ચાંચ ધારણ કર

પ્રત્યક્ષ ૮ મે

વળી જારી કરે જનવળી, સાંભળ દમયાંતી ગુણવળી !
 સંજલેક પ્રેમાકુલ જડુ, ગુજ હપરિ ઘેરે છે જડુ. ૧
 પશ્વિ તે ગુજ મનિ ઘેરે વાય, ઘડકું ચિત્ત હરે નહરુય;
 જિમ ચંદ્રિકાંત જને પીછાયે, ચિત્ત 'ચક્ર' જને રંછાયે ૨
 ઇંમ કહેલી આગલ સચરી ધ્યાનથી લીમડુંવરી;
 પંચમ દેકપડકું તિહાં, દેકપડ બેઠા છે તિહાં. ૩
 પંચ નહે પાપી નેમકાં, તવ જારી કહે કુવિચાર;
 કુવિ! નહરુય પરી મુરપનિ, જા તિહાં નિરપે ગુણવળી ૪
 જોડકું પ્રજલ જિમ ધીછાયે, કુંમુપ કુપરુચ વગુ પીછાયે;
 જાનવળે કુંમુપ કુંયેય, એ કુંમુપ મિતલે કુંયેય. ૫
 જાવર દેકપડિ જનવળી, એક આર પરી નહરુય;
 એ આરિ દેવન જાનય, જોડકું નિરુચ કરિ મન રંજ. ૬
 એ માંદિ તે ગુજ વાંચી પરી વરંચા રોડી ગુજ કંઠી;
 એકવ ઉત્તમ વર તું હતાં, કા મનનું મુંઝવું રી. ૭
 એ વર હી જાવર વરેલી, તે કિમ ચિંતાસમુદ વરેલી;
 એ વિજાંત એ જાન હિની, એ વર જાનિર ઉત્તમી.
 ઇંચાં કુવિ જારીવચન, કુંમુપીડ વેદનિ પ્રભ;
 નહરુ પિત્તકાંત જાન કહે, કંઈ વિચલ તિહાં કંઈ રહે. ૮
 તે હવે એ કુંમુપ કુંયે, નહરુકાંત કિમ કરી આવસ્યે;
 કુંમુપ કુંયે દેવ સમય, વળત જાન્યે માંદિ એ વગ. ૯
 કુંમુપ કુંયે એ કુંમુપ વાંચ, એ ચિત્તે નહરુ-નહરુ;
 તે નહરુ કુંમુપ કુંયે, કિહાં નહરુકાંત કિહાં કુંમુપ.
 એ પશ્વિ કુંમુપ કુંયે, નહરુ કુંમુપ વિચલિ કરી દમયે;
 તે 'વળી' કુંમુપ વિચલ, કુંમુપિ જાન ન કુંયે રે. ૧૦
 ૧ પ્રેમાંતર આગલ ૨ જાવર 'ચક્ર' ૩ વેદનિ
 ૪ જાવર ૫ જાવર ૬ જાવર ૭ જાવર ૮ જાવર ૯ જાવર ૧૦ જાવર

ચિન્હ એક સર્વિ એમાં વણ, અમરંત નહ અરુણે વણ;
 એટલે સત્તવની હરિ ધરી, દમયંતી મુખ આનંદ કરી. ૨૪
 લગી લેકાપાલને પાસે, પણ પ્રજામાલે અતિ દુઃખી;
 આરિ વણ દેખ કરે એડી, વેદર્થી રહી અંજલી એડી. ૨૫
 તે આરિ પામ્યા સંતોષ, મનદુંતી નેદાસુ સર્વિ રેષ;
 હાલિ જુલની 'જીમના' કુલે, ઉદારિ તુલ તુલ કુલે. ૨૬
 પ્રજામત જન ઉપરિ જલ દૂષ, નિજ કુલ જાનકાં જલ વધ;
 સીરપિરય જલ સદા ધણી, 'પ્રજા' મદંતજાની એ જણી. ૨૭
 (અનુક્રમણ.)

મળનેપુ દયાનુત્તરં, સજ્જાનુત્તરં ચ સંસારિઃ
 યદાનુત્તરં ચ શીલેપુ, પ્રકૃતિર્પરતામિયમ્. ૨૮
 (ચાપાઈ)

એકવા એ સુરપતિ નિરોષ, ન કરે કુલસ્યું દીરપ દેષ;
 મુખમે! તુલ પતિનિષ્ઠા ધીએ, તું અસમાન દરપ પર દિયે. ૨૯
 આ તુલ વહન નહમહારણ, હરિ અનંત ધરી અમ્યે દાય;
 વરમાલ રોષે એક હંડિ, બંધે 'નિવર' નેહની મંડી. ૩૦
 ઇતિ નિમુદ્ધા જુલનીવચન, અતિ વિકરયું વેદર્થિમત;
 સમઠ મુખાવનુદ્ર વિચિ રહી, કર પંકજે વરમાલ ચહી. ૩૧
 સ્વકલ લેક દેખતાં વિચાર, નહનુપ કંઠે ઠવી વરમાલ;
 પુષ્પશિ વિદાં સુરવર કરે, 'બંદી' જન જયજય ઉચ્ચરે. ૩૨
 વણ વાજિત વિવિધ વાજેયાં, મંત્રવ ધવલગીત ગાજેયાં;
 વિદાં અતિ 'કરવ' ઉચ્ચરે, અવર જૂવનલુ અકરે દરે. ૩૩

૧ જીવનગતી પુરી! જાતી! ૨ મેલા પુરોણી આવીશ પ્રજા
 દેવ છે. ૩ નજરેકે. ૪ પાપુજી, સમાન લગનપુજી અને સીવન
 અદાપુજી કુખરું એ મેલા અજુકોની પ્રજા છે. ૪ મેલા, ૬૬
 ૫ વનકામને ૬ અરુણ, પેંચાઈ, મુશી,

સહી આપણા પુરય 'જનપ્રયજી, જીવિત આપણું ધન્યજી;
દમયંતી સરખી 'નંદના, જામાના નહ સરીખો મુમના. ૩
હવે આલસ જગએ ઉંડીએ. વિવાહ વિવધપરિ (૨૦મી) મંડીએ; ૪
આજ્ઞા એવકને દીજીએ, મંડપ રચના વર દીજીએ.

ધરિ બંધુવર્ગ પાઠધારિય. બહુમાને સુખજ સ્તંકારીય;
નિત 'લોજનચાર કરાવીએ, દનિ 'વૈથમાનુ દસવીએ. ૫
પાચક ઉપરિ બહુ રીઝીએ, ઘણીર દવ.નહ વીઝીએ;
'દેકાણ કનક કરિ દીજીએ, જૂપનિ 'કમઝારૂઝ લીજીએ. ૬
નિહોપ લનનદિન આવીએ, સવિલોકને મન ભાવીએ; ૭
મંડપ મંદાનજ માપીઆ, દરિનાં દરિ ખાપીઆ.

આવર મંદિર રચના ખરી, ચતુરાઈ વર ચતુરે કરી; ૮
મંદાણ સકડ માંડી કરી, બાણે દેવ જૂનિ આવી ખરી. ૯
ઘેરી રથમા સેદામળી, નિદાં ધવલ મંગલ માય ધણી;
દિવેલેની અંતે ડિવલજી 'કરે, મુખે મંગલ 'બહુપરિ ઉચ્ચરે. ૧૦

જીવજીવિક વિધિ સધજું કરી, વળી વચ વિવેકે વપુ ધરી; ૧૦
આનુષ્ઠાન અંતે અલકરી, બહુ નૃપ નાનીયં પરવન. ૧૧
વાજિંત વિવિધપરિ વાજંતી, શિરાં મેઘાતબર ધાજંતી;
બહુ મંગલ ધવલ સુખવને, મલિ મલિક વધવને. ૧૨

૧૩ માયહરે આણી બીમકુ-સુગ, અંતિ -જ અધિક જનની પિયા;
હવે નહનૃપ અંતિ ઉતર લારિ, બહુ ધવલ મંગલ માય નારિ. ૧૨
સુર નિર્મિત વચ ધરિયા અંતે, અભાણ સકડ પદ્ધિરિયાં દંતિ;
બાણે અંતમ સુગત હવુ, નરદેવ નિપુણ નહ અભિનવુ. ૧૩

૧ નમસ્ક દસ. ૧ નેરલ વિગેર ૨ કરાડ જનનર ૩ કરે
ખંડીને ૪ છે. ૧ સદ્ય મજાત સ્વાદ ૭ અવરે " સદ્ય
સમનર મનિ બાવિએ. " ૮ લોગ વાંતી સ્વાદ ૯ અન્યરે
" ઉતરિ કરે. " ૧૦ અન્યરે " મંગલરૂપી ઉચ્ચરે. " ૧૧ અન્યરે
" મનિમેલી વાજિ વધવને. " ૧૨ અવરે, મેરીનાં

એવિન ચિંદાસન બિસીઆ, સાજન 'મન-પંકજ' વિકસીઆ. ૨૪
 આપે 'વર વિપ્ર' વેળા ખરી, ધૂત મધુ ત્રિચિત 'પાવક' કરી;
 એ 'દુતનુજ' દીધું આખીએ, વરવદુ કર મેઘપક દીએ. ૨૫
 તિદાં મંગલ આરે વરવીઆં, 'કરમે'વને આમ નમર દીઆં;
 પદ્મિમલ્લી પાર ન પામિયે, તે લહીએ નેત્રિ ને દાનીએ. ૨૬
 'ધમિ' બહુ ઉત્સવ વિચાહતણ, સવિ રજ્જ મનોરથ આપણા;
 ને ભૂપ આખ્યા સ્વયંવરે, તે સંતોખ્યા સદુ શુભ પરે. ૨૭
 નહસયે ત્યાગ (ને) સખલ કપા, સદુ યાચકલોક (તે) અલંકારો;
 સંતોખ્યા સ્વજન યુગતિં ઘણી, દીરવી વિસ્તારી આપણી. ૨૮
 દિન દેલ્યા રહી આદર હવે, નહ-દમયંતી મુખ લોગવે;
 હવે નિષધનવરિ જાણલણી, આજા લે છીમ ભૂપતિવણી. ૨૯
 બૈભીપ્રતિ માત-પિતા-સખી, દીયે શીખામણ કહે યચિમુખી;
 પતિ ચિત્તિ પુત્રી આવએ, પ્રિયુરયું મન રંજે આહલએ. ૩૦
 નહભૂપતિ પરિકર આપણ, પરિવાર સકલ બૈભીતણ;
 લેઈ નિષધપુરી પાડ્યાદિયા, 'જનપદજન વંછિત આરિયા.' ૩૧

૧ મનપી કમળ ખીસ્ત-વિકાસર યજ્ઞ. ૨ કવન, સમવનો
 જાણ. ૩ અમિ, દોમ. ૪ અમિ. ૫ દસ્તમેયન વખતે. ૬ પ્રત્યંતરે
 "કર્તિ ઉત્સવ હવા વિચાહતણ." ૭ દેવતા લોહની કાંચ પૂરી કરી.
 ૮ શીશમવનુદરજ, નગરમયંતી યાચે કુદિનપુરથી નિષધપુરીના પા-
 યક્રમ આ પ્રમાણે વર્ણવે છે. ખંડ ૧ થી, લગ ૭૬૮—

- "આરમનાંદિ આવગાં, આપી પતિ મચારિ;
- "નહરમવંતી સંભલ્યા, જામણના કંઠાર.
- "અવિરજ નહને ઉપમે, સસકર ધંબે લેધિ;
- "દેખ્યો હતું દીવે નદિ, જામણ મુંગે નેધિ.
- "દાવંતી પ્રીયુ પૂછીઆ, કહે એ કુલુ વિચાર ?
- "રજ્જું મધુ કહું કહાં ? જામણ મુંગે સાર.
- "નગ કહે નિરંતિ પડે નહીં, યેર બપટ અંધાર;

- “ કુણુ જાણે ઈલાં છે કિસું, ઉઝા રહ્યા સિગાર.
 “ દમયન્તી હાથ ફેરીઓ, જાલ ઉપરિ અવિઘન;
 “ તેજ પુંજ પ્રગટ્યો તિલાં, જાણે સૂરજ નિમ જિ
 “ અનુઆસો સધળે દુઝો, દીડો સાધ નિમન્ય;
 “ એકાંતે કાકિસગ રહ્યો, સાધે મુગનિનો પન્ય.
 “ નવદમયન્તી આવીઆં, સાધુ સમીપિ કાડિરે;
 “ દેષ ત્રિપ્પ પ્રદક્ષણા, વાંદે એ કર જોડિરે.
 “ x x x x x x x
 “ કરમછેદન કાકિસગ કરે, તપજ્જ ઉમ વિદારરે;
 “ દેદતધી મમતા તણ, નિરમમ(ત્વ) નિરદગારરે.
 “ મદ જરતો મજ આવીઓ, ખાગિ ખણું એણે ફે
 “ વારવાર માયું ધણે, મુનિવર નાણે દુઃખરે.
 “ મેર અડગ મુનિવર રહ્યો, ડાહ્યો નદિય સિગારરે;
 “ મદ લપટાણો ડીઘમું, પણ સાધણ ન કરે સારરે.
 “ મદ મુગન્ય અતિ વાસના, સદુ વન રહ્યો મદકાવ
 “ ભોગી જમરા આવીઆ, મુનિ તનુમું રહ્યા લપટાવ
 “ x x x x x x x
 “ નવરાજ પૂછે ઠડો ! તિલક દુઝો એ કેમરે ?
 “ પૂરવપુન્ય દિવા દિરયા, તપજ્જ દિવા નેમરે !
 “ અવધિનાદ્ધી મુનિ ઉપદિશે, મુણિ ! રાજન ! વિરન
 “ દમયન્તી પદવી દુતી, વપતી ઓ ધમવન્તરે.
 “ તીર્થકરનો તપ કીઓ, ઉજ્જમણે કીઓ એદરે;
 “ જિન ચક્રવીરને ચોડીઆ, રતનતિલક મુખનેદરે.

પુરપ્રવેશ મહુરત નિરમલું, દેવતા હોયે ઘીધું લલું;
 નિચનતરીમાંદિ સિધાવિયા, બરી ખેલી થાણે વધાવિયા. ૩૨
 પુર વનપદવન અણંદિયા, 'ધરિ ધરિ મંગલકલ્પવ કિયા;
 સદુપ્રભાલથી 'સવિનદનલી, નહ-સંભી નિજયરિંધવિ. ૩૩
 આનંદ હૃદયિ ઝીલે સદા, નદી વિરહવિયોગ થયી દયા;
 નખમાંત્ર ખીરજલની પરિ, નદી નિત દયા વન મંદિરિ; ૩૪
 'પદમનુના લેખ બહુ લીયે, નિશિદિન દોષ પ્રેમમુખા પીયે;
 મુખ વિલસે પંચવિધવલ્લભ, માનવબલે મુરલવધી ધણ. ૩૫
 હંવિ ઘને થયા વિસ્વારુ, સહજનમનવાંછવ સ્વરુ;
 આનંદ પ્રપૂરિત નિવ સને, મનવંછિત કાલ અવિકલે. ૩૬
 બીમીનહરવલ્લભ ચરી, દહિડ મંચ નહાયન ઉદરી;
 એવલિ 'પૂરાર્થકથા' હરી, 'ઉત્તરર્થ' હરીસુંવળી સહી. ૩૭
 શ્રીકૃષ્ણવલ્લભ અનુપવિ, ધનરત્નમુરિંદ નમેય થવિ;
 મુવિનેવ લાલ બાનુમેરૂમણિ, બહુકૃપા હરીતે પૂજવલ્લહી. ૩૮
 માણિકરત્ન વચક વરો, લગુ પંથવ વસુ નયમુંદરો;
 જુ સજ્જ મુજન(ની) આરુ લહે! તુલ્યા કણાંતર રહી હશે! ૩૯

ધીન-નેવરાજે અનિલમ-વાને આ રસના વર્ણનો છે.
 જુઓ આ. કા. મ. જે. ૩ જુ. ૫ને ૩૨૪ મં—

- " ૨૧ અંધારી વાત ન હોયે, પ્રભા હો રાજગીરી;
- " નિલકા અંધારામ હરિમનરુપ, તેને વાત ઘીવલી. ૧
- " સહજાનંદે બરી ચીલે, કાંઈકાં છે મુનિ એ;
- " નિવનરોર અરિધરિયો, હો પી વિરહ. ૭
- " ૧૦૮૮૧મો આજ નરવર, વલે ૫૫ અપદ. " ૮

૧ શેનિયોએ ૨ પેરેપેરે ૩ પ્રાંતો " સમ્પાદી " ૪ ૫
 હંવ, એજ, વા, દા, સિદિર અને દેવંત એ ૭ મુદ્દ

એક *વિદ્યેચન મુનયન એક, એક અદ્વાની એક મુનિવેક. ૨૬
દશલીલા એક લોચને ખરી, એક આશ્વિથી ધાને પુરી;¹

પૂરવ પુરવ-પાપના ચોમ, દેખે પરમટ *જુજુજા પ્રયોગ. ૨૭
નસિકમવ દુષ્ટ દાપી સકે, મુરપતિ ધર્મધુરંધર થકે;

જુ મુરપતિ સાંભળ્યો વાત, તુ વજ્રે કરસ્યે ઉપચાત. ૨૮
દે મુરખ ! અહીં ચેતના, બોલ બહુ મન ધર દેવના;

*નુધા મ કર નવનૃપતું દેવ, વિદ્યાં વાહરૂં નહીં ચાલે દેવ. ૨૯
દુર્ભવિ ! મેલી છુપાપણું, મુરને મ કર વિંચન થતું;

સ્વયંવન *અતિ ચોદાવણ, નવસંભીને વર આપણ. ૩૦
ચક્રદર્શી દુન્ય મુર વિદ્યાં, ક્રેતુક નિરખી અબ્યા ઈદ્યાં;

કંમ તે રૂં રૂં સું સાંભળું ? જે ભૂટે મુખે ભૂંડું *ભમું. ૩૧
નવનું સ્વયં-ધર્મ¹ અકરૂં, યીવ *વહની સંભીનું ખરું.

તેમાં તુજ સરિષા મુલહીન, *સકલ થકને બલસ્યે યીન કર
ખાતધાર *મધુવિષા જિની, એ વિદ્યાં વનયા છે ઈની;

નહ વિષ જે વછે વસ મંત્ર, મંદોમંદ દાવ વસ મંત્ર. ૩૩
કવિ બારવીવચન સાંભળી, મુરખ દલિ હાથે દલમલી;¹*

કાલિદાસ—

તું વચ્ચાકિ વસ્તવવી ! વડી, નહ વર્ણન કરવા સાંપડી. ૩૪
અહો અહો ! નિરખું અતિ વન, દેવ કરે *વિગ્રાલિક કામ !

* અંક ૧ ૧ શ્લોક ૨ શ્લોક ૩ શ્લોક ૪ ૫૦ અંક. "દરિ".
૫ શ્લોક, ૬ શ્લોક ૧ ૫૦ અંક. "મન". ૭ યીગણી અગ્રિ
૮ અગ્રિ, "ગુરુ". ૯ અગ્રિ રીપડી યમેક વસંતની વર
સાથ અગ્રિ વસ સાથ અગ્રિ ૧૦ ૫૦ અંક ૧૧ અગ્રિ અગ્રિ
અગ્રિ ૧૦ ૫૦ "દલમલી" ૧૧ અગ્રિ અગ્રિ જેમાં ગ્રિગણી
એકાદશ દલિ દેવે દેવે અગ્રિ મંત્ર છે. દેવેની એકી અગ્રિ
દલમલી અગ્રિ શ્લોકે અગ્રિ ગ્રેમં અગ્રિ છે.

નવ-દમયંતી વિદ્યાર્ચક, એકનું પણ જાણે ગંધાર ૪૬
 લે નિશ્ચય કુલુચની સદા, સંજ્ઞન સારિ' કપટ નહીં ૧૫;
 મુખે મુખે એ 'વિભુત્યવંત, કહીએ પામર અવર અનંત. ૪૭
 કપૂર કાનું હૃદિ કહી, સંજ્ઞન હજી કહી દો નહીં;
 દ્વિધમાંથી હૃદિ' પૂરત, વિભ સંજ્ઞન તે સંજ્ઞન ખરા ૪૮
 'ત્રિવલ્લી દમયંતી જાણી, સત્ય પ્રતિજ્ઞાનું નવ પણી;
 તેહના શુભ ભેદવા બિચાર, કહે છુટ મત્તર કિસ્મું ગમાર ૪૯
 એ ધર્મજન રૂત્તર વિશેષ, એહને દેહિસું નહીં વિદેષ;
 તે નવ સાચે વેર તું વહે, કાંઈ । આપ આપોયું' કહે ૫૦
 અમુક વિભ ગંજીર અપાર, નવ શુભ સ્વભાવનું બંધાર;
 'દિદિલીની પરે એવજ વાત, તે અંજલિયો ઘીસે ઘાત. ૫૧
 કયો પરિણામ એ સાચે ફેક, એ ઉપદાસ કરે અવિદેક;
 તેહ જણી નવરસું મત્તર મેલ, ફર કલિમુર ! કથન મહેલ પર
 ઇતિ પ્રસન્ન ગંજીર વચન, સાંભળી મુરનાં એ દુર્લભ;
 'કોધાનલે' પ્રજ્વલ્યો અપાર, 'કચારફાટ ધીપુ ત્રિજ્વલાર. ૫૩

નિદિગ્ધિપ્રા—

પ્રતિમાન હિંચો કિઝળી, ઇતિ કવિ 'કરિ પ્રતિજ્ઞા વળી;
 નવનિ' કાલવા વિજુ એ સહી, સ્વર્ગ ધમે કવિ આવે નહીં ૫૪
 'અનર્થ ચંક્રા આણી હેવ, વગરનું વચન ન બોલ્યા હેવ;
 ૧° ખીરપાને અવિવિષ દુઝે નામ, કુપે મુશીએ અધમ અભાગ ૫૫

૧ પવિત્ર અવારચગં છે. ૨ ૫° "મુખી કોઈ એ વિભુ-
 વંત, કહિયે પાણી સંધિ અસંત" ૩ નદિ, ન દોરે. ૪ કયો મુખીનો
 અણુનાર ૫ ધીપીની પો. ૬ ૫° "કોધાકુલ" ૭ ત્રણ વખત
 વાલોડા નગરોને ૮ કહે ૬ નાઈ પરિણામ આરચાની ચંક્રાને
 કહે. ૧° ૬૫ પાચાણી સાવ મહા ક્રેચાસે સાવ છે.

મેંવંદ ઘીઠા ચિત્ર લોક, મુખી સદા મુઠા તુલિત ૧અયોક. ૫૭
 પ્રત્ય લોક વસે સદુ દાય, નથી કુવાસ અનાસ્ય લેય;
 તે ઇખી કલિ ચિંતે વિસે, જોદરયું સી પરિવિગ્રહ હુસે. ૫૮
 રૂપવંદ પેતે જો સય, તેદરયું પ્રાણ કિમી પરિ યાય ।
 તે ચિર મધ રહું ઇલે દાય, જોઈ છિદ્ર ૧૭કું નહરોય. ૫૯
 ૧અકિરને કલિ પાછા વહું, ટુમે જામ નિજ યાનથી રહું
 કલિ રહસ્યે નરલોકે સદી, નિપધનપરિ આન્યુ ઇમ કહી. ૬૦
 ત્રિવટે ચાચરે ને ચક્રવટે, ૧અટન કરિ મત્સર સામટે;
 ૧નમરિઆંહિ ફિરે નિવનેવ, ૧વિરટવલ્લી પરિ ફિરિ કુદેવ. ૬૧
 ચેખિ સત્વવંદ સદુલજ, જોક કરિ નિતુ અવયવન;
 ૧અનસર ઘીસે વિહાં ધણા, ધર્મ ન છંટે કો આપણા. ૬૨
 ૧પરનેશ્વર પૂલ ત્રિવિધ, ૧જિનહરિ ઉત્તર સદા અપાર;
 ૧સપરલેહ પૂલ ચોખલી, મલ્લરૂપ મંગલ આસલી. ૬૩

"તે જામ કહી અતિ આકરી, પુલો સરમ અકરિ
 "નગરોલ્લ ચાખો નરો, પાલે સમ અખંડ;

"પુલ પ્રમણે ભેગરે, ભરતમ્બા તિજુ ખડ

"જામ કંઈજ નરેલ, તેજ પ્રત્ય પ્રમંદ;

"નગ આલ્લ પરિ અનલો, તે આખો પૂલાર. "

[ધીનમનુષ્યનુસાર નગમંડી ઘસે બીજે ખડે, ૧અમલકે]

૧ મગલ મન-દેહકલિ ૨ અપ, ૧વિજ આતરણુચાંગે
 ૩ પુલ ૪ છંદ ૫ પરિવરને કહે પાલ વલો-નરો અને દેશકેમ
 જામ ખેડને યાનકે રહો. ૧ રખડે, ૧૨ ૭ ૫૦ "નમરીઆંહિ નિરંતર-
 મેવ" ૮ ૫૦ "વિરટવલ્લી પરિ ફિરિ કુદેવ" ૬ અનદેશમાં દુઃખ-અપાર
 ૧૦ સપર-અપોર-અપોર ૧૧ જિનહરે, જિનખેડે ૧૨ અપણ
 ૧૩ મંગલ વિજેન ૨, ૧અપણ ૩ (મલંગરે નેવ-અપણ ૩) ૪, ૫અપણ
 ૬, ૭અપણ ૮, ૯અપણ ૯, ૧૦અપણ ૧, ૧૧અપણ ૨, ૧૨

૭૪ નરનૃપની આજ્ઞા, રેખી સવયે હવે હેલજી;
 જિવનિ 'અંકિસદસરદિયો વર્ષ, પશુ પૂરણ નહવે તસ હરં ૭૧
 ક્રમદાસ્ય લોનવે લીલ, પુણ્યલોકે પવિત્ર મુચીત;
 સંવતિની પરિ પાલે પ્રભ, પુણ્યલોકી બહુ બાંધી ધન. ૭૨
 દુર્વિનીવને સિખ્યા દિયે, ન્યાયધર્મ સાચુ તસ દિયે;
 તેણિ ભજ્ય જે દુયે દુટ, પરિ જિમ અહિં 'લ્યો સંતુષ્ટ. ૭૩
 વિનયવંતનુ પાલક વીર, સ્વપર દોષગુણ જાણુ મંત્રીર;
 લીલાંત સુણિ કરી મુરખ, જનને ભવંકરો અતિગમ્ય. ૭૪
 ધીર લલિત દુગ શીલોપેત, સ્વધર્મચિંતા કરણ સચેત;
 'નિત્યે ધર્મ-અર્થ ને કામ, કુલ્યજીવ રાખે તણિ કામ. ૭૫
 ઈંદ્ર ભવનાં દુગ અંજિં ધરે, પરમવધી મનમાંહિ ટરે;
 વિદ્યા ચેહ વિસ્મરણપણે, રિપુ વદ્ધર્મ સુ વચે લેહવણે. ૭૬
 પ્રભુત્વ મંત્ર ઉચ્ચહ રવિં ભક્તિ, જોહથી ઉપની આરિ શક્તિ;
 'તેહસ્તું નૃપ પણિ પાલે રાજ, પરિજનસેવ કરે 'નિર્બીજ. ૭૭

૧ કાંઈ દબાર વર્ષ તે વન-કથાનમાં કહિ રહ્યો. બહુ શ્રેષ્ઠનદી
 દબાર વર્ષ અને દરિ બહુજે માત્ર બાર વર્ષના દરિને રખાવાના
 જણાવ્યા છે. જુઓ—

- "નવર પૂરે દેગ બહુ જલ, સંત આમગ પ્રવેશ ન થાય;
 સદાજ વર્ષ વહીને મધ, કમળનીને ને બાગક વર્ષ" શ્રે. ૬૦ ૨૮
 "કાંઈ કરણ કહિ કોને, કામ નર લહેવાય;
 બાર વર્ષ એમ વહી મધ, મનોરથ સિદ્ધ ન થાય" બા. ૩૦ ૧૫
 ૨ સર્વે કુલકલ્પ કર્મોર્થકાનકલ્પનક્રિયાર્થે ૪૫૦ અં. "પ્રભુત્વ (૧)
 મંત્ર (૨) ઉચ્ચહ (૩) વિભક્તિ, જોહથી ઉપની રણિ કક્તિ;
 જુઓ અને ૧૭૩માં આજ્ઞા ૨૫ મોનું ત્રીજું વાંચુ. ૪૫૦ "તેહસ્તું
 ૨૪ પહે નિમજાન" ૬ નિમજા. નાલાની આદારિયા

“ ત્રિણિ (૩) દસ્તિનઃ ત્રિણિ (૩) રથાઃ નવ (૬) જથ-
 યઃ પત્રર (૧૫) પદ્યવયઃ ઇતિ સેના. ” ૨

“ નવ (૬) દસ્તિનઃ નવ (૬) રથાઃ સપ્તવીસ (૨૭) જથ-
 યઃ પંચભગીસ (૪૫) પદ્યવયઃ ઇતિ સેનામુખ. ” ૩

“ સપ્તવીસ (૨૭) દસ્તિનઃ સપ્તવીસ (૨૭) રથાઃ એ-
 કામી (૮૧) જથયાઃ એકચત્ર પાંચીસ (૧૩૫) પદ્યવયઃ ઇતિ
 મુલ્ક. ” ૪

“ એકામી (૮૧) દસ્તિનઃ એકામી (૮૧) રથાઃ ખસે
 ત્રિભગીસ (૨૪૩) જથયાઃ ચારસિં પાંચ (૪૦૫) પદ્ય-
 વયઃ ઇતિ યાદેનો. ” ૫

“ ખસે ત્રિભગીસ (૨૪૩) દસ્તિનઃ ખસે ત્રિભગીસ
 (૨૪૩) રથાઃ સાવસે એકચત્રવીસ (૭૨૬) જથયાઃ ચારસિં
 પત્રર (૧૨૧૫) પદ્યવયઃ ઇતિ વૃત્તા. ” ૬

“ સાવસે એકચત્રવીસ (૭૨૬) દસ્તિનઃ ચારસિં એક-
 ચત્રવીસ (૭૨૬) રથાઃ ખિ સદસ એકચત્ર ચત્રવીસ (૨૧૮૭)
 જથયાઃ ત્રિણિ સદસ ઇતિ પંચભગીસ (૩૬૪૫) પદ્યવયઃ
 ઇતિ ચમુ. ” ૭

“ ખિ સદસ એકચત્ર ચત્રવીસ (૨૧૮૭) દસ્તિનઃ ખિ સદસ
 એકચત્ર ચત્રવીસ (૨૧૮૭) રથાઃ ૭ સદસ પંચચત્ર એકચત્ર
 (૧૫૬૧) જથયાઃ સદસ સદસ નવચત્ર પાંચીસ (૧૦૬૩૫) પદ્ય-
 વયઃ ઇતિ અર્ધાદિતી. ” ૮

“ એકચત્ર સદસ ચારસિં ત્રિણિ (૨૧૮૭૦) દસ્તિનઃ
 એકચત્ર સદસ ચારસિં ત્રિણિ (૨૧૮૭૦) રથાઃ પાંચીસ સદસ
 ઇતિ ૬૪ (૧૫૬૧૦) જથયાઃ એક ચત્ર નવચત્ર ચત્રવીસ
 પંચચત્ર (૧૦૬૩૫૦) પદ્યવયઃ ઇતિ અર્ધાદિતી. ” ૯

રહે રીધું વર વગી, જેદથી પૂગી મનની 'રૂલી;
 દૈનીને રો સંવતિ હોય, એક પુત્ર એક પુત્રી એય. ૮૮
 વિધિ સંવતિ સજ્જન દરખીએ, પ્રખર દાન યાચક રીછીએ;
 નવનૃપ ઉત્સવ મંટે ધણું, કહિલાં પાર નહીં તેહવણું. ૮૯
 ધમિ ધમિની આવે સેટિ, સભા બિમલો વાગે મેટિ;
 ધવલમંત્રણ સોદા(ત)સણી ગાય, ધમિ ધમિ તોરણ બંધાય. ૯૦
 ઉત્સવ દીધા દિન એકવીસ, પૂત્રી સહુ મનવણી 'જાનીસ;
 કુલાચાર મુપરિ સવિ દીધ, હંદ્રમેન અભિધાન વમુ રીધ. ૯૧
 હંદ્રમેના મુનરીનું નામ, લેદૂજાળ વાપે ઉદામ;
 સર્વસુલકણ એલે સોય, સજ મુદાવે બાળક રોય. ૯૨
 તે તેને મંત્રણ કલ્યાણ, નવ-દૈનીની' ઉદય મંદણ;
 રવિ વસંત એદવે ગ્રાવીઓ, ચતુર લોકની પ્રતિ બાવીઓ;
 પુણ્યવદ્દીવ દલી 'વનસગિ, રહે સગિ રવિ નિજ મનસુંવાજિ.
 પસરિયો મલયાચલ વનવાય, મંજુરિયાં ગંગ સહ સહાય;
 સ્વર પંચમ કોકિલા અલવિ, 'મધુકર વાસ સરતિ પૂરવિ. ૯૫
 અભિનવ કેલી કરે રૂપવિ, હણે સમે નવ-દમયંતીસલી;
 પ્રમેદ સરિ મધુ ખેલન કામિ, સપરિચરિ અમુ 'અસામિ. ૯૬
 મુસમ દેલિ જલકીડ સાર, દેહા દેલિ કરે મનેદારિ;
 'કેલિદસ રચીયાં અવિ રમ્ય, વિદ્યાં સભા લેકું અભિનમ્ય. ૯૭
 વસન્તપૂલ કરી મુખિવેક, રીયાં દાન ગાયક ગનેક;
 સન્યા 'સમુ હણું એલકિ', 'વેલકિક એભ્યાં તેલકિ. ૯૮
 ૧ અસા ૨ અસા દોહ ૩ વનસગિ ૪ મનસુ ૫ મનસુ
 ૬ વનસગિ ૭ વનસગિ ૮ વનસગિ ૯ વનસગિ
 ૧૦ અસા ૧૧ અસા

દિનથી નહીં ચાલતી, મતિ ઘણી મૂઝાંડી થાય છે;
નગરમાંદિ નગર જીવિયો, કુઝાર બંધવ પેદા થાયો. ૬

પૂત્રપ્રાપ્તિ—

અપરમાવનું કુત્ર તે દે.ઇ, કોઇ કાજ પ્રારંભું સે.ઇ;
તેદનું કોઇની મતિ ચેટી, સમમાય એક મનથી. ૭
નહીં ચાલ કુઝાર બંધવે, કોઇ પ્રમ દગુ અભિનયે;
જૂઝા દેલિક કરે મનિ રંજિ, સા વિજુ રંજિ ઉપલે ન મંજિ. ૮
વિજય પરજય દુઝા દે પ્રને, તિમ નિમ પૂત્ર રમે મનિ રમે;
એ રમ દુલે જામી સુધિ, તેડુ ચીસારિયો નરનાયિ. ૯
વિન્યાદ સર્વે ગયા ચીસરી, કોઇરનું મન રદિયો આવરી;
જામીથી સા દુઇ વડા, અદનિમિ કોનુક નિરખે સમા. ૧૦
વૈદજિનું મુખ અપતું, પ્રાંદિ નવિ દેખાડિ પતું;
જિમ રવિપ્રિયા પદિનો પ્રતિ, રાંચન ન ધીયે વર્ષો રતિ. ૧૧
નહીં નપ અપિ જૂઝારી પડકર, વિવેક તનુધી અવનું રદિડ;
દિવસ અનેક ઇજિ પરિ દયા, સજ કાજ લાગાં વિજુસયા. ૧૨
ચતિ દિવસ ચલ જુ રમે, અવર વાત એકુ નવિ ગમે;
મુલબ્ધન નહીં પતિ કલિયો, લોકવાદ એકવો ઉછલિયો. ૧૩
એક ધરી અદિનામુ વિવેક, પૂત્ર નિંદા પર વચન અનેક;
પરિપરિકલ્પી પ્રીછનુ સય, પલિ વમુધાપતિ મનિ તે વાપ. ૧૪
ગીત નૃત્ય વાજિત ઉદર, ગાથા કોનુક કયા વિચાર;
મુખ નિઝાદિક અનેક ઉપાય, જૂઝા સા કિની મતી ન જાય. ૧૫
જામી વાત સકલ તે લટી, હીયમમાંદિ પ્રહી સા રહી;
તિમ તિમ મનકું લડકે હલે, પલિ પતિદોષ ન કુલુને કલે. ૧૬

૧ ૫૦ "જામી" ૨ રમવાની. ૩ મીલ આગાનો—આવકો જામી
૪ આનંદ ૫ પોતે ૬ જુઝારી ૭ ધરીરથી ૮ ચલ.

ગુરુ સન્માન વિના તે ફાક, ભારમૂળ સિરિ ધરિયાં સયોક. ૨૬
 અંતિ વિભૂષણ વિષુ અવધારિ, પતિ સન્માને એસે નારિ ।
 જિમ 'પુત્રરણી પૂરણ વારિ, કમલવિના એહિ મુવિચારી. ૨૭
 'ધવલ દીપ્તિ વાદરી પ્રણેય । જે વ્યાપી છે દેશિવિરેયિ;
 તેણિ ઉચ્ચાવ સદા ગુરુ પ્રય, કહો દુરુષ માહરિ દુરુ ધપ । ૨૮
 ગુરુ અધોસનવણે પ્રભાવિ, મુખ સવિ વસિયાં અંતિ આવી;
 તેણે હું મુખ ઈશ્વરીગુણ, એ મુખથી અધિગું નવિ મુલું; ૨૯
 ઈમ પ્રસાદવદન । વાદરે, સર્વ 'સમીહિત છે માહરે;
 હવે પશ્ચિ દમયંતીને અનિ, દીપ્તે પ્રગટી ભાવમ હનિ ૩૦
 જે ગુરુ પાસે દીપ્તે રહી, લેમીવણી સપાળી 'સહી;
 'તે મુલ્કી અંતે ગુને આહરી, તેણી ગુરુ મન લીધું ઇ(ઇ)દરી. ૩૧
 વૈદર્ભી ઉવેળી કરી, સા તે' મુલ્કીજ છે આહરી;
 પશ્ચિ એદના અવગુણ છે બહુ, ચતુર ચેતિનું અણિ સદુ । ૩૨
 અણિગની પરે એ નિર્બલ, 'નિસ્વ કરે સજ્જ ને પ્રલ્લ;
 નાન કરણી (ઇ) એદનું નામ, નિરે તેહનું ફેદિ ધમ. ૩૩
 સજ્જનરનું ઉપયે દેવ, અપયય એલે લોક અયેવ;
 પદિનું હનિ દ્રવ્યની કરિ, 'એલેલે યરીરવનું મુખ હરિ ૩૪
 સ્થાન ધન લોચન નિંદી, વેડા ન લહે સતિ નહીં થડી;
 સજ્જ ઠાવનું કરિ વિનય, ફે નવિ આને વલ વિશ્વસ. ૩૫
 અસન સર્વ પડે સાંકળ્યાં, એક સમીપિ અવર સવિ બન્યાં;
 જે માનથી બૂધારી ધકંડ, સાચે સર્વ અસન એ અહિંડ. ૩૬

૧ વચ્ચીયાં પાછી પૂજા બોલું જ્યાં કમળથી રહિત દેવ તે
 પાંચમ વારે. ૨ દુરુષ દીપ્તે કમળ-નરકરે ૪૫૦ "વાચી"
 રાખે (૧). ૪ "૫૦" એ દુરુષીય વિગતી "૧ ફેરવ ૭ ૫૦
 "પણે હરિ"

વિનિવા કહે તું કુમરી બાલ, કિહાંથી કુંભ રેડ તલકાલ !
 તું કદ્દ કહિ નાપિ જિહાં, મુજ પરિ ઘસી દુષ્ટ રહે તિહાં. ૪૮
 વનિવાયે ૧પરિવલિયું તેહ, કદ્દ કહિન હિયાની એહ;
 વિનિવાને નિજ વાહન કરી, જમણ કરે નિત્યે મદનરી. ૪૯
 જલ્લાનયન સંવાહનપણું, ઇત્યાદિક દુઃખ ઘણે પણું;
 કદ્દ કદ્દ ચિત્ત વિકરાલ, અતિ સંતાપિ વનિવા બાલ. ૧૫૦
 વર્ષ એકસત વેદ્યાં ધર્મ, વનિવા અતિ એલાણી વિગમ;
 સંગતટિ જલ ભરવા ગઈ, ગાટે રૂદન કરે તિહાં રહી. ૫૧
 તેહનું મુણી સમલ ૧આહંદ, તિહાં આબું કમપાનુલિંદ;
 તેણિ પૂતાંવ સકલ પૂછિયો, વિનિવા મુખિયી સકલ પ્રીછિયો. ૫૨
 તુ રિષિ મનરયું આણી દયા, ઈડક દો વનિવાને દિયા;
 એહથી વાહરે મુવ હોઈસ્યે, તે વાહરું રણ ઉગેઈસ્યે. ૫૩
 વરસ સહસ એક જવ લાઈસ્યે, તવ દો પુત્ર પ્રગટ થાઈસ્યે;
 ધર્મકહી કમપાનુનિવર મયુ, કિમપિ દર્પ વનિવા મનિ મયુ. ૫૪
 વર્ષ પંચસત ધર્મ વેલિયાં, રાતિ દિવસ દોદિલિ વિલિલિ વિયાં;
 કાળદોષ કરી નવિ સડી, અર્ધ-મુલિ દોદિયો તે યડી. ૫૫
 પુરૂષ એક પ્રગટિયું પાંચહું, નાલિ ઉર્ધ્વ રૂપિં અતિલહું;
 અર્ધપદવ દોદિયું જે લણી, અરૂણ પંચ પ્રગટિયું તે લણી. ૫૬
 વનિવાને કહિ મુલિ મુજ માલ ! પૂરે દિવસે દુસે મુજ જાલ;
 તેહથી મુખ હોસે ઇતિ દયો, અરૂણ દુયો સુરિજસારથી. ૫૭
 વરસ સહસ પૂરે વિમલિયું, ૧ઈડક એક સ્વયં પ્રગટિયું;
 રૂપ અનોપમ શુદ્ધહતલું, પંખી લાલિનું સલ ભલું. ૫૮
 આવી લાગુ વનિવા પાપ, જનની કદ્દ મુણી દુઃખ ધાપ;
 અમૃત દરિવા કેરે કામિ, એ આબું નંદનિ આરામિ. ૫૯

તે દેખી રાજ્ય તસ કહે, શંખચૂડ ! તું જલયું રહે;
 વાહરે ધમિ મરૂડને આજ, નિજ ચરીર દેસે મહારાજ. ૭૧
 શંખચૂડ તે ના ના કરે, રાજ્ય શુદ્ધ કયા મનિ ધરે;
 ઈત્યાદિ તસ જલયું કરી, સ્વ બિદો સાદસ આદરી. ૭૨
 આજ્યું મરૂડ કરે ભક્ષણું, દીકું અતિ સાદસ નૃપવણું;
 ભણ્યું ભૂતવાહન રાય, મરૂડ કરે તવ મહાપચાય. ૭૩
 તુલ્ય સત્ત્વે તુલ્ય શુભ સચિ, સજન ! વર માયે શુભ પાસિ;
 સર્પ સખ્યાનું' વર માનિયું, મરૂટે' તસ સાદસથી દીયું. ૭૪
 અક્ષવાંજ રાજ્યને કરિયો, તેહનો યથ ત્રિભુવને વિસ્તરિયો;
 નિજચરીરનું પી મહાભાન, જિલિજમમાંકિ ઉગારિયા નામ ઉપ
 પતઃ—
 (અનુદ્બળજીત)

પરમાર્ણનિજમાણન, સર્વે રક્ષાન્તિ મન્ત્રજ;
 સર્પાન્ત રસ સ્વમાર્ણ-રંકો જિમૂતવાહનઃ'.
 (આપાઠ.)

૧૭૬

મરૂટે નિજ જનનીને ખેડ, સદસ શુભું દીયું ઉગ્રેહ;
 ઇતિ સંખંધ પુરણે કહિયો, એ 'દરિવચન્ય'માંકિ લહિયો. ૭૭
 [રતિ પુણ્યકલા
 વચન પૂનથી એણિ પરિ ભુજો, કદ-પુરણે. કલ દુઝો;
 તેહભણી કરિયો પૂન 'પરિહાર, ભુભમીસ્યું પ્રમ લગર ! ૭૮
 મહ ઉવાચ—

ઇતિ કહિતી ભાગીનૃપ રાય, દોઈ 'કરિ ધરી ઉદ્ધતિ રાય;
 અભિમન દોઈ હમ કહે, એવડું મનરજું (તું) મન હોઈ ઉદ્ધ
 ૧ ભાગીનૃપ રાય. ૨ પાંચજન્ય ભેરે ભાગીનૃપ તે વચન
 ભણ્યો દેખી હો છે, ૧૫૫ પેટા ૬૫૫૧ નમ્ર ૭૫૫૧ ૭૫૫૧
 ૭૫૫૧૨ એ એક વિદ્યારાજનય છે. ૩ ભાગ ૪ હરે

પ્રસ્તાવ દસમો.

(૬૬૮)

સંભારું શ્રીસારથા, વરમાતા કવિ-માતા;

વાણી સરસ સદા લગ્નિ, મુજ હીંથી વિખ્યાત । ૧

શ્રીજાનુમેરૂ સદ્ગુણવર્તુ, નામ જપું મુખિ જાવિ;

વળી જોડું નૈપથકુધા, હવિ દલ્લમિ પ્રસ્તાવિ. ૨

(ચાપાઈ.)

નૈપથ તરૂં લાંમી સુરવેલી, દેહી મેહડાવી ભૂઆકેલિ;

કુતસિદ્ધાદ કાવ એ કુદી, અધિક મોહ જામે મન મુદી ૩
હંતિ જાણી કલિયુગ દોષિયો, મનિ જાણે ધણિ દાલ લોપિયો;

તુ હવે જોહવું કંઈ ઉપાય, જિન એ પુર હંતિ વનિ જાણ. ૪
એકવાર હંતિ વળી અકિયો, નૃપતિને પૂતજ્વર પડહિયો;

‘સારિ-કેલિ વિષુ રંદિયુ ન જાય, સ્વામીમય જઈ નિહો સુધાય
વચન વહિજાનું વળિ ઠેલી, તવ ‘કુમરસું મંડી ઠેલિ;

વારવાર પાની સો દારિ, તુહિ ન ચેતે ચિતિ મજરી. ૬
હસી જાંઘ મહારય જોલિ, વાર શ્રી મણિ મુજાકલ દોલિ;

‘જ્ઞાન નમર ગવરય બંદાર, વળી વિચિત્ર વસુ અનિવાર ૭
મત્યાદિક ભે ભે ‘પણ’ કરે, ‘તે વસ્તુ સર્વ પદાર્થ કરે;

જિન જિન દારે વિન વિન રમે, અનુક્રમિ સર્વ વસ્તુ નીચમે ૮
‘યદપિ અણ રમણ દેસલો, તદપિ કુમરે અયો નલો;

૧ પાણી રમન વિષ્ણુ. ૨ અગત્ય હવિયાએ ‘કુમર’ ને સ્વયે
જાન કામ ‘પુત્ર’ નામને વિષ્ણુ વર્ણવેલો છે. ૩ ૫૦ “જ્ઞાનનમર
અગત્ય બંદાર” ૪ ૫૦ “તે તેવાન દારે કરે” ૫ ૫૦ “અદપિ
અણકેલિ દોલો,”

- જહીં જાવીને કિમ સંમતું, માહત્ય પ્રમુખની હારિ; ૫૮
 ઇતિ એવનું જાંમું કરે, રતનું ન રહે તિથિ ચારિ.
 વૈદર્ભિયે વાં વારિયે, દેશ સકલ સિખ્યા આર; ૫૯
 સુવ-સુવા આયિ આવિયે, સવિ અપલે પરિવાર.
 સહુ કુસરે વિદ્યાં જાવિયે, મહાસય જેણિ પુરી ભીમ; ૬૦
 દોહિત્ર જાવ્યા સંમતિ, અહમું આવિયે પુર ચીમ.
 હમણ વલે અરંજરે, તેડ પધતબ્યા જેહ; ૬૧
 'માવામટી ચરલે નની, તેણિ પવિત્ર કીધાં દેહ.
 નિજ 'સુવાના' વ્યભાવતલું, પૂછીલે સમાચાર; ૬૨
 તેણિ સકલ દર્શવલું કહિઉં, નવિ કદિએ વૃવ વિચાર.
 ઇદ્રસેનને' ભીમે રીધું, આનંદકેરલિ દેશ; ૬૩
 બાહુકો નિદાંથી એચાવિયે, હહી ભીમનૃપ અદેશ.
 યજ્ઞવતાર મુલીરયે, વિખ્યાન વંદન કાજિ; ૬૪
 સો અયોધ્યાયે' જાવિયે, ઝનુપર્ણુ વૃપતિ રાજિ.
 ઝનુપર્ણુ વનમુખિ સંમતિ, નલ-વૃત્તું અધિકાર; ૬૫
 બાહુક-સેનાની રાખિયે, નિજ પાતિ કરી સુવિચાર.
 ઇમ અનેક નલવણ, આનંદ સંમત અનેક; ૬૬
 કુખરો નૃપ યાનું હહી, હંપ્રી ગયા સુવિવેક.
 નિજ સ્વામીતજાવલે, સદી, અચાર એક અચૂકિ; ૬૭
 ધુનશીલ લીસ્ય ચાવિયે, મંત્રી સમુદા મૂકિ.
 'તતત્રી' નલ કાંટ મદ, સો રાતિ-દિન તેણિ પેરિ; ૬૮
 ભરીવલ્ય ભાવિ ભીમજા, તે કુપ વે (હંપ્રી) સિરિ.
 તેણિ દિનિષિકુ આ મુંદરી, તપ અચરિ નિજ અંકિ; ૬૯
 સ્યતે ખેત્રે અપલું, 'વ્યવ વ્યવ કરે બહુ ભંકિ.

૧ નનો-મનો જા-વી નામ. ૨ પુરોના ૩ અમુકના ૪ નિવેશન થકે એકાં જુદા રમતે હોયે નામ-મુક છે તો-વ્યવ
 ૫ અનવિષ, મન. અવજાગરે

કૃષ્ણગમિયે—

- નહી ઉડિયો સિંહાસન ચિહ્ન, કૃષ્ણર નિહો તિલિ ધમિ; ૮૨
 અભિરેક સામંતે કર્યો, કૃષ્ણર ધાપિયો નિષ્ઠ સ્વ.નિ. ૮૨
 સંચયગઢ વાહિવ વાજીયા, કૃષ્ણર હવે જયજયકાર; ૮૩
 સપતેરે કૃષ્ણરેશ.વની, દલિ આજુ વર્ષો ગાર. ૮૩
 ભમન્ય વધપિ નહીનુંપા, પવિ યવ્ય યંધી મજિ; ૮૪
 કૃષ્ણરો કાઠે સજીથી, કહિ જઈ રહે તુમે વણિ ૮૪
 પમન રેખી હીઓ, નહી જાયે વનમાહિ જમ; ૮૫
 એ સુધિં પરિજન સંચરે, તમ રેખ નંદુનું જમ ૮૫
 'કૃષ્ણકાવડી' જાહિ નિહા, નહી-મિયા દુનિ એહા; ૮૬
 તમ પિયા કૃષ્ણરનિં કહી, પિતુ પાસે વેળે મયા વેહ ૮૬
 બેમીરે સુધિ સંચરો, કૃષ્ણરતપુ: તમ રેખ, ૮૭
 નહી સુધિં જાય રે નહી, કરો રંદિયા જામડિ રે.પ. ૮૭
 બેમી ન મને અંચા, હનિ મુઠ્ઠી કૃષ્ણરંચ; ૮૮
 જાણીએ વેદાંતિ કહે, પ્રજાનીએ વેદન ૮૮

કૃષ્ણવાણ—

- કહિ જીમ મહાનૃપતિવરુ, જય કવચ ન પડે એહ; ૮૯
 તુમ રેવ કમલે નહીપણિ, હીપી વહે' હવે દે.પ. ૮૯
 તુમ 'ક.વ.૨૮' મરત પીયે, તુમ' જામડિ જપ રેવ; ૯૦
 તુમતું કુલે તુમ જુએ, એ આજ હિત વહેવ' ૯૦
 મુખિ રહે મહિ જાણે, રેવરે છે તુમ જામડિ; ૯૧
 તું એક યંધવની મિયા, સિતો મુઠ્ઠીએ દલિ! ૯૧

૧ ક.વ.૨૮ રંગે જાણ નહીજાય જામડિ હવે રેવે રેવ
 રેવરે પિયા રંગારે કહેવે રેવરે રેવે રેવે રેવે રેવે રેવે
 ૯૧૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬૬

મૈત્રીકાવ્ય—

- કવિ કુલ્લી વગી સૈમી બહી, સાચું કહે છે વૈર !
 નિજ કુલોચિત મુખિ બાખીડ, પશ્ચિનહિ દીયાનું હીર ! ૧૦૩
- છે ભક્તિ એ ગુમ એવડી, તે જાણિયું શું ચેષ; ૧૦૪
 પાય નમી રાખે રાયનિ, વગી વગી ખમિએ દોષ;
- જેણે રાજિ રાજ નહિ, તે રાજ સહી ચમચાન; ૧૦૫
 તેણે મુખે આમણીયે નહિ, ચીમલી પુષ્પચમાન;
- જિહાં નહિ ધ્યાન પ્રિયવર્ણ, સંતોષ નહિ મન મુખ; ૧૦૬
 રહિયું જિહાં પરવણિ પલે, તે રાજ નારકદુઃખ;
- એ રાજ ખપ દુએ માદરિ, તે મુઝ પિતાનું રાજ; ૧૦૭
 વિહાં લઈ કાં ન રહે મુખે, પશ્ચિ એક મુઝ પતિ કાજ !
- હવિં સ્વસ્તિ દેવતા ! ગુમ દોલે, મ કહિએ ઠાલી બેઠ; ૧૦૮
 મુઝ કંઈ સાધિં વિચર્યાં, માદરા મનિયું રંજચલ;
- પતિ અનુજ ! કદુ હું વગી વગી, ગુમે મ કરસુ અંતરય; ૧૦૯
 હમ કહી સાધિ સંચરી, બીમલ અનુ નહિચલ;
- મોકલાવી મંદિર પ્રતિ, કહિ નમે ગુઝ આપાવ; ૧૧૦
 મિં લક્ષપરિ લીલા કરી, ગુઝમાંદિ રંજ વિલાસ.

૧ શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતાએ નગદાવળી રહે, તથા શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતાએ
 નગદાવળી રહે આ પ્રકારે આ પ્રકારે ઉલ્લેખ આ પ્રકારે વર્ણવે છે. જુઓ
 શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા નગદાવળી રહે, શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા રહે—

- "કુળ આયે આવિરોરે રાજ, બેઠે આકલ બેઠ;
 "દાવળી જરા ન રિજે રાજ, કુંડલ દુરે એ અમેઠ
 "કુળરને કહો કહેરે રાજ, મ કરે નું બેઠે અમાવ;
 "બોલ્યા અગ્ર સુમિરે રાજ, મિં એ કુંડલ રાજ
 "જગ વિજુ મહર્ષિ મું રહેરે રાજ, ચગરે ! નું ચિવ વિચાર
 "દાવળી ન રહે કિરે રાજ, વિજુ વિજુ એક લગર

જટવી જનુલ ઉડંબલાં, તેણિ પંચિ છે વંચ બાલિ;
તેણિ કનક પંખી પેખીઆ, રાજા પડીએ વંચાલિ. ૧૩૫
કહિ ભમી એવિન' પંખીઆ, બહુ મૂલ્ય લીજે છેક;
કે નગરિ લેખ વેચલાં, આવસ્યે દ્રવ્ય અનેક. ૧૩૬

વલગુરે વચન ભેમી વહી, એ દેવ-આયા દેવ !
એ વિચે અર્થ ન દે અરે, વિચરાવ યાસ્યે હેવ (દિવ). ૧૩૭

વિખની ન રહી છુ તાનની, તુ કસ્યું એહ વિખાસ;
એ સીખ હીયડિ નવિ ધરી, નહે કરી કુચિત આસ. ૧૩૮

નિજ ઉત્તરીયક વચ્ચ લે, નાખીક ઉપરિ તાસ;
તે વચ લેકં ઉડી ગયા, તવ વચુ રાય નિરાસ. ૧૩૯

જુએ દેર એ ભાયગદિયા, તે કહી અપ્રિયે કિમ્મ !
પંખીયા કસ્યા એવના, તે હીયે પરાલવ ધુમ્મ ! ૧૪૦

પંચોદસે કલિહવાચ—
વિ એક નૃપ ધરજુ લહી, પંખીયા માનુષચચ;
તે દૂરે રહી ધમ એલીઆ, રે ! સુણિ 'કુતુહિ ! સાચ ૧૪૧

"આખરેને અગમને આખા, રાજા હદ વડ ધર;
"નગર હદે આખા એ રાખીને, હું દેમે એટલા આર.

"ભૂલનાં ભુજ મધે એક, જુવ નાં મુક વડ,

"કલિહુમ તપે વડને બદલે, મન્ડ નુમે અગમ.

"નગે અમ કાંઈ ધરી એ, મન્ડ ન રહીયાં દાઢ;

"પેલ' તમે મન્ડ એમીને હીજે, વિચારિયું મન તથ.

"નગ આખે નિગર વડને, તવ મીનનાં ચિત;

"એટલામાં દમનગીજને, વડ અખુ વિપરીત.

"અખાત્રવિચ હર અગમના, સજ્જન વચ મન્ડ પગમાં;

"દાસ્યં મદિયા મહી દીધાં, ઉડી પાયાં જા અગમ.

"પેલી સુરખી મીનને મને, પહોંચા વેચ્યાં હીજે;

"દેરે સુખીને દેવ ઉપર આપેલ, રાજા હરે રાર ગીજે."

૧ સુચનાં, સોનાના ૨ ખેડ-દાસે ૩ ૫ "કુતુહિ દર."

- મારજિં અવિ'દોહલી 'નિત્યદેવાં, લેમી કૌમલકાવ; ૧૦
 કુષ્ઠનૃપચરિ ચરણે ચાલે, તે કુઃખ ખમ્બું ન બલ
 એ અવિ પંથ-પરિથન પામી, ન ત્યજે ભક્તિ લગાર; ૧૧
 દેવલ હવેયવતું ત્યાં કારણ, નહ એકને નિરધાર
 એ કુષ્ઠ ભીમલલ્ય ધરિ તેણી, બલ્ય કરિં વિચાર; ૧૨
 પશુ આ અવનરિં નહ નવિ બલ્યે, ય.યે કિમ્મ જમાર ૧૨
 સ્વમુક્ત-પદ્મમાંડિં આ વેગ, હલો મર્યાદા ન જઈએ; ૧૩
 ભીમલલ્યને મંદિર રહીને, કિમ અધમાધન ચડીએ ૧૩
 એ એકલી પિતૃધરિ અધવા, સમુદ્ર કુળે રહે રંજે;
 તે નહને જિહાં વિહાં રહિયાં, ચિંત્ય એક ન મંત્રિ ૧૪
 જિમ કૌમુલે વિના અધિવરણિ, ઉડતું કૌમ ન બલ્યે;
 વિમ નહને લેમી વિષ્ણુ ભમવાં, કૌ મનમાંડિ નહીં અલ્યે. ૧૫
 જિમ પેઠી મૂરખનિ દ.ધિ, નિર્ધન દ.ધિ નિધન;
 ન બજે નહ વનીપિં વિમ લેમી, નહાં પમે બદુમાન ૧૬
 'કાચર-કરિ' વરવરિત્તણી પરિ, એ નહ પતિ ન સેજે;
 પુણ્યકીન-કરિ જિમ ચિત્તમત્તી-સ્વલ્પ નિશ્ચય નવિ થેજે ૧૭
 તે ભટ્ટી જિમ નિમ કપટ દેખી, વેદનાં કંઠાં મૂકે;
 નહને કન્ટી કુટુંબિ ઉપત્તી, પુરપ વરેવર ચૂકે ૧૮
 જી એકાકિની દુરે અનલ, સ્વજન માંડિ જી અર્ગ;
 નહવનીપિં રહિયી દમયંતી, 'પિતૃ કુપિણી નહીં યામ. ૧૯
 નહે' વિનાલલ્ય કન્ટી કરીને, દમયંતી એટલી;
 પ્રીએ! પરિથન બદુ તું પાંચી, પંથ ધનુ વટ્ટી અત્તી ૨૦
 કમલપત્ર વૂપીડિ પાથરિયાં, સ્વસ્તર રમું ઉઘાર;
 પદમલેચને! વિહાં તમે પુદુએ, ક્યો સુખ નિદ્રા ચાર ૨૧
 ૧ વાંચે ૨ નિમ્મવર ૩ કાચરે દ.ધે ૪ કિનુમ્મન સુનિ-
 ચારી નહીં કાવ.

કંઈ હસ્ત ચિરિ દેહિં ધરીને, મત ચંકા દમયંતી;
પતિ વિશ્વાસ ખરો મનિં રાખી, મુખનિદાયે સુલી.
નડચળ મનમાંહિ વિચારે, દમયંતી મુખ દેખી;
દુઃખદાયક એ મહામતીને, એ નડ દુઃખ વિસેરી.
એવન્ય મુલ્ય કેવા સંભારે, કુલ આગલિ ઠહી દાખું;
ચિંતામણિ નિરભાધન-કરિ જિન, કદુ કિસી પરિ રાખું. ૩૬

(કાવ્યમ-પાકુંલમ.)

‘વાત્મત્યાજ્ઞનની સત્તા વિનયવર્ત્તનીર્પિ ચ મા પીંગુણાન્,
વૈદગ્ધ્યાન્માચિવઃ સત્ત્વો પશ્ચિચાદ્ દામી ક્રમોપામનાન્;
આન્માન્તઃકર્ણં વપુઃ કિમયથા ? મર્વં દિ મં મીમતા,
સત્યાં મીમશુવિ ક્લમઃ ક ઇવ મે કિવા મથા દાર્તિન્? ૩૭

(પૂર્વધ્યક.)

‘દેહાન્મદિ સ્વ એ દારિયું, તે હવિ કરિ નહિ આવે;
‘રત્નિંકરિ ભુ કામ ઉદયી, સ્વ વગરું કિમ પવે ?

૩૮

૧ (નમ, સંભવજીત સ્વ વનરને કામ રચે કે-) દમયંતી;

વાત્મત્યાજ્ઞનની માત્ર, વિનય કરવા માત્ર, પૂર્વધ્યકની તીર્થ, મુલ્ય
રાખી મન્યા, પશ્ચિચાદ નર્પિ, અને મનમુલ્ય કરવા દાખી એ
(વર્તી) આત્મા છે, મન છે સર્વ છે, અથવા આત્મું છે ? મર
મરે દમયંતી છે. દમયંતી વિનય છે તે પણ મને કમન્યે
કે છે ? મે સુ દાખું, (અર્થ દમયંતી સ્વ છે તે રાજે મે કહું
દાખું નથી.)—અરુ દેહી એ નમ વનરવનમન વખતે મુદત્ત
આત્મા હવે તો વિદેશી નીક દુનું કામનું આ વિચાર વનરવનમન
સમયે નથી વિચરે હવે. દમયંતીને તાત્પર્ય વખતે આસે મુખ
વિચાર તો આંધીય કરવા ? અર્થ નમ્ને કારિરે આ-નમ્ને દેહથી
દમે પમ તેમજ રહેલ દાખી છે. ૨ દેહ, પમ કરત ક રનારે

દમવંતાંપરિલાગ—

પાશિં ઉભે રહે પ્રિયામુખ, વળી વળી સખ એયે;
એકલી અમલ મેઢલી અવાં, મંદમંદ પાતું રાયે
આપી ભૂમિ અતિકમી યેડી, વળી પાછે વળી આવે;
રખે 'વનવર' કે રાયે દુઃખ, એકલ મનિ સંભારે
શુભાયે નિજ વંધા છેડી, રૂધિર માટે નિજિયેવ;
સંભી સ્ત્રીરે રિખે નહતલલ, ઇતિ અપ્પર સ્વયમેવ

૫

૫૧

૫૨

" લીચ દાણે રૂપાનુદારે, હોરુ મારું મોડ,
" જિમણુ પ્રમાન કરે કે, અરુ રૂ મોડેરે રોડ
" મેઢલીન.ક મે અડારે, જિમણુ વળી જડ મેવ,
" જિમણુ કરે મુઝ મોરનેરે, હોરુ અરુડે, કેવ
" હમે, જિમણુને કરેરે, નજલ મેઢ નિજ
" દલકેરિનને હોરેરે, તે રુન અરુડે તું વિજ
" કમરે અરુડે ને એકરેરે, મુઝને ન તોરે નેવિ;
" તું પેડ તું મંચુરે, મુઝ રુડ નેરે એવિ
" જિમણુ જિમે તું બચારે, મ ખા સંકરે મુજક;
" તું નમે તીર ન ખાતે, હુ અપને કરે મુજ,
" તું રોર નિજ અરુડેરે, હુ નરિ હોરુ મુવ,
" હુ અરુજાને નેજારે, ને રુન મોડ રુજ મુજિ
" અરુડે પ્રમા નર નિવેરે, જિમણુ અરુડે કરેરુવ;
" પૂજા જનમુ તાન હોરે, પુણે ૫૫ રૂપાવ,
" હમે જિમણુ નિ નિમણુરે, રીનની કરે મુજિ રુવ!
" જીવે કરે તે ને કરેરે, પાનુ અપ્રકરમ ન શાવ
" નજ કરે રુન કરે મુઝેરે, તે કરે માદરી અવ;
" ૫૫ વડ પિરે મુઢરેરે, જિમણુ એ વિન પંચાન
" હમ જનકાલી દલનેરે, હેમું અપું સ્ત્રીર;
" નજ હોરુ અરુડે નેઢારે, રુજિ નરુડે વરુડે નીર "
" જંમડી ૫૫અઅરિ ૨ રુજારે, ૩ તોર વેગમે.

20

21

22

23

24

25

- ચમત્કારે અનુકારિ આત્મે, પ્રજલ દાશનકમાંહિ;
 'મતી એક મેલી તવ લીલી, સર્પ જલંતે ત્યાંહિ ૬૨
- પ્રજલ માનુષી ભાષા જાણે, ઉદરિ તું મુજ સમ !
 કય કહે તુજને ઉદરમાં, કુસરે કિમ રહે કય ? ૬૩
- તું દિગ્દિગ્ધ કૃતિવતિ આલે, 'પિચુનલછી પરિ હીટે (પીટે);
 એ ઉપચાર કરે તમુ રોરે, કિમ જઈએ તમ નીટે. ૬૪
- વગતું વસુ ભુજંતમ વાલિ, તુજ નેટિ ઇતિ કહિવું;
 પરઉપચારકર્ષિ' મહાપુરુષને, મુખદુઃખ અંતિ' કહિવું. ૬૫
- નહી વિશ્વાસવાદી થાઉં, ઉદર મ કર વિવંત;
 એ સહિકાર' સરિખા સજ્જન, તે કિમ દુયે લિંબ. ૬૬
- પ્રરથના ભંત જીરૂ પશ્ચિ તમ, વાચા કરી પ્રજ્ઞાન;
 દિયે ભુજંતમને અવિવંતન, તિજ ભુજ બ્રહ્મતિ લાભ. ૬૭
- અતિ જારે કરી ભુજ પીડાવે, મણીદુંતિ રમ;
 હલ્લુ' હલ્લુ' જાદરિ આવી, બેલાબુ 'ભખી વવ. ૬૮
- લલ્લુ' ભાર પરિતુ નવિ જાણે, જાદુ જલુ પીડાય;
 અભિદુંતી અતિ કહે કહિયે, મૂંડું કહિ મેલિ' કય. ૬૯
- એ કહિ 'નરપત્ર અહીંથી આવી, હમમૂ અવે લાન;
 હલ્લેયેલું 'ભુજથી ઉતારી, જૂનિ બેહલએ લાભ. ૭૦

કહોટકહંસવ—

એક દો ત્રિય આર પંચ ૫૮, આવ અક નવ ૫૯;
 આલી હસમિ જવ મૂંચે બેહલિ, તવ તેલિ હસીયે રમ. ૭૧

૧ જાડો, જાદુ. ૨ કામન-કુટ. ૩ જાંબ સંપત્ત. ૪ લેલે
 ૫ નર કમલ. ૬ જાંબ ઉપાધી. ૭ કવિ જગન્નથ કાદ ૨૨ ખં
 આ પ્રમાણે છે—

" તિજ રોચ રમ, હલ કવ ભલે કાદ;

" લેવ કલે લલ, હવ કીલે હું જાદુ.

- એ પાપીરે રે સર્પાધમ ! હજી કિશું મુખ ઘણે;
 કાં ફૂલક 'નિહજ નિહટ, બા મુખ ઘણ્યા પાણે. ૭૬
- 'સમકં હુલસવલુ રસ લેઈ, તિં કપૂરવન સીંચું;
 દુર્વિષ 'અધિભાસયે કરીને, મુખ ચરીર એ શીંચું. ૮૦
- હવે એ જીવિત પાણે બાણે, મરણ બહું મનિં મહીયે;
 તિં જે ફૂલ થાવળા ઘીધી, તે નિવ સીં પડે સહીયે ? ૮૧
- તિં વિશ્વાસપાત કરીને, કહે કશું ફલ લીધું ?
 અવર ઘીન ઉપગાર કરેવા, 'અંનિઃ કાર્ય એ પ્રીધું. ૮૨
- અધિવાસ ગુમને જે દુઝે, તે તે જીવિત અપાર;
 અધમકાજ એહવાં કરી લલિસ્યુ, 'અધોગતિ અવગાર. ૮૩
- વિશ્વતપંકર ! દે લિહવાધર ! ચરણ વિચરિત કાયા;
 દે પરિ મલિન 'કુટિલગતિચાની, 'કુટ્યે કાં બાપા ? ૮૪
- દેપ અમારો એ નહિ વાહરો, જે ગુજ જીવિત લીધું;
 દુર્જનને ઉપગાર કર્યાનું, ફળ વલકાલ એ લીધું. ૮૫
- કહિયાં ફલ અંજિ પડે જે, તેસું મુખ પાને સોય;
 તે ઉપગારપ્રતિ ધિગ પ્રીએ, જેણિ વિગંઝન દેવ ! ૮૬
- 'કુપ-અપગાર હલયથી ખગને, કરિયો જીવિત ન તેહ;
 સમવૃત્તિ રહિવું દુર્જનસું, જુ મુખ વંછે રેહ. ૮૭
- જલધિ જલદો એ મેં ચાપ્યું, ગુનને કપલી ફૂર !
 તે ગુજ બ્યાપ(ક)ન હું ન કહું, બા મુખ લેઈ ફૂર. ૮૮
- અતિપરિં અધિકૃપ પત્રગને, પ્રીધો નહિસાલયે;
 તણ સો નામ ઇસીપરિ લંખું, પરતલ નર બાપાણે. ૮૯

૧ ૫૦ " નિહજ ન લાગે. " ૨ કેપકાચ વિગ. ૩ હાંત,
 હકણ. ૪ વરચારની પાસથી. ૫ ૫૦ " અંનરૂપ અતિ પ્રીધું " ૬
 નીચીમલિન-નક. ૭ ૩૫ ૮ વંછીમલિન. ૯ ૬૬ નમ-ગે બીએ.
 ૧૦ અપાર અને ઉપગાર અને ખન પુરેને કર્યાં નહિ.

- મેલી કુળ વીખેરે 'કવદિરી' જાયે જિમ જવ પૂર;
 દેવત-જગત-કપૂર મુખેથી, મેહલો ન્યામ દર. ૧૧૩
- નાંખી હો વચાણાં શુંનાં, ફરી હો કવ' અંગાર;
 ધો હો નીક વહે વચ ધોની, દેહ કરે નહોં સાર. ૧૧૪
- વચેલી વિધિ ખેલિ 'પુટલ', 'પુટલો' વીખ્યાં પાન;
 મુન્ય હાલ ત્યજી મુખપ્રીયા, ન્યામ નહીં મિલિ અન. ૧૧૫
- પરિ ન્યામ એક એક ઉપરિ, એક પરિ અકંઠ;
 એક અંગત પરિ ન વહે ન્યામ, અકંઠી અતિ મંદ. ૧૧૬
- કુશલ પરિ મહિમ જઈ પીપી, એ 'કુમળ' અધાર;
 પડે હાલ અવાજ અને પાન, પડે 'પ્રિય' અધાર. ૧૧૭
- કુશલ અનેક નિશ્ચય બુધનિત, પરિ દેહને વલિ નવે;
 'સ' જાતુપાણં હવ ચિત્તુન, ઠનિ કુશલે અધાર. ૧૧૮
- એ નર એ હસી વલિ અણે, હાની પરિણ્યા અધાર;
 તેહને અમ પંચથાન અણે, 'સ' જાતુપાણુની વધી. ૧૧૯

સંતોષદય—

- ઠનિ કુશલે અધારે એ 'કુમળ', નર ન્યામ ત્યજી અધારે.
 દેહ 'સ' હો ન્યામ 'કુમળ' અધારે હાની અધારે. ૧૨૦
- એહલે અમ અવહારી કવ' પૂરે હો દેહ
 'સ' અધાર 'કુમળ' અધારે અધારે અધારે કવ' ૧૨૧
- એ દેહ 'કુમળ' અધારે અધારે, અધારે 'સ' અધારે કવ' !
 અધારે 'સ' અધારે અધારે અધારે અધારે ! ૧૨૨
- કુશલ ન્યામ અધારે, અધારે અધારે
 અધારે 'સ' અધારે અધારે અધારે અધારે. ૧૨૩

૧ કવ' 'સ' અધારે અધારે, અધારે 'સ' અધારે અધારે
 અધારે 'સ' અધારે અધારે અધારે અધારે

- કુબજ કદિ કિવિમંડલ મંડન, વીરમેન-મુવ વીર;
તેહને એ સારથી સુલુ નૃપ ! એ નલ શુભ મંબીર. ૧૩૫
- કુબરબધવ સાથિ 'દુષ્ટેહર, રમતાં હારિયુ સજ;
તુ તેણિ એ કદિયો વનવાસિ', લેખ લક્ષ્મી લાજ. ૧૩૬
- હવે કે નલની શુદિ ન ખૂટે, સ્થમિતપ્ર આ દેવ !
બમતું નમરિ ગુહ્યારે આખું, ન કરી કુબર સેવ. ૧૩૭
- સુણી જલુપણું હવે 'દ્યોમકુલ, બાળમિત્ર એ માહર;
આ ! આ ! કિસિ દિશા નલ પામ્યુ, નટકગીત નિચાર.' ૧૩૮
- દિવસ તણિ મનિ દુઃખ ધરિયું અતિ, કુબજપ્રતિ દેખ મન;
પરમમિત્ર કરી પાસિ સખતું, આમ પચચવ દાન. ૧૩૯
- નિવ નિવ નવ નવ કથા દેખાડે, નૃપતું લે હરિ ચિત્ત;
'હરિચિત્ત પ્રભાટે બહુ રીઝવે, પામે પરિવલ વિત્ત' ૧૪૦
- દીવે દાન યચકજન પેરે, ન ત્યજે પણું ઉદાર;
અતિ અચિરજ પામે નમરીજન, કરે ધીરિ વિસ્વાર. ૧૪૧
- સૂર્યપાક રસવલી નીપાયે', નૃપને 'અચન કલવે;
ચ'જલુપણું મોકલી 'ચરને, નલની શુદિ એવચવે. ૧૪૨
- કુબજરૂપે નલ તેણિપરિ રહિતુ, મનિ બેમીતું દુઃખ;
પ્રગટ કરી ન શકે કે અમલિ, કલ એક ન વેધ મુખ. ૧૪૩
- દેવે દોષ કર્મને નૈપથ. ચ'રિતુપણુંદ પાસિ;
રહિયો વિનીતાનમરીમાંદિ', કલકલેપ વિમાસિ. ૧૪૪
- હવે કથા દમયંતીકેરી, સુણએ સદુ મુજત !
દાદયમિ પ્રસ્તાવિ કહીલ્યે, સમ રત્ન લેલી મત્ર ! ૧૪૫

૧ ૫૦ "દુષ્ટેહર" ૨ દ્યોમકુલ આપ્ત ૩ ત્યામ કી. ૪ મેન-
લાલક કુબી. ૫૦ "અમિત્ર પ્રભાટ દીવે બહુ સખ" ૧ લક્ષ્મી
૧ બધાવે ૭ બેનન કલવે, ખરદે ૮ બદ્ધકુલ, બાળે રમદુ
૯ બદ્ધ મેનદે બદ્ધ આ મુખ્ય વિશેષ કમું છે. કવિ જલકે ૫૦

પ્રસ્તાવ બારમે

દમયન્તાંબધિકાર
(૬૬૫)

- ૧ સમરિમ્ (સ) સમરિમ્ (સ) સરસલી, શ્રીભાનુમેરુ સુરસય;
સરસ-કમલ સંસ્કરતાં, મુગ્ધ મતિ નિરમલ યાત્ર.
મતિ વિષમી છે કમંની, કદિને નથીજ વંક;
કર્મ મુગ્ધમુગ્ધ બંધીઆ, છુટે રાય ને રંક.
- ૨ પ્રથમ એવિં પુંભર કિય, વિધુ વિષમ અવચાર;
એક અધુ કયા હવી, ચંકર ભિચાર;
- ૩ સંદ કંકરી ભિલિં કિયે, સુરિજ બને આકાશિં;
સંજન ! સદુ સ્વરૂં લી, કરએ કર્મ વિમાસિ.

(રામ રામમો.)

- (પ્રથુ ! ને જાણું દેહામાંદિ, શાહ મહાલક જૂઠાં એ રેલી.)
- ૪ દેવિ તિલિ પનિ મહાસલી દમયંતી, પુકરી પુકરી ત્રિધાયે;
દેવિ નિલિ નિદ્રા પરમસખીપરિ, સુખ એક અલગિન યાયરે. ૫
- ૫ સ્ત્રી ! કારણ કર્મનું મોઢું, ન સહે કો કરી ખોડું;
બંધી ! કારણ કર્મનું મોઢું.

(માંચલી.)

મૈત્રાસ્ય—

- ૬ સુખન લહે અરુણેદયવેદા, બાલે એક છે માંકરે;
 - ૭ બદુપત્ર કુલકુલે વિરાજત, વિદ્યા કરવી એ આનંદરે. બંધી ૭
- ૧ પિયર રૂપેથી નવતાર લેને. ૨ ના રૂપકારે, મૈત્રાસ્ય
નુંલજમે, અને પ્રેમનદે પ્રથમ નગવિહાર અને પછી દમયંતીયાંવ
પ્રથમે છે બપોરે કરી બહુને અને મૈત્રાસ્યપ્રથમે પ્રથમ દમયંતી
અને પછી નગકથા કરી છે. ૩ પુકરી પકરી, ભેગવત.

હા ! હા ! નિત્યથા કિમ રહિસ્યે, યસ્મૈ વિન્દ્ય નળનરીરે !
 વહલા ! ઉત્તર વહિતુ આપે, કાં અમળાને મંત્રાપોરે. ચા. ૧૭
 (રાન-મારુજી. પ્રિત્તિ ! રાખોરે પ્રાજ્ઞધાર-એ રેશી)
 હા હા ! નાથ ! કિહાં ત્રયુ, પ્રિયા એકલી મેહલીરે;
 દેવદૂત ! હસન દીપે, કાં પૂત્રપ્રીતિ સંકેશીરે
 મેલાવોરે કો કરિ કંવ, કો નહિતવ મેલાવોરે;
 કરુણા કરોરે શ્રીમતવંત ! રંમ સમુદ્ર દેલાવોરે.
 જનિ જાએ દો કો સત્યવંત ! જનિ દુખમર દેલાવોરે;
 અસધારે કોષ્ટ અનંત, નવલે નહ મેલાવોરે.
 મેલાવોરે કો કરિ કંવ, કો નહિતવ મેલાવોરે. (અંચડી.) ૧૮
 રિટ હીવય દાદિ નદી, કાં રસુ (વિ) વહલા વિયોમરે;
 ગુરુ સદી વચ્ચમય ઘડીક, જુ રહિત એલે રોઝિરે એ ૧૯
 પ્રજા કિસ્યે માંડી રહિયા, છાંડી હજી ન જાયરે;
 પ્રોક પાએ કુલ પાવસ્યે, ને ગુજ સંન ન યાયરે. એ ૨૦
 પ્રિય ! અપરધ પ્રિયાતણા, ખમલે ખમ્મા-નિધનરે;
 દમયંતીપ્રતિ તું દુલે, 'જલિ જલિ પુરૂષ પ્રધનરે. એ ૨૧
 યંત્રજ વીરસેનના ! હા વહન ! હા સ્વામીરે !
 કનિ કદીલી જુમિ પડી, દેખી મૂડી પડીરે. એ ૨૨
 મયંતી રેખી પડી, વનદેવી દુખ પાવીરે;
 તપસુ અત્ય દંપિ કુલે, તરુ આખા ન દલાવીરે એ ૨૩
 મલે મુખિ દીપાં નદી, તપ નીચનાં પડીરે;
 ખી રૂન આખ્યાં નદી, રૂન મુલે નહિતવોરે. એ ૨૪
 વત નીચરણાં મરે, દમયંતી દુખ રેખીરે;
 ૧ જાનવં અત્ય નેન જાનવં તપુ દુખ દુખ પ્રજા વધે.
 યં વધે દીપાં યંવ નાંચ રેખે દીપે કિચિત્તવ ને રૂન-
 એ ૨૫ એ ૨૬

હરિ'ભીડી 'ચાંપી' સદુ, 'અરથ સંકલ મનિ ભાવીર. મે. ૩

(સમ-મેવાયે મેવાય રાજા ! એ રહી.)

હો રહીયાલા રાજા ! બહું પ્રિયુ ભરવારજી, વનમાંહિ એકલી નિતર

વિષ્ણુ અપરાધ નિદ્રામાંહી ત્યજી, ભંજી અખલાની અસ.

હો રહીયાલા રાજા ! બહું પ્રિયુ ભરવારજી ! (આંચલી.) ૩

બલ્યું દુર્નુ પ્રીતિએ પાલસે, મુખે દુખે ત્યજે નહી નેહ;

દેહ પ્રથાપરિ આલતાં, વિષ સ્ત્રી દેષ ગયો છેહ.

હો રંગીલા રાજા ! બહું પ્રિયુ ભરવારજી ! (આંચલી.) ૩

વહાલા ! ભાર વિશંભસ, કિમ સિર વહિતો અપાર;

એક દાસ થઈ દોહિલી, સું દેહ ઉડંલો અપાર. હો રંગીલા. ૩

શુંજ વૃષભને ભાર કિમ કરે, હસતીને વગી દંત;

તિમ પરણી પ્રિયા પાળતાં, કિમ કિલમ* દુર્ધ મેરા કંત ! હો

આ વેગા મહ વીસરી, બલ્લી જીવનુ અપાર,

હંસ સરૂપ એથ મેકરનું, ચાંપ્યો હાંવણનું હાર. હો. ૪

મારગિં ચરવે આલતી હું, થાપી ન કહિતી લગાર;

કુષા તૃપ ન ભાખતી, કિંપિ ન કરતી ભાર. હો રંગીલા. ૪

રાણીમરાજ લીલાવતું, એ દુર્ધ દેખીને વેધ;

પહિતું પિતા પરિ અર્જતાં, તુ કુલુ કરનું નિરેધ. હો રંગીલા. ૪

એક પ્રિય મુખડું દેખી કરી, હિયડું ઠરનું અપાર;

દુખડું બહું સવિ વીસરી, પ્રાણિ પામતુ 'કચર. હો રંગીલા. ૪

દોષ નહીં પ્રિયુ તુમલલુ, પ્રમટિયું પૂરવ પાપ;

દેખી વિષુ કુલુ લેખવે, તુ સું પ્રીને સંતાપ. હો રંગીલા. ૪

વગી વિચાર એ આનું સંભવે, તો તું નહીં શુલુ ગંભીર;

હો એક પાપી બંધવે, તુજ આવરિઉં છે યરીર. હો રંગીલા. ૪

૧ ૫૦ "ચાંપૂં સદુ" ૨ ૫૦ "અરથ સંકલ" સંકલ=સંકલ અર્થ.
સંકલ=અર્થ સંકલન ૩ ખેડ મુકા, અનીલ 'જવ.' ૪ મેન, અનુભવ

કે ન 'સમપ્રયત' મંજલ સાથ, વરજિં પડ્યાં ટુણ પાસે પાથ; ૧૩
 મારજિં વિષમ પર્વતમાલ, ટુણ કરસે જાળવા મંજાળ. ૧૪
 પરિચારક મેલક સારથી, મદલ નાથ પાસિં કો નથી; ૧૫
 કિમ સો આશંકુત મુકુમાલ, એકાદી નીચમસે કાળ. ૧૬
 પતિ સમીપિં કવિ જવમરિ હવી, તુ પ્રિયુ પરિચરો સારથી; ૧૭
 બેટુમાંદિં કર ન બૂઝન કોઈ, મન મંત્રેવિં પ્રવર્તન દોઈ. ૧૮
 સ્વજન યરીં મુખે સુ પ્રજ, પ્રિયુ વિજ સી લીલા સુ રાજ; ૧૯
 નવિ લીંએ એ ટુણ નિરસરણ, એ દવિવથી ઉત્તમ મરણ. ૨૦
 ધન જનિ જમલોનું અવતર, વરોકાલ પ્રતિં ભતોર; ૨૧
 પોતે પોતે અણો અધાર, ન દિયે જાણ પંડી આધાર. ૨૨
 સું ટુણ એણું મૂમતીનું, એ ઉચારે પતિ અપણું; ૨૩
 'અપ-બાણ' પડતું પતિપ્રતિં, સા દેખો નિજ સિરિં લેહવી. ૨૪
 પવિ વૈદર્ભો નિજોનિજો, એહવો અવર ન કો પાપિણી; ૨૫
 એણે પતિરત્ન દહિથી ગમ્યું, ધમ્યું સોનું ટુંકિ નીચમ્યું. ૨૬
 અથવા 'દુર્વિઠ્ઠપ' પરિહરું, નહનૃપની ચિતા સી કરું; ૨૭
 એ છિ મહાભાગના મણો, લેજિં વિપદ લે લેહવણી. ૨૮
 સુરિજન્દવણું જિમ મદલ, એડીચર દુધ તથા હરણ; ૨૯
 તિમ 'મદવને' આપદકાળ, આવે પણિ ન રહે ચિરકાલ. ૩૦
 લેહ જણી નલ લહિસે કસ્યાણ, મનાવસે વળી જમને આણ; ૩૧
 સજ્જદિ લીલા પામસે, યત્ર સવે મસ્તક નામસે. ૩૨
 લેહ જણી પીહરિ બડે વડો, હંતમુદિ એવલણું સહી; ૩૩
 હમ ચિંતવવી ઉવાવળી, વિષમ વાટે આલે એકલી. ૩૪
 રે અતિકમ પર્વતમાલ, મારજિં અતિ થાકી સા બાલ; ૩૫

૧ સ.વ. સોખન. ૨ બાનું-મરમી. ૩ લેવા મરમી. ૪ જાનવ. ૫ મૂકમ-મુકે. ૬ પારંપી ૭ વપેનું. ૮ મળા વિચરો. ૯ એલ પ્રાચેને.

નહિકેર નરિયા ઘણાં, રૂઝ મુસ્તાફ અવર તરતવાં. ૭૭
 લૈમી આગલિ મેહલ્યાં આણી, આ સંઘડે સમયની બણી;
 કેવાંએક 'આહરિયાં રૂચિમાનિ, સ્ત્રીવચાકરી કરિ એકવાની. ૭૮
 કલ્લીલિ કરી વિચિ વાય, બણી સફળ આજનું આય;
 લૈમી પલ્લિ ઉપઆરજ લહો, તેહનુ પ્રણય નિરેપે નહો. ૭૯
 માંહુઘણાવ—

સવિ રૂપમુલ્ય સંપૂર્ણ દેહ, નારીરત્ન અનોપમ એહ;
 મુપનમાંહિ દુહન દેખવા, નિજ કરિ લહો લાગુ હરખવા. ૮૦
 'પુલિંદ પ્રેમવચન એલીકે, તવ 'મનોનવભાવ ખોલીકે';
 અતિએતેતેલિ 'ઠમ ઉચરિયું', તુઝ દીકે એ નર મન કરિયું. ૮૧
 દીસે અંતરણી ધંતિ પ્રભા, ક્રોધક મહાતપ (વણી) વહન્યા;
 દારણિવચિ વનમાંહિ પડિયાં, મહાભાવજે સ્ત્રીવ કરિ ચડિયાં. ૮૨
 તુમે નામરિક ચતુરમાંહિ રેખ, જાવ મનોનવ લહો મુવિસેખ;
 એ નરસ્યું 'યાએ મુપસત્ર, વનપ્રદેશ છે એકે વિજય. ૮૩
 પદ પત્રની ક્રમવ લેજિ, પુઝી પવિત્ર કરે મન દેજિ;
 ધંતિ દુર્વચન સ્ત્રીવનાં મુણી, મૈનવલી નિરખે બૂબલી. ૮૪
 'ન પારે કોપ ન લંપે વણિ, નવિ ઉત્તર આપે ગુણ અણિ;
 બણી મનસ્યું 'સ્ત્રીલવિલાસ, મુખિ મેલ મુકિ' નીચાસ. ૮૫
 માંહુઘણાવ—

આ નિશાસ મેહલવી દેખી, વણ 'પુલિંદ લાજ ઉવેખિ,
 અવિ ! તુ મૈન પરી કાં રહિ, 'સમરવેદન્ય કિસ્યે નવિ લહિ. ૮૬
 મુખા ! કિસ્યે મેહલે નિલાસ, એ નરનુ આણે વિજય;

૧ અથવા ૨ બીજા ૩ નજીબ અવર રહેલી કૃતિચલન ૪ ૫૦
 "મામદા અન્નાનંત ખોલીકે." ૫ ૫૦ "જાતુનગમ" ૬ ૫૦
 "ન હો" ૭ ૫૦ "સ્ત્રીવચન" વિદ્યુત્તરમુખ ૮ ૫૦
 ૯ ક્રોધેલી પદ

એવ સરિસપ વનિયા સત્ર, ધરનું યંખચૂડીએ નૂત્ર;
 વણક કરી દામિની વેષ, 'વિસ્વાસીનિ હણી ઉવેખ.
 અરુપદાં ખમું અતિરૂદ, સરસ્વતી દીધી સંગુદ;
 તેહનું રમણ બિહવલ થયું, 'સુસ્વીર અપિ' નિગદીયુ.
 પાજ બારએ અનુંદાગિરિ, થઈપ દીધી રસીયમુરિ;
 શીખતા લંપટ સો લહી, જરિદેવે મૂઝુ નિગદી. ૧
 જાનમાંતક કર લહી રૂદનું, મનિ સંકલ્પ કરીયુ છુદનું;
 પારવતીને લેવા બણી, મહાદેવ દીધા રેવણી. ૨
 મધવ 'માયા મદિલા થઈ, 'દુર્ધર રેત્ય હણિયો સો સદં
 તેહ બણી 'પરદાચનું સંત્ર, કરિવા નિપુણ ધરે નહી રંત્ર. ૩
 હવિતલન રેઈને સુર ! હવે તે ચિંતન કરનું દુર !
 બાઈ દહી બોલાયું જોક, રખે કથન ફૂંકું દુયે તેહ. ૪
 અવિ ! ઉપચાર પુણ્ય લાકરું, વળી ફૂલપત્રું માલરું;
 એ બેટુ રિદિએ સદા અખંડ, જિહાં જિજિ વતે 'શયિ મા
 મોહકવાચ—
 ઇતિ સાંભળી સતીના બોલ, વનચરિં મનિં થયું નિયોલ;
 મનિ અવતંબી પીરકપલું, 'મદિત વચન વધુ સો થલું. ૧
 તિં ઉપદેશ કહિયા એ કિસ્યા, પુલિંદનનિં કાંઈ નવિ વસ
 જિમ થલ ઉપરિં જલ નવિ રહે, વિમ અચાર ન વરકર
 શીરત્ન તુલ સરિપું સહી, મન આસ્યા પૂરે એ નહી;
 તુ એ યોવન હવિત કરયું, ઇતિ મનિ વિસ્વાસીસિ વસ્યું. ૨
 પ્રણયવચન જુ પ્રીતસિ નહી, તુ તું મુખે સકસિ કિમ ર
 વલી વિશેષે' દરવાં પ્રાણ, તુઝને આ વનમાંહિં કુણ તાણ. ૩

૧ પ્ર. "વિસ્વાસીનિ હણીક એક" ૨ પ્ર. "સુસ્વીર"

૩ એદિની સ્વરૂપ ધરનું દર્શુ. ૪ નહાન જગત. ૫ પદ્મી બેડી

૬ મંડ મળે ૭ નિગદાતે જાણી. ૮ રમણ કાંડ

ચાંચતિ પુહવિ^૧ પંચમું, વીર્યકર શુભંકર ચાંચમું;
 તેકનું સમવત્તરણ અંહી દુસ્યે, પુણ્યવંત પ્રણી નિરખસ્યે. ૧૩૪
 ‘સુદિપ્તાર’ ચાર ઇતિ નમિ, મહાવીર્ય લક્ષિયા આ ઇમિ;
 સંપ્રદાય વિષુ એ અધિકાર, પ્રાકૃતજન ન હોય મુવિચાર. ૧૩૫
 ભારતકરાચારિજી શુક્રજન, કૃષ્ણ દરી અમ કલિકૃત નિશ્ચોજ;
 તિહભણી વીર્યમૂ ફરસિયા. અઘ્યા શિવદેવ આકરનિયા. ૧૩૬
 ભદ્રે! હોય તું કુણ બામિની. એણિ મહાવન કા એકાકિની?
 રૂપ અનુપમ મુર-મુદરી, સતી શિવેનભી ધીમે ખરી. ૧૩૭
 કવણુ કમકેરી નંદિની, કવણુ પદ્મિમલ આલંકિની;
 કહિ અરિત સવલું આપલું, તુજ ધીકે મન મિદે થલું. ૧૩૮
 પ્રત્યુત્તર ઇતિ બાપિન તણું, કહિયાં દુરય લગલું થલું;
 ‘અધેનુખી ક્ષણ એક મનિમતી, અશ્રુ અંતી એલી સતી. ૧૩૯
 મૈમાંઠત્તર—

પુહવિ પ્રનિદુ ભીમક પિત. તેકની એ દમયંતી સુત;
 દમ્યલુધિનિભે એ મહાદેવ. દમો-દમન-દમનક મુકભાય.^૨
 વીરસેનદૃષ લેહનુ ના, નહનહાદેવ વિજનવિખ્યાત;
 મુનુએ મહામુનીસ્વર-વચા^૩ એ વૈદલિ તત વહન્યા! ૧૪૧
 સત્ય પ્રનિજાતુ જે પાત્રી યથ દમિષ પ્રિય અવતારી^૪;
 દેવદૂત જનિ જાણે સદુ. એક મુખિ કેન્દ્ર મુજ હદું^૫. ૧૪૨
 ભસ^૬ ‘વનિંદુરુ અંત-’ પરંચાતલિ^૭ અનિ વિપરીત દુર્લભનરેશ;
 રમેયે દુર્ધારર કુખરુ અધિ. એ હારિતે દેશ યજ્ઞ-પદલિ અધિ ૧૪૩
 કૃષ્ણરે^૮ તલ દીધુ વનવત્, એક નકરકિ નિષિદ કનિયે નિવસ;
 મયુ એકલી આ મેકલી નિહા, કા નહલિ હવિ એ હકિલા! ૧૪૪

૧ પૃષ્ઠીપત. ૨ સુત એ દમ્યને ૩ ભા.એ ૪ તત્ત્વ લક્ષે,
 અતી દરકર કી તલિ ૫ હરિતનં ૬ ૫૦ “અવતારેશ” અવતાર
 અવેશ ૭ ૫૦ “વનિંદુરુ એ મહાદેવે હવ નરેશ”.

નૃપ 'દુઃખ' તે ત્યજી વનમાંડિ; અતિદુઃખ જેનવિયાં તેજે ત્યાંડિ;
તે કડીયાં મન મૂળે ખડું, તે અમલિ દુઃખ સુધું લાડડું ? ૧૫૪

દમપંતીકથન—

પૂજ્ય ! તુમે પરદરસું જોડ, આકું નહા અવિ આયું તેડ;
પણિ આ વનમાંડિ' ડહાડી, પછે વિહાં સંકિત્રાં નવિ ડરી. ૧૫૬
દમપંતીયાં દુઃખની વાત, વિનુ કેવલી લહે કુલુ થાત;^૧
નુનિ—

વલી અંપે નુનિવર ગુલુવંતી, કલાવની મહામહા^૨ ધરિ ચિત્તિ. ૧૫૭
સંખરાય પરદરસું સતી, યસ કિરતી જેલે સંયતિ;^૩
કર્નવયો' દુઃખ પાની તેડ, કોરે કર ઉદમ્યા જેડ. ૧૫૮
દમપંતી અનિ વિજની લાલી, શ્રીચિત્રવચન કિયામાં આપી;
'તેડની કયા સુણી દુઃખ ઇડી, ઝિતવસતપનિ આથે સતિ મંડી. ૧૫૯

૧ ૫૦ " દર દુઃખને " ૨ ૫૦ " તો " ૩ મહામહા
૪ સુભાગી, અતિ અનિલ પત્ર ૧ કનુવતીની સમજાવ દર
દરવતી મનવતી લાલી પેલાના મનમે દરમુ પુત્ર મેલમનમ
સમે પુત્રથી કનુવતીએ કહું " આપા આલમે મેલમનમ " આપા
સંખરાયે લામુ કે " અને મનુ વિના કેમ અમ દરમનમ કે અમે
તેજે કનુમે મેલમનમ છે. " આપું અમેલ વિચારી કનુવતી મન
દરમે કનુ લલિત દરથી પેલાપલે લાવત દરમે કનુવતી મન
કનુવતી મનુ અવચ લેવકેને આપા દરમે મેલમનમે કે નરમે કનુ
દરમનમ મન દરમે મેલમનમે આપી આપું દરમે કનુ કનુ મેલમનમ
કલાવતીના કનુવતી નાન સંચી અમેલ વરમે મેલમનમે કનુ
કનુવતીની દરમે કનુ મનુ, ૧ મેલમનમે મેલમનમે કનુ કનુ મેલમનમે
વતી દરમથી અરમનમ નતીવરે પુત્ર મેલમનમે મેલમનમે મેલમનમે
દુઃખ અલુમાં પુત્રની નાન વરમે મેલમનમે કનુ મેલમનમે કનુ મેલમનમે
પાલી પલે લાલી, પાલીમાં અમે દરમેલમે લાલ મેલમનમે કનુ મેલમનમે

ગાંધિજીના અભિપ્રાય—

- હવે જોની તેણી પવંતિ રહી, સુદામધ્ય સિદ્ધિપતિના મુદ્ધી; ૧૬૬
 આંતરિક અસહન કરી, 'ત્રિવિધ પૂજા આચરિ ૧૬૭
 પૂજાશિલ નરક સંદેહ મૂળ, કેવે નેવેલ દીપ મુખરૂપ; ૧૬૮
 પૂજા આપકારી એક, 'ત્રિકલ્પ મુદ્ધિ કરે નિત તેક' ૧૬૯
 યજ્ઞાતના સહક પરિહરે, ધ્યાન પંચ-પરમેષી ધરે; ૧૭૦
 આંખિલપ કરી શોષે આંખ, આલે એમ મયાદ અનંત ૧૭૧
 નપોખલિ સ્થા પાની ત્રિવિદિ. વનદેવતા કરે આનિદિ; ૧૭૨
 ઇતિ મયાંય પરિ આલના, કેવળ ધર્મનિ માહવના. ૧૭૩
 દિવસ 'પંચમથા' દ્યુત્ય નિગમ, એક 'વાસન' લીલાયે ચિત્ત; ૧૭૪
 એકવિ એક અપૂરવ વાત, હુઈ ને મુખએ અવદાત ૧૭૫

મુનિપત્ર—

- શિષ્યસહિત એક મુનિ સુમુદ્ધિ, નિહાંકણિ પડ્યા હુની અકાચિ; ૧૭૬
 રૂપી જોની 'એવ' ધરે. તે મુનિની 'પત્નિયા' કરે. ૧૭૭
 મુનિવર પૂઠિ એકકિની ! હવે પવંતિ સે રહી જાંબિની ? ૧૭૮
 સ્થા કહિ સવિ પૂજા વર્તે, વગળા મુનિ જેલ્યા મહંત. ૧૭૯
 ગુરુનિ જાવરિ અધી ભેદ, અમે પ્રથમ દાંત્રી ઉ તેક; ૧૮૦
 મૂલ્યકુ' ને સામલિ મહુ, સિમ ગુજ હુખ વિસરે જહુ. ૧૮૧
 મેની કહિ પ્રકાસ રવનિ! હું રહી છુ એક સિમવલ્લભિ; ૧૮૨
 સ્થાપુ કહિ અમે આનંદપતિ, 'ચર્ચિ' પંથિ વિચરું મહાસતી! ૧૮૩

૧ જરૂર, જરૂર અને સ્પષ્ટ. ૨ મન વચન ને દાંત્રી
 ૩ ૫૦ " નિગમેર " ૪ પંચેત્ત ૫ વિવિધ પાત્રો વિવિધ એક
 વિવિધ એક પાત્ર. ૬ દેહ ૭ મંત્ર ૮ મંત્ર દેવ તે તે સ્ત્રી
 ૯ " વિવિધવિ ".

પછિ ન ચાલિ 'બિજ પાખિ, ચાલિયો એક 'વિદ્યા પરી હાથિં;
 આગ્યે રથનુપુર પુસ્વનિ, મહાખલ-કેસની કીડે બિન્દે. ૧૮૬
 વીણિ અવસરી મહાખલો કુમાર, મુવર્ષ પીઠા મધ્ય ધૂંધાર;
 ગરુડત શો કેસની કરે, દેઈ રમે તેણિ વનિ રસસરે. ૧૮૭
 ખડગી-પુત્રે દીકું તામ, મહાખલરયું મંડિલ સંચામ;
 શૂંઝે પરપરે બિલ્ ખલો, નાનપાલે બંધું મહાખલો. ૧૮૮
 મહાખલના સટપુ લય પરી, ખડગી-મુત નાહો ઇતિ કરી;
 એટલે મહાખલ નિજ ધૂંધાર, 'પરિધાન કરિય મુવિચાર. ૧૮૯
 આબુ સીપ પાસિં નિજ નારિ, આ સુતી છે નિદ્ર નજરી;
 મહાખલ આબુ પહિલુ નામ, કરી ગયુ કકોટક કામ. ૧૯૦
 નિદ્રામાંહિ 'વંચના કરી, બીજા શોઈ ગયુ અપહરિ;
 પછિં મહાખલ આબુ નિમે, સુતવી નારિ જાગવી તીમે. ૧૯૧
 આબુ તવ બીજુ ધૂંધાર, 'મહિન્દા બેયું ન દીકું ચાર;
 તવ તંત્ર વચ્ચુલ પરિં યયું, મન ચિંતત મનભહેરણું. ૧૯૨
 નાનપાલિં બંધુ ને સળી, મહાખલ અંતિં વેદના ઘણી;
 'દ્રાહ જેમ ગત ચેતન હોઈ, તે દેખી કેસની અતિ રોઈ. ૧૯૩
 યત્ન કરી શોધું અતિ વિવત્, કહે નવિ લાકું બિસ્વ-ચતત;
 શોકે કરી અતિ વિઘ્નકંથઈ, કંઈ દુઃખ તાટે કંઈ રહી. ૧૯૪
 નિમ્લણી સમાચાર દુઃખકાર, આબુ જાયદમ તેણિ ચાર;
 ઘણી પેરે 'નિનુંડી મુત, આબુ અતિ 'મહાખલને પિતા. ૧૯૫
 સ્વચ્છ સદુ તત્ત 'દુઃખે ચીડીયાં, સજ પેદુ શોધકુલ યઈયાં;
 કુણી કિંપી નવિ સીકે કાજ, યઈ 'કિનમૂઢ રહિયા મહાચજ. ૧૯૬

૧ ૫૦ " નીમ સહિ " અથવા "સહિ". ૨ ૫૦ " વિદ્યા
 કરી હાથિ " ૩ ૫૦ " પરિધાન " ૪ ૧૮૬. ૫ સદસ્ય,
 વરદાન. ૬ સહકારીપે મેત્રના સંદર્ભ. ૭ મુચ્છસરી. ૮ ૫૦ "મહાખલનું"
 ૯ દુષિ. ૧૦ ૫૦ "નિમમ્હ".

દંતિ પતિ-દિન સંભવી વિશેષિ, પૂછે પિત્ર સ્વગ્ન મુચિયેષિ;
 કીડ 'કિત્તર-યુમલ ક્રમુદી, કુંડિનપુરિ રનિ આયી વહી. ૨૦૭
 બીમદય નિહાં કીડ કરે, તેણિ નિહાં રીડી એણિ અવચરે;
 ગીતકથા દેખાડી આર, તેણિં તિહાં રંજીયો યવ અપર ૨૦૮
 'નૂંદો નુપ વવ આન્યું દેવ, દમયંતીની 'આપુ સેવ;
 બીમદય આપિ ઉત્તરી, દમયંતીનિં મનિં આ વસી. ૨૦૯
 પતિ રહિ દમયંતીએ, અનિ વિવેક ચનુદધંપણે;
 ઘણું વસી દમયંતી ચિતિ, 'હા' નવિ મેહલે દિન ચતિ. ૨૧૦
 એવઝ 'આપું જે અધિકાર, તે તું મુને! હલે' મુવિચાર;
 દંણિ હંદનુણિં બહિ મતિ કરી, નવવહન તુત્તનિરસ્યે' શરી. ૨૧૧

[શંકે દાસાં કોશિનાં અધિકાર.

હવિં કુંડિનપુરિ બાએ ચરી, ઘણું કાલ રનિં વસ્યયે' નડી;
 તિહાં નિવસ્યે' સ્વગ્નસંયેન, દત્તસ્યે' વહનતણુ વિશેષ. ૨૧૨
 મુનિપતન કારણ—

અને' લીરય નવિ બાતું અહીં, 'તિણિ 'હંદુધી બાવા વહી;
 વિલાતણુ હવુ આવાત, દંતિ કારણિ યવુ નુપાત. ૨૧૩
 હવિં અહીં રહી પ્યાન મુન મરી, સાંતિનાથ આમુધન કરી;
 'પણુ તુ યામિતી વિલા ખરી, હડી વિચરસ્યે' મનિં સંવરી'.

૧ પ્ર. "કિત્તર-યુમલનું શરી". ૨ શ્લોક ૩ અવચરિ ૪ નુદ. ૫ અપર. 'અપોતે સ્યવે' એક પ્રતિનાં પદે 'આપું' વપરયેણું છે. ૬ બૂરી, અગતી. ૭ એટલા પછીનું, એ પછીની ખીના દે મુને! તું હલે-અને છે. ૮ શ્લોક ૯ નિવસ્ય. ૧૦ વસ્ય. ૧૧ નિવસ્ય. ૧૨ દત્તસ્ય. ૧૩ અણે. ૧૪ તિણિ. ૧૫ અહીં તે દંતિનાવની મતિ સ્થાપિતે લીધે કર્યું છે તે અને ખજર નહિ લેથી તેને વંદન કર્યા વિના એકાગ્રીને લગાથી અભરી હાલની વિલાતે નાથ થયે તે અને નીચે પડ્યા. ૧૬ "મનનમનિની વિલા ખરી". ૧૭ નિવસ્ય. ૧૮ પ્ર. "મુનિ સંવરી".

તિહાંથી કુંડિનપુર સંઘાત, લૈમિને મિત્રસ્યે કહું માત;
 જહી કહે કવણ તું નારિ, એકામિની કિસ્યે અધિકારી.
 આ કહે હું બતિ કવણી, સુલી મેહલો અલિએ ધણી;
 તેહને લેવાને નીકલી મારજિં આથે તુમારે મિલી.
 કુંડિનપુરિ પીહર સુઝ તણે, તિહા બધા ઉન્નક છે ધણે;
 જહી કહિ કુંડિનપુર લોક, ચંપામાંહિ મિત્રે બહુ થોક. ૧૦
 હસ્યું સુણી મનસ્યું હરખલી, તેહનિ આથિં આલે સગી;
 આબ્યાં ચંપાપુરી આસતં. રીકું ઉત્તર દિગિનું વત.
 વત સાંભડિ રહા કહિ ખતં. આ સન્નુખ એએ ચંપાપુરી; ૧૧
 અગિર જહી આવક રીકરી, મહેસ્વરીયે વિસ્તારે વરી.
 તેહનું નમ સુભદ્રા સગી, સન્નુ તન હુંતી' ફરેલી;
 સાધુ વેચાવચ' કનિયે બહુ, નેત્રથિકું તણ' રીધું લહુ. ૧૩
 અસુ કહ કવણ્યું આગ, તન ભગારે હુલે વિરલલ;
 તે ઉચ્ચલ કવણ હેવિ, આ અનુષી રાત્રની દેવિ.
 કૃષ નીર કહ્યું અલણી', પૂન-વખ્યલ-પદ્મિનલણી; ૧૪
 રાહિ' દિહાવી ઇંદિએ વરી, રીધી સગી ઉત્તર દારિ. ૧૫
 સગી સુભદ્રા વત વિસ્તારિયે, કુંડલકે અપવસં ઉન્નયિયે;
 આ આ ચંપાનગરી બાળી, તણ ચંદ્રવાત વખાળી. ૧૬
 ચંદ્રમતી દારૂ તનુ તણી, લીમ-પ્રંપ બનિની આ સુરજિ;
 તેહભાળીજહી કુંડિનપુરજણે, આથ મિત્રે ચંપામાંહિ ધણે. ૧૭

૧ નવક.

૨ અન. ૩ મહેતરીડ વિહનિ ૪ હાળી
 ૫ તેર નાજિ ૬ અનુ-પામલ ૭ કવણ-તુ. ૮ કવણ. ૯ કવણ. ૧૦ કવણ.
 ૧૦ કવણ. ૧૧ કવણ. ૧૨ કવણ. ૧૩ કવણ. ૧૪ કવણ. ૧૫ કવણ.
 ૧૬ કવણ. ૧૭ કવણ. ૧૮ કવણ. ૧૯ કવણ. ૨૦ કવણ.
 ૨૧ કવણ. ૨૨ કવણ. ૨૩ કવણ. ૨૪ કવણ. ૨૫ કવણ.
 ૨૬ કવણ. ૨૭ કવણ. ૨૮ કવણ. ૨૯ કવણ. ૩૦ કવણ.

સૈમી માયિં અવિનન હોયે, અતિ! મોદે કરી ચાંપિ હોયે
 સુખપણ કિપિ^૧ લક્ષ્મી^૨ વિલુ એમ, ચાંદ્રમતી મનિ બાજે પ્રેમ. ૨૦
 સૈમી પશ્ચિ ચિતે મનિં એ ખરું, કિમપિ આજથી દુખ 'એસ્યું
 માતવણી પરિ માસી મિલી, પીહર જવાની ચિંતા ટલી. ૨૧
 જે સંભવિ દુઃખ અતિ ખેદ, તેહરયું નહીં ભાસું લેદ;
 ઇસ્યું વિમાસી રહિ આ જિને, ચાંદ્રમતી એલાવે તિમે. ૩૦

ચાંદ્રમતી ભાજે મુલ વાણી, કહિ દિહાંથી આવી કલ્યાણિ ?
 તું નિમેષી 'અહિન. સિ દરી, લાણી બાય માનુષી ખરી. ૩૧
 કવણ પુરૂષની તું કામિની. કિન્ને^૩ કસમિ એકાકિની ?
 તે નિકપટ સંભળી નિઆંજ, લેચન સદૃશ દુયાં સુજ આજ. ૩૨

નમિ સુનંદા સુજ નંદિની, તેહની પરિ તું આનંદિની;
 સુજ મંદિર મન^૪ ભયે^૫ રહિ, નિજ વૃત્તાંત દુવે તે કહે. ૩૩
 સૈમી કહે જનની સંભલે^૬, નૈવધવાસી એક નર લલે;

ફિરી સુનદ જેવે લાણીએ, તે સુજ પનિ વહુલ પ્રાણીએ! ૩૪
 હારી સકંત રહિ વરે, હરી નગરિ ત્રયે વનવટિ;
 વન હંડી પુરૂષની આનિ. કિહા ત્રયે કો ન લહે વનિ. ૩૫

કુંડિનપુરિ પીહર છે મુદ્દે, છિ^૭ હવન નિહા લાવા તલ્લે^૮;
 દિવસ કેટલે અડી ધ.યનિં. ત્રયિં મિતિં પીહરિ લાયસિં. ૩૬
 પશ્ચિ હું નોચ કન નહીં કરું, ધર્મકાજ નિચલ આદરું;

પુરૂષ કોઈ ત્રયિં નહીં વળ, સત્ય એક પશ્ચિ સુલુએ આત! ૩૭
 સત્ય વચન સૈમીનાં ગુણી. વગની ચાંદ્રમતી હંમ^૯ લણી;

૧ મદ. અ. ૧૬ ન. ૬૮. ૨ ૫૦ "મેહલ." ૩ છાંદી સ. ૫૦
 ચાંપી. ૪ કંઈ ૫૫. ૫ ન. ૫૫. ૬ દુખ પાતુ હાક. ૭ નિશ્ચયએ
 ૮ ૬૫૬. ૯ ન. ૬૧. ૧૦ તોરિ. ૧૧ સંભલ. ૧૨ છે.
 ૧૩ તલ્લે. ૧૪ ૫૦ "દિ."

હા હાકને પાછો પડીયા. માત ! માત ! કદી બહુ રડીયા;
તુમ એક દિવસ કુળ માટી ! ભસ્મર નયો કિમ (કિલો) ઠાંડી ? ૪૦

સેવતી ઘસી એં માત, આ વેણ કિલાં રૂઢ માત;
હાતિ નિયુતી રમી હય. સદુ આંચુ' તેવિ' હય. ૫૦

સંદ્રમતી કરે પશિંબ. કા વાંછે ' ને દીપિ રંભ;'
મનપણ અમને ન બાજુવિયું. ગુજ પાદિયનું કલવિયુ. ૫૧

કિમ પશિંબે નિ' વનવત. કિમ રદી ના અવિત આમ;
મિલ્લી અવતીનું ભડે આમ. હય પવિત મુજ (અમલાં) હય. ૫૨

તેહને મિલકને અવ. 'તપને નિશિદિન તરીવ;
તેહને સેવક જિમ ક.જ દીપુ. પિમ પિમ હવ કરચું નં દીપુ. ૫૩

કેમી પગનદ થઇ નું બાણી. નિહાચી મેવક 'ધેવિ ઉચાણી;
બીમદય પ્રતિ તોડીવન, વધનાની હેઈ મુવિચર. ૫૪

અબ્બ તાદિત નિ' મુદેવ. તવિ વાગ કદી તેવિ'મેવ;
વધનાણી સદુને દીધી, પછે આં તજાઈ દીધી. ૫૫

દમદાદિત 'તવિ ભાઈ. અબ્બ નપા પુરિ નિહાં બાઈ;
ભજિનીને પાંચે લગ. બહુ વગ્ન વિચેગ્ય બાગ. ૫૬

માતી પરિકાં આટકાવિ. બીનીની નિજ પુરિ' અવે;
મિલ્લીય હામે આય તય. ' દનયંતી પ્રભમે પાય. ૫૭

આય તય દુલ્લરચું આપિ. સવિ વિરહ-દયાનત કાપે; ૧૧
મિલિયા પુત્ર પુત્રી બેદુ, કેલની આદિ' તખી નેદુ. ૫૮

આજન સદુ રમિ' મિલ્લીયા, આનંદ રત્ન મનિ ભલ્લીયાં;
માત તાગ બેલારી એકાત, પુત્રીને પૂછે જણાંત. ૫૯

૧ કાન. ૨ કપડ. ૩ તે. ૪ બાળા કરતો કરતો. ૫ મેને મગ-
વાને હવ દિવસ અવ તપ્પા કરતો હવે તેનેજ અને દેવપેને સેવક
મેતું કવંચોપુ. ૬ યેગ્ય દોડવાં. ૭ યો "અનિ." ૮ યો "ત્રિભુ"
૯ બેનિને. ૧૦ યો "માત-તાત." ૧૧ યો "સંપદ".
૨૪

પ્રસ્તાવ ૧૪ મે.

(૬૬૫)

હવે પ્રસ્તાવ એકમે, કવિ કલિસ્યે નનિ પ્રેમિનિ;
 નવ દવંતી એકાં, મિત્રે ચક્રમે પ્રેમિનિ.
 શ્રીશાસ્ત્ર સંભારીયે, શ્રીભાગુમેશ્વરમિત્ર સંદ;
 પ્રભુને પાવક પરચલે, લક્ષ્યે પરમાત્મદ
 લભવા મુદિ (મિદિ) લેકલ, બીમગય સંયમ
 કરી મેલલે છે મેકનું, લેકલે તે સ્થે સર
 કો આનું આવી કલે, ઇલાં છે નવચલન;
 પ્રિયગુનેશરી તેલને, એ સદસ ૨ દાન
 (ઉચ્ચાલો વાલિ લેલીની લાલ.)
 એ સદસ ૨ દાન વિલે, ઇતિ કલિ મલ્લ ચલ્લી;
 ઇતિ ઇતિ સેવક મેકલિયા, નવ લેલ દિવ આલ્લી
 લેલી કલેક એ ચલિ કરીને, નાન લલ્લપતિ લલ્લપે;
 લે લિલાં લલ તે નિલાં લલ, મલ્લ સંકેત લલ્લપે
 પટં ડિલ્લા મનદોષસિ, વને મુલાં વિરાય માં;
 દદપાઈ ચદિ યે ચાસિ, તરુચંચિ તર પૌરુષ.
 તર પુત્રં કલ્પે ચા, મિત્રે ચ મનતા ગલા;
 સ્તિતાં પાંગાંત નીરાગી, દેવ ત્વં મૃતદીક્ષપા.
 મદગીકરણં પૂરં, દેવકાયં ત્વપા કર્તવં;
 દદાનીં લે તદસ્ત્યેકં, કાર્યં કિંચિત્ પુનર્નદિ.

૧ દવ આલ્લી ૨ લેમ્લકલ ૩૦ "પ્રેમને પ્રેમ" પ્રેમ
 પ્રેમને ૩ લેલ ૪ લેલ ૫ લેલ

પ્રસ્તાવ ૧૪ મેલ

(૧૬૫)

- દયે પ્રસ્તાવ મેલમે, કવિ કહિયે મનિ પ્રિયં;
નવ દયદંતી એકાં, મિલે ચલેને ખેમિ.^૧ ૧
- ધીમાન્દ સંભારીયે, શ્રીભાનુમેરુનણિ ચંદ;
પ્રભુને પતક પરજલે, લહાયે પરમાર્જ.^૨ ૨
- બામળા મુલિ (ચિલિ) ભેદવા,^૩ ખીનનય બંધર;
કપે મેદલે છે ભાનુ, ભેદને ને લેયે તર ૩
- હા લાનુ બાપી કહે, દંડા છે નતલબન,
પ્રિયંતુનંજરી તેલને, એ લદલ^૪ દે દન ૪

(ઉપાધ્યાય પાલિ પેલીની કાવ્ય)

- એ નદન દે દન પિતે, ઇતિ કહી લલ્લ દાડે.
હનિ દનિ સંપત મેલકલિય નવ ભેદ દિન બાડે.^૫ ૫
- બેની મેલક એ પલિ કાલે, નૂતન લજ્જતિ બાલુપે,
તે પિલા બાલ તે પિલા લલ્લ ભલ્લ લેલે લાડે.^૬ ૬
- પટે ઝિલા મનહાંમનિ, રાંતે મુર્તિ વિદાય માં;
દુદવાનુ યદિ યે યાતે, તદુદોલિ તલ પોરવે.^૭ ૭
- નવ પુષ્પ જલવે રા, બિરે ચ બલતા મહા;
સ્વિયો પોર્ગીવ બીરામી, દેવ ત્વે પૂનદોષવા.^૮ ૮
- અદર્શીકાણં પૂર્વ, દેવકાવે તલવા કુલ;
દશારી લે તદુલવેલ, કાર્યે કિરિયુ પુનવેલિ.^૯ ૯

^૧ દેવ ભાનુ, ^૨ હાનુકા હાનુ, ^૩ બામળા, ^૪ લદલ, ^૫ દન, ^૬ લલ્લ, ^૭ પોરવે, ^૮ પૂનદોષવા, ^૯ પુનવેલિ

- પ્રીતિ મુક્તિ લોકો^૧ ન જાણે, જાણે સપાટ ક્રમ;
 ઉખિમી પાંખી કદા ન રહે (મરે), લેપિ નદી પુત્ર પંખ. ૨૦
 સૂર્યપાક રસવતી^૨ તલે, તે જાણે હિ આનન્દય;^૩
 તૂટે અગનિદેવ તન રીથો, સરિએ સપટે ધમ. ૨૧
 જગી સ્વપિમાંદિ શિશિર્મણ, તુલ્ય દુઃખ એ જાણે;
 બેની કહે તેહન શુભ જાતાં, પાર કહે કુભ જાણે. ૨૨
 દિવ્યદિક શુભ લખ્યજી^૪ કેરી, કર્તે ખરી પરીખ્યા;^૫
 પપ^૬ પ્રભુની તેજસ્યા જેહુ, શિર પરી બેની શિખ્યા.^૭ ૨૩
 દેવ વિદેવ નિરીક્ષણ કરના, એવા ગિરિ આનન્દ;
 ૧*પ્રધા પદ્મપુરપતન ૧૧વાપી, કૃપ ૧૨વચનનં ધન. ૨૪
 ૧૩નચાનર સભા નૃપનૃપની, સજપંથ એમૂતિ;
 ચાચિશાલ મંદુર નિરીખતા, સ્થિતિ બહુ મજૂતિ. ૨૫
 પ્રદ્ય ક્ષત્રી વેત્ત વિચક્ષણ, પૂજ્યા સુદક્ષક;^૮
 ૧૪વાનપ્રસવ વિવિધપરિ પૂજ્યા, બિહુ વંચન લોક.^૯ ૨૬
 કપી કાપી યતિ સંભાની, એવી નિ દરવેશ;
 પૂજ્યા બહુ વિસ્વાસ ઉપાવી, પહિરી પરિ પરિ વેન. ૨૭
 આતપશીત વૃદ્ધિ ૧૦તેને વધ, સ્થિતિ નિમિત્ત દિન રતિ;
 ક્ષણ વિરંજન ન કરે બલવતર, આયંતન પરભાતિ. ૨૮

૧ ૬૪-મુક્તાશ જનું. ૨ રસોઈ. ૩ વિધિ. ૪ લક્ષણ. ૫ પરીક્ષા.
 ૬ પદ-પદ્મ. ૭ શિશુ-શિખાનજી. ૮ એવા એવા. ૯ જ્ઞાન જગિયા વન.
 ૧૦ પહિરી પરિ. ૧૧ વાવડી. ૧૨ વગાવ. ૧૩ સદાનત ખાતાં.
 ૧૪ પ્ર. "સુદક્ષક." ૧૫ કપી. ૧૬ પ્ર. "વંચન વાર." કારનાર
 એમ કહે એવાય છે. કપ એટલે કારીનરની નવ નાતે. મુગર,
 મુદાર, કુંબાર, મોલી, કહેઈ, આગી, હનન, એવાજ અને વંચોગી;
 વાર એટલે વજ્રપાંખી નવ ભાત. કોળી, વાપરી, કલાલ, વાદી,
 ખગલગીઆ, સરલગીઆ, ખરાદી, વગાર ને દે. ૧૭ પ્ર. "તે ન શ્વિ."
 ૧૮ પ્ર. "તે ન શ્વિ."

દીર્ઘ સુષી હૈર્કર્ષા' ન આવે, બાલે સવથા ધ્રુવ;
લખિમી પાંખી કલ્પ ન ત્રવે (ભાવે). હેપિ નદી કુલ પંથ. ૨૦
સૂર્યપાક રસવલી' વલ્લે, તે બાલે હિ આનનાય;
ત્રહે અગ્નિદેવ વસ દીધે, સરિષે સથલે ધય. ૨૧

૧ળી સારથિમાંલિ શિરોમણિ. ગુરંગ દૃશ્ય એ બાલે;
સેની કહે તેહન્યુ ગુણ ગાતાં, પાર કહે કુણ આવે.
કૃત્યાદિક ગુણ લખ્યલું' કેરી, કરજે ખરી પરીખ્યા.' ૨૨

પય' પ્રલુખી તેઆસ્યા બેહુ, શિર ધરી બેની શિખ્યા.' ૨૩
દેસ વિદેસ 'નિરીક્ષણ કરે, બેન ગિરિ 'આગમ;
૧' પ્રથા પદ્મપુષ્પપતન ૧૧ વાળી કૃપ ૧૨ વાગના ધન. ૨૪

૧૩ સુત્રાગર સ્વપ્ન ગૃપગૃપની સ્વપ્નપંથ ગેયુતિ;
જાગ્રિયાલ મંદુર નિરીખ્યા. અલિ બહુ મચ્યુતિ. ૨૫
જાલ ધત્રી વેસ્ય વિચક્ષણ, પૂજ્યા સુદક્ષકે.' ૧

૧૪ વાનપ્રસ્થ વિવિધપરિ પૂજ્યા, બિહુ સંતમ હેક.' ૧
કૃત્રી કૃપાળી યનિ સંસ્કૃતી, એતી નિ દમ્વેશ: ૨૬
પૂજ્યા બહુ વિસ્વાસ ઉપવી, પદિરી પરિ પદિ પેનુ ૨૭
આવપયીત વૃદ્ધિ ૧૦ તેને વધ, અલિ નિમિત્ત દિન દત્તિ;

ધનુ વિલંબ ન કરે બલવત્તર, સાયંગન પદ્મજાનિ. ૨૮

૧ દર્શ-ગુણક ગુરુ. ૨ સ્તે.ક. ૩ ચિહ્ન ૪ લક્ષણ ૫ પરીક્ષા
૬ પા-પદ્મ ૭ દિશા-દિશાનુ ૮ ભેદ-ભેદ ૯ જન-જનિત ૧૦
૧૦ સુખી પદ્મ. ૧૧ વાળી. ૧૨ વાગ. ૧૩ સ્વપ્ન-જન. ૧૪
૧૪ પ્ર. "સુવલ" ૧૫ કાલ. ૧૬ ૫૦ "જનમ વા." ૧૭
એમ સહે બેલવ છે. ૧૮ એલે કાગિનતી નર નદે નુર
મુદર કહે, એતી, કલિ, નાગ, લગ્ન, નેવન અને વલે
પર એલે પદ્મવંતી નર બાગ કાગે ૧૯ વાળી કલે, વાળી
જાગ્રિયાલ, સુદક્ષણ, પદ્મી, વત્તર ને ૨૦ ૧૩૫૦ "વે ન રુદ્ધ"

તે હરિ કુંજિપુરથી અબ્બા, નામ આંદિત્ય મુદેય;
 બીમચયના અમે મું એવક, નરમુદિ (મિદિ) એવા હેવ
 કમકપૃષ્ઠિ રિમ દરિમ ઘરીરી દરય વગમે' અરુ;
 મૂન વિષ્ણુ રિમ ક્રેનક વયક, નામ અન્નિ મનિ આરુ' ૪૧
 દગવર મુખવેરી 'નિપેધક, દમ અનંક મુખ પૂર;
 વીરમેન-પુપુર નનકર, અમલ દુપાનિ દર
 દંતિ એરિ' વચન મુર્મિ, અનન' કમે' રિનમદો,
 ને એરુમે હરિ નેરી આરમે, અનિચ્ચનકિ ક્રેનકિ
 અનિચ્ચિલ વચનથી વિવધપદિ, મુખિ નેરુપા નેદ,
 પ્રીયા અન્નિ નંનકર ક્રેનકિ ક્રેનક દરિનકિ દંદ
 એવલ ભાવે ક્રિ વરુ' નેરુ પૂર ક્રેનક દરન,
 ક્રેનક દે બીમચય ક્રે ક્રેનકી પુર વચિ મુખવર
 બરે નિચ્ચ મુખમે ગમે અરુ' ગન દેરી નન દીન;
 દુ પલિ રિમ ક્રેનક નકરપમે અરુ' રિનકિ
 અપર દરીન નકરવકે, અલ ક્રેનકમે અરુ
 એ એરુમે દુનં નકરકે, એવક મુખ વચ્ચરુ
 રમેયો ક્રેનક દેવનમે વચે, ક્રેનક પૂરક કરી
 ગવ ક્રેનક વચિ મુખકિ પલિ ક્રેનક ક્રેરી નેરુ ૪૮
 નકરમે ક્રેનક 'અચ્ચન' એવક ને અરુ' દેરુ વચે (પુનક્રેનક)
 ક્રેનકી એવ નચિ દરુ' નેરુ લમે, રિનકિ
 હરે અ' બીમચયની રેરી એ રચનિની અચર
 એકે અરુ' રન ક્રેનક ગમ પૂર, એવકી ક્રે નકરકી ૫૦
 બીમચય હરિ દેરુ દી, ને એવિ ક્રેનક અચર
 દરિમેન દરિમેન ક્રેનકી દેરુમે ક્રે એવક
 ૧ વચનક ૨૦ 'રિનક અરુ' ૨ ૨૦ 'નેરુ' ૩ અરુ
 ૩૦ 'સાનિ' ૪ ૩૦ 'અચરકિ' ૫ ૫૦ 'એવક'

કવિવર તુમે અપૂરવ ઘીડ, હાથિ મરૂંડ હચી એક;
 હૃદયપ્રતિ' હુડી વીસામે, કિમપિ હયું વઢી દેહ.
 ઇતિ કરી તે બેહુને નેચી. સ્વચ્છન્દમાહિ આચ્યો;
 સ્વસ્થમાહિ' સ્વસ્થ ગિરુપણે. તેહ પ્રમંથ નવસચ્યો.
 લેણિપરિ નહિ પ્રયા નિહ. મેહઢી. જિન તેણિ' કયાં વિચાપ;
 તે તે યુગનિ સકલ દેખી. કપ ધરી તમુ આપ.
 મુચ ગિરુપણુ સન્ન મૂળાળી. મુલુગા નવ ને) અધિકાર;
 મુદેવ ને સ.હિત્યપ્રતિ નિહ. દીવ. દન અપર
 કુબજ કલારે તેવી અચ્યે. નવપક ન અગી;
 નીપાઈ સંચળી મંદુહર. આદે.નરે તન મંનિ.
 તે બેહુ વિષે સ્વચ્છન્દ કંતા. સ્વ.ક ન અચ્યે નમ્ન;
 અલોકિકે સ્વચ્છન્દાહિ' અવગમિયે. તુમિ ન જનમય બન્ન.
 વિષ કહે મુદે કુબજ ' તુમની. રહ ન હમે પાર;
 તું નિહને નિહીએ નહચ્છા. ને બહુ નિમ્બર !
 મનમાહિ' વઢી ઇતિ નિમ્બર્યો. સદી નહચ્છા એક !
 અપણુ અનઢી કપર ન હરે. રહિએ કેપવી દેહ
 સ્વચ્છન્દ કરી કહ્યા તે બેહુ. કુબજપ્રતિ કરે બાહુ;
 હવે અમે કુલિતપુર આહું છું. અન પૂઠલિ બીનચાહું.
 તે કહે સ્વચ્છન્દ રહું કહીયે, બીનીપ્રતિ રહું બાહુ;
 જે વિહાં વચ્ચન કહે તે સચઢાં. હા.વદ બીનરિ ચાહું.
 સ્વચ્છન્દ મુચ અચ્યા વિજ, કિન રહેચે સ. રાવી;
 હૃદયે અવિત અસ્યા વિરૂપી. વડ અનાદી એવી
 કુબજ કહિ' તુમ કેતું કહીયે, તુમે કરિયે બહુ ઉપચાર;
 તુમે કરી લેની અવવી બહી, રહું કહીયે વારંવાર.
 બીનચય વગી વિચી બાવયુ, સ્વચ્છન્દ મુવિ લાહુ;
 તે બહી અવગળી પરિ તુમરું, અવ અનાદે બાહુ.

રતનમાંદિં કો ન લહે રોયું, તે બહુ છે દીપે!
 ખરિ ધરિ હસ કુબજ યાને રહે, ઇમ જાએછે' દુઃખ;
 ભેનીને સદુ સમજાવે છે, ઇતિ કહી દૂધી' વન!
 કાને' મહારેવ-મહારાજ, ધનુ વિરેયા દીપિં;
 તે નહદલ કુબજ યાનું. અધિગજ કાણું સુલેસે
 અજ લેને' કુબજે સે કુપપર, અગુડ બર' દુઃખ;
 અતિ પવિત્ર સે માન વિશ્વપ્રભુ. ભેનીને બસ-
 સંસ્તિપદ્યું સચિં નિચક, નહી સેવક-અવદન;
 દેક રેય સખી કહ્યું છે. નયકુ એ સમજાવ
 એ નિરહર નહી નહદલ. માન ન ધરિ સંદેહ!
 એ વન કન્યા વિદ્યે છે. ગુરુ પુરોને દેહ!
 અજ એક સુપનનઃ 'પદ્યે. સખક રૂઝિયે' અદિકરું
 વળી' પુનરપિ નિહા જઈ પેહી પાની હવે અજ
 એક સુપનનઃને મહિમયે. વધિએ નિહાયે' કંડ
 ભેનીની હવે જાણિ બલે. કુપ' કંડે જાવન!
 ઇતિ વિંતી 'નુરતી પ્રતિ. વન કંપારું કંડ;
 જાએ' વિરહપેદા પેહ કા સેવક ગુરુ પેહ!
 કુબજઅતિ ગુરુ ગુરુ માને સંતિ કંડે કંડે
 દેકમાંદિ દીપિં કંપલ. એ એ દુઃખ વિરહી!
 ગુરુ અતિ વન નહક એ પેહી, અતિ ગુરુ સંદેહ કંડ;
 અપકુ સંદેહી વન એક કંડે, અતિ કંડ એ કંડે
 કંડક પિન્દમતિ કુપલ વિમ્બ એ કંડક કંડ

૧ કંડ " અતિ કિ " ૨ કંડ ૩ કંડ " સંદેહ " ૪ કંડ
 " અપકુ ગુરુ " ૫ કંડ " કંડ " ૬ કંડ " કંડ " ૭ કંડ
 ૮ " કંડ " ૯ કંડ " કંડ નિહાયે " ૧૦ કંડ " કંડ કંડ
 ૧૧ કંડ કંડ

સંજલથી ઇતિ દુરુજકની ચાલી, મુખ્ય સદે અધ્યક્ષિત્વ;
 બીની અવર પુરુષને વંતે, એક ચાત કિન કાન્ત ! ૮૩
 અલે ! દુરુજકનું એ વિહરિત, પિત દુરિતનું વિહરિત;
 બીની તે પ્રત્યેક વંતે, બીનકલ અધિક્ય તત ! ૮૪
 એન મરિ સુધિ રહ્ય મનની, કે મુખ્યને નવિ મેલે
 મનમાંકિ (અતિ) 'અનનેશ્વર'ના પાપુ સિતે કેલે ૮૫
 તલ-પુખલે ઇતિ ગુણી પિચાનું, વ. ૩ મુખ ન અપરી
 બીની અવર પુરુષને વંતે એ નવિ દિન કાન્ત ! ૮૬
 દુખલે દુરુજક અલેશ્વરે ગેલી, પુરિતેના નાનું વિહરિત,
 એ દેલે વર વર મત પુરિતે સ્વપચલ નિનકાન ! ૮૭
 સેમલ પાંચ વંતે 'ગુમિ' દેલ, નાની વાંતે સ્વપચલ,
 સેમિ સ્વપચલ અલેશ્વરે વંતે સ્વપચલ નિનકાન ! ૮૮
 એ જાતે સ્વપચલે ગેલું સ્વપચલે તે જાતેના સ્વપચલે,
 બીની મુખ એવ ન કલે એ અધિક ગુમે નાનકાન ! ૮૯
 તે મારિ સંકલુ દલ જાતેના ૧૦૦ રૂ. સ્વપચલ,
 ૧૦૦ રૂ. સ્વપચલ સ્વપચલ નાનકાન વિહરિત નાનકાન ! ૯૦
 ઇતિ સ્વપચલેના વાત દેલેને પુખલે જાતે પુખલે,
 અલે 'સ્વપચલ'ના અલેશ્વરે ૧૦૦ પુખલે દેલેના અલેશ્વરે ૯૧
 કલે પુખલે નાનકા 'સ્વપચલ' વાતે વંતે પુરિતેના
 એ દેલે દેલી દેલી રુપ પુખલે દેલેના સ્વપચલે, ૯૨
 પુખલે વાતે વાતે સ્વપચલે અલેશ્વરે અલેશ્વરે સ્વપચલે,
 વિહરિત વિહરિત અલેશ્વરે અલેશ્વરે, ૯૩
 પુખલે અલેશ્વરે દેલે અધિક નેલે એક જાતેના

૧ ૧૦ પુખલે ૧ ૧૦૦ સ્વપચલ નાનકાન વિહરિત
 અલેશ્વરે ૧૦૦ પુખલે ૧૦૦ સ્વપચલ નાનકાન
 ૧ ૧૦૦ સ્વપચલે ૧૦૦ પુખલે ૧૦૦ સ્વપચલ નાનકાન

પંચમ ચળા કુખજી ઇડું, તેણિ રથિ બેઠા રંગિ;
 અશ્વકર્ણ મૂલમંત્ર સુરથો વવ, ઉચન આબુ અંજિ
 સ્વયંકલ હંતુ એણિ અવસરિ, રથ ચાલ્યુ જિમ રથિ;
 સુપર્ણ કુખજી દોષ પંથે, કસ્યા ચાલિ એકિ.
 ચળા કલિ પુરંમ પ્રેરો, ભવું છે અતિ દરિ.
 દોષવ યોગન કિમ પુકચીનિ? ઉચ પ્રથમ બે સૂર.^૧ ૬૪
 કુખજ કહે નૃપ! તિહાં પુકચાની, કિમપિ કરે મ ચાંવા! ૬૫

"ચારે નેડે ચાકચાના, અગન નીચા પાછળ ઉચાં;
 "ખૂધા ને ખોડે બર્ષા, બે કરામ્બા બે જુથા."

"ફાંજે થોડા દડિ જામજી, બોમ ચારથિનો બોડો;
 "વૈદર્ભિને વરચા ચાલ્યા, બધો બન્ધો વરથોડો.

"હોડે બે હોડિ પાછા પાઝ, ઝંઝરી કાઢી નાંખે;
 "લાણી દોડે ધગનદી, ઉચા રહે વન રાખે.

"૫૪ ૬૫૦ ૫૨ે ૫૨ેજા, કાઢ્યા પાછા કરે;
 "૫૨ોજે ૫૨ે રહે ઉચા, ૨૨ે વરે મગનૂત કરે."

૧ પ્રેમાનન્દે, રથે ચડાવી રખાને નગ અને સગુરવું વચ્ચે વિરચાઃ
 થવું વહેંચુ છે. છુટ્તો કહવું ૫૩ મુ—

"એ અષ્ટ રાખરો, ને રથ હાલો, ચડી બોડો બૂધાગ;
 "સુવરનેજે. ૫૪ડીએ, જાડકને ગણિ: મગ.

"અડાલી વાગે છેને હજીય રાખી, બોડો નહિ ના મૂત;
 "તું અનગથી ગમે કમ બોડો, દુપે તું થી કિમ."

"સાગુપર્ણ દોડો કસો, વિચરિય વિનવ કમ્બો;
 "ભવ રાખ પાને જાડક નહો, ને રથ પૂડે કમ્બો.

"પ્રતિપત્ત કાપુ સાગુપર્ણે દવધનિ. હા મુઠો;
 "કાઢાગી વળા. અપગાવ કરો, બોડો ને દૂ ચૂડો!

"જાડકે કરે ૫૨થિ રાક ઝડું, બેલિને બન્ધો બોડો;
 "નુને દરખ ૫૨થાવજો તમ, દુએ બર્ષો ઊં કોડો!"

૨ બેલ-આનંદે ૩ બર્ષો દેવન ૪ સુરોવ ૫૨ેડાં.

નલગામીરણી કલિનું નાંકલનું—

એનકિ' નક શરીન્ધી એક નર, નાંકલિયો કનુપ;

અવિ દુર્બંત દુર્બંધ દેખાવી, દેખી પૂરે ખુદ

નક કહે દુહા ! કવન નું કિલ્લપ, મુન અનકિ દલિયુ અવી ?

'ગ તેવિ કન્યેથી નકગપનિ, પૂનવન નજીવી

એ પાપી કલિનું કલિવિધિ, પુનવનન દેખી

દલરી 'મુકે પ્રમંત દીપી ને નકિત નક દેખી

એવિ મુક 'પૂનવન' નાને દીપી, પૂનવ ન.જ. નકગુ;

વિષ વિદેન કન્યુ એવિ એવિ દનવ બલગુ

નિષ્કલુ પેરી એ દલરી દુન.અ. કલિ નમ

મુક નાનુપય' મુક કોને પકિત દેખી દલરી દલ

પકુ દલ મુક અનિ 'અવઃ' એવ ન.દેવ વિનદ,

પકિ મુક 'પૂનવ' અવન અવિ દુન. તેવિ દુન. એક ના.અ. દે

કેલનું પેનવ નક દલિયુ કિ. ને પેન કોત (વનિટ) દલ;

મુક નકલ.અ. 'દલ' અવિ અન્યે એવ મુક મુક મુક

'મુક' અવિયુ કિ પેન અવિયુ એવે અવ 'અવિયુ;

અવિ મુક અવિ ના. અવ મુક. તેવિ અવ. ન.અવે

અવિ અવ. અવે અવિ અવ. ન.અવ. ન.અવે

અવ.અ. અવિ અવિ એવિ એવિ એવિ એવિ

અવ.અ. અવિ એવિ એવિ એવિ એવિ એવિ

અવ.અ. અવિ એવિ એવિ એવિ એવિ એવિ

અવ.અ. અવિ એવિ એવિ એવિ એવિ એવિ

અવ.અ. અવિ એવિ એવિ એવિ એવિ એવિ

અવ.અ. અવિ એવિ એવિ એવિ એવિ એવિ

અવ.અ. અવિ એવિ એવિ એવિ એવિ એવિ

અવ.અ. અવિ એવિ એવિ એવિ એવિ એવિ

તથા સિપાર્શ્વ બહે પધારો, જેમ્મિ તુમે અબ્બા આયિં;
 સદુ કુકુંબ તુમ પ્રમુત્તં મિતસ્યે, 'ભત્તું કસિયું જગન્નાથિં.
 ઇત્યાદિક બહુ મીઠી વાણી, તુલસી કેમનીકેરી;
 સૂર્યપદ સ્તવની નીપદ. કુબજ તથા મન પ્રેરી.
 અતિ આશુત્થ સ્તવની નીપદ. તથા કેમની મુલાખે:

૧ ૫૦ "અને અંગ, જુ. વિ."

૨ પ્રેમનાથ સ્તવની વખતની જો! બીજી ૫૫ નજની કાગળો
 વાંચી છે શુએ. ૬:૩ ૫૫ ૨—

"અન્ન" રૂડી દમયન્તી, કાંડુ એ:પુત્રે મ્લગ:
 "કેલે" :ભ અ.ભૂતિ મૂર્તિ, રૂપાં ૬:૪; નદિ અનગ.
 "અન્ન" ૫૫ મૂર્તિ, ન.ન.વિષ, મુન્તુ નદિ મેક્ષણ;
 "મેક્ષણ" ૧ કેશરી, ૨' મૂર્તિ સેવાને, ભક્તે સર્વ લક્ષણ.
 'દમયન્તી' એકી રૂ.ખે, અન્ન-પદ અહુ મૂર્તિ;
 "તેડી" સર્વે. ૬:૫.ગ.ને, શુએ! કેમ જામે છે મંધી."

"દશ" જામે ૩૫૪ ક્યાં ને, થકુ નવપત્ર:
 "દશ" તથા અ.નદ ૫.ન. હોય વૈદ્યનિને રામ.

"નંબ" ઉપર બને દર્શન નમ્ર.વે, દત્તિવે અવિશેષન દીધે;
 "દર્શ" ૫ ને દર્શન અનુભવે, કહે. કમ જઈ લીધે.

"વગ્ન" અન્ન. નમ્ર.વે, નવલક્ષ્ય :ભ ભયથે;
 "વીત" ૫૬ કેશ દિ. ૩૫૨, કેમ મૂર્તિને નાદાયે.

"દર્શ" અન્ન અન્ન ૫.ની, કેશુક દીકું વગરનું;
 "મુન્તુ" મૂર્તિ ૬૬ મૂર્તિ, અમિતિયુ થકુ જગતું.

"કેમરતું" અન્ન કહે દશ.વે, કેશીનુ નદિ કામ;
 "દર્શ" નર્મ દમયન્તી ૫.વે, એ.લી કરી પ્રજામ.

"કાશ" (૧) દર્શ (૨), ને જગ (૩) અનગ (૪), એ ચાર પરીક્ષા મગ્ય;
 "કાશ" અને અનગરી એકનું, વૈદ્યનિ કેહે ભક્તો વગા!"

૫૫ ત્રિગુણ બંધે પાલે, સંધિ ગુણ અન્ય નાથિ,
 સદુ કુલેન ગુણ સંકુલ મિત્રાથે, 'ભરુ' કલિષ્ઠ નાથિ.
 ઉપરિ બહુ મીઠી વાડી, ઘુરૂં કોળીકોળી
 રૂપેલક સત્ત્વની નીલકાં, કુલક ગદ્ય મન મીઠી
 ભૂમિ આકુલ સત્ત્વની નીલકાં, તથા કોળી મુલકો

૧ મન "અને અન્ય ભૂમિ"

૨ કોળીન ગાથાં વાળીન ભા? ભૂમિ ૧૧ ગાથાં કોળી

ગાંધી ઉં છુલે કોળી ૧૨ —

"ભેદાત કોળી કોળીન ભૂમિ, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

"કોળી ૧૨ કોળી કોળી, કોળી કોળી કોળી

કુચક-મૈત્રી મિલાવ—

દમવંતી ત્રિહાસનિ-ગિરી, ઘીરી કુચકિં લાન;
પ્રેમ પ્રગટ અબુ મનમાંહિં, પ્રગટ કરિકે નહિ લાન. ૧૨૬
લેમી; કુચક અવનું દેખી, 'સહસ્ર અલન દેખી;
પાઉધારો! પાઉધારો! હન કહી, રહિ આનહિ દર દેખી. ૧૨૭
કુચકોવાવ—

કુચક કહે 'સંનૃમ મનિ અણી, ત્રિહાસન મન હંડુ!
તુમ પતિસેવક બૂમિ ગિરસ્યે, અગ્રહ ઘણું મ મંડુ!' ૧૨૮

ધણું હતું, અને તેનાં કારણમાં આ પ્રશ્નને હતું છે. શુભો હતું પાતું:
"લોનવંતી મુલ્લી, લાંબાવના મુલ્લી;
"સાવ કરતાં જાન્યે બની, વાને મેહન્યાં જાણુ
"પરપર માટે અને નર પેતું, લીના મંચગ મન;
"સાંપુરખે હવ પાડે, અલીને દે અલિખન "
ચાલીએના જાણકારથી નજ નજાને દેખાર થાવ છે તે વખતે
વગર હો છે—

"ત્યાં હો છે કિંકરીને, જાન્યેને છે પાડ;
"લેલિનિ રિકરે બરી, મને વલ કરાવી વડ!"

૧ એકલ ૨ સંકલ લીને ૩૦ "સખન અતિ અણી". ૩ અણે
પ્રેમનદે અને નીચે પ્રશ્નને દર્શાવું છે. પ્રેમનદે નીચે પ્રશ્નને અણ
હજો ક્યારેના છે એ અને તે અણે લાને છે. કારણ, ૩૧૨
અણે પ્રેમનદે, નજા દમવંતી પાણે જાણી પણ હજો થતી નથી
તેમ જાણવું, અને ત્યારપછી પણ દમવંતીના ધણાં પ્રશ્નને નજ
પ્રતિષ્ઠ થાવ છે એમ વર્ણવું તે પછી દમવંતીને એવાંજ નજા
મેરેથી અણ વાળે કેમ ક્યારેના હો તે સંજ્ઞ સજ્ઞ નથી.
શુભો હતું પાતું:

"જલક પુષ્કરે અગ્રહ મેડે, માંધાં વિપરનાં નિધિ;
"વિવ મણું ત્યાં ચક કરેરે, એ નથી નિશ્ચલિન!

વડલ

"એ નથી નિશ્ચલિન લે, મળે અન્દરપદ હતું;
"નથી મેહો એ મન મળી લે, અને કીને વગુ!"

દય સિપ્પરખનિ' સમજવી, ચિત્તિ સુપુરખ વિચારી;
પેલાની કુદરતી જાણી, કરસિ ચાકરી વાહરી.

૧૫૯

કોઠિનાંગવાચ—

ઈતિ જાણી નિમુણી નંપધની, ઠેચિન્યદિક આલી; ૧૬૦
લહી વિચાર ખરૂં જોનીનુ, વચન વહે વલી થાલી.

જુ મહાસય! મેહ નહીં તુમને, કુદૃખ સાચિ' સિગર; ૧૬૧
તુ વિચાર તુમરુ' કરિયા ને. 'કા-ગ્રોક નિમ્બર; ૧૬૨

'મૂઝ-વિષાણુ સમિપું મન જાહરે, અથવા વાંઠે ધરીડ; ૧૬૨
નિવપસથ જુ નેહ નિવારી, નિજ કુદૃખનિ' (નિ) નરીડ; ૧૬૨

'સુન્ય' નિજ-કરિ આવીએ નંપધ, કિમ જાઈતિ હવે થાલી; ૧૬૩
અથવા; 'મંદભાઈ' પરિ સુરમણિ, કિમ નહં ચિર થાઈ; ૧૬૩

દિવસ આગળ 'અસ્થ વિરૂપી, સજસુખ અમ જાઈ; ૧૬૪
રહી જીવલી હવે તું જાઈતિ, હવ્યાપાપ કન્યાઈ; ૧૬૪

હવિ' જીવિતની ન કરે હંચ, જોની કુ ખે જાલી; ૧૬૪
'જલ-સરિમં' ઇતિ જાહ ઉચ્ચરે, ઉત્તર કરે સવિ આલી; ૧૬૫

ઉદ્ગેશ-ઉદ્ગેશ કુમરી, પ્રાપ્તગુનજરી મન; ૧૬૫
કરે અર્કઠ અવર સુદુ પચિત્ત, દેગ દેષ વિધા; ૧૬૬

ઈતિ આકુલિત પજકુર દેખી જાલી કેવળી હંપે; ૧૬૬
એકપું આને અસમજલ નિ-ખી દાઈ તું 'દેવ ન કંપે; ૧૬૭

કેવલ કલપ દેખની કેરૂં, જુથ જાહર હંપુ અજ; ૧૬૭
જુ કેવલ મુનનેગતી પદિ, નવિ જોઈતે મહાજ; ૧૬૮

હવે દેવ' કંઈ નિ કાપુ દેખતી ન જાણી; ૧૬૮
હવિ' પ્રણ લેવનુ દેખતું ને નેપાણિ દીપુ; ૧૬૯

પિન કુર વિન નુપીડનુ વિન જરૂં 'વિન જરૂં લેવનુ; ૧૬૯
૧ મુઝ જાહર સુદુ ૧ દાનુ, હંચ સુદુ ૩ મુઝ દેવ; ૧૭૦

દેવ દેવ ૧ મુઝ જાહર સુદુ ૧ દાનુ, હંચ સુદુ ૩ મુઝ દેવ; ૧૭૦
દેવ દેવ ૧ મુઝ જાહર સુદુ ૧ દાનુ, હંચ સુદુ ૩ મુઝ દેવ; ૧૭૦

નહતું પ્રગટ થયું—

કેસરચંદ્રિ ચરણ 'મહીને, વળી મુલ્કી એ ચાલીલ. ૧૦
 તથ નૈષધ વચ્ચે દુઃખ હતી, ઉલટ અંગિ આલીલ. ૧૦૧
 'ભીલ્લયુક્ત કોટકિ દીધું, તિહાંથી લેધ ઉદારલ; ૧૦૨
 વચ્ચાલરણ અંગિ વિમૂલી, પ્રગટ દુઝે તિલિ ચારલ. ૧૦૩
 નૈષધ! નૈષધ! એ નવ વિજયી, પ્રગટ સદુ કે નિરપુલ! ૧૦૪
 મંગળ સકળ આપણિ મંદિર, દેખી આજ્ઞા હરપુલ! ૧૦૫
 આનંદમૂલ મેલ તિહાં વૃધ, તૃધ શ્રીજગદીશલ; ૧૦૬
 'પ્રમોદ-આકુલ હવે સજ્જલ, પ્રગટિયા નિપદાધીશલ. ૧૦૭

કવિપાદ—

અખીલકલિત પામી દમયંતી, હર્ષભાવ તિહાં જેલલ; ૧૦૮
 કલિ કહે તે મિ' કલિયા નભાયે, લહિરયે તે(ને) સત્તનેલલ! ૧૦૯
 વિયન વિયોગ દુઃખ ગયાં ફરિ, આનંદ પૂર અપારલ; ૧૧૦
 'કવિયા આતા પ્રમોદ મુખલર, વરત્યુ' અવ-અવકારલ! ૧૧૧

(એપાઈ.)

અન્ય નલાયનનુ ઉદાર, નલચરિત્ર નવરત્ન ભંડાર; ૧૧૨
 વચક નયમુન્દર મુલભાવ, કલિક પંચદશનુ પ્રસ્તાવ. ૧૧૩
 હતિ શ્રીકૃષ્ણપુરાણે નલાયનદારે નલચરિત્રે, કુંદિનપુર નલ- ૧૧૪
 સમાગમન, વિયોગ-વિગમન, મંયોગ 'સૂચનાકિર્ત્તનો ૧૧૫
 નામ પંચદશ પ્રસ્તાવ:

૧ પ્ર. "મહી રહી." ૨ કુળા વળી વખતે એ ખીલ્લ રૂન
 કોટકે આપ્યા દગા તે ૩ આનંદથી આકુલ. ૪ કવિયા, કવયા,
 કહેવા, અર્થાત્ કહેવાર અને સાનગનાર બનેને ૫ વચ્ચે! ૧ પ્ર.

તુમ ઉપગાર કેહા ઉચરું^૧, 'સત-જિહ્વા કેહીપરિ કહું?
જુ તુમ આતા લઉં પુણ્યાદય! તુ હવિં લઉં ગિરિ વેતાદય. ૨૯
ચરણ ચલિયા સત્વર યાએ, પશ્ચિ મનિ રહિયા કરે ઉપાય;
'નિવડ-પ્રીતિ તુમ આધિં જી, તે કિમ વાંછે જાણુ^૨ પડી! ૩૦
તે જડ પછી સજ્જને, તેકને નેહ અપાર;

તે જડ કિમે ન નીસરે, જુ લાખે મિલે લોહાર!^૩ ૩૧
પશ્ચિ એ ધર્મ તુમારૂ ખરૂ, આધિતજન લખમાંયે ભરૂ;
વિયોગીઆ મેલાપક કરૂ, 'ખંધીજન-ખંધન અપહરૂ!

'એહવુ યથ મિલવવા કાજિ, લાયે કેસની રિવાયર-ચન્નિ;
પત્યાદિક બહુ 'પ્રણિપતિ કરી, લોચન દોષ અશુભાવિ ભરી! ૩૩
કેસની આકાશિં સંચરી, પુઠિં આ લોચે રીરિ રીરી;
'હીટ પ્રેમ કંતનુ ધરી, ખિલુમાંહિં પુહવી નિજપુરી. ૩૪

સ્વજનવર્ગ સદુ તેણિ પેખિઉ, એ પશ્ચિ આ રૂખી હરખિઉ;
આલિઉ ઉઠટ પૂર પ્રવાહ, ધણે દિવસે ઉત્કલીઉ ઘહ. ૩૫
શુરકવસઆભરણેં કરી, પતિ ધૂંગારિઆ ઉઠટ ધરી;

તેણિં તત્તવિય-વેદન અપહરિ, જ્યાં જ્યાં! ઇતિ વાણી વિસ્તરી. ૩૬
ઉત્સવ હરિખ હવા તિહાં જોહ, કહુ! કવિ કહી સકિ કિમ તેહ?
જોહનિં ટલીયો સજ્જન વિયોગ, તે લાણે એ સકલ પ્રયોગ! ૩૭

આવ પિતા સ્વમુર ભવાંર, સર્વ લોક સંભવતાં સાર;
જિમ પામીઉ આરડ-ધૂંગાર, તે તે કહિઉ સર્વ અધિાર. ૩૮
તે કેરાનિયેં જંખું સાર, નવ-દશદંતીનુ અધિાર;

૧ બોલું કહું. ૨ એ એમ થી રીતે કરી ચકું? ૩ ન પ્રેરે
એથી, અતિ ધણી ૪ બુદ્ધ પાયાનું. ૫ ૫૦. "તે જડજડી સુસજ્જને,
રહે નેહ અપાર તે જડ કિમહિ ન જાણે, જુ સખિ નિલિ મુદાર!"
૬ ૫૦. "ખંધીમાં ખંધન અપહરૂ." ૭ ૫૦. "એહવું ઉપદેશ યથ કહિયા
કાજિ." ૮ નમન-પ્રણામ. ૯ ૫૦. "હીરો."

તથા મહાકવિનું જીવનથી દર્શ, ૫૨ી અભિજ્ઞાન નાટ્યકાંડી 'દર્શ. ૩૦
જુલોવાણ—

જગતી રૂબરૂ બેઠુ થાપી, સંભવિ દુર! મુરુ દુરુઅભિ;
કાપુ! કાપુ! 'નિ'એ મુરુ કદિયું, મિતે મત્ત ૩૨ી અભિયુ.' ૩૧
એટ સહેલ મહત્ત મહત્ત, 'દિવ પનિવાન-વિનુજ દેહ;
દુ સેવ સહત્ત તુરુ દર્શ, તુ મુરુ ધીરિ કાપે કાપી! ૩૨
'દેહરુ' મરે કાપે વિરુપ, એકનિ મહત્ત તરિષ્ઠ રેપ;
એકન સેવદાપી રામકાંદિ, મહત્તની મુરુ મુરુ મહત્ત. ૩૩
પિય એક એક કદુ તે મરુ, મુરુ અપે તુ મનિ મરુ!
તુ નરુદત! મિત મહત્ત, પિય રુરુ અપુ તે રુરુ! ૩૪
એ મુરુ રુરુ પિત્ત મનિ દીપ, 'ધીરુરુ મરુ ૩૨ી નરિલીપ;
કરી રુરુ-મહત્ત ૩૨ી, અ લીલ એકનીએ પરી ૩૫
તુ નરુદત ૩૨ી કાપે મનુ, રુરુ ન કો હંમે તે અપુ;
એવિ પરિઅપિયુ તેવિ પરિવિયે, તુ મહત્ત મુરુ પનિયે ૩૬
એ મુરુ કદિયા તેવિ અનુઅવિ, રુરુ રુરુનિ' વચન મુરુરુ;
સંભવિ દુર! કદિયું મે અપ, ૫૩ 'પથેવિત 'કરીએ રુરુ ૩૭
દંતિ સંભન રુરુ મુરુ, રુરુરુ અભિત તેવિ મનિ;
વિમહત્તવિત વિમનુઅનિ કદિયુ, રુરુ રુરુરુ મનુ રુરુરુ ૩૮
રુરુરુ વચ તેવી અપુ, તુ નરુદતે કસિ મંરુરુ;
કદુ! કાપે કાપુ કિરુ વિરુરુ! તુ એકા મુરુ નીમકુમરુ ૩૯
મહત્ત-વિરુરુ વચી એમ, કદિ રુરુ! તુમને હે એમ;
રુરુરુ 'અપે' પરી, ૫૪ રુરુરુ તુમે કાપે ૮૦

૧૨૦ "દેહરુ મુરુ મનુ પિત્ત, રુરુ રુરુનિ વિમનિયે; તુ
મહત્ત મુરુ એકની રુરુ, ૫૨ી અભિજ્ઞાન નાટ્યકાંડી ૩૦" ૨ કાપુ કાપુ
૩ મુરુરુરુ પરીરુરુ ૪ ૩૦ "દેહરુરુ રુરુરુરુ" ૪૨૦ "ધીરુ"
ધીરુરુરુ ૬ એમ એમ કાપે તેમ ૭ કાપે ૮ મુરુ, રિરુરુ

૧૫૧ પડિલી મુંઠિ 'મુ એક, ઇલિ પરિ દત્ત સહસે ઉક,
 પલિ મણી ન લેવા સહી, પ્રહર આરિમાં ચાપે રહી ૬૨
 જુ એકહું સહે નહી કહી, તુ તેલિ દિન એ બસ્યે મરી;
 દ્રવ્યપ દ્રવિ મવિ' પરિઉ, તુ તેલિ' સવિ અંનિ કરિઉ. ૬૩
 પૂજિ પરમેશ્વરના પાવ પ્રિયા સહિત મરિ આબુ ચપ;
 'મુદિદન અવિ દુષ્ટર મલે, તેલિ દુખે' દુખિઉ પત્નીતમે. ૬૪
 એહવે શીયાંકરનુનિચવ, આચરિત આખા વિલિ દવ;
 નવ સંભવિ નયુ વંદિયા', આચરિત લગ્ન પૂજિયા ૬૫
 વિંદ્યુરનું દ્રવ્ય કર્યું, નુપિ' કહિઉ તે મુકુમનિ વસ્યુ;
 'વગ્યાં મુકુ વંપિ' નિમોય, તુમે સતુપર્ણ! સંભલો શ્રવ ૬૬
 પૂત્રપર પૂત્ર-અંમનનય, અમે બહુ હું મુકુ મુપસાય';
 વિસ્તમંદિ જે વસ્તુ અનેક, વસુ સંખ્યા લહિયે મુવિવેક ૬૭
 અપ્પમંત્ર વેલિ મુક પલિ', મહા-વા ૧ તું કિ દુઃખિં;
 ઇવિ દહી મંત્ર મુરેસા કહિઉ, અવિ અદરિ મનસ્યું(નિ) મંમુદિઉ ૬૮
 સેઈ મંત્ર-મુપસાદિ કહી, 'અમલિત સંખ્યા લહિયે ખરી;
 પત્નીતમિ' પદવીઉ એક, 'સમુકદન સપરિ કિ તેક ૬૯
 મેવપત તૂકિ વિલિ દનિ, સવિવદન દિયે બદુમનિ;
 મુક પ્રસાર મુલો વિન દિવે, 'મુ પલિ તૂકિ પિંમત્યવિં. ૧૦૦
 મુનિપુર્વન મલ્લિ મુક, સેઈ મંત્ર વને 'લીખ્યક વલ્લ;
 મુનિ' અસદુલ્લ વલ્લ દીએ, વડખલિ અપ્પમંત્ર તુમે લીએ. ૧૦૧
 તેક બપો વલ મુદિ' મહિલી, તુમે સવિ સંખ્યા લહે બહી; ૧૦૨

૧ સે ૨ ૪૦ "મનિ પરિઉ" ૩ મુદિઉ દન ૪ પાંચ
 નમન ૫ ૪૦ "વલ્લિ" ૬ ૬૫-૭૫ મેવપત સહિત ૭ દુઃખવલ-
 લો-૧૫થી ૪૦ "મુકુપસાય" ૮ ૧ મુકુ સદા લેલી ૧૬
 ૯ મુકુનું દન ૧૦ સે ૧૫, તે ૧૬ ૧૧ લીખ્યક ૧૨ મુનિની
 દુઃખિયંત્ર ૧૩-૧૫ ૧૬-૧૮ લેને તે મંત્રો અપ્પો રેકે.

પતઃ—

ત્રા જૂષણ ધપાસા, મુંદો સીસેણ જાદ ક્વાસા;
વેદ્યા સંગ-પસંગા, વિન્નિ આસા નિરાસા સા । ૧૧૨

પ્રત્યંતરે પતઃ—

“ ૧ પાસા ૨ વેશ્યા ૩ અગ્નિ ૪ લઠ, ૫ ઇન્દ્ર ૬ ઇશ્વર ૭ સોનાર;
“ એ દસ નુહિ અપભ્રુ, ‘બંભલુ’ ૮ ગુરુઅન્ન બિધલ ૯ ૬૧ ” ૧૧૨
(પૂર્વ ચોપાધ.)

એણીપરિ નહનૂપ છાપ્યું સર્વ, પલ્લિ મનિ કિપિ ન આલ્લિ ગર્વ;
હવિ ૧ બ્ધ રમવા ૨ નિશ્ચય કરે, એવા દોષ છૂતવા ધરે ૧૧૩
પુત્ર કેલત્ર કલ્પ નાશિકા, સકલ હાંનિ હોવે ૩ દ્યુયિકા;
છૂતઅસન સરિખું નહિ અન્ય, જે પરિહરે સોઈ જાતિ ધન્યા ૧૧૪
સ્વતંત્રે પ્રવેશ—

શુભ મુદુરતિ લેઈ મુવિશેષિ, ‘સુચે’ પ્રીષા નગર પરવેષિ;
હરખ્યા નિષધનપરના લેઈ, વંછિત સકલ દૃશ્યા ૪ અસ્તોક. ૧૧૫

“ અનુભવે કોઈગ આવીએ, ફરાર સાંભળી વચ;
“ અવિચલ હર્ષા દિવની, રમણોભ મંપુસરે ૧૮
“ ફરાર સાહમે આવીએ, કલક લેખને વાખ;
“ મુગ વણે વરસે પળે, મારે સખગ મંદામેરે ૧૯ ”
વધા—

“ સુમત સાચા પડ્યા કેલવા સુખ પડ્યા, કોઈ કલક વજ્ર દીક વડે;
“ પુન્યપદ્મ વળી નગરપ અવિષા, ફરાર અધિષ્ઠા કીચ દોષ ૨ ”

• સુમતથી ધનની અણ, અસ્તક કુલવચ્ચી ૧ અન્ન અણ,
વેશ્યાના સંભળી (સાર) ધનંભળી અણ, એ રમે અણ નિશ્ચય
નહાની જાણી ૪ વડુઅ, વડુ કલક (?) કુલિકા, નિરુદ્ધ

૧ સુમત. ૨ નહિ રમણને નિષધન કરે ૩ ૫૦ “ જે વિદ્યુત
જે રણી, જી-સુમતથી. ૪ ૫૦ “ નહિ રમણને કરે કલક ”
૫ અણ.

નિજ ગુણ ગુણી પદે મનિ ભજ, ધન્ય / મેલે મેલે પદ્મજ / ૧૧૧
 તેલે જાણી મનથી નેલેલિ 'વિખાનુ, એ નિષિ જાણુ પૂરુષેશ્વર /
 તે એકું સદુકે મિલિતું, વિરહદુખ સર્વિ દ્રવિ દરિદ્રુ, ૧૧૨
 ઇતિ રહી હૃદ આલિંગી રી, મુલકજ પદ્મી દે ખરી,
 અર્ધજગતુ અગ્નિ જાણ, વરણુ વધણિ મય વિરહ, ૧૧૩
 દ્રુન ભોગ્યે વિખેરણું રાજ, આરે સદા દેહનાં કાજ;
 સદાજાણ (કિરિ) દેઈ મુલકીય, પર્મ-કર્મ રાંધે કરે મુલકીય ૧૧૪

૧ દુઃખ-કાશલ યા "વિરહ"

૨ અરે જહ પ્રેમારે આજના કાલકેને પત્નિ વિચરણ
 કાળ કલન કાળું છે. કે જેનું આ સત્યારે પત્નિ પદેશ પ્રસારમાં
 પતે ૧૦૪-૧૦૬ માં કાળું છે. કુલ્યે પ્રેમારે કાળું ૧૦૭

"કુલ્યારિ કુલારે દરિ, નજે કાળે જાતે જાતેજા."

"પર્મદાસ કાળુ નમરને, વરત સદાસ પદ્મીય પર્મદાસ."

"નગના રૂબનાં નૈવન નાને, એક પુરુષને મંત્રણ."

"હા એકે કાળને દાણે, ધન્ય પીરસેન-નંદણ."

"દયારવ ધમને વરને, પરાન રહે આકાશજા."

"કુલારને પાસે પાસે, કાળે ન કરે નાહજા."

"અવ એકે વરસને વરને, દયાળી વિગેમજા."

"દરમ દેહ સમતાંજ સેખરે, ત્યાજ વિપવના ભેગજા."

"મુરુરંજુ ત્યા જરે ચરી, માનખરમ તીવ પારેજા."

"દેહનેદનધે ખર વરસર, પીડી ન થકે સમરેજા."

"દેહન ધન દયા વધરી, અપે તે ગ્રામ દનજા."

"દરિદ્રજા નથી તેનું નામ દરિદ્ર, જેને બળિ તે સમનજા."

"તેલે કુલ્યે જેની અપણી પૂકે, આજાન કાળુ ન કાવજા."

"મર્યાદા વરસે વમુષમાં, દુષ પત્નું દેઈ ગાવજા."

"અગ્નિય ગ્રંથિય વિખૂની, સેસ કરે વરે કાવજા."

"પરિવિષ પરણ પરનારી, કુલ્યે નવ જોવજા."

કરિ વેદ્યાવચ મુનિવસ્તુ, નિરમલ એધિ કરે આપણ. ૧૩૯
 'સ્વે' વેદ્યાવચ કરે ભૂપતિ, કરજોડી વંદે દંપતી;
 સખલ પરીસદ સે' સંચતિ, પૂરણ ધ્યાન કરે મુનિપતિ. ૧૪૦
 ધન્ય! ધન્ય! તું મહામુનિચય! તુજ મુખ દીઠે પાતક' લાય;
 પ્રગટિયું પૂરવપુણ્ય અનંત, ચરણમેદ તુમ લડી 'ભદંત! ૧૪૧
 સુતિ ઇતિ કન્યા મુનિવરપાય, વળી વળી પ્રણમે સહીયય;
 ધમિ યથોચિત તેણિ પ્રિસિધ્ધ, 'ધર્મઝાન' આત્મીય મુનિ દિધ. ૧૪૨
 કહિ મુનિવૉ સંભવિ રુચન! સદા મુનિર્મલ તાહરું મન;
 ધર્મદેશના તુમે સંસીયે', નિમ કપૂરિ' કુલમ વાતીયે. ૧૪૩
 સકલ વિભવ' સંપૂરણ સજ, ધદા ધર્મ ચિત્ત ધર્મઝાન;
 પત્ની પ્રેમવતી હૃદ નેહ, લહિયો પુણ્યતણાં રવ એહ! ૧૪૪
 સજન! કમલકમુનિવસ્તુ. સુતીર્થ યુવત્રાગર-મુનિ ભણુ;
 એઈ મુનિ તુમ આત્મીય દિયે, ધર્મ-નિવાસ હોએ તુમ હિયે. ૧૪૫
 નલનપ તવ પય પ્રણમી વળી, ઇતિ એવ્યુ 'એડી અંજલિ;
 ધન અવિત સદી માહરું એહ, મુનિ નિમંત્ર તુમે ધરે સનેહ! ૧૪૬
 કહિ અત્યુ વળી પાતી પ્રિયા, દેશ સકલ 'સાહિવિ સાધીયા;
 તુમ હરસમિ ઉત્તરત જેતરું, હરિખજ પાગુ તવ તેદરું. ૧૪૭
 ભગવત! એક પૂછું વંદેહ, સવિ સાધારણ ભાગવદેહ;
 અલૌકિક ભેનીનિ ભાવિ, તિલક હણું તે પુણ્ય સભાવિ. ૧૪૮
 દેવી સાધિ' વિરલ જે લહિઉ, એઈ પાપનું કારણ કહુ!
 અરધભસ્તનું પામિઉ સજ, 'કહુ! કણ પુણ્યે' સરીયાં કાજ ૧૪૯
 સાધુમાપિત-પૂર્વમય—
 ગુરુ કહિ' પુર હિમાચલ ધમિ, તું સજા 'મુરમણુ ઇતિ નાનિ;
 ૧ સેન્સવ, જેતે વેદ્યાવચ=વેદ્યા સાકરી. ૨ સદે, સદન કરે.
 ૩ પાપ ૪ સહુ-મહાન જન! ૫ પ્ર. "સંસીયે" ૬ વૈમલ ૭ હાથ
 એડીમે ૮ મુને કરીને. ૯ કહો! ૧૦ પ્ર. "મન્યુ" બન્નેપિ મમમહા!
 ૨૭

ધન્ય હશે 'હરકપરિણમિ, 'મહિષાસુર ઘણે તમે સ્વામિ ।
 મારજિ 'પંક ન દેહવે ઘાય, મુનિવર કહે અમે હીંડું પાય. ૨૦૨
 પાય-વિહારે' પરિ આપણિ, મુનિ હેઠં આમ્યુ આદર ઘણિ;
 પ્રતિજ્ઞે 'પ્રયત્ન-અહાર, તેહનિ પાતિ' રહિતં અણુપર. ૨૦૩
 ચડેમનું હયું' તેણિ હમિ, ધન્યધુ' સરી ગુનપરિણમિ;
 મુનિમુખિ ધર્મદેશન સુણિ, પુણ્યસુધન 'પદવીતણિ. ૨૦૪
 તેણિ મહિ' મુખિ રહી ચડેમનિ, મુનિવર પુદુવા (નિજ) ગુરૂનિ' પાણિ,
 તે દિગથી પત્ની-પતિ જાણિ. ધાવકધનં ધરે નિજઆણિ. ૨૦૫
 કંતિ જન્મત પરી મરણ, સી જાતે 'ચરી જે જણ;
 'હેતુ હેમનંત જઈ ઉપન. ચડેયિ જન્મિ યુગલ સંપન્ન. ૨૦૬
 મુનિ મુવણં વણં છિ નિહાં, નધુર સ્વર પંખી છિ નિહાં;
 શીતલ સ્વચ્છ સદા છિ નીર'. મુખકર હેમે મુદ સનીર. ૨૦૭
 તેહનિ' વસ્તુ પત્ર આચાર, ત્રિપ્પા જે જન મહત વિચાર;
 કલપદ્રુમ હમિત પૂરવે, દેવવલ્લી પરિ મુખ લેખવે. ૨૦૮
 પૂરિ' આમ્યુ નયા પરદેહિ, પંચમિ હવિ મુધિ'. મુરદેહિ;
 વિહાં બેદુનિત દેવ અવારિયા, અન્યેઅન્ય પ્રેમરસ હરિયા. ૨૦૯
 સ્થાનર સ્થાવર સ્વ એક જાતું, આય'. લેખવી દેવદત્તું;
 વિહાંથી તુમે હયાં દેવી, આચરિ જાત ઉદું જે છવી. ૨૧૦
 પૂર્વના કમંકલ— [રૂંધિ પૂર્વેનય.

યત્રી જાર મુનિનિ' દુઃખ શીડ, જરવ જાત્યું વિ' તલ રૂડ શીડ;
 જગત્ મુનિવર આમ્યું' લેહ, સુવિ રૂંધેન મજ્યુ જાતિ તેહર. ૨૧૧
 ધરિયું' ધન્યવત્સ હવિ છત્ર, તેણિ તુત રૂજ 'એકવપત્ર;

૧ મેઘ. ૨ પદ્ય ૩૧૨ મેઘ. ૩ મેઘ-હરક. ૪ મેઘ. ૫
 મુનિ-મુખ. ૬ ૫૦ "પદવીતણિ" ૭ અણુમે-અણુ. ૮ મેઘ.
 ૯ ૫૦ "હેતુ હેમનંત" ૧૦ ૧૫. ૧૧ ૧૧૨. ૫૦ "હેતુ મુદ
 સનીર." ૧૨ મેઘે દેવદે. ૧૩ અણુ અણુ. ૧૪ મેઘ, અણુ.

- મંદર ચાલે રણચો, કેડે મુઠ ઉઘર;
કનેરે ફૂલ ખડકે, હાથે તે નવર હાર. ૨૨૨
- નરિક 'નિરુપમ મંદિક. સુકરે' સભ્યમજરિ;
એ સેક એક ઉપાંચન, ઘમિ(વિ) વિવિધ પ્રકરિ. ૨૨૩
- હાથપાવ બદુ હસ્યકકલા. સ્વર તાલ માન વિચરિ;
નિરખતાં નરિક તેહનું, સદુ ચતુર ચમત્ત્યા ચિત્તિ. ૨૨૪
- નવરમ્ય વિરિમત ચિત્ત હવુ. તેહનુરે મુકનિં લામ;
એકવખ્ય હેમજ આપીયું. ઉરિ વગી એક મામ. ૨૨૫
- સુકરે પ્રસેદિત હવુ, નરિકલાલી જે અંતિ;
સુકર સરીર (પ્ર)મદ્યવીડ. સભ્ય દેમ નિરખંતિ. ૨૨૬
- બદુ મુખ્ય એક આદ્યીયા, કસુરી અગર કપૂર;
કરી વિરેપન હાથકંડ. સુકર સરીર નર. ૨૨૭
- આદુવકા એ(વિ) ચીખવી, એ વખાણું બદુવર;
સુ' કરિક (હવિ) તેવિ સુકરિ, તે સુલુ સદુ મુવિચર. ૨૨૮
- સદુન્યા આદ્યમાંદિ' નર, 'એલીયું' કાંમ તેહ;
પેખીકરે પુદવીપતિ કહે, હા ! હા ! કરે સુ' એક ? ૨૨૯
- દંતિ કલવંત વિચરણે, સુ' કરિક 'કુલ્લિત કામ;
વગી અંત પવિત્ર કસવીડ, સભ્યે તેહનું લામ. ૨૩૦
- વગી તે 'પેકદમાંદિ' નર, એલીક એ વતમાલ;
'મુચકેડે સુપિ' નિદે યલું, તલ કુલખ્યલુ બૂપાલ. ૨૩૧
- તેહનુરે સુર તલ એલીક, સજન ! સ્વભાવિ' ભેદ;
પરદેવ ભેષ વતપલ, વનમાંદિ' સદુજન દેઈ ! ૨૩૨
- નંદા કરે સુકસાલી, 'કરિને એવા માદિ;
તું 'મદનપંકિ' માનવી ! એલીયુ હિ ઇલિ યાદિ ! ૨૩૩

૧ કપૂર ૨ ૫૦ "નરિક" વગી અંતિ. ૩ મામનું નરુ.
૪ ખાણ ૫ મદ્યમાં ૬ મચકો. ૭ મામનું ૮ મામપી મામનું

(સ્લોક-ઉપગ્રાવિહાર)

સન્ધ્યાદિવારાત્રિયત્રીસમેતં, જનાપુરમ્મઃ પારિશોષણાય;
આદિત્યચન્દ્રો દૃષ્મૌ ચઙ્ગિષ્ઠી, કાલોઽપ્યદૃત્ પરિવર્તયંત. ૨૪૨
પૌર્ણમે નલતરક્ષચચ્ચલં, જીવિતં જલદનાલસાગ્રિમમ્;
સક્લમાઃ કપટનાટકોપમાઃ, દન્ત દુસ્તરતરો ભવોદપિઃ. ૨૪૩
નિષ્ઠુષ્કેન્દ્રેષુ નિપાત્ય દન્તાન્, ત્રાપિયમાણાય વિધાય ચાન્ધ્યન્;
કામાન્ વહ્નિદેવ જગદિનાસ્તિ, સ્વેનૈવ નો મુઘ્ધાંત પૂર્વમેવ. ૨૪૪
તારુણ્યરત્નં પતિતં કથં મે ! હતોઽસ્મિહા ! દૈવ ! કથં કરોમિ ?
સ્તૌત્ર નમ્રઃ કિલ મન્દમન્દં, પદ્યન્ મયાતિ સ્યવિરો વરાહઃ. ૨૪૫
કરૌં શિરઃપિ અહો ધુનાનં, મૃત્યોર્ધવાન્ કમ્પિતસર્વગાત્રમ્;
નિપેયચેષ્ઠાં વિદુરોપિ દૃઢં, શૃઙ્ખાતિ હા દન્ત નવ કુનાન્ત. ૨૪૬

[આગળના ભાગમાં]

(આપાદન)

ઈતિ 'અનિત્ય-ભાવે' ભાવના. નવમઃકટક વદ્ય મુખમનઃ;
અનિ ચિતે હવિ ઇંદ્ર; દય, નયી હવિ' સંકારિ ક્ષય ! ૨૪૭
પૂર્વજાતિં લગ્નિ લય, ન ચાતુ મૂળ્ય સંવનપદ્ય;
'સૌમી પૂર્વજાતિં મુચ્યતિ', તપસંવન 'લિખ્ય' ટે 'નિતિ' ૨૪૮
ઈતિ ચિત્તલિખ્યતુ' પરિક્રમ, નવમઃકટક અનિ અન્યુ લભઃ

૧ ૫૦ " સુરે " ૨ મંદર અને વહ્નિની વર્તે મુખ્ય ભાગ

અને નવમઃકટક, એક જગત્તરી ભાવના ભાગ્ય લભે

૩ " મધ્ય રેક જાગ્યે લગ્નિ લેવી એને સંકટ

" જગત્તરી કુત્ર લેવી, લગ્નિ નિજ ભાગે ૩ "

[હવે ૪૮૫. જા. ૪. ૫. ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦.]

૪ લિખ્ય, લિખ્ય ૧૫૨ે લિ છે (૧) ૪ લિખ્ય લેવ.

ઈંદ્રેન રાજ્યામિદેક—

ઈંદ્રેનનિ કરી અભિષેક, સજ્જન વન મિથ્યા અનેક. ૨૫૮
દિત્તવતણ ન લાલિ' પાર, ઈંદ્રેન હિયુ ભૂ-સર્વોર;

ચારિત્ર પ્રહણ—

હવિ ઉત્સવ સંયમ મંદિયુ, પ્રભાદ સુવિ દ્વરિ હંપીડ. ૨૫૯
મુકલ સેવ્ય લિનપૂત કરી, ઘને' હીન હુસ્ય ઉદરી;

'મુક્તમેત્રિ લખની બાય કરી, આશુ વરણ સંયમ 'મિત્રી. ૨૬૦
પુહચિ મોકલાવી નિજ લોક, નૃપવિયોગે તે ધાયે અગ્રેક;
તેહનિ મુય 'આસ્વાસન કરે, લેમીશ્યું મહાવનિ સંચરે. ૨૬૧
મહાખલો મુય સબ જગુપણ, તથા દ્રવિ હિ નૃપ અસર્વ;

આયિ' સંયમ મુહવા બાય, વળી વેગળી ફૂબર બાય. ૨૬૨
બહુક-સેનાની મુતચીલ, મંત્રીચર કેમની મુચીલ;

મુહે લેનદિખ્યા નૃપ આયિ', તથા મદામા મુનિવર હાયિરહ
મીખુ આધુતલુ આચર, મદુ કે વિહાંથી કરે વિહાર;
તપ-સંયમ વેગળિ ચરે, કર્મ મહાવેરીસું બરે. ૨૬૪

દમપંતી આધવી મુલાલ, કેમનીસું પાલે લિન-અબુ;
નહનુપરિ મહાતપ કરિ, વર 'આશંમ ચેન આદરિ. ૨૬૫

નલતપવર્ગસા—

એક દિન ઈંદ્રવચન સંભલી, રંભ-પ્રમુખ અપ્સર મિલી;
નહનુનિ મન સંભલા દામિ', એ અધી તપ કરે તેલિ દામિ'. ૨૬૬
તપેવિમ મંદિતે પાતું, પ્રજાદ સદૃષ કરે અપાતું;

૧ સ.પુ. સુ.પી. સ.વા. અ.પિ.ક. અ.પિ.નિ.મ. મિન.દરિ. અને
વન પુસ્તકદિ ૨ સંભાળી અમૂલ મુખ આશન.તી હાનું-સંવનરે
૩ સિ.સે. ૫૦ " ૨૫ અસ્વાસન " ૪ ૫૦ " અસર્વ " ૫ ૧૨૦
નિવમ. અ.વન. ૫૫.૫૫. ૫૫.૫૫. ૫૫.૫૫. ૫૫.૫૫. અને સંભાળિ
એ અ.પ. મંદુકા ચેન

હાવભાવ દાખે કેલવી, પછિ ન સઠે મુનિમન ચાલવી. ૨૬૭
રંભા દમયંતી વેશની, તેના મનની હુઈ કેશની; ૧

ઇતિ પ્રપંચ કરી કરે આકંઠ, રાખિ! રાખિ! નલરાજ મુલિંદ ૨૬૮
કોંચકણિ અનુભે ૨કિમે, એ મુનિને હરે કુધીર;

એહથી મુકાવુ નરનાથ ! કર્મે ધર્મેતું તું છે સાથ. ૨૬૯
પહિલું પ્રસાદિ તાહરિ કરી, રાનમાંહિં ન સક્યો અપહરી;

હવિ તુઝ આગલિ લેઈ જાય, કાં તુઝ કરૂણા કંત ! ન થાય ૨૭૦
યદપિ સ્ત્રી ઉપરિ નહી મોહ, વૈરી સાથિં નહી તુજ દ્રોહ;

તુ હવે આર્ત રક્ષા પર થઈ, કાં ! પત્નીને રાખે નહિં ? ૨૭૧
ધ્યાનર્થી પતીત થવું—

ઇત્યાદિક તસુ સુણી વિલાપ, ધ્યાનચિત્ત મુનિ ચૂકે આપ;
અટટ હાસ રાક્ષસના સુણી, વિસ્મૃત ૨ચિત્ત ચાલ્યુ તે લાણી. ૨૭૨

રે ! રે ! દુરાચાર નિશિચરા ! તેં નલ હાથ ન દીઠા ખચ;
અમ આગલિ કરી તરકરી, મહાસતી કિમ જાયસિ હરી ? ૨૭૩

ભૈમી ! જાય મનિ માણસિ કિસ્થુ, ઇમ કહી રાક્ષસ કેડિં ધસ્યુ;
માયા રાક્ષસસ્થું યુદ્ધ કરે, સો હારીનેં નાહુ સિરિં. ૨૭૪

સા માયા ભૈમી તેણીવાર, હઠ આલિંગન દિયે અપાર;
એણીપરેં નલમુનિવરનિછલી, ગઈ સુરલોકિ અખસરા વળી. ૨૭૫

ફરી ધ્યાનાડરુદ્ધ થવું—
તવ મુનિવર ૨સંવરી વિકાર, ૨આપોપું નિંદે વાર વાર;

શીલધર્મ સંયમ સંભરિયુ, હા ! હા ! કિસ્થુ ૨અસમંજસ કરિયું.
દોષ ઉપના તે ખામિયે, વળી વળી ૨મિથ્યાદુષ્ટકં દિયે;

શીલ-મહાદર્પણ શુદ્ધ કરિઉં, દુઃકર તપસચણિ લેઈ ધરિઉં. ૨૭૬

૧ પ્ર૦ “ સેના મુનિની હુઈ કેશની.” ૨ પ્ર૦ “ કિમીર.”

૩ પ્ર૦ “ વિસ્મૃત જાય” ૪ વિકારને કબ્જે કરીને. ૫ પોતાના આત્માના
વવળી નિંદા કરવા લાગ્યો. ૬ વગર સમજતું. ૭ પ્ર૦ “ અસંવમ કરિયું”

દમયંતી-સાધવી મુજાણ, મુજી અખર ૩૫૮ વિનાણ;

અતિ દુષ્કર તપેં એવિ અંત, ઝીલિં પ્રહ્લ પથેધિ તરન. ૨૭૮
કંઠ સંવમ પાળી મુનિવર, સાધી એક આતમદાન;

શિરિ ધરતા શ્રીવિભવરઆણ, અંતે 'અનસન કરે મુજાણ. ૨૭૯
અનુરેં નિવારી 'આરે આહાર, એસિતુવે વળી 'પાપ અહાર;

દિરી દ્રરિ મહામત ઉચ્ચારિ, સરણ પડિવલિજ સચાં આરિ.^૧
અરિહંત સિદ્ધ મુનિવર ધર્મ, એ આપે અવિચર 'સિવધર્મ;

તેહનું ધ્યાન ન ચૂકિ ધીર, સંભારે ગુરૂ મુજ ગંભીર. ૨૮૧
સદુ છવરમું કરી ખમણાં, નિજ દુઃકર્મ ખપાવ્યાં ધણાં;

સમાધિ ભાજ (સાજ) મજરૂપિ નહે, 'કાલધર્મ પુદ્ગુ નિર્મલો.
જહાદિ દેવલોકે ઉત્પન્ન—

એધર્મે મુરલોકિં સાર, પામ્યુ ધનદદેવ અવતાર;

પૂરવપૂરવ ચિલસપા^૨ જહી, દેવતણી તિલિ લાખી ધણી. ૨૮૩
દંધિપરિ દમયંતી-સાધવી, અતિ સમાધિ ભજતી સાધવી;

આપ અર્થ સાધી મુજાણવી, એ મુરલોકિ મળ સા સતી. ૨૮૪.

૧ દુષ્ક ધનદદેવ-વલ્લભા, પુરુષપ્રભાવેં જહી અતિપ્રભા;

૧ અગ્રિપામ દલાળા વિના અને ખોરાક લીધા વિના પરમા-
ત્માના આનંદમાં એક વિનં લીન થવું. અન+અચન. શુભો પ્રેમાર્નલું
પણ કાનું ૧૪ મુ.

“ પહે પુત્રને રાજ આપી મયા, તપ કરવા ગુણ મામણ;

“ અનસાનસત લેક દેહ મૂકો, આમ્યું દિવ્ય વિમાનણ;

“ વૈકુંઠ નગ-ત્મવાંતી પદોત્પા, પામ્યાં પદ અવિધાનણ.”

૨ અદિત, સ્વદિત, અસન, પાન ૩ પ્રભુપતિપાત, મુજાણ, અદ્રણદાન, ધૈયુન, પરિમહ, કોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દેવ, કલહ, અભ્યાખ્યાન, પિયુન, રવિઅરવિ, પરપરિવદ, માયામુજાણ, અને નિપાતવલ્લ ૪ અરિહંત, સિદ્ધ, સાધી અને દેવગીના ધર્મનું. એ ચાર ચરણ. ૧ મેહનું મુખ ૨ દેહત્યાગ ૩ ભોગવવા માટે.

દરિદ્રદન—

ઘડી યિદેમણિયુ કુણ કહિય. જેણુ ગુરુપ્રમુદિ મિં લલિય:
 કહિયું ધનદનુર-પૂર્વવરિય, અનું પુણ્યપ્રલોકે પરિય ૨૬૦
 એ મિં અગિય ૬૫૩૬૨, કંથ નહાયન પેખી ૫૫૩;
 તેમાંકિ જે પરિ િ અપિય ૬૬૨, રવિયે લય છે દોર અનુય ૨
 નેનિયરિયાદિકમાંકિ વળી, ક.ક.એક જિન ૬૫૫ અંજલિ;
 મહકુ દેવ રમે દો લલિ, પ્રાંથ સવમુખ પંડિત કહો ૨૬૨
 પ્રથમ 'ખટુમુવ પૂલી કલો, સરસ કયા મન મયે પરી;
 કંથ નહાયન મનિઅનુવરી, અગિય પુણ્યપ્રલોકનું 'ચરી ૨૬૩
 લેતરુનનાં વચન વિરૂદ, જે મતિ કરપી હુયે અમુદ;
 તે 'નિગ્રહકાં' વળી વળી, ખટુનું અગિય લય દેવળી ૨૬૪
 અનુર અનુગુણિય ચિતમંદિ, એ મે કંથ રવિયે કહાંકિ;
 કુણ અવગુણ લાણી પરખયે, વાંચી 'વિભુપદને દરખયે! ૨૬૫
 અન દુર્લભ િ યગમાંકિ, પરગુણ-દેવ મહે છે પ્રાંકિ;
 સ્વેચ્છિત કમ કરેયિ કોહ, નહીં મત્સર વસ ઉપરિ કોહ ૨૬૬
 ૧ 'ખટુમુવ મતમત્સરી, તેહમિં કહું મું પ્રણની કરી;
 અમુદ હુયે લિહાં કરયે મુદ, છે નીકું જિન લાકર કુપ ૨૬૭
 રચનાકાલ—

અંજલિ એળા પાંચદો લાણી, પાંચ મુદિ અણની વખાણી;

૧ જણવ, અરિય ૨ પાણું વાંચયા, વિચરયા અને સાંગવચણી પાણું
 દન પાણું દેવ તેણ પંડિ-સાબસરેને પૂડીને. અર્થાત્ ખટુમુવની
 પૂડીને ૩ અરિય ૪ ખેડી, બૂડી ૫ પંડિતમને. ૬ દરખને.
 ૭ કવિ બલને પત્ર અગામ કહું છે. જુઓ કાણું ૨૭ મું—
 " ૧૫ કરનીને કું દેગે, અગિયને દેને મુખજ;
 " નાનથી કયા અંધ મનેદર, જાને કુખિયાં કુખજ! ૮"
 ૮ વિચિય અંજલિ અણુપરે છતાં મર્મ રહિલ.

વાચકશ્રી નવમુદર-વિચિત્ર—

શ્રીશત્રુંજયઉદ્ધાર-રાસ.

(મંમલ-વસ્તુકંઠ.)

વિમલગિરિવર વિમલગિરિવર-મંડલ જિનગુપ્ત,
શ્રીરિમહેશ્વર પાય નનીય ધરીય ધ્યાન સ્વરૂપેવી;
શ્રીસિદ્ધાચલ ગુપ્તયું એ હીયે બાવ નિરમલ ધરેવી,
શ્રીશત્રુંજયવીરય વડુંએ જિહાં સિદ્ધ અનંતી દેહિ;
જિહાં મુનિવર મુનવે નથા તે વંદુ એ કર એવી ૧

દાળ ૧ લી.

(આદ્યનરાય પુહંત. એ દેશી.)

એ કર એવીને જિનપાય લાલું, સુસ્તવી પામે વચનસ્વ માલું;
શ્રીશત્રુંજયગિરિ વીરય સ્વાર, 'યુલુષા ઉલ્લ ધરેરે અપાર. ૨
'વીરય નહીં દેહ શેત્રંજા લેલે, અનંત વીર્યકર એલિપરે લેલે;
સુરેમુખે શાસ્ત્રને લલિય વિચાર, વરમુખું શેત્રુંજયવીરય-ઉદ્ધાર. ૩
સુસ્વરમાંથી વયે જિન દંત્ર, અહમણમાંહિ વયે જિન ચંદ્ર;
મંત્રમાંહિ જિન ધીનવદાર, જલદાયક જિન જન વલદ્યાર. ૪
ધર્મમાંહિ દયાધર્મ વખાણું, પ્રવમાંહિ જિન પ્રસન્ન વખાણું;
પવંતમાંહિ વયે એરૂ દેહ, જિન શેત્રુંજય સમ વીરય ન દેહ. ૫

દાળ ૨ છ.

(રાગ ત્રિજ પલ્લોપમ એ દેશી.)

અહિએ અહિ જિલ્લેશ્વર, નાનિ નરિંદ મનહાર;

- હિ બેયલુનું માન રોતુંજે, તદ્ધક્ષણે તું બેયલ. ૧૭
 પાંચમે 'દ્વસમ-સૂસમ' બાણે, પાંચમે 'દ્વસમ' આવેલ;
 એ 'દ્વસમ-દ્વસમ' કહીએ, એ ત્રિષુ યર્ધય વિચારેલ. ૧૮
 એક કોડકોડ સાગર' ઠેર, એહનું કહીએ માનલ;
 પાંચમે આરે શ્રીરોતુંજગિરી, પંચાસ બેયલ પદમાનલ. ૧૯
 પાંચમે છઠે એકવીસ એકવીસ, સહસ્ર વરસ વખાણેલ;
 આર બેયલ ને સાત હાથનો, તદ્ધ વિમલગિરી બાણેલ. ૨૦
 તેહબાણી સદ્ધક્ષણ એ વીર્ય, સાસ્વતુ જિનવર બેલેલ;
 સ્વપત્નિવે કહે પુંડરિક ! નિમુણે, નહિ દોષ રોતુંજા તોલેલ. ૨૧
 જ્ઞાન અને નિરવાણ મહાજ્ઞાન, લહેર્યો તુગહે ઇલુ ધમેલ;
 એહ ગિરી વીર્યમહિમા ઇલુ જગે, પ્રગટ હેસે તુમ નામેલ. ૨૨

તાળ ૪ થી.

(જિનવરસ્તું મેરો મન લીના એ દેશી.)

- સાંભળો જિનવર-મુખથી આવું, પુંડરિકગણધારે;
 પંચકોડિ મુનિવરસ્તું ઇલુ ગિરિ, અણસણ દીધું ઉદારે. ૨૩
 નમેરે નમે શ્રીરોતુંજગિરીવર, સકળ વીર્યમાંથી આરે;
 ઘીઠે દ્વરગતિ દ્વર નિવારે, ઉદારે ભવધારે. નમે ૦ ૨૪
 કેવલ લહિ રેત્રી પુનિમ દિન, પામ્યા મુગતિ મુગમરે;
 તદ્ધક્ષણથી 'પુંડવી પ્રગટિઉ, 'પુંડરિકગિરિ' નામરે. નમે ૦ ૨૫
 નયરી અયોધ્યાથી વિદસ્તા પહોવા, તાતલ સ્વપત્નિલુંદરે;
 સાહુસહસ્ર જન ખટખંડ સાધી, પરિઆબ્યા ભરતનરિંદરે. નમે ૦ ૨૬
 ઘરે જઈ માયને પાયે લાગી, જનની ! રા આશોયરે;
 નિમલચક્ર સંપાપિપ ફેરી, પહોંચાવ્યો પુત્ર ! જગીસરે. નમે ૦ ૨૭
 ભરત 'વિમાસે સાધી સહસ્ર જન, સાધ્યા દેશ અનેકરે;
 હવે હું તાતમત્યે જઈ પુકું, સંપતિવિલક વિવેકરે. નમે ૦ ૨૮

૧ પાંચમા. ૨ અઘા. ૩ વિચારે.

- પિ બેવલુનું મન ચેતુને, વણધને તું બેવલ. ૧૭
- પ્રથમ 'દ્વિતમ-સ્વતમ' લલે, પાંચમો 'દ્વિતમ' ગાયેલ;
 એ 'દ્વિતમ-દ્વિતમ' કહીને, એ ત્રિષુ યજ્ઞ વિચારેલ. ૧૮
- એક દેવકેક સાગર' કેડ', એકનું કહીને માનલ;
 એથી ગારે શ્રીયોગેશ્વરજીવન, પંચસ બેવલ પસાનલ. ૧૯
- પાંચમે છો એકવીસ એકવીસ, સહસ વસત વખાણેલ;
 ગાર બેવલ ને સત દાધને, વણ વિમલજીવન લલેલ. ૨૦
- તેલલણી સદાગ એ વીરય, સાસ્તુ જિનવર બેવેલ;
 સ્વતદેવ કહે પુણ્ડિ ! નિમુણે, નહિ દેષ ચેતુનું લેવેલ. ૨૧
- જ્ઞાન અને નિરવાણ મહાજલ, લહેસ્યો તુમે છલ ધમેલ;
 એક જિરીવીરયમહિમ છલ રજે, પ્રગટ હેલે તુમ નામેલ. ૨૨

છાળ ૪ થી.

(જિનવસ્તુનું પ્રેરો મન લીના એ દેશી)

- જાંભળી જિનવસ્તુનું સાચું, પુણ્ડિતમણ્ડારે;
 પંચકેકિ મુનિવસ્તુ છલ જિરિ, અણસણ દીપું ઉઘારે. ૨૩
- નમોરે નમો શ્રીયોગેશ્વરજીવન, સકળ વીરયમાંથી સારે;
 કીકે દ્વિતમિ દ્વિ નિવારે, ઉવારે લવણારે. નમો ૨૪
- દેવલ લહિ રેત્રી પુનિન જિન, પામ્યા મુગ્ધિ મુગ્ધનરે;
 વણધનથી 'પુણ્ડી પ્રગટિ', 'પુણ્ડિજિરિ' નામરે. નમો ૨૫
- નવરી અયોધ્યાથી વિહરણ પહોલા, વણલ સ્વલક્ષ્મિનરે;
 સહિસહસ સમ ખટખટાસી, પરિઆખ્યા લસતનરિરે. નમો ૨૬
- ધરે જઈ આવને પાયે લાગી, લાગી ! એ આયોધ્યરે;
 વિમલસલ સંકાપિત કેરી, પહોંચાણે પુત્ર ! લગીરે. નમો ૨૭
- સરવ 'વિમાસે' સમી સહસ સમ, સંખ્યા દેશ અનેકરે;
 હવે હું વણધને જઈ પુણ્ડિ, સંકપતિવિહર વિરેકરે. નમો ૨૮

એવેવેદિ શ્રવે વેદસ્થિ એ, જગીશ્વરે.કિ સુખર;	૫૦
પ્ર સત્યવદ સત્ય એ, સત્ય સત્ય નહિ પર	૫૦ ૩૮
તનિશી રેત્યવદ્ધુ એ, લીધે લીધે મરી પસ્થિર;	૫૦
કેવલવિદિદક એવામ્ભુ એ, ભાવે પદમ્ભુ કર	૫૦ ૩૯
પરિ પરિ કમ 'નિર્મલ એ, આખ્યા આમન' જન;	૫૦
તિરિ જેમી દેવન ક્યા એ, ધન ધન ચેતુ'જ નમ !	૫૦ ૪૦
કેવલકુલ 'મુખપદ્મ એ, વદ્યમે પ્રિયદેવ,	૫૦
કેં પ્રદ્યુમ્ન પાખતી એ, સીધાં મધ્યાં પ્રવ.	૫૦ ૪૧

લાજ ૬ ટી.

(ભવમાયાની કેરી)

મયમોહાર—

કર સીધાં મદક હવે કર, તિરિ પીઠે હરખ અપર;	
એ તિરીવર દરિસલ લેક, યાચ ફન કહિયે તેક	૪૨
સુરજકુંડ નહિય ચેતુ'જ, લીચ જલે નદ્યા રંછ;	
સયલુ વને જગત્ત્રિલુંક, પહેલાં પત્રકાં પૂરે નરીંદ.	૪૩
વતી ઉદ્ભવન મન અણી, શ્રીજગત્ત્રિલુંકું લીચ બાણી;	
વવ 'ચક્રપર ભસ્તનરેય, વાદિકને લીધે આદેય	૪૪
વિલે ચેતુ'જ ઉપરે ચંચ, સાવન પ્રત્યક્ ઉત્તન;	
'નીચયો અતિ મનેહાર, એક દોસ ઉચા ચોખાર	૪૫
અકે દો વિસ્તારે કહિયે, સકલ ધનુષ પદુલપલે લહિયે;	
એકેકે બાન્હે એક, મંડપ એકવીસ દોઈ,	૪૬
ધન વિદુરિસે ચેલસી, મંડપ રચિયા મુખપત્રી;	
વિદ્યાં 'સયલુને લેચુમાલ, પીચે અતી અકલમાલ	૪૭

૧ સેકંધ ૨ લેક ૩ નદ, ચેતુ'જની પદે ૪ ચોતી-
વે ૫ ચાપા. ૬ જાણે ૭ રનપવ

કિ નવાલું નરવર દુગ્ધ નખાલી લાખ;
 તા 'કમે સંવપતિ વળી સદસ ચોરલી લાખ.^૧ ૫૭
 હાળ ૭ મી.
 (ચોપાઈની ચાલ.)

શિતાંયોદાર—

જાત પાટે દુગ્ધ અરિવચ્ચા, વસ પાટે વસ મુવ મહાજાલ;
 અવીનહસદ્ર અને બહવીય, પ્રીતિવીય અને જહવીય. ૫૮
 એ જાતે દુગ્ધ સરિખી લેવી, જાતવધી ગયા પૂત્ર ૭ દેવી;
 દંડવીય આકને પાટે હવે, તિલે ઉદાર કસચો નવે. ૫૯
 ઉદ્રે એક પ્રસંગે થલું, નામ અજવાળું પૂર્વજાલું;
 જાતવધી પડે સંઘવી થયે, બીજે ઉદાર એકને કલે. ૬૦
 જાત પાટે એ આઠે વળી, બુવન અરીસામાં કેવળી;
 હવે આઠે સવિ રાખી રીતિ, એકે ન લેખી પૂર્વજ રીતિ. ૬૧

શુભાંયોદાર—

એકે જાતે જાતર ચેલ્યા જિલે, હસાનેંદ્ર વિદેહમાં તિલે;
 પિનપુત્રે સિદ્ધિરિ મુદયો વિચર, તિલે કીધિ તિલે ઉદાર. ૬૨

વનુષોદાર—

એકે દેહિ જાતર વળી ગયાં, રીધાં ચેલ્યા વિસદન થયાં;
 મહેદ્ર ચેલ્યા મુલેકેદ્ર, કીધિ ચેલ્યા ઉદાર નિરેદ્ર. ૬૩

પંચમોદાર—

જાતર દેહિ ગયાં રસ વળી, શ્રીકૃષ્ણેદ્ર કહું મન રૂચી;
 શ્રીધનુજ્યવીર્ય મનેદાર, કીધિ તેણે પાંચને ઉદાર. ૬૪

જાલોદાર—

એકે દેહિ લાખ જાતર અંતરે, અમરેંદ્રકિ હવન ઉદરે;
 ઉદે ઉદ્ર જાતરપતિવેલે, એ ઉદાર વિમલરિ મુલે. ૬૫

વચનોદાર—

અંતિનય^૧ શેલમા સ્થાની, રદ્યા શેખામુ વિમલનિરિ હમિ;
તસ મુત ચક્રાધુધ રાગિયે, તિમે દ્યમે ઉદાર^૨ શીખા ૭૬

વચનોદાર—

શીખા અંતિ પ્રસાદ ઉદાર, હવે હસાયમુત મલ્લ રામ;
એકલમે કયો ઉદાર, મુનિમુતલ વારે મનેદાર. ૭૭

કાવચ—

નેમિનય^૩ વારે એદાર, પાંડવ પાંચે કયો ઉદાર;
શ્રીકૃષ્ણનિરિ પૂત્રી રાગી, દાદ્યામે બલે વગી. ૭૮

દાખ ૮ મી.

(ગુન વકરાવી)

પાંડવ પાંચ પ્રમદ દલ, જેલી અષ્ટદશી ^૪ અદારે;	
પેત્રની પૃથ્વી કરી, દીધે ભાયને છુદારે.	૭૯
કુંભાભાઈ હિમ બલે, વત્સ ! આંતરે અપારે;	
એવ નિહાન ગુને કયો, તે કિન છુટયો પાપરે.	કું ૮૦
પુત્ર કહે કુલિ ! માગી ! કહે અન રથે ઉપારે;	
તે પાતિક કિન છુટીયે, વગતું પલલે ભાયરે.	કું ૮૧
શ્રીકૃષ્ણવિદ્યારામ અર્ધ, સૂરવકુંડિ અગરે;	
જગત્કિંકર પૂત્ર કરી, ધરે જનવંતનું ધ્યાનરે.	કું ૮૨
માત વિદ્યાનમુ મન ધરી, પાંડવ પાંચે વાનરે;	
દત્ત પાતિક છુટવા, પાકવા વિમલનિરિ હમરે.	કું ૮૩
જિનવર ભયતિ પૂત્ર કરી, દીધે ભાયમે ઉદારે;	
જવન નિપાયે કાકમે, લેપમે પ્રતિમા આરે.	કું ૮૪

૧ શેખામા લીધાર, ૨ શીખા લીધાર, ૩ શ્રીકૃષ્ણવિદ્યારામ, ૪ અષ્ટદશી, ૫ અર્ધ, ૬ એક, ૭ દાદ્યા, ૮ માગી, ૯ પાતિક, ૧૦ પાતિક, ૧૧ પાતિક, ૧૨ પાતિક, ૧૩ પાતિક, ૧૪ પાતિક, ૧૫ પાતિક, ૧૬ પાતિક, ૧૭ પાતિક, ૧૮ પાતિક, ૧૯ પાતિક, ૨૦ પાતિક, ૨૧ પાતિક, ૨૨ પાતિક, ૨૩ પાતિક, ૨૪ પાતિક, ૨૫ પાતિક, ૨૬ પાતિક, ૨૭ પાતિક, ૨૮ પાતિક, ૨૯ પાતિક, ૩૦ પાતિક.

દાળ ૧૦ મી.

(શામ ઉદાહરણો.)

જાવક સમય ઉદાર, એક વિને ત્રિવિધાપ ચાર; ૬૪
ઉપર સદસ ચોસથી, એટલા સમકિતવાસી.
આશક સંપત્તિ હુઆ, અનરસદસ ભાવવાર બુઝ્યા; ૬૫
ખત્રી સોટસદસ બાણ, પનરસદસ વિપ્ર વખાણું.
કુલેખી બારસદસ કહિયે, લેઉઆ નવસદસ લહિયે; ૬૬
પંચસદસ પિસતાળીશ, એટલા કંસાર કહીય.
ત્રે સવિ જિનમત બાબ્યા, શ્રીરોતુ'ન લાગ્યો આબ્યા; ૬૭
જવરની સંખ્યા તે બાણું, પુસ્તક હીઠે વખાણું.
સાવસે મેહર મપવી, ચાત્ર તલહટી તલ હવી; ૬૮
બહુધુત વચને સનું, એ સુલી માનવ્યો આનું.
ભરત સમસચાહ અંતરિ, તપવી અસંખ્યાના પંજીપરિ; ૬૯
કેવળી વિજુ કુજુ લાજે, કિમ ઉદ્ધસ્ય વખાણે.
નવલાખ બંધી બંધ કાખ્યા, નવલાખ ઉમરંકા આખ્યા; ૧૦૦
તો દેશિલહિરિએ અન ચાખું. નમસચાહે નામ સખયું.

પોઢગોદાર—

પંદરસત્યાગ્રીએ પ્રધાન, બાહન્યા (૧) દિએ બહુમાન; ૧૦૧
કરમાશાહે જલ લોપા, ઉદાર સાલમે કંપિ.

અન્તીમ-માવિ-ઉદાર—

એકી શાવીસીએ વિનલગિરિ, રવિમલવાહનનય આહરી; ૧૦૨
દુપસહગુરુ-ઉપદેશે, ઉદાર ઉદ્ધલો કરશે.
એમ વળી જે શુભવંત, તીરથ ઉદાર મહંત;
લક્ષ્મી લહી બ્યય કરશે, તલ જવકાજ તે ચરશે. ૧૦૩

૧ બાહ, અર્થાત્ વિશેષ ૨ પાટલીપુત્રના કલ્પાનો પુત્ર.

દર્શી સમય જણાવી તેવી કૃતિઓ વિસ્તારથી મળી છે. અમારે હેતુ
બેઠાએ કે નહોતીવિચારના પરિણામમાં જિનદગી આપ્યો દોષ અને તેથી
દમ લખવાની ક્ષમ્તા થઈ દોષ એવો સંભવ પરિણત કરવામાં આવ્યો
છે પણ તેને દૃષ્ટિ પણ દરખા મિત્રામ આપર દોષ એમ પ્રતીત થતું
નથી; કૃતિઓ તમને નાજી નાખવા કનો મ. ૧૭૪૦ થી, સં. ૧૭૧૦
સુધી અગત્ય વિદ્યામાન દગા, એમ ૨૫૪ જણાવ છે.

શ્રીકૃષ્ણભરસુરિએ મદેનન પછી સાગી લીધી છે અને આવી
ને બીજા મૂંઝાં કૃતિએ સંગોપિત કરી મૂકી તો વાંતસાદિત્ય પર
હજી થશે.

વિગેષમાં મુચનારે જાણ વરાતુ કે—

(૧) કોઈ પણ કૃતિનું સંશોધન એકજ પ્રતિ પરથી શુદ્ધ અને
તેજ્યપૂર્વક થતું નથી. તેથી જ્યાં સુધી બેચાર પ્રતો શુદ્ધ અને જૂની
શ્રમ થાય તદ્દિ ત્યાં સુધી સંશોધન કરવાની તસ્તી લેવી જાગજી
નથી. આ સુચન કરવાનું પ્રયત્નન, અશુદ્ધિ એક બે અશુદ્ધ પ્રત
પર આધાર મળવાથી જ.ન. પૂર્વાર્કમાં રહેલી છે તે છે. તે માટે
પ્રસ્તાવનામાં ન.જાંવંતુ છે કે, " સંતુલ્યપદ્યસતી અપચા યોગ નહલ
જેના ઉપગ્યા કનકમાં આ રી તે પ્રતિની અશુદ્ધતાથી, નહલ કરનારે
કરેલી અશુદ્ધતાથી, અપચા અશુદ્ધતાથી તથા મુવારવામાં બીજી પ્રતિ
ન નગરવાથી પણ ખટોમાં લખેલી તથા પાટોની અશુદ્ધતા રહી ગઈ

૧. સમાવેશકારના આંબો વિચાર અને જાગજી લેખતાં નથી.
જલે અશુદ્ધ નો અશુદ્ધ પણ દાષ આવેલી પ્રતિઓને, શુદ્ધ પ્રતિઓ ન મળે
ત્યાં નુર્ત સંજ્ઞા દષ્ટિ દુદ્ધિત ન કરીએ તો બલિષ્ઠમાં તે પણ મુંઝાં ન રહે
અશુદ્ધિ નો જણાવા પછી પણ શુદ્ધ પ્રતો મળવાથી બલિષ્ઠમાં જ્યારે
સંજ્ઞા પ્રાપ્ત થાય ત્યારે શુદ્ધ થઈ શકે. પાંતુ પાંતો કે શુદ્ધ લાંબા સમય
સુધી નજી મળી તો શુ અશુદ્ધને પણ જઈ કરી સંજ્ઞા રહેતું કે અમાર
આટલા સમયના અનુભવથી જાણી લેતાં છે કે લખકને પણ પણ થા
મારે જે પ્રવળ સેવા છતાં પણ કેટલાકની બીજી મળતી નથી. જ્યાં પ્રવળ
પાલુ સેવા કરવાથી લખકને અશુદ્ધિ પાલો જણાવા પછી નમે છે તે
તેનો ઉપદેશ અધો કરીએ હિયે. પ્ર. કંતો

14

15

[illegible]
$$k = \min_{1 \leq i \leq n} \{k_i\} = \max_{1 \leq i \leq n} \{k_i\} = n.$$

உதவி இயக்குநர், உதவி இயக்குநர்

2000

1992 2000 2008 2016 2024

बोधोत्तर ७/१६ अथवा ७/१७ अथवा ७/१८

1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 26

2023 年 12 月 31 日

Review on 2 - 1 - 87

On the other hand, the β value of the β -phase is 0.0001, which is much smaller than that of the α -phase. This indicates that the β -phase is not a major component of the sample.

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

$\frac{1}{2} \times 100 = 50$

કુલ સિદ્ધિ મેળવે છે. આથી મેળવે છે.

[illegible]

ସୌକର୍ଷ୍ଣ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ଶାସ୍ତ୍ର (ଇତିହାସ ଓ ସାମାଜିକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା)

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି ।

ସମସ୍ତ ଦିଗରୁ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥନ ଦିଆଯାଇଛି ।

(2) ଏହାକୁ ଏହି ଢଙ୍ଗରେ - - - ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ।

[illegible]

— 22 —

સરેશી ૧૧ નવે ૧૨, ૩૧ ને ૩૧ ૪૬;

જાણી મોન ને વાળમે, હા હા હા વાળ

କମଳ ଅବିଧା ଅବିଧା ସବୁ ଶରଣ ଗୁଣେନ ଅବଧ

પ્રા. ૨૨. સિંહભાઈ, દિગ્વિજય મુનિશ્વર

શ્રી દેવચંદ લાલભાઈ જીનપુસ્તકાલય દંડમાંથી દબણાં મળતાં પુસ્તકોનું નવીનપત્ર.

નંબર નામ કિંમત વર્ગ.

- ૧૩ શ્રીમદ્દિગ્વિજયીના ૧ જી દોશ ૮૫૯૯ સ્ત્રી
પ્રકાશન અંગ્રેજી ૮૫૯૯ ૧૧૧ (૧૨૮) ૦-૧-૦
- ૧૪ શ્રીઆનંદસાવ્યમહોદયિ—નેશિક ૧ જી. જેન
સર્વવિદ્યાનંદ દાશરથ, મુનિ રાજમણિયાર ૧૮-
મી, મ.દ.નાંવનથાન અંગ્રેજી-૧.૬૬૫૦ અને ૧૬૬૦-
વિજયવર્મા અમલકાળી જેન સાર સંસ્કૃત ૭૫૫
કે. (૧ જી ૧૫૦ ૧. ૬. ૫૦.) ... ૦-૧૦-૦
અ. જી. ના. ૧. ૬. ૬૦. ૧૨૫૦ થી ૧૨૫૦ થી ૧૨૫૦
૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦
- ૧૫ શ્રીદેવનાથ નરિનાથ અથવા બારસામુન—
અ. જી. ના. ૧. ૬. ૬૦. ૧૨૫૦ થી ૧૨૫૦ થી ૧૨૫૦
૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦
- ૨૦ શ્રીઆનંદસાવ્યમહોદયિ—નેશિક ૨ જી (સમાપ્ત)
જેન ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦
૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦
"જેન સંસ્કૃતી રસિકિયના" જેન સંસ્કૃત (૧-
૨૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦ ૧૨૫૦) ... ૦-૧૦-૦
- ૨૨ શ્રીઆનંદસાવ્યમહોદયિ—નેશિક ૩ જી જેન
સાર સંસ્કૃત ૭૫૫ અને ૧૬૬૦-વિજયવર્મા અમલકાળી જેન
સાર સંસ્કૃત ૭૫૫ અને ૧૬૬૦-વિજયવર્મા અમલકાળી જેન

